

CONSTANTIN PAPANACE

EVOCĂRI

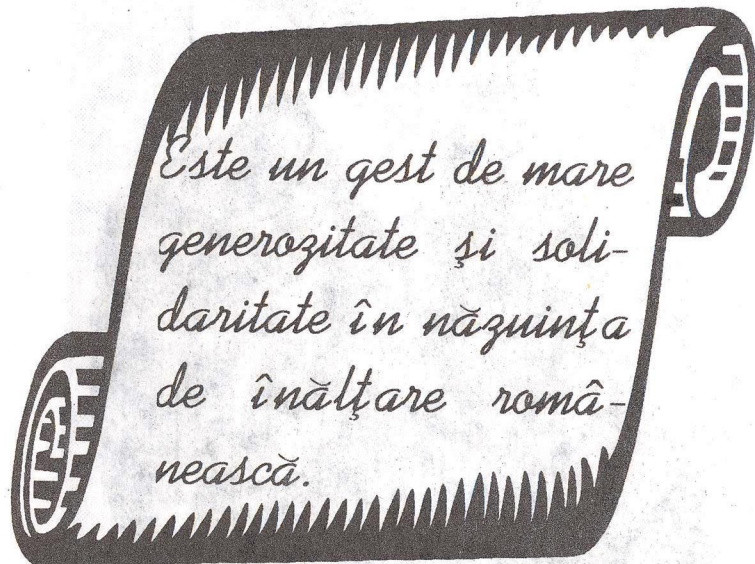

**EDITURA FUNDATIEI
BUNA VESTIRE**

LUCRAREA INTITULATĂ „EVOCĂRI”
DE CONSTANTIN PAPANACE ESTE
SPONSORIZATĂ DE SURORILE
MARTICĂ (MARICA NACU ȘI ANA
APOSTOLESCU).

PREZENTA LUCRARE ESTE EDITATĂ
SUB ÎNGRIJIREA DIRECTĂ A LUI
CAROL PAPANACE

CONSTANTIN PAPANACE

EVOCĂRI

GÂND ȘI FAPTĂ LEGIONARĂ

EDITURA FUNDAȚIEI BUNA VESTIRE
-1997-

LĂMURIRE

Prima ediție a lucrării intitulate „**Evocări**“, de Constantin Papanace, a apărut în exil, în „**Colecția Dacoromania**“, la 22 septembrie 1965, în „Atelierele Graficas Benzal, Madrid - Virtudes, 7, în 500 exemplare, sub îngrijirea lui Ion Țolescu și Iancu Fleșeriu.

Inițiată în anul 1959, cu volumul de poezii intitulat atât de semnificativ „**Arhanghelul Mihail**“, de Ion Țolescu, această editură, născută din trudă și dragoste, și-a continuat, în ciuda tuturor greutăților, fecunda ei activitate **pe ogorul spiritualității legionare.**

Am găsit de cuviință ca, la acest început de democrație, ce e drept firavă, când conștiința oamenilor capătă o respirație mai mare, devine activă, iar dorința de adevăr este pregnantă, să reeditez această lucrare și în țară la „Editura FUNDAȚIEI BUNA VESTIRE, ce-și propune ca țel suprem **revizuirea istoriei și reconstituirea adevărului istoric**, mistificat atâta amar de vreme.

Așadar, privind problema prin prisma reconstituirii adevărului istoric, am socotit că pot aduce o contribuție, cât de neînsemnată, la limpezirea unor fapte și întâmplări denaturate de către adversari de rea credință, prin mărturii și relatări autentice, obiective, făcute de Constantin Papanace, personalitate de frunte a Mișcării Legionare, în acest volum intitulat „**Evocări**“.

O narațiune **autentică** are în sine o valoare și un caracter de **document istoric neîndoielnic**, este realitatea faptului așa cum s-a petrecut și a vibrat în spiritul aceluia care l-a trăit. De aici și valoarea acestei lucrări.

În prezenta lucrare sunt redată unele crâmpie de amintiri, fapte și întâmplări din învolburata și zbuciumata perioadă interbelică, cu personajii dominante ale momentului, active în procesul istoric, dacă nu făuritori de istorie. Deși sunt făcute disparat, adică independent una de

alta, totuși unitatea interioară de gânduri e menținută, pentru că la bază au ca factor propulsor același **impuls istoric**, caracteristic generației dintre cele două războaie: spiritualitatea legionară inspirată din învățătura creștină și crescută sub vraja unică a Căpitanului!

Zbuciumata perioadă din istoria poporului român, **perioada interbelică**, a stat, fără putință de tăgadă, sub semnul generației de la "22", prin nașterea și difuzarea impetuoasă a unei **spiritualități creștine**, opusă categoric materialismului pustiitor de care era amenințată țara, precum și crearea aceluși formidabil instrument de acțiune prin fondarea Mișcării Legionare și cristalizarea conceptului Naționalist, **nu egocentric, ci într-o viziune transcendențială**.

Tânăra generație a intuit primejdia de moarte ce venea dinspre Răsărit și a identificat, cu precizia infailibilă a instinctului național, infiltrațiile străine care aduceau și propagau molima comunistă. Ea a dat imediat semnalul de alarmă. Dar strigătul ei disperat, cum spune Constantin Papanace, dacă a găsit ecou profund în inima sănătoasă a poporului român, abia unit în hotarele lui firești, s-a înăbușit, fără nici un răsunet, în inima putredă a clasei conducătoare corcice și degenerate sub influența fanariotismului asociat cu un nou pretendent la dominația politico-economică a noilor state „democrate”: capitalismul evreesc din Occident.

Opunându-se cu îndârjire atât pericolului comunist, cât și invaziei evreești, care favoriza acțiunea distructivă a comunismului marxisto-leninist, de sorginte iudaică, tânăra generație și-a asumat, fără teamă, destinul și a dus o luptă eroică până la moarte, pentru salvarea Neamului și a României Mari de la dezastru. De aici a rezultat o tragedie fără seamăn.

De aceea, în loc de prefață, în această a doua ediție, se reproduce un articol, extras din „Colecția Orientări pentru legionari”, vol. I., nr.14, din noiembrie 1958, al unui contemporan al vremurilor, distinsul și **eruditul teolog** Gh. Racoveanu, unul dintre discipolii cei mai apropiați și apreciați

ai profesorului și gânditorului român Nae Ionescu, și mare prieten de vremuri grele al Legiunii, intitulat „**Pe cine au omorât**”.

Articolul reflectă starea de fapte, a fărădelegilor, a cumplitelor vremi, momente zguduitoare, de un mare tragism în istoria neamului românesc, unde „**Mișelia** cu **orgoliul** s-au întâmpinat. **Ura** cu **demența** s-au sărutat. Au uneltit **sfat** și au **hotărât**. L-au închis. L-au osândit hoțeste. Apoi l-au omorât. Noaptea tâlhărește. Relatarea oficială vorbea de ....încercarea ucenicilor de a-l fura.” **Victima era Corneliu Zelea Codreanu, CĂPITANUL!**

Și această sentință a fost rostită de marele Arhiepiscop al Bisericii ortodoxe române din acea vreme: „Mai bine să moară unul pentru popor, decât să se prăpădească poporul din cauza unuia.”

Ca elemente inedite față de prima ediție, mi-am îngăduit să mai introduc în cuprinsul prezentei ediții - fără să trădez spiritul lucrării - un articol al autorului, extras din „Orientări pentru legionari”, nr.50, XI/1961, intitulat „Crîmpeie de amintiri!” „Tatăl Căpitanului”, un vajnic luptător naționalist român și un profund creștin, întrucât se integrează perfect și amplifică conținutul lucrării. De asemenea, față de prima ediție, m-am gândit c-ar fi bine să includ în textul lucrării la această nouă ediție, la capitolul intitulat „Jertfe de ispășire”, unele însemnări ale Comandantului. - ajutor, Laurian Țâlnaru, care a fost mărtor la „ULTIMELE ORE ALE NICADORILOR ȘI DECEMVIRILOR,” moment zguduitor, unde conștiința păcatului, într-o trăire creștină, era atât de vie la legionarii, care s-au găsit în această dureroasă situație de a face o jertfă de ispășire, încât, cum spune autorul, manifestau o adevărată **voluptate a ispășirii**. De asemenea și o serie de **documente diplomatice secrete ale „Marelui Reich German”,** publicate în Colecția „Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918-1945”, privitoare la Sud-Estul european, schimbate între reprezentanții diplomați și Ministerul de externe german, din care rezultă în mod clar **poziția de absolută rezervă a politicii externe naziste față**

de Căpitan și Mișcarea Legionară, sub titlul „Dezinteresul nazist la procesul Căpitanului și ura instinctivă”. Precum și un articol semnificativ intitulat „REFLEXII LA MOARTEA LUI IULIU MANIU” în care se face o analiză paralelă a vieții și faptelor celor doi **eroi - martiri**, Corneliu Codreanu și Iuliu Maniu, în contextul frământărilor adânci ale vieții publice românești din prima jumătate a veacului nostru. Și-n fine, articolul intitulat sugestiv „REDUTA FAMILIEI (Legionare) în amintirea acelei discuții cu comandanta Nicoleta Nicolescu profund substanțială, și o punere la punct „RĂSPUNS PENTRU EMIL CIORAN” în care își reneagă trecutul, denigrând în termenii cei mai abjecți Mișcarea Legionară.

După 6 ani de la revoluție, priveriștea pe care o oferă viața publică românească este deprimentă. Nu se poate prevedea care va fi fizionomia politică și socială a țării noastre.

Asistăm și azi ca și în trecut, la acea acțiune concentrică, în care forțe malefice din interior și exterior își dau mâna pentru a înăbuși renașterea unui spirit de trăire autentic românesc și creștin.

Și astăzi, ca și în trecut, politicianismul face ravagii, corupția se adâncește tot mai mult la toate nivelurile, menținând țara într-o mizerie de neconceput și de neîngăduit, paralel cu îmbogățirea sfidătoare a unor bișnițari fără scrupule și înfiriparea unei noi clase burghezo-democrate, formată în marea ei majoritate, din elemente aparținătoare fostei nomenclaturi comuniste. Falsificarea istoriei continuă cu aceeași **agresivitate** și cu același **abuz nerușinat**, și, paradoxal, chiar din partea preținșilor democrați, care se erijează în „imparțiali” și „umanisți”, când e vorba de apărarea „drepturilor omului”, dar surzi și nepăsători față de nevoile și drepturile legitime ale poporului român, creatorul și stăpânul de drept al acestui stat.

Trecem printr-o criză morală și spirituală analogică celei de după primul război mondial.

După revoluția din 1989, confiscată de comuniști, tineretul a căzut repede într-o stare de apatie îngrijorătoare.

Și azi, ca și în trecut, marea responsabilitate cade pe umerii generației tinere, care va trebui, până la urmă, să-și definească și să-și asume destinul - cu orice risc - în numele drepturilor imprescriptibile ale Neamului Românesc, și, ca primă acțiune., să-și cunoască istoria reală, nu cea falsificată de străinii pripășiți aici și de cozile lor de topor, care vor trebui odată cunoscute, judecate și pedepsite pentru odioasa lor crimă de les-națiune. Altminteri, ne așteaptă pieirea și înlocuirea noastră cu elemente alogene, mai mult sau mai puțin tuciuiri, mai demult sau mai nou pripășite în acest nou Canaan, care a fost și este România.

În fața acestei sumbre perspective, spre care ne îndreptăm cu repeziciune, dacă nu ne trezim la timp, se impune, deci, o energică revizuire a istoriei, făcută de români, nu de străini și de agenții lor plătiți, - în mod riguros obiectiv, onest și științific, prin demascarea falsurilor comise până azi, sub sinistrul regim comunist și sub actuala democrație firavă și hibridă, printr-o selecție riguroasă a tuturor surselor istorice, a tuturor documentelor reale, nu născocite, precum și audierea tuturor martorilor și consemnarea tuturor mărturiilor celor care, timp de decenii au fost obligați să tacă, prigoniți, chinuiți, calomniați, cum se continuă și azi, fără a li se da posibilitatea să-și spună cuvântul.

Ei bine, a sunat ceasul nu să ne apărăm, ci să acuzăm pe toți cei care, în ciuda evidenței, continuă să falsifice istoria, și să denigreze **cea mai autentică, mai curată și mai eroică mișcare românească interbelică.**

În acest sens deci, pentru o revigorare și însănătoșire moral-spirituală a societății românești, încredințez tiparului cartea de față, cu speranța că ea va fi de folos, în aceste vremuri de răscruce, căci este scrisă de un martor avizat cu sinceritate și cu o scrupuloasă trăire creștină în adevăr, știut fiind că la **baza acestei generații a stat cinstea sufletească, abnegația și martiriul.**

CAROL PAPANACE

PE CINE AU OMORÂT

„expedit, unum hominem mori pro populo”
Caiafa arhiereul.

În ziua de Paști a anului 1938, în prezența a șaizeci de preoți veniți să-i spună „Hristos a înviat!”, marele arhiereu al Bisericii ortodoxe românești din acea vreme a rostit sentința: mai bine să moară unul pentru popor, decât să se prăpădească poporul din cauza unuia. Cine era, de data aceasta, cel pe care marele preot îl socotea vrednic de moarte „pentru popor”? Era vreun dușman al așezărilor creștine ale poporului român? Era vreun predicator de învățatură protivnică adevărului adus lumii lui Hristos? Nu. Era un om tânăr plin de râvnă și puterea de a face din țara românească o țară „temătoare de Dumnezeu” și din neamul românesc un neam încrezător în învierea făgăduită de Hristos neamurilor care se vor fi dovedit vrednice de ea. Numele lui = Corneliu Codreanu. Acesta era „unum hominem” pe care „arhiereul anului aceluia” îl osândește la moarte.

Dar poporul? Cine era poporul pentru care viața acestui om constituia o primejdie de moarte? Era, oare, poporul român care, în cântecele speranței lui, îl îmbrăcase pe tânărul „căpitan” în „suman de viorea”? Erau, oare, țaranii români care în Februarie 1937, îmbrăcați în haine de Paști și în mâini purtând făclii, alergaseră să îngenunche în fața sicriilor cu trupurile lui Ion Moța și Vasile Marin, căzuți luptând pentru Hristos și Legiune? Era, oare, poporul care - trecând peste toate ademenirile, peste toate amenințările,

peste toată teroarea jandarmilor și peste toate abuzurile judecătorilor nedrepti - ridicase pe scut pe acest tânăr lipsit de averi? Sau, poate, poporul de care vorbea marele preot era tineretul universităților, ori elevii școlilor din cuprinsul țării românești? Ori erau călugării mănăstirilor; ori preoții Bisericii? Nu. „Poporul” care se simțea amenințat și în numele căruia vorbea, în ziua de Paști a anului 1938, marele preot al Bisericii ortodoxe românești, era altul. „Poporul” pentru salvarea căruia trebuia să moară „unul” putea fi aflat în tagma arhiereilor necredincioși, arghirofili, trândavi, păcătoși, cu dosare compromițătoare în „cassa de fier” a partidelor politice; putea fi aflat în lumea păpușarilor politici care ruinaseră țara întregită; putea fi aflat în lumea profitorilor de toate nuanțele; „poporul” arhiereului din acel an de blestem putea fi identificat în venitura galițiană și greco-armenească. Patronul acestui „popor” se întâmpla să fie înuși regele țării, - rege imoral, deșuchiat, prădător al avutului public, apărător al intereselor evreești în țara de la gurile Dunării. Acesta era „poporul” pentru care trebuia să moară Corneliu Codreanu.

Un an de zile înainte de rostirea sentinței de către arhiereu, cărturarul Nicolae Iorga arătase și chipul în care trebuia săvârșit omorul. În Februarie 1937, într'una din secțiunile Senatului, încojurat fiind de miniștri și de senatori guvernamentali, cărturarul recomandase metoda aflată de el de la un vânător canadian, - colonelul Boyle, salvatorul coloniei românești din Odesa revoluției bolșevice. Sfatul nevinovatului om de carte era așa: să țintești între ochi pe cel care conduce. Și totul ia sfârșit...

Mișelia cu orgoliul s-au întâmpinat. Ura cu demența s-au sărutat. Au uneltit sfat și au hotărât. L-au închis. L-au osândit hoțeste. Apoi l-au omorât. Noaptea, tâlhărește. Relatarea oficială vorbea de ... încercarea ucenicilor de a-l fura...

Vestea omorării „omului” a înmărmurit pe Români. Poporul de plugari l-a plâns, în cuviință și tăcere, pe Corneliu Codreanu, nădejdea lui. În localuri de petrecere lăutării și-au atârnat viorile în cuiu și au plecat. Universitățile, în care el readusese pe Hristos, s-au îmbrăcat în doliu. Monstruozitatea era atât de mare încât multă lume nu i-a dat crezare = se legănau pe aripa speranței că e vorba numai de o „minciună de stat”.

Dar mai era o „lume” care știa bine că „omul” era mort. „Poporul” arhierelui Miron Cristea era mulțumit = înțelepciunea lui Caiafa îl ferise de rău. Poporul acesta - numai el - a sărbătorit, cu ritualul cuvenit, moartea dreptului. Marele preot a dat a doua zi dispoziții să se facă rugăciuni polihronice pentru regele asasin. Cărturarul a tipărit, drept adevăr, într-unul din volumele lui relatarea ucigașilor (povestea cu fuga de sub escortă). Pentru istorie. Căci o mână mânjește pe alta și amândouă fața...

Au trecut 20 de ani de la executarea nebunei porunci. În acești 20 de ani am putut auzi și am putut vedea ce spun despre Corneliu Codreanu și despre opera lui, ucigașii, hoții, neînțelegătorii și ucenicii lui. Ticăloșia celor care, într-un fel sau altul, au fost părtași la crimă, a fost dată în vileag prin uluitoarele mărturisiri făcute în 1940 de cei ce au executat porunca. Exagerările ucenicilor - câte vor fi fiind - își află explicația în marea lor evlavie față de dreptul omorât hoțeste. Neînțelegătorii, de pretutindeni, n-au putut vedea în opera lui Corneliu Codreanu altceva decât încercarea de a transplanta la noi revoluția lui Adolf Hitler, ori a lui Benito Mussolini... La 20 de ani de la consumarea abominabilei crime, ajutați de sfatul pe care ni-l dau bogatele întâmplări ale acestui interval de timp, putem judeca drept și mărturisi fără teamă de păcat ce s-a pierdut prin retezarea vieții acestui bărbat care nu împlinise încă vârsta de 40 de ani.

În încercarea de apreciere a oamenilor se comite de

obicei o greșeală fundamentală: se caută la ei tocmai ce nu le este esențial. Se prețuiesc arhieriei pentru abilitatea lor politică; diplomați, pentru elocința lor; comandanți de armate, pentru credința lor în Dumnezeu; regi, pentru inteligența lor scilpitoare; călugări, pentru frumusețea glasului; oameni politici, pentru vasta lor cultură. Se ntelege că în asemenea cazuri, unitatea de măsură nefiind proprie, judecățile sunt false. Căci arhierul se distinge prin tăria credinței în Hristos; diplomatul, prin tact și abilitate; comandantul, prin capacitatea lui de strateg; regele, prin înțelepciune; călugărul, prin adâncimea evlaviei; bărbatul de stat, prin simțul lui pentru real.

Prin ce se distingea Corneliu Codreanu, întemeietor de școală spirituală și de mișcare politică, totodată?

Am auzit pe mulți vorbind cu admirație despre noutatea ideii ce stă la baza mișcării lui = răul, mizeria, ruina, ne vin de la suflet (nu de la lipsa de programe). Este adevărat, ideea aceasta el a adus-o în plan politic. Dar pentru cine cunoaște doctrina creștină, nu există aci nici o noutate. Nu în domeniul ideilor stă măreția și podoaba acestui om neobișnuit. Ci altundeva.

După secole de despărțire și de luptă între frați, o generație de patrioți izbutise, în 1859, să facă unirea Moldovei cu Muntenia. La 60 de ani după acest însemnat pas, sfârșitul primului răboi mondial adusese împlinirea visului atâtor generații de români patrioți = poeți, scriitori, ziaristi, cărturari, oameni politici, soldați. Transilvania, Basarabia, Bucovina făceau cu regatul vechi un singur trup. Țara se mărise, bogățiile se adăugaseră, puterile spirituale sporiseră. Dar în țara sporită lucrurile mergeau prost. Corupția, jaful, înstrăinarea își dăduseră aci mâna. Pentru poporul român perspectivele deveneau tot mai sumbre. De ce nu mergeau lucrurile bine? Era lipsa de oameni cu pregătire? Nu. Nația română dăduse avocați străluciți, medici celebri,

cărturari, gânditori, oameni de știință, tehnicieni poeți, scriitori, mari gazetari. Existau în țară partide politice cu programe seducătoare și păpușari politici abili.

Nu de astfel de lipsuri suferea nația. Nația suferea de lipsă de cinste. Ce-i trebuia ei nu erau frumoasele programe politice (aplicate de suflet de tâlhar), ci altceva: nația avea nevoie de un mare EDUCATOR. Și pe acest educator ea îl dăduse. La timp suprem. Acesta se chema Corneliu Codreanu.

Corneliu Codreanu nu era un predicator; nu era profesor de educație creștină; nu era dascăl de pedagogie. Ci era ÎNVĂȚĂTORUL, ORGANIZATORUL, CALĂUZITORUL. El învața, organiza, conducea. Marele nostru Eminescu n-a avut numai intuiții geniale, ci și darul de a formula pregnant adevăruri din care ne hrănim noi astăzi. Corneliu Codreanu n-a avut numai darul de a intui și de a formula. Ci a avut și puterea de a organiza; a avut capacitatea de a prelucra materialul uman existent. Îl distingea, fără îndoială, marele lui simț pentru real. Dar peste aceasta era în el o putere care topea sgura ticăloșiei omenești, gonea boarea leneviei, pregătea sufletele spre fapta eroică, spre totala jertfire de sine. În această putere, în acest dar excepțional stă valoarea lui. Aici, extraordinarul lui prestigiu. Corneliu Codreanu n-a izbutit numai să pună pe picioare - în pofida tuturor adversităților imaginabile - o mișcare de mari proporții. Corneliu Codreanu a transformat oameni: le-a îmbrăcat sufletul în haină de nuntă. Într-o țară și într-o vreme în care lipsa de onoare, jaful de sus și desfrâul erau la ele acasă, Corneliu Codreanu a așezat pe soclu onoarea ca virtute de sine stătătoare, a făcut din corectitudine și din cinste sufletească condiția primordială a viețuirii împreună, iar din austeritatea moravurilor blazonul luptătorilor lui. Iară cununa acestor virtuți era credința în Isus Hristos. Aceste virtuți el nu le-a predicat. Le-a dat trup. Iată de ce neamul Românilor vedea în el călăuza, capul, căpetenia, căpitanul

său. Decapitându-l, sclerații de la 1938 au decapitat Națiunea.

Făcând această afirmație nu mă gândesc la rostul pe care Corneliu Codreanu l-ar fi avut în stăvilirea puhoiului de la răsărit, ori în schimbarea profilului politicii europene. Ocupația rusească se va curma odată cu înfrângerea Rusiei sovietice, - înfrângere în care credem cu tărie. Dar cu alungarea rușilor procesul de vindecare a Nației nu s-a sfârșit. Pentru vremea de după liberare Nația va avea nevoie tocmai de educatorul, de omul extraordinar pe care ea îl dăduse și care nu-l mai poate da decât la intervale de secole: de Corneliu Codreanu, cel ucis „pro populo”.

Știm că Nae Ionescu, care a înțeles toată adâncimea operei lui Corneliu Codreanu și care a simțit chemarea lui, a spus - pe când încă trăia Codreanu - că minunea înfăptuită de acesta e atât de mare că de-acum îl depășește și pe el. Iară după omorâre, tot Nae Ionescu ne-a învățat că cea mai rodnică răzbunare a lui Corneliu Codreanu este înfăptuirea vrerii lui.

Ucenicii și prietenii lui Corneliu Codreanu au datoriat de onoare să nu trădeze opera lui. Dar Codreanu nu mai este. Și Codreanu nu mai poate fi înlocuit de nimeni. Iată de ce prin decapitarea de la 1938 Nația românească a rămas săracă.

Dar Dumnezeuul îndurărilor va face cu ea semn spre bine. Căci păcatul nu l-a săvârșit Națiunea ci dușmanii ei de moarte.

*Fratelui meu Gula mort în lagărul
Buchenwald.*

*„Și jertfa noastră va crește până la cer, iar
Dumnezeu, supremul judecător, ne va auzi și pe
noi!”*

Corneliu Zelea Codreanu

(«Însemnările de la Jilava», 1938)

*«Wir mochten, wenn wir Schicksal ueberdachten,
nicht groess 'res Glueck, nur groess 'res Leid
betrachten.*

*Da sah uns ernsten Blicks ihr CAPITAN
mit Augen voller Edeltrauer an,
uns mahndend: Was Euch immer mag gescheh 'n,
kann es vor meinem Opfergang bestehn?*

*Aus solchem Geist habt Ihr mir greisem Mann
viel Gutes und viel Leibes angetan.*

*Seid sicher: kehrt er frei hinaus in 's Leben,
vergisst er nie, was hier ihm ward gegeben!»*

Prof. Karl Haushofer

Traducerea poeziei în limba română:

**La soartă dacă ne gândim,
Nu o mai mare fericire,
Ci o mai mare suferință întâlnim.**

**Cu priviri grave,
Cu ochi plini de nobilă durere,
CĂPITANUL Nostru din ceruri ne spune:
„Ce vi se poate întâmpla vouă,
mai rău decât ce mi s-a întâmplat mie?”**

**În duhul lui
Mi-ați adus mie - bătrân însingurat -
Atâta mângâiere
Și cu atâta dragoste m-ați înconjurat.**

**Din tot ce voi, aici, mi-ați dat cu atâta dărnicie,
Nimic, niciodată, fiți siguri, nu voi uita,
Din nou în libertate,
De mă voi întoarce cândva.**

(La Dachau, în 1943, bătrânul savant al geo-politiceii, fost președinte al Academiei Germane, dă în manuscris această poezie a sa legionarilor închiși ca și el acolo, în temnițele naziste.)

Zguduitor de tragic a fost destinul tineretului românesc în ultimele patru decenii! Străbătând cu sensibilitatea-i ascutită dincolo de euforia, care a urmat războiului întregirii naționale, acest tineret a intuit primejdia de moarte ce venea dinspre răsărit. El a identificat cu precizie infiltrațiile străine, care aduceau molima comunistă. Și a dat alarma: «Studenți creștini din România Mare, se îmbracă în doliu neamul românesc...» Acest strigăt disperat, dacă a găsit ecou profund în inima sănătoasă a poporului s-a înăbușit, fără răsunet, în inima putredă a clasei conducătoare. Și de aici a rezultat o tragedie fără seamăn.

Demența carlistă și ambiția estrophiaților fizici și morali din viața noastră publică, asmuțite de dușmanii de moarte ai neamului românesc, și-au dezlănțuit uraganul urei pustiitoare. După ce ani de-a rândul acest tineret a fost prigonitor, schingiuit, masacrat, a fost aruncat apoi în tragica jonglerie a războiului, desfășurată între malurile Volgei și podișul Boemiei. Dar aceste jonglerii nătânge ale unei clase conducătoare putrede și dezorientate s-au făcut cu prețul celui mai generos sânge românesc... Și a rămas această generație, după atâtea vifore pornite din lad, ca un copac sfârtecat de trăsnete. Tragedia ei continuă în țara subjugată, de data aceasta contopită cu tragedia întregului neam românesc.

Este în firea lucrurilor că tot ce se naște trebuie să moară. Sub semnul acestei legi eterne stau și generațiile. Când li se împlinește leatul, după ce au înflorit, fecundat și dat rodul, membrii lor se desprind în ultima fază a vieții, unul câte unul, ca frunzele care cad odată cu înaintarea toamnei. Acest fenomen crepuscular își are poezia și filozofia lui

adâncă. E duiosia tristă și înfiorată a stingerii pe îndelete, în misterul nepătruns al morții, care cuprinde tot mai mult cu umbrele sale întreaga generație. Armonizarea cu marele ritm al cosmosului, cu acel «panta rei», care formează însăși esența vieții, face ca spasmurile ruperii să fie mai domoale și mai calme.

Generația de la 22 n-a avut parte de o viață tihnită. Existența ei i-a fost turmentată de timpuriu. Crivățul urii a bătuit-o în plină floare. Destinul i-a impus dogma jertfei, singura care putea, în condițiile vitrege date, evita înfrângerea și asigura premisele unei victorii durabile. «Cantitatea de jertfă determină victoria. Gloria noastră este gloria jertfei, pe care o facem» (C.Z.C.)

Și prigoanele sângeroase au rărit an de an rândurile luptătorilor. Cu fiecare camarad căzut, se stingea o lume de gânduri mari și visuri de înălțare pentru neam. Pentru luptătorii rămași, care nu s-au împotmolit în compromisuri și au dovedit eroismul de durată, aceste morți timpurii însemnau tot atâtea sfâșieri ale propriei lor ființe. Prea intim le-a fost împletită viața cu aceea a camarazilor căzuți, pentru ca rănilor să nu fie adânci. Tot mai simțit se face golul cu trecerea timpului, când lanțul prigoanelor brăzdează frunțile și troenirea anilor încărunțește tâmplele și gârbovește umerii.

«Bate vântul peste ape,
Trece timpul greu...
Noi mereu te plângem, frate,
Iar tu dormi mereu...»

Dar sfânta tinerețe a sufletului legionar nu se lasă copleșită de durere. Acceptă destinul excepțional al jertfei, fiindcă știe că numai ea poate construi bază solidă pentru un nou salt în istorie. Cum a spus Mântuitorul: bobul de grâu, până nu putrezește, nu rodește. Prin jertfe, se va purifica neamul de păcate și va birui generația, care acum-

patru decenii, prin imnul ei, a dat alarma că «se-îmbracă-n doliu neamul românesc», trăind și înălțătoarea perspectivă a biruinței:

«Ne-așteaptă Neamul s-aducem izbânda,
Ne vor surâde laurii pe frunți,
Vor plânge văile de bucurie,
Ne-or săruta îmbătrâniții munți ...»

Noi jertfe se vor face necesare. Nu toți cei de astăzi vor vedea ziua biruinții. Dar toți o vor simți. Și vor plânge de bucurie cu întreg cosmosul românesc, când ea va veni.

INSULA ȘERPILOR

(Ultima întâlnire cu Căpitanul)

Pe Căpitan l-am văzut pentru ultima dată, la 25 Martie 1938, de Buna Vestire. În ajun, venisem din provincie la București spre a afla ceva mai precis, în legătură cu desfășurarea evenimentelor politice care se precipitau. Atmosfera devenea din ce în ce mai apăsătoare. Se simțea și în tihnitul oraș de provincie Călărași (Ialomița), unde de câțiva ani aveam serviciu. Apărea tot mai clar că modificarea constituției prin lovitura de stat din 12 Februarie din acel an trebuia să servească de platformă «legală» pentru exterminarea Mișcării Legionare. Ușurința cu care se realizase coaliția unei anumite categorii de politicieni, acceptarea Patriarhului Miron Cristea de a patrona această coaliție, precum și intrarea pe scenă a lui Carol al II-lea, arătau că o forță ocultă suprapusă orchestra întreaga operație.

Deosebit de semnificativă, mi s-a părut atitudinea unor conducători Național-Tărăniști locali. Acești parteneri în «Pactul de neagresiune» pentru apărarea libertății alegerilor de eri, insinuau acum, că *«luliu Maniu a întrerupt legăturile cu "exaltatul" Codreanu, de când acesta i-a cerut să adere la o acțiune pentru lovitură de stat pe care însă acesta (Maniu) a respins-o, fiindcă nu înțelege să se abată de la linia unei stricte legalități.»*

Nu știam dacă această atitudine incorectă reflecta

noi directive ale conducerii centrale a partidului lor, sau trăda vechi resentimente ale ramurei «țărăniște». În ambele cazuri însă semnificația acestor insinuări, care, în fapt, constituiau o formă de desolidarizare, rămânea. Adică, și ipoteza foarte probabilă că Maniu a adoptat o atitudine leală față de Căpitan și Mișcarea lui, multe din cadrele partidului său aderau, într-o formă directă sau indirectă la coaliția carlistă.

Legiunea era atacată deci, din toate părțile. Același lucru se observa și în așa zisa «presă independentă». În mod deosebit, s-a remarcat în atacuri incorecte ziarul «Curentul», care, într-o serie de reportaje despre «Insula Șerpilor», sugera internarea legionarilor în această insulă pustie (un conglomerat de stânci și nisip, fără apă și vegetație), iarna bătută de crivăț și vara pârjolită de soare. Și în acest caz, nu se putea aprecia atunci, dacă la baza acestor campanii de presă erau directive pornite din unghere întunecoase, pentru intimidarea legionarilor și pregătirea opiniei publice, sau reflectau preocupări de oportunism abject față de sceleratul rege devenit titan.

La București atmosfera stărbătută de fel de fel de zvonuri de multe ori contradictorii, era mai înfrigurată și mai apăsătoare decât în provincie. De dimineață, împreună cu camarazii Ghițea și Dului, ne-am dus să-l întâlnim pe Căpitan la sediu. De acolo, ni s-a spus că plecase la Biserica Gorgani din apropierea sediului. Ne-am îndreptat într-acolo. O mulțime de oameni, legionari și nelegionari, staționau în fața bisericii. Mulți legionari erau eșalonați pe treptele care duceau spre mica platformă de la intrare. Câțiva legionari, Macedoneni, care se găseau pe acolo au venit la noi. Cu toții împreună, am intrat în Biserică. Aci însă, era puțină lume.

În fața altarului, drept ca o lumânare, cu capul smerit și cu mâinile împreunate înaintea, stătea și se ruga Căpitanul. Câțiva pași în urmă, mai spre dreapta, era Comandanta legionară Nicoleta Niculescu cu un grup de legionare. Aceasta, cum ne-a zărit, a venit în întâmpinare și

strângându-ne mâna cu efuziune, ne-a zis: «Ah! ce bine îmi pare că ați venit. Căpitanul se simte atât de singur! Când îl văd înconjurat de voi, îl simt mai în siguranță».

Într-adevăr, lumea rară din biserică acum, contrasta cu înghesuiala de alte dată. Se vede că zefirul prudenței ce prevestea «viformița cea mare», a risipit pe aceia care se îndeasă în vremurile bune. Se verifica și cu acest prilej, o lege veche cât lumea. Singura mângâiere o constituia mulțimea de afară, care aștepta înfrigurată să-și salute Căpitanul.

Când s-a terminat slujba, ne-am dus spre Căpitan. S-a bucurat mult când ne-a văzut. De când am fost mutat cu serviciul în provincie (1), îl întâlneam mai rar. E drept, că mai toate Duminicile sau sărbătorile legale, mă duceam alternativ, la București și în Cadrilater (Bazargic) unde aveam familia.

Din cauză însă că, și Căpitanul se deplasa de multe ori la Predeal, unde eu, cu puținul timp de care dispuneam nu-l puteam ajunge, îl vedeam și mai rar. M-a întrebat cât mai rămân și, aflând că trebuie să plec chiar în seara aceea, a spus: «*prânzim împreună ca să stăm o leacă de vorbă*».

Ne-am îndreptat spre ieșire. La apariția Căpitanului, mulțimea de pe scări și din piață, ca la o comandă pornită spontan din resortul inimei, a ridicat spre cer o pădure de brațe, salutându-l. Rar am simțit atâta vibrație sufletească colectivă ca în acel moment. O fi intuit atunci această mulțime formată de legionari sau simpatizanți «necunoscuți» că este ultimul salut pe care îl dădea Căpitanului său adorat?

(1) În timpul închiderii la Jilava, unde am stat vre 'o două luni, în urma cazului Duca, am fost destituit din funcțiunea de șef de serviciu pe care o ocupam la Administrația Financiară a Capitalei. Abia pe la sfârșitul anului 1934, am fost reîntegrat în serviciu, cu dispoziția de a fi mutat din București și de a nu fi numit în Cadrilater. Am nimerit la Călărași, între ținuturile interzise!

După ce Căpitanul a mai schimbat câte un cuvânt cu unul, sau altul din mulțime, așa cum îi era obiceiul, am plecat spre cantina legionară de lângă sediu. Cu vreo două săptămâni înainte, Căpitanul, spre a evita orice pretext pentru autoritățile provocatoare, hotărâse închiderea. Și acum se găsea în fază de lichidare totală. Aci unde până mai alaltăieri, furnica o lume plină de viață și speranțe, se întinde acum o liniște apăsătoare și rău prevestitoare.

Am zăbovit mai mult cu Căpitanul. Parcă în zăbovirea noastră era și ceva demonstrativ: ca urmare a unui incident avut cu luni în urmă, cu unii din redactorii ziarului «Buna Vestire», pentru motivul că nu publicaseră un manifest - protest al Societății Studenților Macedo-Români cu privire la măsura luată de autoritățile grecești de a interzice vorbirea dialectului aromân, răuvoitorii răspândiseră zvonul că Macedonenii s-ar fi răcit de Mișcare. De aceea, prezența Căpitanului în mijlocul nostru, tocmai într-un moment când se anunța furtuna, constituia prin ea însăși, o elocventă desmințire.

De la sediu, am trecut pe la restaurantul legionar (fost «Berbec»), din fața Liceului Lazăr, care încă mai funcționa. Căpitanul a dat un telefon acasă și a luat ceva pentru masa improvizată ce ne-o pregătea. Aci, o lume eterogenă de legionari, simpatizanți și curioși printre care și o puzderie de agenți, împăna localul. Discuții șușotite sau animate se făceau pe la toate mesele, comentând evenimentele la ordinea zilei. Reportajul cu «Insula Șerpilor» părea că oferă și mai mult subiectul acestor discuții animate.

Neașteptata apariție a Căpitanului, a atras privirile tuturor. S-a făcut o liniște impresionantă. Apoi discuțiile s-au reluat pe îndelete, devenind din ce în ce mai animate. Aici am zăbovit mai puțin.

Am plecat spre «Casa Verde», înghesuiriți în mașina Căpitanului, eu, Ghițea, Dului și George Pariza, care trebuia să raporteze ceva în legătură cu operația de lichidare a cantinei legionare de pe Gutenberg. Restul grupului de

legionari macedoneni, care a însoțit pe Căpitan, a rămas la restaurantul legionar. În urma noastră s-au luat două mașini: una era a Nicoletei; cealaltă probabil, a agenților care țineau în urmărire pe Căpitan.

Atmosfera de la «Casa Verde» era mai calmă. Soarele strălucitor al acestei minunate zi de început de primăvară, dădea măreței clădiri plănuită cu atâta dragoste de arhitectul macedonean Iotu, un devotat prieten al Legiunii, și durată în cântecele «Sfintei Tinereți Legionare», o neasemuită splendoare. Alături, silueta baldachinului de la mormântul lui Moța-Marin, scăldată în soare, părea o straje de lumină. Câtă viață neprihănită concentra și simboliza această clădire!

Ne-am urcat sus la etaj. Aici, Doamna Codreanu ne aștepta cu masa întinsă. Pe lângă cei care am venit cu Căpitanul, mai erau la masă Doamna Claudian-Tel, Nicoleta, o legionară care făcea pe atunci de serviciu la Casa Verde, a cărei nume îmi scapă, și Jenică Bordeianu, comandant legionar și luptător vechi din momente grele. La masă a vorbit mai mult Doamna Claudian-Tel, relatând diferite zvonuri care circulau referitor la situația politică, în cercurile bucureștene ce le frecventa. Noi însă, n-am stat mult după terminarea mesei și am trecut în salonul mare unde Căpitanul își avea acum biroul.

Apropiindu-se de masa de lucru, Căpitanul ne-a arătat un teanc de foi scrise spunând: M-am apucat să scriu volumul II din „Pentru Legionari”. Apoi adresându-se mie a zis: «În afară de paginile scrise cu privire la istoricul Casei Verzi, care, cum știi, le-am lăsat de la volumul I pentru vol. II, am mai scris vreo 70 de pagini».

Într-adevăr, eu știam de paginile referitoare la istoricul Casei Verzi (faza de la început), pe care le citisem în următoarea împrejurare.

Din cele câteva exemplare din „Pentru Legionari, vol. I, bătute la mașină înainte de tipărire, Căpitanul mi-a trimis și mie un exemplar la Călărași, printr-un curier special.

Ctd. Ajutor Mănaru.

În rândurile scrise chiar pe exemplarul trimes (2), îmi cerea să citesc cu atenție textul, să fac pe o foaie separată observațiile mele și să merg cât mai repede la București, spre a le discuta împreună.

Am citit cu nesaț scrisul Căpitanului, care și pentru mine a fost o mare revelație, prin originalitatea gândirii și naturaleța stilului. Imediat, m-am repezit la București. L-am întâlnit pe Căpitan la Inginerul Ionică acasă (pe strada Francmasonă), unde locuia provizoriu. Toată dimineața am discutat chestiunea acolo, și, după ce am prânzit, am plecat la Casa Verde unde în mica clădire de alături, am continuat discuția. La prima parte a discuției a asistat pe lângă Ing. Ionică (gazda), Virgil Rădulescu, care venise întâmplător și Ion Belgea, chemat de Căpitan în mod special, pentru acest lucru.

*Prima din observațiile notate a fost: **după apariția cărții, Căpitanul va trebui să se păzească mai mult.*** Până acum, adversarii lui de moarte îl considerau un simplu agitator, mistic, și exaltat, care, până la sfârșit, va fi derutat dacă nu chiar captat. Din întreaga factură a cărții, se va vedea că el este o personalitate complectă, cu viziuni mari și țeluri precise. *Ultima* observație a fost în sensul de a lăsa pentru volumul II, paginile în care se istorisea începutul taberei de muncă pentru construcția «Casei Legionarilor Răniți», cum s-a chemat inițial «Casa Verde». Aceasta, spre a nu se întrerupe mersul ascendent al istorisirii, imprimat de vigoasă scrisoare de protest, trimisă Prim-Ministrului Vaida, în urma incidentelor avute cu jandarmii lui Călinescu, la digul de la Vișani.

---

(2) Mai târziu, am aflat de la Comandantul legionar Nicolae Pătrașcu care a tipărit clandestin «Pentru Legionari», la tipografia Vestemean din Sibiu ajutat de Ion Fleșeriu și alți camarazi, că a fost tocmai acest exemplar care a fost trimes la cules, fiindcă văzuse rândurile scrise de Căpitan când mi l-a trimis la Călărași.

Am făcut această mică digresiune nu numai spre a arăta împrejurarea care mi-a oferit ocazia să știu de nepublicarea unor texte în volumul I din «Pentru Legionari», dar și de a sublinia importanța decisivă ce o prezenta apariția acestei opere, atât din punctul de vedere legionar, cât și din acela al adversarilor Mișcării Legionare. De aceea când am văzut că, în sfârșit, Căpitanul s-a apucat să lucreze la volumul II, bucuria mi-a fost nespus de mare. **Orice adevăr formulat și așternut pe hârtie de Căpitan, în legătură cu spiritualitatea legionară, orientarea politică în problemele statale sau organizarea internă a unei Mișcări în rapidă dezvoltare, îl consideram vital pentru lărgirea și consolidarea fundamentului acestei Mișcări.**

Era lucrul cel mai necesar ca Fondatorul sau Arhitectul Mișcării să-și desăvârșească planul pentru toate sectoarele vieții publice. Pentru că numai el putea conferi originalului edificiu legionar, **organicitatea și maestosa ei armonie.** Această convingere va influența mult punctul meu de vedere în judecarea ultimei situații politice create. După arătarea manuscrisului, Căpitanul a întrebat ce mai noutăți avem noi. Fiecare a spus câteceva, în legătură cu evenimentele în curs. Eu am relevat în mod deosebit, insinuările făcute de unii fruntași Național-Țărăniști din lalomița, în legătură cu un pretins refuz al lui Maniu de a adera la un pretins proiect al Mișcării Legionare, pentru o lovitură de stat. Căpitanul a spus: „**sunt incorecți**“, dar a adăugat că «nu cred că aceste insinuări pornesc de la Maniu. Ele trebuie să fie colportate de elemente „**țărăniște**“, care sunt în legătură cu tagma lui Călinescu. «Dar și în acest caz-am adăugat eu-semnificația rămâne căci asta înseamnă că oportuniștii din acel partid, și nu sunt puțini, au început să iasă de sub influența lui **Maniu, care se păstrează pe o linie demnă**».

După schimbarea acestor impresii, Căpitanul mă întreabă la un moment dat, cum judec eu situația politică actuală. După câte îmi amintesc acum, în esență am spus: „*Prigoana în care intrăm, după cât pare, se anunță grea.* Dar

era de așteptat. Ultimele evenimente politice interne și mai ales externe, o precipită. Guvernul Goga-Cuza a fost ultima supapă de siguranță, prin perspectivele ce le deschidea pentru captarea curentului legionar și punerea lui la dispoziția Regelui Carol al II-lea. Eșuată această tentativă, adversarii Mișcării se pregătesc pentru un atac frontal. Modificarea constituției este baza de plecare. Oricât de coruptă și putredă ar fi actuala clasă conducătoare, totuși ea nu se va lăsa deposedată de puterea, care îi asigură atâtea privilegii, fără a da o bătălie decisivă. Aceasta cu atât mai mult, cu cât în fruntea ei s-a pus un rege tot așa de putred și în plus megaloman și ahtiat de putere. Camarila care îl înconjoară, ca **și forța iudaică din străinătate**, atât de interesată pentru sectorul românesc, unde are atâtea privilegii, îl încurajază și-l incită pentru exterminarea Mișcării. Dacă până acum Carol nu s-a grăbit pentru o astfel de acțiune, aceasta se explică prin faptul că și lui îi convenea roaderea partidelor de către curentul legionar pe care a crezut că, până la sfârșit, va reuși să-l capteze. Spulberată această speranță, devine foarte primejdios. Anschluss-ul Austriei la Germania Național-Socialistă făcut recent, ar putea constitui un prilej de reflecție la prudență, pentru oameni cu simț de răspundere, care privesc problemele externe, prin prisma intereselor românești. Nu însă pentru un iresponsabil ca actualul rege, care este un derbedeu în toată puterea cuvântului. Acest om, nici în cele mai întunecate zile ale retragerii din timpul Războiului de Întregire, în plină tinerețe, n-a avut o zvâcnire generoasă de a participa la luptă. Și-a căutat numai de orgiile lui. Acesta este omul care concentrează în mâinile sale toată puterea statului acum, înconjurat și adulat de politicieni servili, dar ambițioși.

Pe de altă parte, nu trebuie pierdută din vedere presiunea pe care o face **străinătatea**, mai ales după **Anschluss**. Ușurința cu care s-a realizat coaliția atâtor politicieni din partide și nuanțe diferite, oameni care se detestau până ieri, pretarea Patriarhului Miron de a servi ca paravan,

participarea unor generali ambițioși ca Antonescu, etc., arată cât de mare este influența oculte care orchestrează această operație. De acest lucru va trebui ținut seamă. În trecut, o tentativă de exterminare de acest gen, s-a făcut prin Duca. (Partidul liberal), adus special la putere, cu mandatul de a extermina Mișcarea. Fărădelegile ce au urmat după dizolvarea de la 10 decembrie, 1933, arată clar acest plan nimicitor. Mișcarea a fost pusă într-o mare strâmtoare. În această teribilă situație, s-a produs gestul disperat al Nicadorilor. Dar atunci, nu numai că între politicieni, din cauza felului cum a fost rezolvată criza politică, existau mari contraste, dar și Regele își făcea manevrele lui. Pe de altă parte, Mișcarea se găsea încă într-o fază începătoare și nici nu i se bănuia măcar forța ei virtuală, spre a determina coalizarea lumii vechi corupte care se simțea amenințată.

În faza de acum însă, după proporțiile pe care le-a luat Mișcarea în urma marelui prigoane de la 1934, o soluție disperată ca cea a Nicadorilor nu se poate repeta. Aceasta nu numai pentru faptul că Mișcarea nu înțelege să adopte terorismul ca armă de luptă politică, dar și pentru motivul că adversarii sunt acum pregătiți spre a preîntâmpina o asemenea eventualitate. S-ar putea chiar, să dorească, spre a avea prilejul să facă o represiune în masă. O altă soluție disperată pentru a se ieși din această mare strâmtoare ar fi o lovitură de stat. Dar cum s-a arătat așa de clar, în scrisoarea adresată Ministrului Vaida, chiar în ziua când s-a hotărât **autodizolvarea (21 Febr. a.c.)**, Mișcarea, atât pentru motive interne, de ordin spiritual, cât și pentru rațiuni de stat de ordin extern, exclude principial, o asemenea soluție. Acum însă, chiar dacă prin absurd, ar vrea să recurgă la ea, nu mai poate, cel puțin pentru un anumit timp, fiindcă adversarii și-au luat toate măsurile, spre a nu fi surprinși. O acțiune pentru lovitură de stat s-ar fi putut declanșa cu ceva șanse de reușită, în perioada de timp când scurta guvernare a lui Goga-Cuza intrase în faza de lichidare. În această fază, pe lângă că forțele legionare se

găseau în plină eficiență, cele ale guvernului deveniseră incerte, din cauza divergențelor ce frământau acel guvern.

Pentru un moment, cred că nu rămâne decât soluția de a merge mai departe pe linia anunțată: plecarea în străinătate spre a traduce și tipări în italiană și franceză «Pentru Legionari» și mai ales, de a scrie volumul II. Dacă plecarea nu mai este posibilă atunci darea la fund, spre a ieși din mâinile lor, **devine absolut necesară**.

Nu trebuie pierdut din vedere faptul că, de la complotul camarilei organizat prin Stelescu-Gheorghide, s-au mai produs în ultimul timp, și alte simptome, care arată intențiile asasinale ale adversarilor Mișcării: mărturisirile lui Armand Călinescu revelate de Generalul Sichițiu și, uneltirile lui Istrate Micescu denunțate de Avocatul Emilian. Chiar și alegoria atribuită lui Guță Tătărăscu că «**mistrețul rănit devine mai primejdios**» (3) trădează aceleași gânduri asasinale. Cred că tactica retragerii pentru ca loviturile lor să dea în gol, experimentată cu succes la provocările lui Călinescu în timpul guvernării lui Goga, nu va mai fi de folos. De data aceasta, ei par hotărâți să meargă până în fund, indiferent de atitudinea ce va adopta Mișcarea. Poate cât timp va fi un guvern eterogen, format de personalități de primul rang ca cel actual, să nu se recurgă la măsuri radicale. Primejdia însă devine iminentă, dacă se va forma un guvern mai omogen, cu elemente tinere și ambițioase, de tipul lui Călinescu.

Pornirea acestora împotriva Mișcării Legionare este mai înverșunată. Spre deosebire de politicienii bătrâni, care au avut în viața publică toate onorurile, ei se găsesc la începutul carierei lor politice și ar accepta cu greu ca viitorul lor politic să fie blocat de Mișcarea Legionară. De această realitate va trebui ținut seamă. Ar fi bine să se profite de actuala fază.

(3) În același sens era și «Povestea cu câinii canadieni» povestită cu criminală ușurință și satisfacție de Nicolae Iorga (Pentru amănunte a se vedea «Orientări pentru legionari», Nr. 18, Martie, 1959 - pag. 163-164, nota, «Îndemn la asasinat»), în Februarie 1937 în fața senatului.

Într-o circulară mai recentă, am văzut că se anunță renunțarea de a pleca în străinătate, pentru a vă putea ocupa cu plata până la ultimul ban, a furnizorilor comerțului Legionar. Creșd că problema aceasta a furnizorilor n-ar trebui exagerată. Cu excepția a câtorva, care sub presiunea poliției sau de teamă de a nu fi luați drept legionari sau simpatizanți legionari, fac gălăgie, marea majoritate a furnizorilor, ca toți oamenii de bună credință, înțeleg că la mijloc este o chestie de forță majoră și nu o incorectitudine legionară. Fără îndoială, *plecarea în străinătate* va fi speculată de adversari. Deja au început, cum s-a demascăt, să circule manifeste insultătoare ticluite de adversari și atribuite legionarilor. Poate să se găsească chiar elemente slabe care să se preteze la manevre infame. Aceste manevre însă, n-ar trebui să ne deruteze. Convingerea mea este că toți legionarii adevărați vor jubila de bucurie, știindu-vă în siguranță. Elanul lor combativ nu numai că nu se va ofili, dar, dimpotrivă, va crește. Aceasta nu este o presupunere, ci o constatare făcută în marea prigoană ce a urmat după dizolvarea Mișcării de către Duca. Îmi aduc aminte cât de mare ne-a fost bucuria la Jilava, unde ne găseam închiși sute de legionari, când s-a aflat că n-ați căzut în mâinile poliției și sunteți liber. Acest fapt constituia și pentru cei închiși, o garanție. În această perspectivă, nu știu dacă guvernul va permite o plecare în străinătate, cu pașaport în regulă (4).

Gândindu-mă la acest lucru, am înclinat la un moment dat să atribui anunțul cu renunțarea de a pleca în străinătate, unei necesități diversioniste, spre a deruta pe cei care vă țin în continuă supraveghere.

---

(4) De la Domnul Cdt. al Bunei Vestiri Ilie Gârneață am aflat mai târziu, că era de față când Ion Foti, prieten al Legiunii, i-a scos și adus pașaportul și că tot el l-a retras ulterior.

O plecare în străinătate în speță la Roma, nu va însemna o ieșire de pe câmpul de luptă: **Ar fi o mare bătălie câștigată dacă ați reuși, în perioada de timp cât va dura expectativa, să scrieți volumul II din «Pentru Legionari».**

Pe de altă parte, situația externă din Europa, după «Anschlussul» Austriei la Germania, evoluiază în favoarea poziției externe adoptată de Mișcarea Legionară. Dacă regele Carol și politicienii români ar privi situația actuală prin prizma intereselor românești, ar menaja Mișcarea ca o supapă de siguranță, pentru eventualitatea că ar deveni absolut necesară schimbarea actualei orientări externe. Dar ei, fiind dependenți și influențați de interese străine, vrăjmășia lor va crește și mai mult.

Alegerea Romei ca loc de refugiu are și avantajul că poate potoli preocupările aceloră, care se tem de o preponderență a influenței germane la noi, știindu-se bine atitudinea de înfrânare a politicei fasciste în această privință. În același timp, contacte directe cu personalități politice în Occident ar fi de folos Mișcării atât de puțin cunoscută sau tendențios prezentată de cunoscuții noștri adversari.

Contactul cu cei din Țară se va putea menține sub diferite forme, după necesități, atât pentru faza de expectativă, cât și pentru momente de acțiune impuse de evoluția împrejurărilor. Se va dispune de toată libertatea de hotărâre care nu se poate avea în lagărul din «Insula Șerpilor» preconizat de dușmanii Mișcării.

Cam în acești termeni, judecam în esență, situația politică la acel moment. Deși am căutat să o expun cât mai obiectiv, totuși, în fond, am pledat pentru plecarea cât mai neîntârziată a Căpitanului în străinătate, cu sau fără pașaport. Căpitanul m-a ascultat cu luare aminte. Uneori însă, mi se părea furat de gânduri. Parcă simțeam că el luase deja o hotărâre irevocabilă.

Au mai intervenit în discuție și camarazii prezenți, exprimându-și fiecare punctul său de vedere, complectând

sau corectând cele expuse de mine. Căpitanul a stat puțin pe gânduri, apoi a spus: „*Mergem în Insula Șerpilor. De acolo vor veni să ne cheme, să ne întoarcem. Țara va avea nevoie de noi. Dar nu vom primi, căci va fi prea târziu!*”

Cuvintele Căpitanului ne-au impresionat. Au fost rostite cu o voce în care se simțea **cum vibrează împerechiate, o nestrămutată hotărâre și multă amărăciune**. A urmat un moment de tăcere. Apoi conversația s-a reluat pe un ton mai puțin dramatic, făcându-se glume în legătură cu **confortul** ce ne așteaptă în **Insula Șerpilor!**

Căpitanul ne-a arătat apoi, stadiul în care se găseau lucrările interioare pentru terminarea definitivă a Casei Verzi. De la o fereastră de la etaj se putea contempla panorama Bucureștilor **Vechi**. Splendidul soare de primăvară care acum, înclina spre asfințit, după ce dezmoțise și scăldase în razele sale nepărtinitoare această capitală a contrastelor, se pregătea pe îndelete, să-i poleiască cu aur, elegantele turl argintii, înălțate parcă spre cer, ca pentru o rugă supremă. Și pe Dealul Patriarhiei se revărsa lumina cerească a soarelui, dar nu putea răzbate bezna de iad ce stăpânea inima Patriarhului Miron Cristea, antrenat în uneltirile Anticriștilor. Un sentiment confuz de speranțe și deznădejdi se îngână în sufletul meu, adânc turburat de răspântia la care se găsea Mișcarea și Căpitanul. Poate o descurajare apăsătoare mi-ar fi copleșit inima dacă luminosul mormânt al lui Moța-Marin nu mi-ar fi amintit aceste memorabile cuvinte rostite **La Icoană**, când se înfiripa **LEGIUNEA ARGANGHELULUI MIHAIL: «Pentru noi nu există înfrângere și dezarmare, căci forța, ale cărei unelte vrem noi să fim, e etern invincibilă.»**

Când ne-am despărțit Căpitanul mi-a spus: „**când vii pe la București, treci și pe aici**”. Am plecat cu speranța că ne vom mai revedea. Nu bănuiam că e pentru ultima dată, când îl văd în forma lui pământescă.

În aceiași noapte m-am înapoiat la Călărași.

Așezat într-un colț al vagonului, am început să

rumeg convorbirea avută cu Căpitanul și să-mi verific impresiile. Încercam în ritmul monoton al trenului, să-mi concentrez toate gândurile spre a-i putea înțelege poziția adoptată în circumstanțele politice aflate în desfășurare. De ce Căpitanul a optat pentru soluția de a se lăsa dus în **Insula Șerpilor?**

De la început Mișcarea Legionară a năzuit să fie mai mult o școală de înălțare morală decât un partid politic. Și timp de 10 ani și mai bine, Căpitanul a parcurs ambele aceste drumuri situate la un nivel diferit. Acum, o coaliție satanică internă și externă îi blochează înaintarea și-l obligă să aleagă sau viitorul **politic**, pe calea **compromisului** moral cu un Rege scelerat și o pătură conducătoare degenerată, sau **drumul martiriului**. Fără ezitare, Căpitanul a ales martiriul, singurul drum care îi putea salva esența școalei legionare. La un moment dat, s-a oprit la soluția intermediară **a plecării în străinătate**, spre a scrie „**Pentru Legionari**”, dând în același timp răgaz adversarilor Mișcării să-și desfășoare politica lor, până când realitățile îi vor constrânge la revizuire. Când a văzut însă, că din cauza speculației murdare făcută de factori politici cu răspundere (infama circulară difuzată de Partidul Liberal), pot arunca umbre asupra ținutei legionare, a renunțat și la această soluție intermediară.

Poate s-o fi gândit Căpitanul: ce valoare ar avea scrisul lui, chiar în cazul că ar fi scris în străinătate și volumul II din „**Pentru Legionari**”, dacă frumoasele principii expuse acolo, nu vor fi fost totodată trăite de către cel care le preconizează? Sar putea concepe Evanghelia Creștină fără golgota Mântuitorului? **Linia de onoare a luptătorului de a nu abandona câmpul de luptă, ca și linia creștină de a accepta, la nevoie, martiriul, singurul care poate da o victorie durabilă, nu convergeau oare spre soluția adoptată de Căpitan?** Soluția plecării pentru care am pledat, nu era oare prea îmbibată de preocupări contingente?

Marea lui amărăciune provenea din faptul că, nu

numai politicienii nărăviți în rele, dar și șefi de instituții naționale, în frunte cu **Patriarhul Țării**, participau acum la acțiunea de nimicire a unui tineret care lupta cu elan, pentru combaterea Anticriștilor, pentru ridicarea materială și morală a poporului român în sensul creștin. Să fi ales drumul jertfei totale și pentru ispășirea acestui mare păcat? Dar atunci când spunea că „*vor veni să ne cheme din **Insula Șerpilor** că Țara va avea nevoie de noi*”, nu atribuia dușmanilor săi de moarte, mai mult simț de răspundere și dragoste de neam de cât cele dovedite până atunci?

Gânduri de această natură m-au frământat în ritmul monoton al roților de tren, în drumul de întoarcere la Călărași. Situația se prezenta foarte dramatică, nu numai pentru Mișcarea Legionară, dar și pentru Țară și așezarea creștină din aceste părți.

Șarpele cel mare, pornit din cetatea unde a fost răstignit Mântuitorul, după ce în sinistrul său parcurs a încovoiat și otrăvit țări și popoare, încolăcește acum Țara Românească, împuind-o cu năpârci veninoase, făcând din ea o dezolantă **INSULĂ A ȘERPILOR**. Dar Sfântul Arhanghel Mihail, cu sabia lui de foc va prăbuși iar în tenebrele ladului pe Lucifer și satanica lui stăpânire!

În Exil, 30 Noembrie 1963.

(Un pătrar de veac de la asasinarea Căpitanului.)

ASASINAREA CĂPITANULUI

Se împlinește un pătrar de veac de când au fost asasinați mișelește Căpitanul, Nicadorii și Decemvirii. Această crimă executată de organele de stat poartă pecetea degenerescenței și decadenței contemporane.

Scelerat a fost regele Carol al II-lea, care a plănuit-o, Infirm moral și fizic, a fost Călinescu care a executat-o,

Degenerate au fost democrațiile care au sugerat-o, Blestemați au fost prelații care au acoperit-o, Neloiali au fost nazi-fasciștii care au târănit-o,

Timorată a fost atitudinea acelor care n-au aprobat-o.

Pentru toată această decadență umană se ispășește astăzi ca o pedeapsă cerească - amarnic. Stăpân pe mare parte din Europa și Asia, Anticrist tiranizează și amenință grav creștinătatea.

Pe fondul acesta sumbru se proiectează tot mai uriașă figura **morală a Căpitanului**. Viziunile și previziunile lui, ca om de concepție și acțiune, au fost confirmate de evenimente. Lupta între două lumi apare astăzi clară pentru oricine vrea să vadă. **Realitățile** înfumurați de altă dată, dacă n-au fost striviți de tăvălugul bolșevic, stau

CUM A FOST ASASINAT CĂPITANUL

«1) Declarația maiorului Dinulescu.

buimăciți și neputincioși în fața cataclismului amenințător. Și dacă sunt de bună credință, trebuie să recunoască, nu numai dreptatea Căpitanului, dar și drumul salvator pe toate planurile indicat de Mișcarea lui. O biruință temeinică împotriva lui Anticrist numai pe această cale poate veni: să se afirme deci, *primatul spiritului asupra materiei*; să se repudieze *amoralismul în politică*; să se facă din *morala și dragostea creștină motorul principal pentru însuflețirea vieții publice și private*. Prin ea să se facă *sinteza libertății și autorității, aducând ordine și pace în suflete, între oameni și între popoare*.

Cu asemenea valențe superioare, credința legionară nu numai că ține pasul istoriei, dar poate constitui și un far de orientare în aceste zile întunecate.

Să o mărturisim deci cu tărie, oriunde ne-a aruncat destinul, pentru binele Mișcării, a Neamului și a întregii Creștinătăți.

Într-o zi am fost chemat de către fostul Președinte de Consiliu, Călinescu. În cabinetul lui de lucru se găsea și Generalul Bengliu, comandantul Jandarmeriei. Călinescu mi-a declarat atunci că, pentru motive politice, Codreanu și 13 adepți ai lui trebuiau să fie uciși; aceasta ar fi fost și dorința Regelui. În ziua de 29 Noiembrie 1938, la orele 10 seara, Codreanu și camarazii lui au fost scoși din închisoarea de la Râmnicul-Sărat, unde erau închiși și au fost puși într-un camion. Legionarii au fost puși în așa fel ca să poată vedea numai înainte, fiind în același timp legați cu brațele la spate. Ei nu puteau face nici cea mai mică mișcare; erau chiar constrânși să stea continuu cu capul în sus.

Înapoia fiecăruia din ei stătea câte un jandarm. Eu m-am așezat lângă șofer. Se călătorea pe șoseaua dintre Ploești și București, când în zorii zilei de 30 Noiembrie, după ce am dat semnalul fixat, cu lanterna - jandarmii au scos din buzunare o sfoară (frânghie), pe care au strâns-o în jurul gâtului legionarului ce stătea în fața fiecăruia dintre ei. În felul acesta, Codreanu și cei 13 camarazi ai lui au fost sugrumați, în timp ce mașina își continua drumul în plină viteză. Puțin timp după aceea, am ajuns la București, de unde ne-am îndreptat către fortul de la Jilava, în interiorul căruia era săpată, deja de trei zile, o groapă mare. După ce camionul a intrat în Fort, asupra cadavrelor strangulaților s-a tras - în urma ordinului primit de la Prim-procurorul militar,

Col. Zeciu - câte un foc de revolver sau de pușcă; apoi un medic militar constată moartea tuturor legionarilor transportați de noi. Cadavrele au fost aruncate în groapă. Eu imediat am declarat celor 14 jandarmi că ceea ce făcuseră fusese dispus de către Curtea Marțială și că a fost o datorie patriotică importantă. S-a aruncat pământ în groapă; însă a doua zi cadavrele au fost dezgropate și purtate într-o altă groapă. Asupra lor s-au vărsat multe sticle de acid sulfuric, apoi au fost acoperite cu pământ, iar deasupra s-a turnat o placă grea de ciment. Jandarmii, deși involuntar, au trebuit să iscălească actele de deces, în care se spunea că cei 14 legionari au fost împușcați pentru că încercaseră să fugă de sub escortă. Fiecare jandarm a fost răsplătit cu 20.000 de lei...»

2) Cinicul comunicat al autorităților statului.

«În noaptea de 29-30 Noembrie cr. s-a făcut un transfer de condamnați de la închisoarea R. Sărat la București-Jilava. În dreptul pădurii ce corespunde km. 30 de pe șoseaua Ploiești-București, pe la orele 5, automobilele au fost atacate cu împușcături de necunoscuți care au dispărut și în acel moment, transferații profitând de faptul că transportul se făcea în automobile Brek tip jandarmi, deschise și pe timp de noapte cu ceață deasă, au sărit din mașini, îndreptându-se cu vădită intenție de a dispărea în pădure. Jandarmii după somațiile legale, au făcut uz de armă.

Au fost împușcați: Corneliu Zelea Codreanu, condamnat la 10 ani muncă silnică și șase ani interdicție, Constantinescu Nicolae, Caranica Ion, Belimace Doru, autorii asasinatului comis asupra lui I.G. Duca, condamnați la muncă silnică pe viață. Caratănase Ion, Bozântan Iosif, Curcă Ștefan, Pele Ion, State Gr. Ion, Atanasiu Ion, Bogdan Gavrilă, Vlad Radu, autorii asasinatului comis asupra lui Mihail Stelescu, condamnați la muncă silnică pe viață. Gergescu Ștefan, Trandafir Ioan, condamnați la câte zece

ani muncă silnică, pentru asasinat asupra lui Stelescu.

Atât parchetul militar al corpului II armat, pe teritoriul căruia s-a întâmplat cazul, cât și parchetul civil, fiind înștiințate, au venit la fața locului și au constatat în mod oficial moartea celor numiți mai sus, de către medic, prin încheiere de proces-verbal.

A autorizat înmormântarea cadavrelor, rămânând mai departe în cercetarea cazului.

Comandamentul militar, după propunerea parchetului și pentru motive de ordine publică, a aprobat ca înmormântarea să se facă la subcentrul militar Jilava, fapt ce s-a executat în dimineața zilei de 30 Noembrie a.c. prin îngrijirea închisoarei militare Jilava.»

La o întrebare a Comandantului Legionar Părintele Ion Dumitrescu-Borșa pentru ce în comunicatul oficial s-a spus pentru o pretinsă încercare de evadare și o pretinsă împușcare la al 20-lea km., deși omorul s-a făcut cel puțin la km. 40, Dinulescu a declarat că aceasta a fost necesar pentru că să fie competente autoritățile Județului Ilfov care trebuiau să facă expunerea în legătură cu anunțarea morții. Certificatele de moarte se confecționaseră la Jilava de către Colonelul de la Curtea militară Zeciu. Locotenent-Colonel Dumitru (cel care a prezidat Curtea Militară ce a condamnat pe Căpitan la 10 ani închisoare) și de Primul Comisar Regal, Colonel Pascu. Mai departe a declarat Dinulescu că avea mare grijă ca să ajungă cu dubele la București înainte de a se crăpa de ziuă, pentru că pe drum a avut o pană de mașină... La întrebarea dacă corpul Căpitanului ar mai fi de recunoscut, Dinulescu a declarat cinic că corpul și mai ales membrele vor putea fi recunoscute pentru că numai Căpitanului i-a așezat brațul drept sub cap, spre a se odihni mai bine... Șoferul dubei care a fost audiat aparte de Dinulescu, a descris cele întâmplate exact la fel. După aceasta Maiorul Dinulescu a primit 200.000 lei drept recompensă pentru mârșava lui faptă.

Din aceste procedee criminale care, cu excepția lui Iuliu Maniu și a altor câțiva oameni politici de caracter,

au fost agreate de politicienii români ce-și zic democrați, se poate vedea cât de diformată este noțiunea de democrație la această respingătoare speță de oameni.

3) Cum s-a ajuns la crimă.

Desigur spațiul restrâns de care dispunem nu îngăduie tratarea detaliată a acestei probleme. De aceea în paginile ce urmează ne vom mărgini și reproduce unele extrase din colecția de documente secrete germane, amintită în «**Orientări**», Erding, care să lămurească perioada premergătoare crimei (călătoria lui Carol al II-lea la Londra, Paris și Berchtesgaden).

Fără îndoială crima împotriva Căpitanului a fost clocită de mult de forțele întinericului. Încă din timpul studenției el a presimțit-o și a prezis-o în repetate rânduri. S-a hotărât înfăptuirea ei imediat ce curentul legionar a început să devină irezistibil. Complotul Stelescu, încercarea de otrăvire denunțată de Cristian Leu, sau de asasinat denunțată de Generalul Sichițiu și Emilian, etc., arată precis intențiile criminale ale dușmanilor Mișcării.

Când toate acestea au eșuat, Carol, instigat de Lupeasca și clica de afaceriști evrei interni și externi, s-a hotărât să pășească direct la crimă prin organele de stat. Lovitura de stat din Februarie 1938 avea ca scop principal exterminarea Căpitanului și a Mișcării sale. Călăul a fost ales în persoana lui Armand Călinescu.

Abia când aceste intenții de represiune sângeroasă au apărut clare, **aliații firești** au agreat vizita lui Carol în capitalele lor. Această vizită trebuia să constituie în același timp un **alibi** pentru Regele asasin întrucât se proiectase ca faptul să se întâmple în absența lui din Țară. Singurul element necunoscut era reacțiunea național-socialistă. Și vizita discretă a lui Carol la Hitler pare să fi avut - mai mult decât orice altă problemă - un caracter de **sondare**.

În legătură cu convenția Carol-Hitler referitor la Căpitan și Mișcarea Legionară aflată în plină prigoană, au circulat două versiuni. Una redată de oameni informați ca

Pamfil Șeicaru, care avea legături strânse la Palat: „*În timpul conversației - scrie Șeicaru - Regele Carol reproșează lui Hitler simpatia Guvernului German pentru Garda de Fier. Contestând, Hitler a făcut elogiul Mișcării și și-a exprimat stima față de valoarea politică a lui Corneliu Codreanu, arătându-și surprinderea că Regele nu înțelege să se sprijine pe tineret, care reprezintă viitorul Țării. Regele replică că nu admite ingerințe în politica internă românească și amândoi s-au rețrașat pe pozițiile lor.*» (Pax americana o pax sovietica.)

Cealaltă versiune s-a relevat cu ocazia judecării procesului intentat de comuniști Mareșalului Antonescu: „*A venit vorba acolo scrie ziarul Semnalul din 7 Mai 1946 - despre echilibrul politic, Hitler aducea vorba pe ocolite de Codreanu și Cuza și în toiul discuției, Hitler spune că el nu cere nici o excepție în jocul politic intern al României, dar că are impresia că acel joc nu funcționează normal. Precizează: - nu cer nimic pentru aceste grupări decât libertate de acțiune. Asigură că nu le dă nici un sprijin. Nu voi interveni niciodată pentru ele. - Niciodată? - întrebă Carol - Vă dau cuvântul meu de onoare că niciodată!*”

Din documentele germane secrete amintite rezultă însă o altă versiune. În documentul 254 Nr.33/25556-561 «Aufzeichnung des Reichsaussenministers. Unterredung des Führers mit dem Rumänischen König in Beisein des Reichsaussenministers, Berchtesgaden, 24 Nov.1938». (Nota ministrului de externe al Reichului. Convorbirea Führerului cu regele României în prezența ministrului de externe al Reichului), se pot citi următoarele:

- *Din partea regelui României s-a menționat, la sfârșitul conversației, că anumite forțe în România încearcă să turbure bunele relații germano-române. Pentru aceasta ar fi răspunzător în primul rând șeful regional Conradi, care colaborează cu toate elementele pe care Regele nu le dorește. El a rugat apoi pe führer să-l destituie grabnic.*

- *Aceasta ar fi de dorit în interesul stabilirii relațiilor*

germano-române.

- *Führer-ul a dat ordin după aceea, ca să chem pe Conradi la Berlin.*

- *Conversația a durat aproape o oră și jumătate și a decurs în mod amical.*

La documentul 257 No.2104/455847-852 din 1 Dec.1938 este dată ca anexă convorbirea Carol-Göring: «*Vermek über die Unterredung des Herrn Generalfeldmarschall mit König Carol von Rumänien am Sonnabend, den 26 November 1938, von 14 Uhr 30 bis 16 Uhr in Leipzig (an der Ministerialdirektor Wohlthat teilnahm)*».

«Regele se plânse de activitatea d-lui Conradi în București, care a căutat totdeauna legături cu adversarii săi. Aceste elemente nu sunt cetățeni buni și el trebuie să se întoarcă împotriva lor.

»La întrebarea feldmareșalului despre șeful Gărzii de Fier, Codreanu, regele explică: Codreanu nu se mai află într-o mină, ci trăiește sub pază într-un orașel. El a încercat pe vremuri să-l atragă pe Codreanu în politică. A fost însă cu neputință, deoarece nu-i un cap cu judecată, ci și-a clădit mișcarea pe o influență primitivă și în parte mistică asupra maselor. El, regele, nu poate înțelege de unde această mișcare și celelalte cercuri extremiste ar fi căpătat ajutoare. Pentru el e de asemenea greu să facă deosebirea, ce este în Germania partid sau guvern.

»Feldmareșalul a replicat că nu este ușor pentru personalitățile competente ale politicii germane, să fie orientate asupra tuturor evenimentelor. El ar fi rugat pe rege să-i adreseze lui direct plângerile. »

Spre deosebire de conversația avută cu Hitler aci Carol face mai multe specificări. Din ambele aceste conversații cu conducătorii Național-socialiști n-ar rezulta însă - cel puțin în litera lor - confirmarea celor două versiuni amintite mai sus.

S-ar putea ca convorbirea cu Hitler, rezumată de von

Ribbentrop să fi fost redată prea sumar, dat fiind înfumurarea acestui arogant conducător național-socialist de a considera prea neînsemnate preocupările pentru o «*Mișcare naționalistă*». Oricum, în urma lor, Carol a plecat cu convingerea că «*Marele Reich Național-Socialist*» nu înțelege să se amestece în treburile interne românești. Aceasta era linia lor politică inspirată de altfel de concepția doctrinară formulată cu cinism de Rosenberg în sensul de a considera o piedică pentru expansiunea național-socialistă «*orice mișcare naționalistă*».

Din documentele reproduse în «*Orientări*» rezultă clar că această orientare a fost punctul cardinal al Ministerului de Externe nazist. În completare reproducem Doc.208 Nr. 3410/ EO14077 care este o telegramă din 9 Iunie 1938 a Secretarului de Stat Weizsäcker către Ministrul Germaniei la București, în care se precizează:

Rămâne la aprecierea Dvs. ca la vreo ocazie ce vi se oferă să arătați serviciilor românești competente că nu am întreținut cu Codreanu nici un fel de relații, cum de altfel nu rezultă nici din materialul prezentat la proces.

Afirmajii contrarii le vom considera ca luate din vânt.

Mai mult cu convingerea că național-socialiștii nu se vor amesteca în treburile interne românești, a plecat Carol spre Țară pentru a-și pune în aplicare planul criminal. Iar pentru risipirea îndoelilor pe care le-a mai avut, a venit - cum vom vedea - alibiul cu «*terorismul legionar*».

După consumarea crimei, Hitler a avut, așa cum înregistrează diferiți oameni politici cu care a venit în contact, ieșiri violente împotriva lui Carol. În fața lui Ciano a repetat de două ori - cum notează acesta în jurnalul său la 19 Sept. 1939 - că regele va plăti scump asasinarea lui Codreanu. Aceste ieșiri însă porneau mai mult din rănirea orgoliului personal, întrucât crima s-a produs imediat după întâlnirea avută cu el. Acest fapt, dacă nu era considerat ca o

sfidare, întărea versiunea că el ar fi dat mână liberă lui Carol, cu asigurarea făcută că nu va interveni niciodată în afacerile interne românești. Linia politică oficială însă rămâne neschimbată. Va prima calculul material egoist. Cum scrie Fabricius secretarului de stat Woermann, la 3 Februarie 1939 (vezi Doc. 281, Nr.1945/435605-606):

«Întrucât în Orient relațiile economice și buna lor dezvoltare depind întotdeauna de o atmosferă în general favorabilă, sperau ei (Francezii, Englezii și Polonezii), că supărarea noastră din cauza cazului Codreanu se va eterniza.»

Speranța lor însă s-a dovedit deșartă. În «Aufzeichnung des Gesandten Clodius» din 13 Decembrie 1938, după ce descrie oroarea și desgustul ce l-a stârnit crima lui Carol, analizează intensificarea relațiilor economice între România și Germania, încheind cu următoarea constatare:

«Interesant este că acea încordare politică care se anunță după omorârea lui Codreanu, între Germania și România, mai degrabă a folosit tratativelor decât a stricat, fiindcă guvernul român a avut, de bună seamă, mare grijă ca nu cumva să aibă diferende cu Germania și pe tărâm economic»....

(Doc.264 Nr.2104/455839-845).

Într-adevăr întreaga acțiune diplomatică a lui Carol al II-lea pentru îmbunarea Germaniei naziste se va duce pe două laturi:

1. Alibiul cu faptul că **Garda de Fier în lipsa Regelui din Țară a reînceput lupta prin acte de teroare; din cauza aceasta statul a reacționat și:**

2. Concesii oneroase pentru Români și cât mai avantajoase pentru Germani.

Pentru a vedea mai bine tertipurile acestei tactice politicianiste, redăm mai jos in extenso câteva documente diplomatice germane. În **Politischer Bericht**. Doc. 275 No.1945/435574-576, trimis la 19 Ianuarie 1939,

Ministerului de Externe de către însărcinatul cu afaceri la București, Stelzer, se scrie următoarele:

«Ministrul de Externe m-a rugat astăzi să vin la el pentru a-mi face următoarea declarație:

» În anumite cercuri s-ar fi făcut la timpul lor afirmații care ar fi vrut să pună călătoria regelui în Germania în legătură cu măsurile luate la 30 Noembrie. Întrucât el, Gafencu, este de părere că aceste afirmații apasă și astăzi încă asupra raporturilor germano-române, a vorbit cu regele în acest sens. Regele i-a răspuns la aceasta că el nu avea cunoștință de gravitatea situației din România în timpul vizitei lui în Germania. De aceea în conversațiile lui cu Führerul și cu Mareșalul Göring el nu a avut posibilitatea să discute măsurile care se arătau necesare să fie luate contra conducătorilor Gărzii de Fier. De abia după întoarcerea sa în România și-a dat perfect seama de gravitatea situației. Guvernul ar fi crezut că se găsește în alternativa, sau ia măsurile cele mai riguroase, sau să fie însuși măturat. El, regele, și-a dat deci seama numai după întoarcerea sa de situația de nestăpânit din România și potrivit ei a hotărât. Ministrul de Externe a adăugat că regele vroia mai întâi să-l însărcineze să facă această comunicare la Berlin prin ambasada de acolo. Gafencu a preferat totuși să-mi facă această declarație el însuși ca Ministru de Externe. Părerea sa personală este că Führerul și Cancelarul persistă în prejudecăți față de România datorită evenimentelor din 30 Noembrie, care ar fi privite într-un raport tragic cu vizita regelui. El vrea în orice caz să contribuie la clarificarea situației. Declarația regelui este, pentru el, în afară de orice suspiciune. El însuși, Gafencu, deși național-țărănist și neaparținând guvernului, s-a pus totuși la dispoziție că să ajute la salvarea țării. Impresia sa, pe care el a avut-o de curând la gurile Dunării, este că și în popor există puternice curente care sunt

lămurite asupra gravității situației și ar fi gata să servească Patriei. Așa după cum este fals să se facă însuși Führerul și Cancelarul Reichului răspunzător de evenimentele de la 30 Noembrie, așa cum fac unele cercuri iresponsabile, tot așa de greșit este să se facă afirmația că Franța, Anglia sau chiar Rusia au avut vreun amestec în această chestiune. Francezii nu ar fi știut absolut nimic de aceste măsuri.

»Am avut impresia că declarațiile Ministrului de Externe, care a vorbit insistent și evident cu intenția de a mă convinge de seriozitatea și sinceritatea vorbelor sale, stau în legătură cu expunerea pe care mi-a făcut-o Dl. Comnen imediat înainte de plecarea sa la Roma. Pe când însă Dl. Petrescu-Comnen a prezentat mai mult ca personal punctul de vedere exprimat față de mine, Gafencu a avut însărcinarea expresă a regelui de a comunica aceasta guvernului Reichului oficial prin mine, Stelzer».

Aceeași declarație repetă Gafencu și Ministrului plenipotențial Fabricius, cum rezultă din raportul acestuia către Ministrul de Externe Doc. 280, Nr. 1945/435586-587 din 2 Februarie 1939:

«Ministrul de Externe Gafencu m-a rugat să vin la el imediat după sosirea mea și înainte de plecarea sa la Belgrad, și mi-a repetat asigurarea dată deja însărcinatului de afaceri, că regele și guvernul României doresc sincer să conlucreze cu Germania. I-am explicat, cum am făcut deja față de înaintașul său în serviciu, Comnen, de ce evenimentele de la sfârșitul lui Noembrie, imediat după vizita regelui la Berghof, au trebuit să provoace o serioasă indispoziție în Germania. El lăsa impresia că nu respinge interpretarea noastră, a contestat însă influența jidovească. Garda de fier a reluat, în absența regelui, lupta prin acte de teroare. Statul a reacționat la aceasta. În lupta contra vechilor parlamentari ca și contra național-țărănistului Iuliu

Maniu și a liberalului Dinu Brătianu pe deoparte, și contra Gărzii de Fier pe de alta, guvernul a rămas victorios. Din păcate a curs sânge, însă numai după ce Garda a început cu aceasta. Gafencu crede că guvernul rămâne stabil și că Frontul național român se va putea dezvolta ca forță purtătoare a Statului. Că această dezvoltare trebuie să se facă într-o oarecare apropiere de național-socialism și fascism este cunoscut. La întrebarea mea dacă jidani sau jidani botezați vor fi primiți, Ministrul de Externe a declarat că aceasta este exclus. Cursul este antisemit. La observația mea că marii jidani ca Ausschnitt, Sapiro, Kaufmann și în special D-na Lupescu mai joacă încă un rol, a negat influența politică a D-nei Lupescu: referitor la ceilalți jidani, el vrea să vorbească cu regele ca să se distanțeze mai mult de ei.

»Gafencu a rugat să tragem o linie peste cele întâmplare, mai ales că în urma dispozițiilor sale presa românească se poartă absolut corect față de Germania și a întreat dacă putem face propuneri pentru îmbunătățirea relațiilor. I-am răspuns că încrederea este sdruncinată; dar dacă România duce o politică clară contra jidovimii internaționale, înlătură jidanii din presă, încetează în sfârșit să facă intrigi contra lui Konradi și Schickert s-ar putea vedea cu aceasta un pas de apropiere din partea noastră. În orice caz inițiativa ar trebui acum să pornească din partea României și să arate rezultate pozitive.

»Am discutat apoi în fond chestiunea Schickert în sensul ordinului din 21 Ianuarie P.644. Mi-a promis să primească pe Schickert în audiență. Ceea ce cere de la el este o colaborare pozitivă în interesul unei înțelegeri.

»La sfârșit îmi comunică Gafencu că trimisul Djuvara va merge ca ambasador la Atena, că regele are intenția să numească pe Radu Cruțescu (comf. raportul din 13 Ianuarie No. 186 (137) ca trimis la Berlin. Gafencu

m-a rugat să sondez dacă este acceptat acolo, pentru ca între plecarea înaintașului lui și numirea sa să nu fie nici o întrerupere.

»Rog comunicare telefonică în această privință. Cruțescu îmi este foarte recomandat și de George Brătianu; personal am o părere favorabilă despre el. Fabricius»

În treacăt remarcăm că, cu o săptămână înainte de facerea raportului, la 26 Ianuarie 1939, a fost împușcat de poliție - ca un câine - profesorul Vasile Cristescu, Vicepreședinte al Partidului «**Totul pentru Țară**». Dar Fabricius, care se dovedește atât de presant pentru încetarea intrigilor «**contra unor persoane ca Conradi și Schickert**» nici măcar că aminteste de acest asasinat odios făcut de organele de stat.

Elementul cel mai surprinzător al acestor documente îl constituie faptul că aceeași teză a lui Carol o pledează și Gheorghe Brătianu, cum rezultă din «**Aufzeichnung des Vortragenden Legationsrat Meinburg**» (Pol. Aht.) **Doc.282, no.169/82493-494:**

«DI. George Brătianu mi-a comunicat , cu ocazia vizitei sale de astăzi la mine, următoarele:

»El a sosit ieri dimineață aici și în după masa aceleiași zile chiar, a fost primit în audiență de Mareșalul Göring. Această audiență a fost pregătită de prietenul său Constantinescu. Măine seară se va întoarce la București și regretă că de data aceasta, din cauza puținului timp ce-i stă la dispoziție, trebuie să renunțe la alte vizite, cu toată plăcerea cu care ar fi cerut o audiență și la DI. Ministru de Externe.

»A venit la Berlin cu mare îngrijorare întrucât se temeă că va găsi aici o indispoziție generală față de România. Din conversația cu Mareșalul Göring însă, a câștigat impresia că indispoziția provocată de cunoscutele întâmplări nu se îndreaptă în general contra țării. De aceea crede - și părerea asta a și exprimat-o - că acum a sosit timpul să se întreprindă

ceva pentru îmbunătățirea relațiilor germano-române și că aceasta ar putea să se facă pe tărâmul economic. În convorbirea avută cu DI. Mareșal Göring și în alta cu DI. Director de Minister Wohlthat, a promis să constate acum la București, cât mai repede cu putință, dacă din partea Românilor există o dispoziție atât de mare pentru negocieri economice într-un cadru mai mare încât să se poată întreprinde asemenea negocieri cu perspectivă de reușită. În cazul că există condițiile preliminare pentru o reușită a conversațiilor - cum el speră - atunci, după părerea sa, ar fi bine dacă DI. Director de Minister Wohlthat ar veni cât mai repede posibil la București. El va avea atunci grijă ca, după sosirea sa, imediat, DI. Wohlthat să poată avea o convorbire cu regele și apoi să intre în legătură cu miniștrii de resort. Asupra rezultatului convorbirilor sale va înștiința imediat pe DI. Mareșal și pe DI. Director de Minister Wohlthat.

DI. Brătianu a adus apoi vorba încă despre vizita regelui la Führer și despre evenimentele survenite imediat după înapoierea regelui. El a spus că i s-ar părea că aici nu suntem exact informați asupra celor întâmplare. Regele, în timpul șederii sale în Germania, nu ar fi fost informat de cele ce se petreceau în România în timpul absenței sale, în special că Garda de Fier ar fi comis acte de teroare. La înapoierea sa i s-ar fi raportat, și desigur într-un fel care l-a impresionat peste măsură, încât apoi s-a ajuns la cunoscutele executări prin împușcare.

»DI. Brătianu a vorbit apoi scurt despre remanierea de guvern din România făcută de curând. Este de părere că în chestiunile economice germano-române se va putea lucra bine cu ministrul acum competent în chestiunile economice»

Semnat. Heinburg.

Nici Gheorghe Brătianu - considerat om corect - n-a schițat nici un semn de protest pentru asasinarea colegului și prietenului său Vasile Cristescu. După ce a invocat alibiul cu „teroarea legionară“ pentru justificarea crimei comise de Carol, a vorbit de „Wirtschaftsfragen“ și

bunele lor perspective de prosperare!

Așa s-au comportat „**prietenii național-socialiști**“.
Așa s-au comportat politicienii români, dușmani sau „prieteni“. **Toți au târguit moartea Căpitanului spre a-și face „interesele“ economice sau politice.** Și până la sfârșit și-au primit, într-un fel sau altul, răsplata meritată de scurtimea lor de vederi și micime sufletească. Dacă purtarea haină a acestor străini de Mișcare poate avea o explicație, criminală rămâne în schimb comportarea lui Horia Sima care trecând peste dispozițiile categorice ale Căpitanului pentru „**liniște desăvârșită**“ declanșează actele de terorism care au oferit - cum am văzut - alibiul crimei lui Carol atât de mult speculat de adversarii Mișcării. Cât din aceste acte de terorism stupid se datorează inconștienței sau vreunei misiuni de agent provocator, va trebui să clarifice Consiliul de Judecată Legionar. La 20 de ani de la asasinarea sa, Căpitanul cere să se facă lumină.

4) Justiția a reabilitat memoria Căpitanului.

Sentiința de condamnare a Tribunalului Militar al Corpului II Armată a fost declarată fără valoare.

Reproducem cu titlu de document sentiința de revizuire a Procesului Căpitanului, nu pentru a arăta infamia comisă prin condamnarea „**pentru trădare**“ împotriva lui - de nevinovăția sa fiind toată lumea convinsă - ci pentru a arăta reabilitarea justiției românești.

«În complexul Înaltei Curți de Casație, compus din: Prim Președinte, D.G.D.Lupu. D-nii Președinți de secțiuni, Cihodaru, T.Macri, M.Mogoș și Titu Magheru și după rechizitoriul D-lui Procuror General D. Coman Negoescu:

»După deliberare, Înalta Comisiune, în urma

deciziunii, No.1/940 a Comisiunii pentru revizuirea proceselor politice, făcând în cauză aplicațiunea articolului 4 din Decretul-Lege No.3326 din 1940 și a articolului 508 procedură penală, declară fără valoare sentiința Tribunalului Militar Secția I-a a Corpului II Armată, prin care fusese condamnat Corneliu Z.Codreanu, reabilitează memoria defunctului și ordonă publicarea deciziunii în Monitorul Oficial și într-un ziar ce se va indica de D-na Elena Corneliu Z.Codreanu, soția defunctului.»

PENTRU CE A FOST ASASINAT CĂPITANUL?

*Căpitane, Căpitane,
Neamul plânge cu amar
Căpitane, Căpitane,
Țara mi Te cheamă iar.*

În aceste zile de sfâșietoare durere, când neamul românesc „din Pind și până dincolo de Nistru” care luptă cu moartea, plânge și-L cheamă pe Căpitan, ne întrebăm și întrebăm pe prigonitorii noștri de ieri: **pentru ce a fost asasinat Căpitanul?!**

1. - El a fost acela care a desfășurat de la început, în plin haos social, steagul rezistenței antibolșevice „ridicând o barieră de conștiințe care nu va permite ca acest virus al negației să se încuibeze în sufletul românesc căci bolșevismul lucrează din ură împotriva celor care au, noi din dragoste pentru cei ce n-au” (Circ., p. 62).

2.- A afirmat cu tărie **credița în Dumnezeu și în primatul spiritului asupra materiei, într-un moment când egocentrismul cel mai feroce, ateismul cel mai destrăbălat și materialismul cel mai grosolan, pustiau straturile noastre conducătoare, cerând intrarea în ordinea naturală: „individul în cadrul și serviciul națiunii, națiunea în cadrul și serviciul lui Dumnezeu și al legilor Sale** (P.L., p.326).

3.- A propăvăduit ca forță propulsoare a societății, **principiul dragostei creștine** căci „în afară de dragoste pe care Dumnezeu a sămănat-o în sufletele oamenilor ca o sinteză a tuturor calităților umane prin însuși Mântuitorul Isus

Cristos pe care a pus-o deasupra tuturor virtuților, nu există nimic care să ne poată da liniște și pace” (P.L., p.246, Ed. It.).

4.- A preconizat **toleranța cea mai desăvârșită față de credința altora**, îndemnând pe legionari numai să-și mărturisească credința proprie fără să atace pe nimeni și fără măcar să încerce „a sdruncina în credința lor pe cei înfipți în credință cu toată curățenia inimii” (Circ. p.246). El așteptând biruința „de la desăvârșirea în sufletul națiunii a unui proces de perfecțiune omenească” (Circ., p.271).

5.- A cerut de la adepții săi „**viață aspră, severă, austeră** pentru că acesta este drumul înălțării, comoditățile, îmbuibarea, luxurile, trivialitatea indică drumul decăderii națiunilor.” (Circ., p.166), condiționând ideea de elită „**de ideea de jertfă, de sărăcie, de trăire aspră și severă a vieții**” (Circ., p.125).

6.- „În Țara fugerii de răspundere, sufocată de atâția pișcheri și paraziți sociali, a **făcut școala omului de caracter, omului de onoare, omului care nu minte niciodată, omului demn, corect, drept, voios, muncitor și cu curajul răspunderii, întronând principiul că „nici o muncă nu e rușinoasă”** (Circ., p.58) și înlăturând de la recrutare cu desăvârșire în organizație: „pe omul haimana, fără căpătâiu, pe omul secătură, fără sănătate interioară, pe omul lăudăros, pe omul vorbăreț, pe cel cu scăderi în materie de corectitudine bănească, pe cel care n-ar putea trăi în armonie deplină” (Circ., p.120).

7.- A luptat pentru „**înfrățirea între toți fiii neamului, a tuturor claselor sociale**, cerând pentru lumea muncitoare care are foame de pâine și sete de dreptate „**dreptul de a se simți stăpână peste țară, deopotrivă cu ceilalți români**” (Circ., p.185), repudiind instalarea unei clase „**oligarhice și tiranice pe spatele muncitorilor de toate**

categoriale pentru a-i jupui literalmente de piele, fluturând continuu în aer: *Patria pe care nu o iubesc, Dumnezeu în care nu cred, Biserica în care nu intră niciodată și Armata pe care o trimit în război cu mâinile goale*" (P.L.).

8.- A indicat **linia loialității desăvârșite** ca principiu de luptă de a merge numai pe căile onoarei, de lupta, de a nu fi niciodată mișel, de a lăsa altora căile infamiei căci „*decât să învingi printr-o infamie mai bine să cazi pe drumul onoarei*" (C.Z.C.).

9.- A crezut cu tărie în **neegalata armă a jertfei**, singura care poate rupe cercul vicios al vendetei și în „*superioritatea neperitoare a principiului Bisericii creștine că biruința veșnică și adevărată este biruința născută din martiriu*" (Circ., p.110).

10.- A năzuit să scoată din școala legionară „**omul nou** care va ști să lupte și să învingă dușmanii Patriei" adică „**tot ce mintea noastră poate imagina mai frumos, spiritual vorbind, tot ce rasa noastră poate să dea mai mândru, mai înalt, mai drept, mai înțelept, mai curat, mai eroic, iată ceea ce trebuie să creeze școala legionară**" (P.L., p.233, Ed. It.).

Asemenea gânduri și sentimente înalte a propăvăduit Căpitanul. Și lumea românească însetată de adevăr și dreptate, a alergat cu entuziasm fără seamăn, spre aceste izvoare de viață nouă. Și forțele întunericului s-au alarmat! Toți cei fără Dumnezeu și fără Patrie, fiii Satanei, cei mici la suflet și slabi la gândire, paraziții, veneticii, lumea interlopă a cafenelelor, cu un cuvânt toate „**căzăturile morale**" care vedeau în însănătoșirea morală a vieții publice românești o primejdie pentru existența lor parazitara, s-au strâns și i-au uneltit moartea. S-a format „**coaliția oamenilor cu păcate față de Neam pentru izbirea celor fără de păcate**" (Circ., p.130) Acesta a fost sensul adevărat al convulsiiunilor interne din ultimele decenii, în România: lupta între **moralitate și imoralitate**,

între lumină și întuneric, între Cristos și Satana. Încercarea acestei lumi corupte de a se prezenta drept **apărătoare a principiilor democratice** este falsă pentru că în România, cu furturile de urne cu schingiuirile și omorurile electorale, **n-a existat nici un moment viață democratică**; iar **dictatura carlistă** la care a participat întreaga clasă **conducătoare** coruptă, a fost gata să pactizeze cu dictatura nazistă pentru a-și continua stăpânirea tiranică asupra poporului român. Singurul mare democrat din ultimele decenii, **Iuliu Maniu**, mare prin ținuta lui morală și legalismul său **desăvârșit**, cu toată imensa lui popularitate, a fost ținut de **aceleași clici** corupte decenii de-a rândul în opoziție și a primit „**sulițele acelorasi uneltiri**". „*Peste alte deosebiri - scria Căpitanul - noi credem că dl. Maniu este un om corect și de ținută morală, într-o țară care moare în fiecare zi din lipsă de ținută morală și de corectitudine interioară. Că pentru această ținută în contra sa se uneltește, după cum se uneltește ceas cu ceas și în contra tineretului*" (Circ., p. 133).

Și lupta împotriva acestor doi promotori ai moralei creștine în viața publică românească, a continuat abuziv, fără scrupule și fără nici un fel de preocupare de primejdiile care **pândeau** Țara la granițe. Numai marele sentiment de **răspundere** al Căpitanului, a evitat convulsiiuni interne care **puteau fi fatale** pentru însăși existența Statului atunci. „*Puterilor vrăjmașe - scria Căpitanul - din afara hotarelor sau din lăuntru, care-și închipuie că legionarii le pot face jocul printr-un început de resmeriță, le răspund că se înșeală*" (Circ. din B Febr.1938).

„... *Tineretul de astăzi are prea adânc înfiptă conștiința misiunii sale istorice și a răspunderii sale, pentru a face acte necugetate, care să transforme România într-o Spanie sângeroasă*" (Circ. din 21 Febr. 1938, p.271). Și pentru salvarea Țării s-a pus pe linia martiriului. „*Vom dovedi acum - scria El la 26 Martie 1938 - că nu vom reacționa în nici un fel la toate provocările voastre. Nu să ne închideți comerțul nostru, să ne înăbușiți avântul, ci să ne bateți la tălpi, să ne trimiteți în insula Șerpilor, să ne ucideți cu pietre, să ne*

spânzurați cu picioarele în sus și să le bateți în cuie, să ne supuneți la cele mai mari umilinți. Nu veți întâmpina ... toți cei care v-ați asumat răspunderea unei sângeroase și nedrepte opresiuni, nu numai nici o violență, ci nici măcar o opunere" (Circ., p.284).

Dar conștiința călăilor n-a tresărit nici la această totală abnegație pentru liniștea unei Țări amenințate. După ce i-au montat monstruoase procese și l-au chinuit prin beciurile Jilavei, Doftanei, și al altor închisori, a fost strangulat.

Și astfel prin martiriul său și al celorlalți legionari de elită, Căpitanul nu numai că a depășit forțele răului coalizate, dar a imprimat legionarului invincibilitatea și nimbul de esență creștină, care vor înfrunta vitregia vremurilor și a oamenilor „căci biruința veșnică este biruința născută din martiriu“ (Circ., p.110).

În politica externă Căpitanul, animat de sentimente creștine, a avut previziuni liniare, clare și precise, care nu vor întârzia să se verifice integral. „**Apropierea de Rusia**“. El o considera o mare greșală. „*Este un gest de trădare - scria El la 10 Mai 1936 - pe care poporul român îl face față de Dumnezeu și față de ordinea morală a acestei lumi și față de popoarele care stau în slujba acestei ordini, în războiul cu puterile nimicitoare ale răului... Dacă vor intra trupele rusești pe la noi și vor ieși învingătoare, în numele Diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea care să susțină, că ele vor pleca de la noi, înainte de a ne sataniza, adică bolșeviza? Dacă însă vor ieși biruitoare armatele creștine, rezultatul va fi împărțirea noastră, desființarea Statului român, ca plată pentru trădarea noastră...*“ (Circ., p.79).

„Față în față stau numai două lumi. Sub presiunea lor, în clipa războiului, toate combinațiile diplomatice se vor năru ca niște castele de carton. Aceste două lumi sunt: **statele revoluțiilor naționale** care luptă pentru apărarea Crucii și a unei civilizații milenare și **Bolșevismul** cu anexele sale, care luptă pentru nimicirea neamurilor și pentru prăbușirea

civilizației creștine. Aceștia din urmă bolșevismul și anexele sale, vor fi nimiciti de armatele Crucii și ale ordinei naturale a lumii“ (Circ., p.102).

Dar Statele revoluțiilor naționale nu și-au înțeles misiunea așa cum o vedea Căpitanul și cum era în firea lucrurilor. Prin pactul de neagresiune încheiat cu Sovietele la 1939 ele chiar au renegat-o. Aceasta a dus la prăbușirea bazei lor morale care le-a atras mai târziu și prăbușirea materială fiindcă s-a pierdut orice încredere în sinceritatea principiilor etalate.

Aceiași eroare a apropierii de Rusia Bolșevică au făcut-o și Puterile Occidentale. Astăzi toată lumea și ele înșile ispășesc această eroare care dacă nu se va repara - așa cum se recunoaște în Anglia, America, Franța, Italia, etc. - va deveni catastrofală pentru civilizația creștină.

Dar pe lângă aceasta, previziunea largă a Căpitanului corespundea și cu interesul specific românesc care cerea existența unei rezerve politice pentru politica externă. Cu spiritul de loialitate și obiectivitate care îl caracterizează, Iuliu Maniu a relevat că „**orientarea în politica externă a Mișcării Legionare s-a făcut de către Corneliu Codreanu din necesitatea de a constitui o rezervă pentru Țară în eventualitatea că Puterile axei ar ieși biruitoare**“ (Vezi ziarul Alba Iulia, Sept.1944).

Tragica situație a Poloniei, împărțită între naștiți și bolșevici la 1939 și acum ocupată de Ruși justifică această prevedere. Oricum, cât timp a trăit Căpitanul politica internă și externă a Mișcării s-a orientat numai după interesul românesc. Acest lucru îl recunoaște cu toată loialitatea Ministrul Angliei la București în acea perioadă, când declară: „Je dirais seulement qu'à cette date (non pas en 1939) - adică după asasinarea Căpitanului, Nicadorilor și Decemvirilor) - la Garde de Fer n'était pas dirigée par L'Allemagne et elle demeurait une formation pré-nazie...“

Așadar, ne întrebăm și întrebăm pe asuprașii noștri de ieri: pentru ce a fost asasinat Căpitanul? Această întrebare o va repeta mereu istoria noastră națională căci

asasinarea Căpitanului a fost una din cele mai oribile crime săvârșite împotriva viitorului neamului nostru. Ea nu va putea fi niciodată uitată și Făptuitorii acestei crime vor rămâne pentru totdeauna stigmatizați atâta timp cât va subzista simțul moral în lume.

Am amintit aceste lucruri nu pentru a ne întuneca sufletele, în aceste zile întunecate când se cere unirea tuturor pentru biruirea răului care ne copleșește Țara. Le-am amintit pentru a sublinia că principiile morale fixate de Căpitan sunt mai mult ca oricând necesare. Ele n-au fost deci de conjunctură. Căci omul corect, omul drept, omul loial și de onoare, omul cinstit și muncitor este necesar în toate regimurile.

Tenebrele satanice nu pot fi biruite decât de luminile veșnice ale Moralei Creștine. Cu aceste torțe ale adevărului moral în mână, vor păși „armatele Crucii” pe care le-a prezis Căpitanul - pentru nimicirea tiraniei roșii. Numai cu ele se poate ieși cu adevărat biruitori. Și numai dacă aceste torțe vor fi purtate de mâini curate, lumea setoasă de libertate și de o viață demnă și înobilată de morala creștină, va alerga spre ele. Căci dacă ar fi să revină iar aceleași clici tiranice de paraziți sociali, de afaceriști, fără Dumnezeu și fără scrupule morale, adică aceiași tagmă de jefuitori ai banului public care au huzurit pe spinarea oamenilor muncitori de toate categoriile și care au chinuit pe Căpitan, pe Iuliu Maniu și pe toți aceia care au vrut ridicarea morală și materială a poporului român, la ce folos ar fi jertfele ce s-ar face pentru alungarea actualilor tirani? Ce speranțe s-ar deschide pentru obiditul nostru neam?

De aceea, pentru viitorul neamului românesc, mai mult ca oricând se impune în aceste clipe, când pomenim 25 ani de la marea jertfă a Căpitanului și a celorlalți martiri legionari să ne amintim jurământul legionar Moța-Marin:

1.- „Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftetele de îmbogățire materială.

2.- Să trăim o viață aspră și severă cu alungarea luxului și a îmbuibărilor.

3.- Să înlăturăm orice încercare a exploatării omului de către om.

4.- Să jertfim permanent pentru Țară.

5.- Să apărăm Mișcarea Legionară, cu toată puterea noastră împotriva a tot ce ar putea să o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere; sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar înalta linie morală“

În aceste momente grele când neamul nostru de pretutindeni se luptă cu moartea să evităm zarva unde clocotesc patimile, se șteș intrigile și se destramă caracterele într-un spectacol dezolant. Să ne reculegem în noi și să ne pregătim sufletește pentru ora decisivă care ne va scoate neamul din robie.

Camarade, din fundul temnițelor, din desișul codrilor, din îndepărtate exiluri unde te-au aruncat asupritorii de ieri și de astăzi, adu-ți aminte că pentru asemenea momente de cumplite prigoane, Căpitanul recomanda postul și rugăciunea căci „nu este vrăjmaș care să lupte și să biruiască în contra postului și rugăciunii” (Circ., p.267).

„Cheamă morții să se roage totdeauna alături de tine“.

„Cheamă-L pe Căpitan. În singurătatea Ta roagă-te lui Dumnezeu, în numele morților noștri, pentru ca să ne ajute, să suferim toate loviturile, până la capătul suferințelor și până la marea Înviere și biruință (Circ. p.50) a neamului nostru.

„Din înălțimea cerului Sfântul Arhanghel Mihail ne ocrotește, ne conduce și ne face învingători“ (Circ., p.13).

Din înălțimea cerului Căpitanul ne îndeamnă la luptă.

El este și va fi veșnic cu noi!

DEZINTERESUL „NAZIST” LA PROCESUL CĂPITANULUI

Acum câțiva ani, Imprimeria Națională din Baden-Baden (Germania) a publicat colecția „Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918-1945”. În seria D. (1937-1945) vol.V, se cuprind și documentele diplomatice secrete privitoare la sud-estul european, schimbate între reprezentanții diplomați și Ministerul de externe german. Vom reproduce, din aceste documente spre a se vedea cât de mare este incorectitudinea sufletească a diplomaților noștri levantini de speța lui N. Petrescu-Comnen, care recurg la toate falsurile spre a putea prezenta Mișcarea Legionară ca o mișcare „fascistă” care își trage din străinătate **inspirații și subsidii**“. Așa cum, de curând, în „Analele Academiei Americane de Știință Politică și Socială” (Mai 1958) încearcă, cu vădită rea credință, să acrediteze ideea că „Legionarii, de nevoie sau din afinități totalitare, și-au oferit în grupuri serviciile comunistilor”.

Spre amintirea infamiei judiciare comisă acum 20 de ani, prin montarea procesului împotriva Căpitanului, reproducem documentul No.207 în care este răspunsul secret al Secretarului de Stat Weizsäcker, dat la raportul secret (doc. 204) al Ministrului Plenipotențiar de la București, Fabricius, din care rezultă dezinteresul total - dus până la **complicitate** - cu politicienii români, a politicii externe „naziste” față de tragica soartă ce se pregătea Căpitanului.

1988/441062-063

SECRETARUL DE STAT von Weizsäcker cătore ambadorul Fabricius

Secret!

1938

Curierul de astăzi!

Ref. L.R. Busse

Berlin, 7 iunie

Pol.IV 3465 (2)

Dragă Domnule Fabricius,

La scrisoarea Dvs. din 20 Mai a.c. (1) doresc a vă răspunde că noi nu numai că aprobăm rezerva Dvs. față de Garda de Fier și față de procesul - acum încheiat - contra lui Codreanu (2) dar o și considerăm - în sensul politicii noastre externe - ca obligatorie. (Nu ne-am gândit niciodată să întreținem oarecare relații cu Garda de Fier - și nu o facem nici acum - ca pe această cale să influențăm asupra desfășurării evenimentelor în România) (3). După cum ați observat, nici presa noastră nu a manifestat nicidecum vreo simpatie deosebită pentru Codreanu și a sa Gardă de Fier. Asemănarea ideologiilor nu ne poate permite să ieșim din această rezervă și să ne amestecăm în treburile interne ale României.

Un amestec evident ar fi dacă am vrea să atragem atenția Regelui că din acțiunea sa împotriva Gărzii de Fier ar rezulta și pentru el primejdii. De aceea n-aș vrea să mă folosesc de Prințul de Hohenzollern în sensul propus de Dvs. De altfel - ca și după raportul Dvs. - avem impresia că în România nu numai Garda de Fier formează un dig împotriva bolșevismului și respinge o legătură cu Rusia Sovietică; se pare că și alte cercuri (4) ar avea o atitudine asemănătoare în această privință.

Cu salutări prietenești și Heil Hitler!
al Dvs.
(St.S.)

ANEXĂ DOCUMENTARĂ

Text original cu adnotări în limba germană

207

1988/441062-063

Staatsekretär von Weizsäcker an Gesandten Fabricius

Geheim!
Heute Kurier!
Ref.: L. R. Busse

BERLIN, den 7 Juni 1938
zu Pol.IV -3465 (1)

Lieber Herr Fabricius!

Auf Ihren Brief vom 20 Mai d.J. (1) möchte ich Ihnen erwidern, dass wir Ihre Zurückhaltung gegenüber der Eisernen Garde und dem nun schon beendeten Prozess gegen Codreanu (2) nicht nur billigen, sondern dass wir sie im Sinne Unserer Aussenpolitik durchaus für geboten halten. (Wir haben niemals daran gedacht und tun es auch jetzt nicht, mit der Eisernen Garde irgendwelche Beziehungen zu unterhalten, um auf diesem Wege auf die Gestaltung der Dinge in Rumänien Einfluss zu gewinnen). (3) Wie Sie bemerkt haben werden, hat auch unsere Presse

keineswegs eine betonte Sympathie für Codreanu und seine Eiserne Garde an den Tag gelegt. Die Ähnlichkeit der Ideologien kann uns nicht veranlassen, aus dieser Zurückhaltung herauszutreten und uns in die inneren Verhältnisse Rumäniens einzumischen.

Eine ausgesprochene Einmischung aber wäre es auch, wenn wir den König darauf hienweisen lassen wollten, dass sich aus seinem Volgehen gegen die Eiserne Garde Gefahren für ihn ergeben könnten. Deswegen möchte ich auch davon Abstand nehmen, uns des Fürsten von Hohenzollern in dem von Ihnen vorgeschlagenen Sinne zu bedienen. Wir haben übrigens - auch nach Ihrer Berichterstattung - den Eindruck, dass in Rumänien nicht nur die Eiserne Garde einen Damm gegen den Bolschewismus bildet und die Verbindung mit Sowjet-Russland ablehnt; es scheint uns vielmehr, als ob auch andere Kreise (4) in dieser Beziehung ähnlich eingestellt sind.

Mit freundlichen Grüßen und Heil Hitler!

Ihr (St.S.)

1) Siehe Dokument Nr. 205

2) Codreanu war am 27 Mai zu zehn Jahren Zwangsarbeit verurteilt worden.

3) Dieser Satz war in Busses Konzept enthalten, wurde aber vor Abgang des Briefes gestrichen.

4) Randbemerkung in der Handschrift Busses: Vermerk. Die früheren Altliberalen, der König, Comnen die frühere nationalchristliche Partei, usw.

**Der Staatssekretär an die Gesandtschaft in
Bukarest
Telegramm**

Ref.: L.R.Busse
1938

BERLIN, den 9 Jun

Nr. 145 vom 9.6.
(1)

20 Uhr 30. zu Pol.IV 3727

Auf Bericht Nr. 1703 vom 27.5.(1)

Es wird Ihren anheimgestellt, bei sich bietender Gelegenheit massgebende rumänische Stellen nochmals darauf hinzuweisen, dass wir mit Codreanu keinerlei Beziehungen unterhalten haben, was ja auch aus dem Prozess vorgebrachtem Material keineswegs hervorgehe. Gegenteilige Behauptungen empfänden wir als aus der Luft gegriffen. Von einem förmlichen Schritt bitte aber abzusehen. Zur Angelegenheit Konradi weiteres vorbehalten. (2).

WEIZSÄCKER

1) Nicht gedruckt (1988/441076-085). Dieses Schreiben war ein Bericht über den Prozess gegen Codreanu, in welchem, laut Fabricius, die Anklagevertretung eine geheime Verbindung zwischen Codreanu und Hitler im Jahre 1935 nicht nachweisen konnte.

2) In dem Bericht vom 27 Mai erwähnte Fabricius eine angebliche Ausserung des Königs, dass Konradi, der Generalsekretär der Rumänisch-Deutschen Handelskammer, Landesgruppenleiter der NSDAP in Rumänien und zudem Handelsattache der Gesandtschaft, der Mittelsmann für die materielle Unterstützung sei, die Codreanu angeblich von Deutschland erhalten hätte. Fabricus schrieb, dass er mit Konradi vor dessen koreise zu

einem längeren Urlaub in Deutschland gesprochen habe, und fügte hinzu: „Es ist selbstverständlich auch nicht an den Dingen wahr“. Er trete den Gerüchten über Konradi energisch entgegen bezweifle aber, ob Konradi in seiner Stellung haltbar sei, da er als Beamter der Handelskammer dem rumänischen Recht unterliege.

Randbemerkung zum letzten Satz des obigen Telegramm: Es besteht Aussicht, dass der Fall Konradi ohne Mitwirkung des A.A. gelöst wird. Wieder vorlegen am 15.8. B (usse). 1.7. Siehe Dokument Nr.254.

Redăm mai jos în traducere Raportul (Doc. No.203) al Ministrului Germaniei la București, Fabricius, către Ministerul de Externe german, în legătură cu procesul Căpitanului. Textul original cu adnotările îl reproducem la sfârșitul acestui comentariu.

1988/441055-056

**Ambasadorul din București către Ministerul
de Externe (1)**

-Telegramă-

No.112 din 17.5.
22,20

București, 17 Mai 1938, ora

sosită: 18 Mai ora 1.

Pol.IV 3378.

Proces intentat astăzi împotriva lui Codreanu

1) Pentru posedare ilegală de documente secrete ale Siguranței Statului, Art.191 și 192, Codul Penal Carol II.

2) Pentru delict contra siguranței interne a Statului, Art. 209, aliniat 4.

3) Pentru revoltă, Art. 210.

Se impută lui Codreanu că a creat o organizație

secretă pentru răsturnarea ordinii sociale existente și că a organizat-o militar; pentru aceasta a primit bani străini și a stabilit legătură cu străinătatea.

În actul de acuzare, publicat de presă; se spune că la Codreanu s-au găsit dovezi. Pasagiile în care se spune că acuzatul ar fi intrat în legătură cu organizații străine în scopul de a pregăti revoluția și de la care el a cerut sprijin și instrucțiuni, sunt de așa natură cenzurate încât Germania nu este direct numită, totuși subînțeleasă. Se mai spune că aceste documente (2), ce datează din 1933 au fost trimise pe aceeași cale ca și telegrama expedită de acuzat unei puteri străine.

Aceasta din urmă se referă la cunoscuta afirmație că Ambasada germană a expedit telegrama lui Codreanu către Führer cu ocazia unificării cu Austria. Întrucât eu am desmînțit această afirmație atât față de Rege însuși cât și față de Mareșalul Palatului și Ministerul de Interne, faptul este cu atât mai surprinzător cu cât Ministerul de Interne m-a rugat - înainte de publicarea actului de acuzare - să vin la el și mi-a declarat:

Arhiva lui Codreanu a dispărut și materialul găsit este insuficient. De aceea procurorul insistă asupra exploatării unui document care este conceptul în românește a unei scrisori pe care acuzatul a adresat-o Führerului și Cancelarului la începutul lui 1935 și în care el anunță că vrea să facă în România o revoluție pe bază național-socialistă și caută sprijin în Germania. În scrisoare, despre care - după cum el remarcă - nu se știe dacă a fost transmisă prin Ambasada germană, Codreanu cere sprijin german și instrucțiuni și propune o alianță politică și economică cu Germania (3).

Ministrul de Interne accentuează că el nu știe dacă scrisoarea a ajuns la destinație și dacă s-a răspuns la ea - nu crede aceasta din urmă - și că el nu are intenția să mă întrebe dacă transmiterea s-a făcut prin noi.

Vrea însă ca noi să știm că guvernul român apreciind faptul că noi ne-am silit să **păstrăm o atitudine de extremă**

rezervă față de Garda de fier, dorește să evite totul ce ar putea implica întrucâtva Germania în proces; în această privință se veghează în special asupra presei.

În toate cercurile această chestiune este la ordinea zilei și se încearcă să se sondeze atitudinea noastră. **Eu păstrez în continuare o rezervă deosebită**, deși Garda de Fier încearcă să câștige pe ambasadorul italian și pe mine pentru o intervenție. Numeroși alți legionari au fost arestați în zilele următoare (4) și condamnați la închisoare. Nae Ionescu (5) este de asemenea arestat.

FABRICIUS

Cu asemenea proză insipidă informa Ministrul german de la București pe conducătorii „Marelui Reich”, despre mișelescul proces înscenat împotriva Căpitanului, ale cărui consecințe istorice dramatice, în sectorul sud-estului european se vor simți adânc și pentru țara sa. Nimic de **ordonanța definitivă** - cum notează Căpitanul - „plină de patimă, de răutate și neadevăruri. Afirmațiuni gratuite, nedovedite cu nimic, lipsite de bună credință, de corectitudine și de sentimentul onoarei”. Nimic de „atmosfera încărcată, înăbușitoare ce plutea între zidurile Consiliului și în afara lui. Fiecare avocat sau martor se aștepta din moment în moment să fie ridicat, arestat, dus în lagăr. Au fost ridicați de pe băncile apărării avocați, care în acel moment, erau asimilați magistraților” (Însemnări de la Jilava). Diplomatul „Marelui Reich” își asigură superiorii că „păstrează mai departe o absolută rezervă cu toate că „Garda de Fier încearcă să câștige intervenția Ministrului Italian și a mea”. Căpitanul era prea mândru ca să ceară intervenția acestora. Dar era o problemă de elementară loialitate, de omenie și de înțelepciune de a pune falsurile la punct. Fabricius știa mai bine ca oricare altul că pretinsele legături cu Germania erau o minciună. Dacă această „ausserordentliche Zurückhaltung” era o expresie a **egoismului** sau a **subminării** nu putem spune acum. Cu asemenea atitudini minore și lipsite de perspectivă, nu este de mirare că regimul de atunci s-a prăbușit.

ANEXA DOCUMENTARĂ
Text original cu adnotări în limba germană

203

1988/44105

Der Gesandte in Bukarest an das Auswärtige Amt⁽¹⁾

Telegramm

Nr.112 vom 17.5

Bukarest, den 17 Mai 1938

22 Uhr 20

Ankunft: 18 Mai 1 Uhr

pol. IV 3378

Anklage gegen Codreanu heute erhoben

1) wegen unrechtmässigen Besitzes von geheimen Dokumenten der Sicherheitsorgane, Artikel 191 Strafgesetzbuchs Carol's II.,

2) wegen Vergehens gegen innere Sicherheit des Staates, Artikel 209 Absatz 4,

3) wegen Aufruhrs, Artikel 210.

Es wird Codreanu vorgeworfen, dass er geheime Organisation zum Umsturz bestehender sozialer Ordnung geschaffen und militärähnlich organisiert habe, dazu ausländisches Geld genommen und Beziehungen zum Ausland angeknüpft habe.

In Aklage, die Presse veröffentlicht, wird erklärt, dass die Beweisstücke bei Codreanu gefunden wurden. Stellen, in gesagt wird, dass Angeklagter mit ausländischen

Organisationen zwecks Herbeiführung Umsturzes in Verbindung getreten sei und von denen er Unterstützung und Instruktionen erbeten habe, sind so zensuriert, dass Deutschland zwar nicht erwähnt, aber doch deutlich gemeint ist. Auch wird gesagt, dass diese aus 1935 stammenden Dokumente (2) auf gleichem Wege befördert worden seien, wie ein von Angeklagtem einer ausländischen Macht gesandtes Telegramm.

Letzteres bezieht sich auf bekannte Behauptung, dass deutsche Gesandtschaft Telegramm Codreanu's an Führer anlässlich Wiedervereinigung Österreichs expediert habe. Da ich diese Behauptung sowohl König selbst wie Hofminister und Innenminister gegenüber dementiert habe, ist diese um so erstaunlicher, als Innenminister mich vor Veröffentlichung Anklageschrift zu sich bat und erklärte:

Archiv Codreanu sei verschwunden und gefundenes Material nur durfting. Staatsanwalt besteht daher auf Verwertung eines Dokuments, das rumänischer Entwurf zu einem Schreiben sei, das Angeklagter Anfang 1935 an Führer und Reichskanzler gerichtet habe und in dem er ankündigt, dass er Revolution auf nationalsozialistischer Grundlage in Rumänien durchführen wolle und Anlehnung an Deutschland suche. In dem Brief, von dem man nicht wisse, ob er, wie Vermerk darauf angibt, durch Deutsche Gesandtschaft befördert worden sei, erbittet Codreanu deutsche Hilfe und Instruktionen und vorschlägt ein politisches und wirtschaftliches Bündnis mit Deutschland. (3)

Innenminister betonte, dass er nicht wisse, ob der Brief angekommen und ob er beantwortet worden sei, er glaube letzteres nicht, auch habe er nicht die Absicht, mich darüber zu befragen, ob eine Beförderung durch uns erfolgt sei. Er wolle aber, dass wir wüssten, dass die Rumänische

Regierung unter Anerkennung der Tatsache, dass wir uns äußerster Zurückhaltung Eiserner Garde gegenüber befleißigten, alles vermeiden wolle, um Deutschland irgendwie in den Prozess hinzuziehen; darauf werde man insbesondere bei der Presse achten.

In allen Kreisen bildet diese Angelegenheit Tagesgespräch und man versucht unsere Haltung zu ergründen. Ich bewahre weiter ausserordentliche Zurückhaltung, obwohl Eiserner Garde versucht, Italienischen Gesandten und mich für Intervention zu gewinnen. Zahlreiche weitere Legionäre wurden in den nächsten (4) Tagen verhaftet und zu Gefängnisstrafen verurteilt.

Nae Ionescu (5) ist gleichfalls verhaftet.

FABRICIUS

1) Das Dokument wird so, wie es entziffert und im Auswärtigen Amt verteilt wurde, wiedergegeben; der Wortlaut ist aber an einigen Stellen anders als das Konzept, das in den Akten der Gesandtschaft in Bukarest aufgefunden wurde (7887/E 570893 - 895).

2) Das Konzept lautet hier: „dieses aus 1935 stammende Dokument“.

3) Am 27. Mai berichtete Fabricius (1988/441076 - 085), Codreanu hätte einer geheimen Gerichtssitzung geäußert, einen derartigen Brief geschrieben zu haben. Er leugnete ebenfalls, dass er Beziehungen zu der NSDAP in Deutschland gehabt oder materielle Unterstützung von Deutschland erhalten habe.

4) Das Konzept lautet: „letzten“.

5) Stellvertreter des Führers der Eisernen Garde, Codreanu.

URA INSTINCTIVĂ

Din documentele secrete ale „Marelui Reich“ german reproduse anterior, a rezultat în mod clar poziția de **absolută rezervă** (ausserordentliche Zurückhaltung) a **politicii externe naziste față de Căpitan și Mișcarea Legionară**. Această atitudine s-a reflectat și în presa lor. „După cum ați observat - releva secretarul de stat von Weizsäcker - nici presa noastră nu a manifestat nicidecum vreo simpatie deosebită pentru Codreanu și a sa Gardă de Fier“ (Doc. secret No.207). Când încurajat de această atitudine complice sceleratul Carol al II-lea și clica sa de Evrei și politicieni a asasinat pe Căpitan și pe ceilalți camarazi, o parte din presa germană, trecând peste recomandările lui Fabricius, care prin telegrama sa No.169/82485 cerea o precaută tratare a cazului în presa germană (vorsichtige Behandlung in der deutschen Presse), a relevat adevăratul substrat al acestei crime odioase. Acest fapt oferă prilejul Ministrului de externe N.Petrescu - Comnen, care făcea parte din guvernul asasin al lui Carol al II-lea, să formuleze un protest care se găsește rezumat în documentul No.260 reprodus mai jos.

Secretarul de Legație Klugkist, București, către

Ministerul de Externe

- Telegramă -

No.266 din 4.12.

București, 4 Dec. 1938
ora 17.30
sosită: 4 Dec. ora 20.

Ministrul de Externe Comnen, în lipsa însărcinatului de afaceri plecat la Constanța pentru alegeri, m-a rugat astăzi Duminecă, să vin la el și mi-a comunicat că ținuta presei germane și anume Angriff, Nachtausgabe, Berliner Tageblatt, în legătură cu acțiunea contra Gărzii de Fier (1) a provocat în România o foarte mare consternare. A remarcat expresiile ca omoruri în masă, ruina țării, victoria lui Juda. La acest amestec în situația internă este de așteptat o mare reacțiune din partea guvernului și a populației, cu atât mai mult cu cât prin aceasta s-ar vedea confirmarea bănuelii de sprijinire a Gărzii. A mai adăugat că poziția unor înalte personalități, ca și a sa însăși, care ar fi intervenit pentru o colaborare cu Germania, le este extermin de îngreunată prin ținuta și tonul presei noastre. Ministrul de Externe a rugat transmiterea urgentă a dorinței lui de a se face să înceteze presa. Am promis comunicarea observând că este greu și se tragă concluzii de sprijinire a Gărzii pe motivul participării la moartea tragică.

KLUGKIST

1) La 30 Noiembrie, Codreanu și 13 membri ai Gărzii de Fier în transport dintr-o închisoare în alta, au fost împușcați într-o pretinsă încercare de evadare. În telegrama sa (169/82482) Fabricius recomandă în această privință tratare precaută în presa germană.

După ce, ca ambasador la Berlin și apoi ca Ministru de externe acest ins a instigat la asasinat, acum când faptele este consumat caută invocând „reacțiunea poporului” român, să impună complicitatea tăcerii ca să nu se „întărească bănuielele de susținere a Gărzii de Fier”.

„Ura instinctivă”, de care vorbește Eminescu, se împletește în mod desăvârșit cu „perfidia bizantină”, indiferent dacă acest P. Comnen este autentică progenitură bizantină sau vreun „oltean” - cum afirmă unii - denaturat de arivism și impostură. Și această ură nu va înceta nici atunci când evenimentele externe vor arăta că asasinarea Căpitanului n-a fost - ca să folosim o expresie a lui Talleyrand - „nu numai o crimă, dar și o greșeală”. După instaurarea tiraniei bolșevice în România și consolidarea ei prin carența „aliaților firești” de care se lamentează acum politicienii noștri, acest P. Comnen nu scapă nici o ocazie ca să-și strecoare veninul împotriva Căpitanului și a Mișcării Legionare.

În scrierile sale „Suggerimenti per la Pace” (1945) și „I Responsabili” (1949) colcăie insinuările împotriva Mișcării „fruct hibrid de naționalism și bolșevism” (I Ras. pag.203) care „primea de afară inspirații și subsidii” pentru „a consemna România legată de mâini și de picioare Germaniei” (Suggerimenti, pag.132-144) instaurând dictatura teroarei de marcă hitleriană în toată țara” și „înlăturând toate experiențele, toate valorile și toate personalitățile mai autentice” (id. pag.176).

Această „ură instinctivă” împinge această speță de oameni să încerce după asasinarea fizică și asasinarea morală a Căpitanului prezentându-l ca unul care „primea inspirații și subsidii din afară” spre a-și aservi țara. Documentele secrete germane vin să arate cât de mare este infamia acestor - „stârpitori morale” politicianiste. Dar în același timp se poate aprecia cât de mult au alunecat acei legionari care se simt măguliți când fac anturaj și țin trena acestei „Excelențe” ce a excelat prin pornirea oarbă împotriva Căpitanului și a Mișcării Legionare. Sunt fapte care nu pot fi trecute cu vederea.

ANEXĂ DOCUMENTARĂ

Text original în limba germană

260

169/82483

Legationssekretär Klugkist, Bukarest, an das

Auswärtige Amt.

Telegramm

Nr.266 vom 4.12.

Bukarest, den 4 Dezember 1938

17 Uhr 30

Ankunft: 4 Dezember 20 Uhr

Aussenminister Comnen bat in Abwesenheit des zur Wahl nach Konstanza gefahrenen Geschäftsträgers mich heute Sonntag zu sich und mitteilte, Haltung deutscher Presse namentlich Angriff, Nachtausgabe, Berliner Tageblatt zu Vorgehen gegen Eiserne Garde (1) habe in Rumänien grösste Bestürzung hervorgerufen. Hinweis auf Ausdrücke wie Massenmord, Zerfall des Landes, Sieg Judas. Auf diese Einmischung in interne Verhältnisse sei grosse Rückwirkung bei Regierung und Bevölkerung zu erwarten, zumal hierin Bestätigung Verdachts Unterstüztung Garde durch una erblickt würde. Hinzufügte, Stellung hoher Persönlichkeiten, die für Zusammenarbeit mit Deutschland eingetreten seien, wie auch seine eigene, werde durch Haltung und Ton unserer Presse äusserst erschwert. Aussenminister erbat beschleunigte Weiterleitung seines Wunsches auf Abstellung Presse. Zusagte Weitergabe nach Hinweis, Rückschlüsse aus Anlass Anteilnahme an tragischem Tod auf Unterstüztung Garde sei abwegig.

KLUGKIST

1) Am 30 November wurden Codreanu und 13 Mitglieder der Eisernen Garde auf dem Transport von einem Gefängnis zu einem anderen angeblich auf der Flucht erschossen. In seinem Telegramm hiezu (169/82482) emfahl Fabricius vorsichtige Behandlung in der deutschen Presse.

PRIMII CRUCIAȚI MODERNI: MOȚA - MARIN

«Eu sunt Calea, Adevărul și Viața» e sentința neclintită a lui Isus. Deci, Ia El, Ia Dumnezeu, am alergat, pentru a primi scânteia vieții, pe care s-o redăm neamului nostru condamnat. »

(Ion I. Moța, Cr. d. Lemn, p.20).

Într-un moment când în Spania cuprinsă de flăcările războiului civil „se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Isus“, au pornit voluntari Moța și Marin, Comandanți legionari de elită, să „moară pentru apărarea Bisericii catolice-ortodoxe, la 5.000 de Km. de Patria lor“ (Circ., p.237). Au străbătut mări și țări, și nu s-au împiedicat acești ostași ai lui Isus nici de rigidele bariere dogmatice ale exegeților, ridicate între diferitele confesiuni creștine, *dar lipsite de orice sens, atunci când însăși substanța creștină este grav primejduită*. Unirea tuturor creștinilor în fața oștilor Satanei a fost lozinca lor, consfințită cu moartea de martiri, cu care i-a învrednicit Dumnezeu la Majadahonda din preajma Madridului.

De această lozincă trebuie să ne amintim mai ales astăzi, când oștile Satanei ne-au cotropit Țara, iar intrigile stăpânilor lor încearcă să asmuțe pe „ortodocși“, „protestanți“ sau „catolici“ unii contra altora, pentru ca la sfârșit să triumfe tot fiii Satanei. Să ne pătrundem de spiritul care i-a animat pe Ionel Moța și pe Vasile Marin, și oriunde ne-a aruncat destinul, prin lagăre, în închisori sau exiluri, să fim noi legionarii - așa cum ne-au indicat martirii noștri - promotorii concordiei creștine și avangarda „oștilor Crucii“, a marelui Legiuni Creștine, care va trebui să biruiască tagma celor răi.

Căpitanul a pus „inima, fruntea și trupul lui Moța și

ale camaradului său Marin, temelie națiunii române, fundament peste veacuri pentru viitoarele măiri românești" (Circ., p.215). Evenimentele care s-au succedat de la moartea lor și greaua răspântie la care se găsește omenirea astăzi arată că jertfa lor constituie și o piatră de temelie la concordia creștină, singura care poate aduce biruința și adevărata pace între oameni și popoare. Într-o lume pătrunsă de morala creștină, și Țara noastră va prospera și „străluci ca soarele sfânt de pe cer”, așa cum a lăsat cu limbă de moarte Ionel Moța.

Să rostim, deci, noi cei de astăzi, „jurământul Moța-Marin”, formulat de Căpitan și să ne rugăm, invocând ajutorul spiritului lor, pentru a ne da tăria să suportăm toate loviturile pentru nimicirea vrăjmașilor Țării noastre și ai întregii lumi creștine.

FENOMENUL MOȚA-MARIN

Când la 13 Ianuarie 1937, cu ocazia aducerii sicriilor lui Moța-Marin din Spania, mulțimile compuse de toate categoriile sociale, se înșiriau smerite pe întreg parcursul drumului, spre a aduce omagiu jertfei eroilor căzuți pentru Hristos, nu se putea desluși încă sensul profund al acestui fenomen. Din turburarea și alarma Anticriștilor însă, se putea deduce că s-a petrecut ceva cu totul neobișnuit de natură a le răvăși toate planurile. De aci toată pornirea lor oarbă. Când încercările lor de minimalizare a fenomenului au fost privite cu desgust, au început să clocească planuri pentru lichidarea mișcării Legionare, devenită, după înmormântarea lui Moța-Marin, foarte primejdioasă. Spre justificare se va invoca drept leit-motiv „dezordinea”. Uneltele lui Anticrist vor declara solemn: „vrem să intronăm ordinea”, „vom face totul pentru ca să restabilim ordinea”. Dar, cum obiecta Căpitanul: „De ce să apărați o ordine pe care nimeni nu o amenință? În urma înmormântării mucenicilor Moța și Marin, autoritățile s-au speriat, dar nu din cauza dezordinei, ci din cauza ordinei, în adevăr impresionantă care a domnit tot timpul” (Circ. No.58).

Din ce cauză toată această teamă a Anticriștilor care inspira pe netrebnicii politicieni români de la cârma Țării? În războiul civil din Spania au murit mulți voluntari care au luptat contra bestiei roșii dezlănțuite. Impulsul care i-a mânat la luptă însă era, în general, de esență mai „realistă” sau mai „contingentă”. Unii au luptat să-și apere avutul, alții privilegiile, alții patria, alții pentru menținerea, restabilirea sau răsturnarea echilibrului internațional într-o țară care formează hinterlandul unei trecători de covârșitoare importanță strategică ca Gibraltarul. Mai toți au avut calcule. Poate nimeni însă nu s-a dus „să moară cu drag pentru Hristos într-un moment când se trăgea cu mitraliera în

obrazul lui“, cum a plecat echipa legionară condusă de Moța. Din acest spirit pur de „cruciat“ s-a născut fenomenul Moța pe care nici conspirația dușmană și nici trecerea anilor nu-l pot învălui în uitare.

Tocmai acest spirit de cruciat este ceea ce alarmează și astăzi pe Anticrist. Numai prin el se poate strămuta bătălia de pe terenul strict **materialist** unde Anticrist este tare, pe terenul **spiritual** unde devine neputincios. Perspectiva contaminării altora turbură pe fiii Satanei fiindcă ea poate da adevăratul sens al actualei lupte istorice: „*Jupta între două lumi*“, pe care nu l-au înțeles anumite Mișcări naționaliste din Europa afirmate între cele două războaie.

Astăzi, când se iau inițiativele cele mai autorizate pentru unificarea Lumii creștine, fenomenul Moța-Marin trebuie să fie mai mult ca oricând viu în cugetele și în inimile noastre. Faptul că „un Preot creștin ortodox merge îmbrăcat în odăjdii să moară întru apărarea Bisericii catolice, culcată la pământ de ura comunistă“, trebuie luat ca exemplu (Circ.) Cu atât mai mult cu cât în acel timp oficialitățile bisericilor împărțite - manevrate de Anticrist - se bucurau de nenorocirile căzute pe capul „fraților“ întru Hristos. „Când Moța moare pentru apărarea Bisericii catolice, ortodoxe, fiind la 5000 Km. de Patria sa“ arată că simte necesitatea unirii bisericilor creștine nu din calcule mai mult sau mai puțin interesate, ci ca o pornire divină. La sinoadele ecumenice care se anunță poporul român va aduce - mai mult decât orice exegeză - **fapta jertfei a celor mai neprihăniți și mai buni copii ai săi.**

Dacă fenomenul Moța-Marin va fi înțeles și simțit, lumea creștină va reuși să formeze blocul creștin de care se vor sparge toate ținuturile lui Anticrist și „pe pământ va fi pace și bună învoire între oameni“.

Acest lucru l-au intuit mulțimile care se reculegeau la 13 Ianuarie 1937, când se năștea fenomenul Moța-Marin.

CREDESC PÂNĂ LA MOARTE: STERIE CIUMETTI

Dumnezeu l-a ales - scrie Căpitanul, pe Sterie Ciumetti - pentru sufletul său bun și curat ca roua, să fie prin tragica sa moarte și chinuire, cel mai mare martir al mișcării legionare, al României legionare“ (P.L., p.362). La 29 Decembrie 1933 Sterie Ciumetti a fost pus în libertate de la închisoarea Jilava unde împreună cu Ion Moța, Vasile Marin și alți camarazi a fost închis cu ocazia dizolvării Mișcării de la 10 Decembrie. După ce a văzut pe Căpitan, căruia i-a referit asupra celor îndurate împreună cu camarazii la închisoare, s-a dus acasă la fratele său. Era tare obosit după nopțile fără somn petrecute pe scândura goală în subteranele friguroase și mucigăite de umezeală ale Jilavei. Abia adormise când, din nou, casa a fost invadată de poliție. Fu ridicat în cămașă de noapte și dus. Nici lui și nici familiei consternate, care cu câteva ceasuri înainte îi sărbătorise eliberarea, nu s-a spus motivul arestării. Nimeni nu știa de tragedia întâmplată în acea seară pe peronul gării de la Sinaia.

De aci începe calvarul lui Ciumetti. I se cerea să spună unde se adăpostește Căpitanul. El nu știa ce se întâmplase afară. Dar din insistențele depuse de poliție a dedus că n-au gânduri curate. Și s-a zăvorât în tăcere absolută. Toată noaptea a fost schingiuit cu cele mai infernale unelte de tortură, pentru a-i smulge o vorbă asupra

locului unde se găsește Căpitanul.

A gemut, dar n-a scos o vorbă. Atunci a fost pus să aleagă între **moartea pentru credință și viața fără credință**. Și Ciumetti a ales moartea «legionară» ca „cea mai sfântă nuntă dintre nunți”. S-a cununat cu ea, dar nu pe vârful de munte, într-un cadru miorotic «cu soarele și luna, ca să-i țină cununa». Ci pe marginea unor smârcuri înghețate de la periferia Capitalei, la sfârșitul unei nopți întunecate cu promoroacă și când pâcla se așterne ca un giulgiu peste natura moartă.

Mi-l închipui pe fratele Sterie în acea teribilă noapte. O mașină neagră îl duce la locul de supliciu. Este coborât. Comisarul Panova îi spune pentru ultima dată că viața stă în mâinile lui. Dacă spune, se salvează. Ce gânduri au trecut prin capul lui Sterie? Ce sentimente i-au inundat inima lui mare și generoasă? Toată viața i-a rulat vertiginos, în acele clipe înfricoșătoare, și apoi s-a oprit la refrenul unui cântec haiducesc cântat prin munții săi dragi pe care nu-i va mai vedea: «**Fiecare om s-a născut pentru a muri odată, onoarea și rușinea se perpetuiază până în eternitate**». Furat de vraja acestui cântec, Sterie n-a mai auzit nici somațiile polițistului hain și nici detunăturile gloanțelor, care i-au ciuruit spatele. Corpul lui s-a prăbușit pe brânci pe smârcurile înghețate ale lacului de la Fundeni, pe când «sufletul său bun și curat ca roua» a zburat în sferele senine ale eroilor martiri.

Credincios *până la moarte*, aceasta simbolizează jertfa lui Sterie Ciumetti.

O MARE MUCENICĂ LEGIONARĂ: NICOLETA NICOLESCU

Pe Nicoleta am cunoscut-o pentru prima dată în iarna lui 1932-1933 la sediul central legionar, care pe acea vreme era pe strada Aurel Vlaicu (București). După incidentele cu poliția care avuseseră loc cu ocazia încercării de a pune o cruce la mormântul «Eroului necunoscut» din Parcul Carol, s-a făcut o broșură intitulată „Mormântul fără cruce”. Pentru expediția ei venise Nicoleta cu un grup de studente legionare. Nu știu cum, întreaga ei ținută m-a făcut să mă gândesc la Ecaterina Teodoroiu, eroina de la Jiu, care a căzut în Războiul Întregirii în fruntea plutonului său, când îl conducea în asalt. Pe când eram elev, citisem o carte despre această eroină și imaginea ei mi-a rămas viu întipărită în minte. Acum această imagine se asocia și chiar se suprapunea cu aceea a Nicoletei.

Comportarea acestor legionare studente m-a impresionat. Rupând cu mentalitatea curentă - de a disprețui munca manuală - ele făceau curățenia sediului cu atâta dragoste, încât răspândeau numai voie bună. Mi se părea însă ceva deplasat, nefiresc când le vedeam aliniindu-se în front în comenzi ostășești. Poate tradiția mediului în care am crescut determina această rezervă. O păstram însă, în mine fără a face caz. Era încă în faza experimentală a începutului.

Câțiva ani mai târziu, o împrejurare a făcut să

lămuresc această problemă chiar cu Nicoleta, în prezența Căpitanului. Venisem din provincie, unde am fost mutat cu serviciul după închisoarea de câteva luni făcută în 1934 la Jilava. M-am dus la sediu. Când m-a văzut Căpitanul mi-a zis: „**Bine că ai venit**“. Am spus unui legionar să o cheme pe Nicoleta. Aceasta a venit împreună cu Vasile Cristescu, cu care se găsea în conversație în Salonul de intrare în biroul Căpitanului. „la să vedem - spune Căpitanul - cam care ar fi după părerea ta funcțiunea ce ar trebui să îndeplinească femeia română în cadrul Mișcării și al Neamului“. Din câteva aluzii pline de spirit făcute de Vasile Cristescu în legătură cu această problemă, am dedus că discuția în jurul ei era în toi. După câteva momente de reflecție am răspuns în esență. Problema este vastă și cu aspecte multiple; iar eu n-am reflectat în mod special asupra ei spre a putea da un răspuns mai temeinic. Totuși, dacă ar trebui să dau un răspuns sintetic, aș repeta cuvintele lui Nicolae Iorga care a spus că o „româncă rămâne în debit față de neamul său, dacă nu face cel puțin patru copii sănătoși“. Problema fecundității mi se pare esențială pentru neamul românesc aruncat de destin în «calea tuturor răutăților». Spațiul între Nistru și Tisa trebuie bine îndesat cu Români dacă nu vrem să pierdem războiul biologic care este cu atât mai periculos, cu cât se duce mai mult în surdină. Și dat fiind că popoarele care ne înconjoară (slave și germane) sunt popoare prolifiche, noi românii trebuie să dublăm **cantitatea** pe care ne-o îngăduie spațiul național cu **calitatea**. Dar ambele aceste rezultate depind în primul rând de femeia română. Pentru acest motiv consider mentalitatea «sufragetelor» ca și orice altă tendință de masculinizare drept o derutare a acestei funcțiuni firești, și deci o mare primejdie pentru neam. Am convingerea că diferitele crize care bântuie societatea noastră (pe plan material sau spiritual) sunt, în ultima analiză, un reflex al crizei familiei. Celula familiei, această piatră unghiulară a societății creștine, se șubrezește pe zi ce trece fiindcă este cariată de logodiarea «sufragetelor». Nu știu dacă **încărcarea femeii cu prea multe centuri și diagonale nu**

ar produce același rău. Mi se pare că alternativa care se pune societății noastre contemporane este: **sau menține celula familiei sănătoasă, așa cum o cer legile firii, sau se distruge complex.** În acest din urmă caz, ar trebui imaginată o altă bază (piatra unghiulară) la temelia societății; așa cum a făcut, de pildă Platon. Tendința actuală spre cât mai multă promiscuitate este cea mai dăunătoare. De acest lucru profită cei care urmăresc năruirea societății creștine. Trebuie să recunoaștem că pe acest plan doctrina comunistă, care vizează totala abolire a familiei, este mai consecventă. Vom rămâne totdeauna pe o poziție inferioară dacă acestei consecvențe nu-i vom opune consecvența noastră.

În consecință, eu sunt pentru o familie sănătoasă a tradiționalei noastre vieți românești de pretutindeni. Personal, caracteristicile unei familii sănătoase n-aș avea nevoie să le imaginez. Mă gândesc la femeia aromână care în condițiile cele mai vitrege ne-a păstrat neamul cu tradițiile lui sănătoase, neprihănit. Ea este în același timp vestală și matroană. Consideră căminul ca un altar și detestă frivolitatea. Admite primatul bărbatului în familie ca un lucru orânduit de Dumnezeu. Numai așa celula familiară devine un mediu propice pentru fecundare, bună creștere, ordine și prosperitate. Dar și bărbatul o consideră prima lui colaboratoare iubită și venerată de toți ai săi. Când împrejurările vieții cer ca, bărbatul să ia drumul străinătății și copiii sunt minori, ea preia comanda familiei. Ținuta ei demnă, care comprimă orice tendință excentrică sau de frivolitate feminină, o face impunătoare ca o martiră a vieții cotidiene. Toate renunțările ei se fac pe altarul familiei. Frumusețea morală este apreciată mai mult. Ea are dominant sentimentul că destinul femeii este un destin de jertfă permanentă. Bucuria o găsește în creșterea unor copii sănătoși din toate punctele de vedere și în prosperitatea și faima familiei. În comunele noastre de la munte se găsesc multe mame ca aceea a Grahilor. Această viață cu moravuri de familie sănătoase ar putea constitui în multe

privințe (bine înțeles ținând seamă și de mediul de aici creat de evoluția societății moderne) o sursă de inspirație, când se va fixa rolul pe care ar trebui să-l joace femeia legionară în cadrul Legiunii și a neamului românesc. Dintr-o concepție sănătoasă s-ar putea infuza și actualei societăți un spirit care să pună accentul pe frumusețea morală.

Când am terminat această succintă expunere, Nicoleta a intervenit și a spus în esență: Nu cred că s-a referit și la legionare camaradul P. atunci când a vorbit cu atâta severitate de mentalitatea «sufragetelor» cu tendințe de masculinizare... Eu sunt încântată de cele ce a spus dânsul. În acest sens am văzut și noi rostul femeii legionare. Mă bucură faptul că la surorile noastre din Pind am putea găsi atâtea exemple vii de virtute. Subscriu total. Vreau însă să lămuresc că «centura și diagonala» nu va șubrezi celula familiei. Dimpotrivă, cred că o va întări, fiindcă ea va infuza în femeia română simțul unei vieți mai disciplinate, mai voluntare, care la noi lipsește. Dar mai presus de aceasta, este o problemă de onoare pentru femeia română ca astăzi, când neamul este angajat într-o luptă pe viață și pe moarte, să-și aducă și ea contribuția de sânge. De ce să i se nege acest drept? Și dacă nu i se neagă, de ce să nu i se permită să dezvolte capacitatea de luptă?

Desigur replic eu nimeni n-ar putea nega dreptul de a te jertfi pentru neam. Dar mă gândesc: ce jertfă mai mare ar putea fi concepută pentru o femeie legionară ca și pentru orice mamă dacă în familie ea va crește copiii, care și-ar da bucuroși viața pentru Legiune și Țară? O asemenea jertfă - chiar după legile naturii - o mamă o simte mai profund decât jertfa propriei sale vieți. Să poată domina acest puternic instinct matern, subordonându-l unor idealuri mai mari, iată în ce sens s-ar putea face educația jertfei la femeia legionară. Nimic n-ar putea ridica mai mult combativitatea și spiritul eroic la un popor decât acest spirit de jertfă al femeii. Un exemplu viu îl avem în Doamna Oltea, mama lui Ștefan cel Mare. (Scriitorul nostru Constantin Gane a descris în cuvinte mișcătoare ținuta impunătoare a mamei lui Cezar și

Traian Popescu, ambii căzuți jertfă în Echipa lui Miti Dumitrescu. Nicoleta n-a trăit să vadă cu ce putere de sacrificiu și-a comprimat durerea această mamă legionară.)

Sunt și împrejurări când femeia trebuie să participe direct la luptă. Dar numai în cazuri excepționale, când căminul și onoarea lor sunt în joc. În trecutul zbuciumat al aromânilor se găsesc episoade impresionante în această privință. Au fost femei care, când au văzut că sunt amenințate să cadă vii în mâinile turcilor au încins hora morții și cântând s-au aruncat cu pruncii în brațe în genuna prăpastiei. Altele au luptat cu înverșunare, și când au văzut că au fost încercuite și riscau să cadă prizoniere la turci și apoi să fie duse prin seraiuri și haremurii, au dat foc lăzilor cu praf de pușcă, sărind în aer. O baladă populară aromânească („Șana și arderea Gramostei”) arată că frumoasa Șana fecioara marelui celnic Hagi-Steriu pentru a cărei răpire Satrapul Ali Pașa atacase Gramostea, a căzut cu arma în mână spunând:

„Luaț-ni mârșea (cadavrul) voi pâgâni

Nu s' dau vii feati di aromâni!”

După cum vezi, camaradă Nicoleta, se poate lupta direct și fără centură și diagonală... Căpitanul care urmărise cu interes acest dialog, a intervenit spunând că „Tataia (este vorba de Prof. Ion Codreanu), care se ocupase și cu trecutul aromânilor, vorbea cu multă admirație de aceste întâmplări eroice. Sănătatea morală a unui popor se măsoară în primul rând după concepția pe care o are despre onoare... Problema este interesantă. Mai reflectează asupra ei și când vii mai stăm de vorbă. Ai putea pune pe hârtie părerile tale în această privință și să mi le trimiți în eventualitatea că n-ai putea veni. Evenimentele care au urmat, însă au eclipsat asemenea preocupări. Mai târziu întâlnind-o pe Nicoleta, mi-a spus surâzând: « Aș fi putut susține punctul meu de vedere cu «centura și diagonala», dar am renunțat pentru că n-am vrut să mă credeți că sunt încăpățânată - cum ai spune Mata - ca o «sufragetă»!...

A venit prigoana cea mare, asasinarea Căpitanului și apoi exilul. De câte dureri n-a fost sângerată marea inimă a Nicoletei? Dar mai licărea o speranță: poate Căpitanul a reușit să scape, așa cum circulau din ce în ce mai insistent zvonurile. Pentru lămurire, a trimis pe Miti Dumitrescu în Germania. Dar cred că n-a apucat să afle răspunsul, căci la 10 Iunie 1939 a căzut în mâinile poliției. Chinurile la care a fost supusă au fost îngrozitoare. Poliția știa că ea era una din elementele cele mai de încredere ale Căpitanului. A vrut să afle totul. Dar ea a îndurat cu stoicism aceste chinuri și ca Sterie Ciumetti a preferat să-și dea sufletul decât să spună lucruri care ar fi atras prigoana asupra atâtor oameni acoperiți. Când îndura aceste chinuri, s-o fi gândit oare ea la acele «surori din Pind», a căror comportare demnă în fața morții o admira atât de mult?

Când a fost adusă la crematoriu, **în corpul său desfigurat de schingiuri palpita încă viața. Dar zbirii regelui descreerat și ai prim-ministrului estropiat vroiau să șteargă cât mai repede orice urmă. Și așa vie (ca și pe Victor Dragomirescu, mai târziu) au aruncat-o în cuptorul incinerării.** S-a întâmplat însă ca un servitor de acolo să fie simpatizant legionar. Acesta (ca în vremurile primilor creștini prigonii) a strâns cu pietate cenușa ei și a pus-o într-o urnă, pe care a ținut-o ascunsă până ce a trecut cumplita prigoană a «**apărătorilor Democrației**».

Nicoleta a fost arsă de vie așa cum a fost arsă pe rug Ioana d'Arc, Fecioara din Orléans, pe care Biserica Catolică a beatificat-o și națiunea franceză a proclamat-o eroină națională. Călăii au prefăcut-o în cenușă. Dar ca și pasărea Phoenix, Nicoleta va renaște în mii de «Nicolete», care vor face din femeia română elementul de bază al virtuților, pe care se va sprijini marea renaștere a poporului român.

REDUTA FAMILIEI

Este un fapt cunoscut că, după ce monogramia, transmisă de dreptul roman și de obiceiul germanic, a fost consacrată de biserica creștină, care condamnă adulterul și repudiază divorțul, familia a devenit piatra unghiulară a societății creștine. De la această instituție va iradia întreaga cultură și civilizație creștină.

Au fost, fără îndoială, și tendințe de dezagregare a acestei forme de familie. Nu ne gândim la poliandria sau poligamia legată de anumite faze ale vieții primitive nomade și practică încă la popoare necreștine. Ci ne referim la acele tendințe păgâne de dezagregare a familiei, pornite din concepții utopice, ca în Republica lui Platon sau în doctrina rasistă pentru o așezare mai bună a societății prin selecția rasială.

Doctrina marxistă manifestă aceleași tendințe de dezagregare. Dar, spre deosebire de cele amintite mai sus, ea urmărește nivelarea și bastardizarea în promiscuitatea celui mai respingător libertinaj.

Nu este locul să discutăm aici motivele mărturisite și, mai ales, nemărturisite, care au determinat pe făuritorii acestei doctrine sau pe propagandiștii ei zeloși să-și propună asemenea țeluri. Un lucru este cert: hotărârea lor de a distruge instituția pe care se bazează - cum am spus - întreaga noastră cultură și civilizație creștină.

Trebuie relevat că planurile lor fiind prin excelență distructive și mijloacele de care pot dispune sunt mai periculoase și, deci, mai eficiente. Ei cultivă „bestia din om”, excitând instinctele josnice. În această direcție, **libertinajul burghez**, stimulat de altfel sub toate formele, de indivizi stăpâniți de aceeași concepție materialistă, devine un netezitor de drum, un adevărat precursor. În societatea românească, relaxarea moravurilor sănătoase a fost cauzată de către scursorile levantine. Ravagiile făcute în

mediul urban, care dădea mai toată pătura noastră conducătoare, deveniseră alarmante. Cum scrie Eminescu: „*putreziciunea bizantină a îmbătrânit înaintea de vreme poporul român*“. Aceste simptome de descompunere alarmau pe toți aceia care erau preocupați de viitorul neamului românesc.

„*Familia de astăzi - scrie Moța - suferă de aceeași decadență ca și individul... Și odată cu dispariția acestora (n. n.: a virtuților străbune), buruienile patimilor copleșesc și virtuțile și tăria acestei celule de bază a organismului social al unei națiuni, iar efectele se văd și se vor vedea încă...*“ (Cranii de Lemn). Istoria, de altfel, stă mărturie. Ascensiunea sau decadența popoarelor este în funcțiune, în primul rând, de gradul de sănătate morală al celulei familiale. Imperiul roman a fost fructul moravurilor austere, ca și acela al lui Burebista. Puritanismul anglo-saxon a creat și încă menține Imperiul britanic. Pe când frivolitatea pariziană - opera metecilor - a deșelat „**Marea Națiune**“.

Căpitanul, văzând primejdia mortală ce decurge din descompunerea familiei, s-a hotărât s-o combată temeinic. În acest scop își propusese „ca în mijlocul nației românești să formeze *familii legionare*, menite să fie adevărate centre de rezistență în mijlocul națiunii. Din ele se vor naște eroi pentru neam“ (Circulări).

După concepția Căpitanului, deci prin rostul ei moral, familia creștină devine reduta centrală, atât în dispozitivul de apărare cât și ca bază de atac. În ultimă analiză, în jurul acestei redute se dă lupta între cele „*două lumi*“: lumea creștină, spiritualizată și lumea păgână, satanizată. De aceea toți prelații creștini pătrunși de misiunea lor, în frunte cu Sfântul Părinte, nu le scapă ocazia să îndemne pe credincioșii lor la întărirea acestei redute morale. Aceste îndemnuri par a nu înțelege nu numai laicii libertini, dar și anumiți „misionari“, care, în acțiunile lor, se inspiră mai mult din romanele de spionaj, decât din Sfânta Evanghelie.

Așadar, că Hetererele destrăbălate nu sesizează, importanța preocupărilor morale ale Mișcării Legionare, este

un lucru de înțeles. Că politicienii pervertiți o minimalizează, are iarăși o explicație. Cu atât mai mult sunt logice atacurile comuniste sau cripto-comuniste. Absurdul apare însă atunci când oameni, care se pretind creștini și legionari (sau legionare ce trebuiau să fie mame) manifestă și practică această concepție libertină. Aceasta înseamnă nu numai că n-au fost pătrunși de frumusețea morală a Mișcării, dar că n-au înțeles nici valoarea tactică a acestei poziții morale în lupta decisivă angajată între cele „două lumi“. Și în această confuzie rezidă o mare primejdie. Conștient sau inconștient acești oameni îndeplinesc funcțiunea de cai (ca să nu spunem altfel) troieni. Anticomunismul lor este mai mult verbal, sau profesional. În realitate, stăpâniți de aceeași concepție libertină, ei infectează și subminează reduta creștină din interior. Păcatul lor este păcat de moarte.

Am insistat asupra acestei probleme nu pentru a face considerații teoretice ci din necesități concrete de luptă. Lumea legionară riscă să se rătăcească, dacă și-ar distrage atenția în fel de fel de discuții cu dozări și alambicări politicianiste și ar pierde din vedere *esențialul luptei legionare*: promovarea moralei creștine.

Cauterizarea mentalității libertine este o condiție primordială pentru succesul luptei noastre. Nu trebuie să uităm că anii de pervetire comunistă vor lăsa urme adânci în concepția noilor generații din țară. Pentru opera de *reîncreștinare* și reconstituire a sacrei familii (chezășia unei biruințe adevărate), este nevoie de oameni care să creadă în principiile morale ce stau la baza familiei creștine, așa cum a preconizat-o Căpitanul. Reduta familiei legionare trebuie curățată, deci, de intrușii, în sufletul cărora - ca să folosesc expresia lui Moța - „buruienile patimilor copleșesc și virtuțile și tăria“. Căci subminarea acestora, din interior, este mult mai primejdioasă decât atacurile din afară.

FAMILIA LEGIONARĂ

„..... **T**oți legionarii cari muncesc aici (n. n. la sediu), se consideră ca **mobilizați** voluntar la serviciile respective. Ei vin nu din ordin, ci din dragostea lor pentru Legiune și țară. Și stau cât vor.... În această familie legionară nimeni nu poate câștiga nimic. Munca e gratuită pentru toți cei din corpul familiei. Ex. Frizerul bărbierește gratuit pe orice legionar din familie. Cizmarul face gratuit ghete pentru frizer și ceilalți, popotarii fac gratuit mâncarea pentru frizer, cizmar, croitor, etc.... Cine poate fi primit în această familie? Două condiții se cer:

1) Dragostea și 2) Vrednicia.

Tot mecanismul acestei familii se bazează pe dragostea fiecăruia, pentru toți camarazii și pe a tuturor pentru Legiune, pentru Țară și pentru Dumnezeu.

Tot ce se face nu se face nici din interes, nici din ordin, nici din Datorie, ci numai din Dragoste. E comunism? În înțelesul iudaic, nu! Pentru că acesta pleacă de la materie și rămâne în materie, disprețuind valorile morale ale lumii, pe când noi plecăm de la acestea și trăim cu ele disprețuind materia.

Comunismul lucrează din ură în contra celor care au, noi din dragoste pentru cei ce n-au. Noi suntem și însemnăm o renunțare din dragoste pentru cel sărac și pentru Țară. Comunismul înseamnă anticreștinism, iar dragostea este esența religiei creștine. Nu poate intra cel ce

nu are capacitate de dragoste. Poți avea toate calitățile, nu poți fi primit în această familie legionară dacă pașii tăi n-au fost mânați aici de dragoste. Nu poți rămâne dacă dragostea ta nu mai funcționează, tu devenind un element de discordie și neînțelegere.

A doua condiție este vrednicia.

Pentru că această familie ar fi periclitată din momentul apariției paraziților. Oameni care ar consuma fără ca să fie capabili de a aduce un aport. Aceștia ar deveni o adevărată pacoste peste truda celorlalți. Deci, când cineva dorește să intre, trebuie întrebât: ce aport poți aduce Dumneata?

Are această familie legionară avantaje? Da.

1. - Pentru ei necunoscând decât strictul necesar, restul rezultatului muncii lor merge pentru înflorirea Legiunii și a Țării. În modul acesta se poate înzestra o țară, o organizație cu tot ce-i trebuiește pentru luptă și pentru viață.

2. - În mijlocul vieții legionare aceste familii închegate pe cimentul dragostei sunt ca niște piloni de beton armat, înfipti în pământ pe care nici un inamic, nici o putere, nici un fel de cutremur, nu-i va putea deplasa.

3. - Acești legionari din familii, dăruiți în întregime Legiunii și Țării, trăind cu gândul la luptă, sunt adevărații cazaci ai poporului român. Totdeauna înarmați sufletește și gata cu armele lor pentru a-și apăra Legiunea și Țara.

4. - Aceste familii legionare vor fi în mijlocul celorlalți un permanent exemplu de viață legionară: de renunțare, de dragoste și camaraderie, de vrednicie și muncă, de vitejie, de bună cuviință. Și dacă la aceste avantaje ale colectivității se pot adăuga și avantajele individului, forma familiei legionare devine perfectă.

1. - Durerile și greutățile vieții se suportă totdeauna

mai ușor de mai mulți împreună decât de unul singur.

2. - Biruințele, peste piedicile de netrecut câteodată pentru unul singur, se câștigă pe nesimțite de către mai mulți împreună. Trustului diverșilor capitaliști și speculatori, trebuie să opunem trustul oamenilor săraci. Nici o greutate, nici o mizerie materială, nici o durere nu te desființează, ci dimpotrivă fiecare îți dă o nouă tărie, o putere de viață în plus atunci când ai putut să prinzi marele secret de fericire al învățaturii creștine: dragostea, și să te plasezi cu ea în slujba camarazilor, a Legiunii și a Țării tale.

Orice muncă, orice efort, orice durere, orice jertfă pentru țara ta, sunt fiecare un balsam, o bucurie peste sufletul tău. Pe toate celelalte eforturi, dureri, jertfe și lovituri le consideri ca nenorociri care te doboară sufletește la pământ.

De aceea familia legionară plasând pe individ pe linia Dragostei și în slujba Țării și a unor mari idealuri, îi face viața fărâcită."

(Circulări - pp. 61-64)

*

Într-un moment când se încearcă atâtea diversiuni interesate în legătură cu așa zisul "comunism uman", am găsit necesar să reproducem cât mai mult din circulara Căpitanului intitulată "**Familia Legionară**". Deși concepută pentru rezolvarea unor probleme practice contingente referitoare la o mică **colectivitate legionară**, totuși în această circulară inspirată ca esență din tradiția primelor comunități creștine, se fixează jaloane de bază care arată antiteza funciară între comunismul **materialist** (ateu) și cel **spiritualist** (creștin). Pe când primul - cum scrie Căpitanul -

„lucrează **din ură** în contra celor care au", al doilea lucrează „**din dragoste** pentru cei ce n-au."

Dacă evoluția socială a societății omenești va impune pentru o mai mare echitate socială, socializarea sau comunizarea mijloacelor de producție și distribuție a bunurilor - numai soluția inspirată de spiritualitatea și dragostea creștină - și nu raționalismul luciferic - poate da acestui sistem de organizare a societății „**înfățișarea omenească**" de care atât de mult se vorbește în ultimul timp. Ea poate prospera nu sub semnul lui Lucifer, care înseamnă negație și ură distructivă, ci acel al Sfântului Arhanghel Mihail care înseamnă **creație în ordinea Divină**. Numai prin dragostea creștină se pot găsi soluții în toate problemele care chinuiesc făptura umană. Căci, cum scrie Căpitanul, „dragostea nu poate aduce nici tiranie, nici împilare, nici nedreptate, nici răzvrătire sângeroasă, nici războire socială. Ea nu poate însemna niciodată conflict. **Dragostea aplicată** înseamnă pace în suflete, în societate, în lume..." (P. L. p. 300). Dar cei fără Dumnezeu fug ca Dracul de tămâie de aceste adevăruri divine și răstignesc sau sugrumă pe cei care le propovăduiesc.

JERTFE DE ISPĂȘIRE

«Cine știe dacă spiritele vor putea suporta darea în întreprindere a unei țări întregi pe mâna unei companii de exploatare? Cine garantează că meritul nedreptății, că știința înlăturată, că caracterul energic înlăturat nu vor devia pe căi periculoase, cu atât mai periculos cu cât vor fi sfințite cu fanatism național? Dacă pentru omul ce voiește îndreptarea stărilor de lucruri din patria sa pe cale legală, liniștită, nu va mai rămâne mijloc de a face, nu va pune oare binele, fie chiar rău înțeles, al țării, mai presus de legi, de instituții de Stat?» (Vol. II, pag. 360).

«O crimă politică, comisă de un om privat, încetează de a fi crimă, când e purtată de vederi mai înalte și dictată de cugetul curat fie chiar greșit, de a mântui Statul» (Vol. II, pag. 456).

Atât prin concepția sa profundă creștină, cât și prin sistemul său educativ, care tinde să facă oameni corecți, dezinteresați, constructivi și de caracter, Mișcarea Legionară nu putea constitui nimic «subversiv» pentru Statul și poporul român. Dimpotrivă, aducea contribuția cea mai substanțială la însănătoșirea și întărirea lui. Dar tocmai acest lucru nu convenea coruptei clase conducătoare, în frunte cu regele Carol al II-lea și camarila lui, obișnuită să trăiască parazită din jefuirea, sub toate formele a avutului public.

Pentru înăbușirea curentului de înnoire morală și spirituală, pe care îl reprezenta Mișcarea Legionară, și înlăturarea unui temut concurent la conducerea statului, s-a recurs mereu la sistemul ilegal și abuziv al dizolvărilor, și întreg cortegiul de schingiuri și întemnițări. De multe ori Căpitanul, sub diferite pretexte sau înscenări de ale siguranței, a fost arestat și dat în judecată. Dar atâta timp cât puterea judecătorească își păstra independența și puterea judeca potrivit legilor în vigoare, cu imparțialitate, el a fost totdeauna achitat.

Prima dizolvare a «Gărzii de Fier» s-a făcut la 11 Ianuarie 1931 de către **Partidul Național Țărănesc**, în timpul când în urma intrigilor lui Carol al II-lea Iuliu Maniu era înlăturat de la conducerea acestui partid. Întrucât însă la alegerile care au urmat în Martie 1932, Mișcarea s-a prezentat reconstituită sub numele «Gruparea Corneliu Codreanu», a fost dizolvată din nou de guvernul **Iorga-Argetoiianu**, chiar în preajma alegerilor. A treia dizolvare s-a făcut la 10 Decembrie 1933 de către guvernul Duca, adus la guvern cu mandat de a extermina mișcarea Legionară. Arestările și schingiuirile au atins proporții necunoscute până atunci. „A fost - scrie Căpitanul - cel mai greu an, pe care l-am întâlnit noi în lupta noastră; cel mai greu pe care poate de sute de ani l-a întâlnit tineretul românesc. Bilanțul: **18.000 de arestări, cu 18.000 de case călcate de barbari și umplute de sânge nevinovat; 300 de bolnavi în închisori, 16 morți și trei înmormântați de vii, sub pământ**” (Cir. pag.29).

La 20 Martie 1935, Mișcarea Legionară s-a reconstituit, în forma **democratică** a Partidului **Totul pentru Țară**, pus sub președenția Generalului Gh. Cantacuzino-Grănicerul, mutilat și erou din războiul Întregirii Naționale (1916). În această perioadă a cunoscutului pact **pentru garantarea libertății în alegeri** cu Partidul Național - Țărănesc de sub conducerea lui Iuliu Maniu și cel Liberal de sub conducerea lui Gheorghe Brătianu, care a avut ca

rezultat răsturnarea guvernului personal al lui Carol al II-lea.

Reacțiunea acestuia a fost - după scurta diversiune făcută cu Partidul Național-Creștin al lui Goga-Cuza - lovitura de stat din 11 februarie 1938, care a **suspendat Constituția**, a dizolvat partidele și a instalat dictatura personală. În această acțiune, care în fond se îndrepta împotriva lui Iuliu Maniu, și în special al lui Corneliu Codreanu și a Mișcării Legionare, a avut concursul nelimitat al întregii clase conducătoare corupte, indiferent dacă făcea parte din așa zisele partide de **dreapta** sau de **stânga**. În realitate, era dictatura desfrâului și a imoralității contra năzuinței de înnoire morală a poporului român, ai cărei exponenți erau Iuliu Maniu și Corneliu Codreanu.

Încercarea făcută de unii de a justifica această dictatură, pe care Carol o clocise de aproape zece ani, pulverizând partidele și destrămând caracterele, ca o necesitate de a **salva instituțiile democratice**, apare ca o tentativă pe cât de cinică pe atât de neserioasă. De altfel, simplul fapt al înființării de către Carol a Partidului unic **Frontul Renașterii Naționale**, care a avut loc după lovitura de stat, arată cât de absurde sunt aceste aserțiuni.

Este demn de relevat, pentru a se cunoaște cât de bizantinizate erau moravurile politicianilor români, că, pe lângă măsurile ilegale luate împotriva Mișcării, s-au pus la cale o serie întreagă de atentate împotriva Șefului ei, Corneliu Codreanu. Este suficient să amintim complotul lui Stelescu, organizat - cum s-a dovedit - de oamenii din camarila lui Carol, precum și atentatele puse la cale pentru **înalte rațiuni de stat** de Istrate Micescu, fost Ministru de Externe, și de Armand Călinescu, fost Ministru de Interne, și denunțate de Avocatul Emilian și Generalul Sichițiu, fost Șef al Marelui Stat Major (Cir. pag. 267)

Pentru exterminarea Mișcării Legionare nu s-a cruțat, deci, nici un mijloc, oricât de ilegal, nedemn și sângeros ar fi fost el.

Față de toate aceste prigoane, pe cât de nedrepte, pe atât de sângeroase, care violau nu numai legile în

vigoare, dar cele mai elementare drepturi umane, nu totdeauna legionarii au reușit să-și stăpânească revoltele acumulate rând pe rând în anii grei de prigoană. Din tensiunea unor mari exasperări ale unor oameni supuși tuturor umilințelor și schingiuiți cu multă cruzime, s-au declanșat unele atentate de răzbunare. Ele au fost, deci, acte sporadice, individuale, și n-au constituit niciodată o dogmă de luptă a Mișcării. Dimpotrivă, conștiința păcatului, din punct de vedere creștin, era atât de vie la legionarii, care s-au găsit în această dureroasă situație de a face o **jertfă de ispășire**, încât, ei **manifestau o adevărată voluptate a ispășirii**. Nimeni nu a încercat să se sustragă judecății. Toți s-au predat, au luat răspunderea faptelor lor, și-au mărturisit frământările și au cerut pedeapsa ce li se cuvine. Asemenea atitudini cavalești, cu frământări de conștiință, nu au membrii organizațiilor călăuzite de dogma terorismului în lupta politică, ca anarhismul, bolșevismul, etc. Aici se face școala cinismului, a economiei forțelor prin sustragerea de la răspundere, pentru ca indivizii respectivi să fie folosiți la cât mai multe acțiuni teroriste. Apare deci clar că dogma terorismului este repudiată de fundamentul creștin al spiritualității legionare. Adevărata expresie a acestui fond este **non violența creștină**, adică tocmai atitudinea, pe care a adoptat-o Căpitanul pentru a ieși din cercul vicios al vendetei. Pe această poziție de non violență, care corespundea și unor necesități ale Statului, s-a pus Căpitanul în marea prigoană din 1938, cu toate că organizația pe care o conducea era în plinătatea forței combative.

Față de această concepție creștină, jertfa «Nicadorilor», «Decemvirilor» și a «Răsbunătorilor» apare mult mai zguduitoare, **fiindcă acești camarazi și-au luat asupra lor un greu păcat. Ispășirea lor se va prelungi și în lumea cealaltă, până când bunul Dumnezeu cunoscând curățenia lor sufletească se va îndura de ei**. De aceea pe camarazii care au făcut jertfa de ispășire nu numai că trebuie să-i evocăm... dar trebuie să ne rugăm cu

mai multă fervoare pentru ei, să ne rugăm ca Dumnezeu să le ierte păcatul „dictat - cum spune Eminescu - de cugetul curat, fie chiar greșit, de a mântui Statul“ sau interesele Neamului:

Pentru a ilustra cât de neprihăniți sufletește au fost acești camarazi, voi reproduce unele însemnări ale Comandantului ajutor Laurian Țâlnaru, care a fost martor la:

ULTIMELE ORE ALE NICADORILOR ȘI DECEMVIRILOR

ULTIMELE ORE ALE NICADORILOR ȘI DECEMVIRILOR

„Stând așa atent spre poarta interioară a închisorii și spre coridorul de jos,` din fața mea de la parter, comandantul închisorii însoțit de un ofițer de jandarmi necunoscut până acum trec de la cancelarie prin coridor spre celula din fund. În urma lor la câțiva pași, doi soldați fără arme se țin de ei. Pentru prima dată în această închisoare se petrec astfel de lucruri, apropiate prin mișcările ce se fac cu plecările din Jilava a seriilor de camarazi spre închisorile din Ardeal sau Chișinău.

Din sufletul meu mai mult o simțire decât o pricepere a lucrurilor mă făcea să-mi pun fel și fel de întrebări, cărora le evitam răspunsul, datorită neobișnuitei întristări sub influența căreia îmi apărea mai pronunțat „negrul“ înaintea ochilor. De aceea mă și trudeam să fiu mai cu băgare de seamă la toate mișcările jandarmilor.

În acest scop adun puterile și-mi strâng mâinile de gratii, apăs pieptul pe zidul rece, ca să pot sta neclintit cu fața între fiare. Zgomotul din lăuntru al sălii deși crește mereu nu mă tulbură și nici nu mă atrage. Rămân concentrat cu toată ființa din mine revărsată prin lumina ochilor peste acest punct **unde și apar după o jumătate de ceas cei doi ofițeri escortând pe Căpitanul.**

Mă uit la El bine...

Îl văd cum merge cu pasul său mare, legionar. Trece plin de viață, parcă grăbit pe coridor privind drept înainte. Căpitanul.

O singură dată mi s-a părut atât de mare în viața mea ca acum, atunci când în 1934 după procesul de la Consiliul de război apare în mijlocul legionarilor la Giulești, atât numai că atunci făptura lui era îmbrăcată în costumul național iar acum în hainele vărgate peste care luase

cojocul alb adus de soția sa la Jilava. Pe cap căciula neagră țuguiată ca întotdeauna. Pe mâna dreaptă avea o pătură roșiatică. Ofițerii abia se țineau de el. La 3 sau 4m soldații duceau 2 geamantane. Ploaia încetase puțin. Eram bine spălat pe față iar haina mi se îngreunase de apă. Nu simțeam frigul. Din contră călduri mă copleșeau iar fruntea caldă o apăs tot mai tare pe fierul de sus. Inima îmi bate mai intens și cu un suspin pornit din toate fibrele sufletului strig mult mai mult în mine:

Îl duce și pe Căpitanul?...

O slăbiciune fizică îmi copleșește trupul. Măinile sorbite de puteri le desprind de pe zăbrele și rămân numai cu fruntea fierbinte pe fierul rece. Nu știam ce să fac. Priveam în jos mai mult pierdut. Ceva îmi deschide toate simțurile. Un grup de jandarmi cu noul sistem de pistoale automate la umăr, trece repede spre fundul coridorului de unde venise Căpitanul. Erau mulți, peste 20. Unul din ei mai la urmă ducea ceva lucruri albe în brațe. N-am putut distinge ce anume. Mai târziu mi-am dat seama că erau frânghii.

O tăcere coborâtă în urma lor închide câteva momente timpul. Nu se mai întorc plutonierii. Au rămas undeva ascunși.

Dar de la fereastră în mijlocul celulei, mă trântesc cu puterile în ușă și sub presiunea unei forțe nebănuite strig fără să-mi dau seama:

„Domnule Inginer, Domnule Inginer“.

Nimeni nu mă auzea. Parcă repetatele mele chemări se pierdeau într-un pustiu... Nu mă las, insistent, mai printr-un zbirat, bătând și cu pumnii în ușă pronunț numele Domnului Inginer Clime. Din celula vecină se alarmează Livezeanu. Prin gaura din colțul peretelui, îi spun de plecarea Căpitanului, încât de acum amândoi ne trudeam să comunicăm celor din sala mare noutatea. Spre norocul nostru aude santinela din colțul sălii de sus. Venind la celula mea, îl rog să-i comunice Dlui Inginer că am să-i spun un lucru. Jandarmul de data asta un suflet bun, duce dorința

mea Dlui Gheorghe Apostolescu, închis în prima celulă de sus spre dreapta. De strigat însă nu m-am oprit până ce nu s-au auzit de jos vocea Dlui Clime tăind gălăgia ca o sabie:

„Ce s-a întâmplat, măi băieți?!

-,**L-au dus pe Căpitanul!**“îi răspund eu.

Se face liniște. Câteva clipe nu mișcă nimeni. Apoi clănțănitul zăvoarelor începe să sune. Din câteva sărituri pe scări în sus, Niki ajunge la celula mea. O secundă mai târziu, vine și domnul Ing. Clime. Amândoi, pe nerăsuflăte, mă întrebă energic:

-De unde știi?

-Am văzut eu!

-Pe unde?

-Pe fereasta celulei, l-au dus câteva minute înainte, pe coridor, la cancelarie.

-Sigur, măi? Întrebă Niki răstit.

-Da! Era c-o pătură roșie pe mână...

A! Este al patruzecilea, care pleacă - , rostește domnul Inginer.

Doru venise ceva mai târziu. A înțeles repede de ce este vorba. Cad tustrei pe gânduri, fără să se miște din fața celulei mele. Îi deranjez cu întrebarea:

--Credeți că va fi mai rău, dacă pleacă și Căpitanul?

-Vor redeschide procesele Duca... Stelescu, implicând și pe Căpitanul, explică Doru.

-Nu, va fi mai rău, mult mai rău! Țștia vor să termine peste noapte cu noi, răspunde Niki mai nervos...

Am plecat... Se aud pași coborând pe scări. În sala mare, cei liberi se strâng în jurul lor. Doreau să afle cât mai multe amănunte... Ideea morții se cobora în mintea fiecăruia și, mai ales, în ochii tuturor plutea îngrijorarea:

ÎL OMOARĂ PE CĂPITANUL!

Presimțirea s-a transmis fulgerător de la om la om. Dumnezeu a voit ca să fiu printre puținii legionari în viață, cu sfântul noroc de a fi trăit cu ei, înainte de plecarea pe drumul etern și luminat, dincolo de pământ.

O! Cât de mari au fost în fața morții și câtă dragoste

și încredere au trimis prin mine camarazilor rămași în viață, în momentul suprem, când Neamul a cerut totala lor jertfă!...

Ascultam atent cu urechea la ușă gălăgia de pe sală. Nu desprindeam nimic clar. Aud niște pași pe sălița din fund. Mă uit: Doru se apropie de vizetă. Fixându-și ochii în ai mei, rostește cu vocea lui de bariton:

- Ce rău îmi pare că n-am stat cu Dta mai mult de vorbă!

- Ce facem noi, acum! Întreb eu.

- Voi să mergeți înainte, pe drumul legionar! Să nu-ți pară atât de greu momentul acesta... Fii tare! ... Numai așa va învinge legiunea. A cunoscut neamul nostru clipe mai grele în istorie... Să ai credință în Dumnezeu!

Face un pas înapoi, ia poziția de drepti, duce mâna dreaptă la inimă, o ridică sus și salută corect:

-Te las cu bine! Trăiască Legiunea și Căpitanul!

Ceea ce-mi spusese el era atât de natural și simplu, încât am crezut în venirea nenorocirii. De aceea străngerile de mâini, îmbrățișările camaraderești și ultimele dorinți ale celor ce pleacă dau timpului scurt un preț nemaipomenit. Se petrec trăiri ce nu credeam, trăiri ce nu le așteptam, sau nici măcar nu le visasem; se nasc trăirile de ultimul adio!...

Fani Georgescu Când a văzut că este vorba de plecare la moarte, primul între Decemviri, care urca scările la mine, a fost Fani Georgescu. Suferise mult, încât nici nu-l recunoșteai de slab. Din Jilava, trupul său a strâns frigul în oase, reumatismul. Aiudul cu mâncarea insuficientă și de tot prea proastă i-a dat un început de cancer la stomac. Râmnicul Sărat îi căptușise mușchii cu o furunculoză dureroasă și nici cu plămânii nu stătea prea bine. Totuși, printr-o voință de oțel, se trudea să-și alunge durerile fizice, cântând cu vocea lui frumoasă de tenor, din fundul celulei, de câte ori enervarea creia unora viața insuportabilă. În chestiunile mari ce se iviră își dovedise modestia, înclinând să accepte părerile lui Caratanase. Era autorul salutului „Trăiască Viața“, opus celuiilalt: „Trăiască Moartea!“

Acum, rezemat de ușă, îmi spune:

- Plec la moarte, să mă vezi și tu! Comunică „Federației“ când poți, ca să nu dea înapoi. Prin lupte să ducă steagul Legiunii până la victorie! Am pe mama și pe sora mea. Ajutați-le voi, cum știți, camaraderește.

Neputând saluta din cauza mâinii umflate de reumatism, mi-a atins palma spunând: „Trăiască Legiunea și Căpitanul!“ A dorit să-mi îmbrățișeze trupul, dar încheieturile anchilozate nu l-au ajutat.

După ce i-am atins obrajii de ai mei, s-a dus încet spre Livezeanu, la celula vecină. Am rămas cu ochii după dânsul, cu ochii prin vizetă, muncindu-mi mintea: când și cum voi avea posibilitatea să transmit studenților legionari constănțeni „Federației“ testamentul camaradului lor Georgescu, lăsat în clipa plecării la moarte. Avea toată încrederea în solidaritatea lor.

Caranica Când mă frământam cu gândurile trezite de Fani, zâmbetul senin al Nicadorului Caranica radiază în fața ușii. Se uită pe vizetă, îmi prinde amândouă mâinile în ale lui și zice:

„Nu-ți pot lăsa, dragul meu, decât îndemn la luptă! Dar fii atent, să nu te rătăcești. Viața este plină de ispite. Îți spun din experiența mea. Ani după ani am rătăcit prin sferile multor teorii false. Nu mai credeam în Dumnezeu. Am pierdut timpul ca să ajung tot la Evanghelie... De plecarea noastră nu te întrista. De cinci ani o aștept. Sunt sigur că nu este zadarnică; va da roade bogate neamului românesc... Sunt mulțumit că au rămas afară mulți legionari, cum mi-ai spus voi. Biruința se apropie!... Veți fi puși la mari încercări până atunci. Ca să le treci cu ușurință, roagă-te lui Dumnezeu! Este singurul izvor dătător de putere... Să trăiești, camarade, Domnul să-ți ajute în ceasurile grele!“

Când vorbea, privirea mi-o plimbam când pe fața lui luminată, când pe rana dosului palmei stângi, născută c-o zi înainte în argumentarea convingerilor sale față de Totu. Din cuvintele rostite reieșea marea grijă ce-mi poartă, nepăsându-i de ceea ce-l aștepta. Așa era alcătuită

structura sufletului: spre un altruism în toate manifestările vieții. Chiar cu jandarmii, care mereu aveau ieșiri brutale, el se purta fin, încât până la urmă i-a topit cu puterea mare de dragoste și de generozitate. În anii lungi de închisoare își câștigase o vastă cultură. Nimeni din grup nu-l eclipsa. Scrisese volume întregi, tratând probleme din domeniul Moralei, referindu-se la cauzele intrării sale în pușcărie.

Atanasie Peste îmbărbătările lăsate de Caranica, Atanasie îmi aduce starea de veselie în care se afla. Ca întotdeauna, zeflemisind orice, intra grăbit în celulă, având la vestonul vărgat, de-asupra inimii, o batistă albă, prinsă în buzunărașul improvizat nu de mult. Râzând, își trece mâna dreaptă peste batista mult ieșită afară și-mi spune:

„A venit și timpul ca să facem nunta! Tu mai rămâi... Amână-ți nunta! Ce crezi, îmi stă bine? Vestește părinților mei, cât de frumos am plecat!

Mi-a strâns frățește mâna, m-a salutat legionărește și s-a dus cu graba cu care venise, acest suflet vesel și deschis, născut pe malul Oltului. Începe apoi să cânte, - trecând spre celula lui Livezeanu - din Sfânta Tinerețe Legionară:

„Moartea, numai moartea legionară
Ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunți!
Pentru Sfânta Cruce, pentru Țară,
Înfrângem codri și spunem munți...”

Sub influența cântecului auzit, mi-au zburat și mie gândurile spre casa bătrânului învățător Atanasie din județul Olt, unde văzusem zbuciumul mamei sale, care-și frângea inima de dorul singurului copil dăruit de Dumnezeu.

Lui **Stefan Curcă** îi dădusem bocancii mei, când am aflat de lista celor care pleacă. Avea doar niște sandale ușoare. Auzind despre moarte, a venit să-mi înapoieze bocancii. Nu i-am primit.

„Bine! Trebuie să meargă „frontul” uniform echipat și la moarte, spune el. Un camarad din cuibul „Trăiască

Moartea” te salută cu:

Trăiască Legiunea și Căpitanul!”

Ioșif Bozântan îmi acorda multă atenție camaraderească, de când ne-am cunoscut în 1934. Spunea adeseori: Suntem legionari ardeleni și avem aceeași religie greco-catolică! De câte ori avea prilejul, mă ispitea până peste răbdări despre luptele legionare avute după arestarea sa. Nu era exclusivist în păreri. Cu sufletul său mare, însă acorda ușor oamenilor bună - credință. Interpreta fenomenul legionar, ținând seamă și de evenimentele politice ale zilei.

-Înainte de tot este Țara! repeta el mereu în discuțiile avute.

Când a intrat în celulă, părea bine dispus. În fond, o preocupare internă i se exterioriza prin trăsăturile feței. După ce lăsa tuturor camarazilor liberi salutul său, mult transfigurat, încheie:

-Fiți tari și credincioși Legiunii! Țara se află în mare pericol. Nu lăsați Ardealul în robia Ungurilor!... Simt că această problemă va avea o deslegare tragică. Depuneți toate eforturile, de va fi așa, ca să-l aduceți, voi legionarii, Ardealul înapoi!... Parcă văd umbra mamei alungată de la mormântul meu. Nu lăsați în sufletul ei această durere... Ea este bătrână, dă-i mângâierea necesară. Explică-i rostul jertfei mele, pentru binele Patriei! ... Îți las chipul Sfântului Anton făcătorul de minuni! Roagă-te lui!

Mă salută și pleacă. După ce iese din celulă, revine la vizetă și-și mai exprimă odată arzătoarea dorință:

-Luptați din toate puterile, să nu cadă Ardealul în mâinile Ungurilor.

Cu această preocupare a plecat un suflet bihorean la moarte.

Păstrez și astăzi iconița Sfântului Anton. De câte ori mă uit la ea, am înfățișarea lui Bozântan prezentă; dorința lui îmi bate la inimă: „Nu lăsați Ardealul”.

Ion Caratanase Am primit apoi vizita lui Caratanase, omul pe care l-am cunoscut mai bine în

Mișcare. De la cărămidăria din Giulești, i-am luat purtarea ca exemplu. De aici și până la intrarea lui în pușcărie, n-am lipsit de la bătlăile pe care le-a condus. Prin toate trăsăturile ființei sale era un model de comandant legionar. Modest, harnic, calm, viteaz și înțelept, era dotat cu cel mai pronunțat simț al măsurii. Vorbea puțin și întotdeauna arăta problemele în esența lor. Nepripit în momentele critice, după o matură chibzuință găsea soluțiile de minune. Bun camarad; nu l-am auzit în viața mea bârfind. În măsura posibilităților mele de apreciere, pot spune: „Nea Gogu” era un tot armonios, păstrând nota cumpătată în orice societate se afla. Când a intrat în celulă, parcă mi-au zburat toate grijile. Cu calmul său recunoscut, îmi spune:

Să-mi iau și de la tine adio! Cum te simți? și-și duce mâna dreaptă după gâtul meu ca un părinte.

Într-adevăr Caratanase a fost educatorul meu legionar. Gândind adânc la cele ce urmează, continuă:

- Greu este că merge și Căpitanul cu noi! Păcat! El trebuia să trăiască! Vor fi frământări mari pe afară!... În Mișcare tot așa, în care te sfătuiesc să nu te prea amesteci. Să-ți vezi de drumul tău, drept, cum ai învățat și lasă, se vor limpezi apele!... Mama este destul de tare! Totuși, încurajați-o ca pe orice mamă! Transmite Constanțenilor că vreau să fie tari. Știu că sunt aproape toți pe afară. Să nu se lase prinși, ca să-și poată face datoria. Am încredere în ei. Sunt „leii” necesari momentului! Vor face ispravă bună! Ai nevoie de ceva lucruri? îmi pune întrebarea.

Îi răspund că nu.

Fratele meu, Vasilică, să poarte și pe viitor grija familiei. Sora mea, Lenuța să-și termine cu bine școala!.. Să nu uiți nimic din ce ți-am spus”, au fost ultimele lui cuvinte, după care mă îmbrățișează și pleacă.

Și-a luat drumul în jos, tăcut, spre celelalte celule.

Radu Vlad După aerul de îngrijorare lăsat de Caratanase, trece pe la mine Radu Vlad, un fiu al Buzăului, dotat c-o sănătate excepțională. El se numără printre puținii

care nu vedea schimbarea climatului „josnic” și „imoral” din jurul regelui Carol II prin târăgăneli sau târguieli slugarnice. În locul tatonărilor prudente pentru combaterea microbului periculos din Palat, susținea nota tare. De aceea era cel mai entuziasmat de cele ce comiteau camarazii pe afară.

În celulă a stat puțin și mi-a vorbit scurt și hotărât:

-Noi murim! Vă rămâne marea datorie: să ne răzbunați! Fiți necruțători cu „bestiile” și „camarila”, care terfelesc onoarea Țării! Terminați cu ei! Trăiască Legiunea și Căpitanul!

Mi-a dat mâna și s-a dus rece. Între Decemviri, dacă nu mă înșel, era cel mai tânăr. Intrase în Mișcare prin anul 1935.

Ion State Grigore Era muncitor, născut în Vălenii de Munte, jud. Prahova. Ne-am cunoscut la Giulești în 1934, apoi, vara întregă din acel an frământam amândoi pământul pentru cărămidărie... Mai târziu, în vara lui 1935, arestați împreună de la cărămidărie - în comuna Regele Ferdinand, jud. Râmnicul Sărat, făceam cărămidărie pentru o biserică - suntem purtați trei săptămâni din post în post, pe jos, legați în lanțuri de mâini și de picioare... Din aceste toate încercări comune, pătrunde profund sfânta camaraderie în sufletele noastre... Acum, în seara asta, intră luminat de mulțumire în celulă, că poate să-și destăinuie sufletul.

În fine, pentru ultima oară ne vedem pe pământ, măi Țelinarule!

Îmi spunea așa, imitând pe Dinu, copilul său.

Te-ai ținut mereu pe urma mea, din Giulești pe la Jilava, de aici la Râmnicul Sărat, Buzău, Ploiești, Carmen-Sylva, ca să ne vedem după atâția ani, tot la Râmnicul-Sărat. Acum ne despărțim. Dacă în Iulie 1936 nu erai în manevra de la Lipova mergeam astă seară amândoi. Caratanase s-a trudit să te aducă, dar n-a reușit la timp. De altfel este și mai bine ca tu să trăiești. Cine știe, însă, până la urmă, cum sfârșești și tu.... Totuși, te rog un lucru: să-i

spui lui Anton că numele cuibului „Iancu Jianu” să rămână așa cum l-am numit eu! Ce rătăcire l-a făcut să schimbe numele... În Ion State Grigore! Ce sunt eu? Ce-am jertfit pentru Țară? ca să-mi poarte în cuib numele?... mai bine și-ar vedea de datorie, ca să ajungă cuibul „Iancu Jianu” exemplu de credință și disciplină în corpul Muncitoresc Legionar... Mai emoționat îmi dă din suflet ultima lui taină:

-Pentru soția mea, repet ce ți-am spus altădată: i-am fost toată viața credincios! Să știe și ea asta, am conștiința împăcată. Avem un copil, pe Dinu; tu îl știi! crește-l așa cum am vrut eu... Să-i dai viața legionară!... Știi tu, în casa mea, deasupra la icoană, am așezat baioneta fratelui meu, mai mare, căzut pe front ca voluntar. Ia-o și-l învață cum s-o mânuiască! Strânge-i bine mâna pe ea, ca să crească numai în iubire de neam. Copilul meu să fie legionar! Atât te rog!

Îmi sărută obraji și fruntea, mă scutură bine de umeri și dispăru îmbrăcat în hainele vărgate, având pe cap basca mică de ocaș. Nu l-am mai văzut, pe acest camarad șofer, ridicat ca o furtună din lumea prea disprețuită a muncitorilor. Promise de unul singur în 1934, iar după doi ani de muncă, aduse în Legiune sute de șoferi, transformându-i completamente.

Pe cât de mișcați sau obsedați de o idee sau alta erau unii, pe atât de indiferent și sustras de la toate mi s-a părut.

Ion Trandafir Nu-l interesa ce se petrece în jurul său. A venit la vizetă, m-a salutat în mod obișnuit, legionărește, și-a plecat calm, parcă pentru o despărțire temporară. De altfel, prezența lui în închisoare nici nu se simțea. La discuții nu-l puteai antrena ușor, decât în chestiuni alese din domeniul științei pozitive sau tehnice. Când întâmplător îi revenea curtea vestică pentru plimbare, se urca pe „etuvă”, doar, doar vine un accelerat cu noul model de locomotivă „Malaxa”. Numai spre acest câmp dovedea interes și pasiune.

Clipea părăsirii acestei vieți, a primit-o ca un fapt divers. Nici un semn de regret, nici o adiere de dor, de ură sau de răzbunare! Absolut indiferent.

Îndată după despărțirea lui Trandafir, aud glasul plutonierului Eftimie; i-a chemat pe toți la celule. Folosind puținele clipe rămase libere, trec ultimii pe la mine: **Pele și Bogdan**. Înainte de ora unsprezece, promisese că-mi vor face vizită mai târziu.

Între timp se naște presimțirea morții. Din acest moment am stat de vorbă numai cu DI Banea și DI căpitan Șiancu; în special cu primul. Așa se explică de ce după anunțul plutonierului, abia reușesc să-mi strângă mâna. În afară de salut, n-au lăsat nici un cuvânt prin mine.

N-a mai rămas nimeni liber. Toți așteptam intrarea șefului închisorii. Plutonierul a trecut pe sus și mi-a închis celula cu lacăt.

Cam în jurul orei două, șeful închisorii însoțit de căpitanul Roșianu și un ofițer necunoscut, au venit în sala mare. Căpitanul Iliescu comunică ordinul:

-Cei ce pleacă își vor lăsa bagajele în celulele respective. Nu se poate lua din îmbrăcămintea particulară nimic afară de palton și căciulă. Peste cinci minute, plecare! Așezați-vă lucrurile conform ordinului!

De jos vocea lui Niki se aude punând tăios întrebarea:

-Era vorba să ne luăm bagajele cu noi?

_Măine seară veți avea bagajele în Jilava!

-Precis? Întrebă Niki neîncrezător.

-Ce Dumnezeu, aveți toată încrederea confirmă ofițerul de jandarmi.

Cele cinci minute s-au scurs repede ca și cum n-ar fi fost ... Același ofițer anunța ca cei strigați să vină la ușa de la intrarea principală, în ordinea chemării:

-NICOLAE CONSTANTINESCU!

-Prezent!

IANCU CARANICA!

-Prezent!

-DUMITRU BELIMACE!

-Prezent!

-CARATANASE ION!

-Prezent!

-ȘTEFAN GEORGESCU!

-Prezent!

-BOZANTAN IOSIF!

-Prezent!

-RADU VLAD!

-Prezent!

-ȘTEFAN CURCA!

-Prezent!

- ION ATANASIU!

-Prezent!

-PELE ION!

-Prezent!

-BOGDAN!

-Prezent!

-ION STATE GRIGORE!

-Prezent!

-TRANDAFIR!

-Prezent!

S-a făcut liniște! Emoțiile îmi clătinau corpul de nu-mi aflam locul... Auzisem totul, fără să văd nimic....

După ce s-a făcut apelul, o voce ne mai auzită până acum le-a ordonat:

-leșiți afară!

Trec apoi repede la fereastra mea, ca să-i mai văd odată în curtea mică, din față...

Când au ajuns toți în coridorul mic din fața cancelariei, plutonierii ascunși în fundul gangului dinspre celula Căpitanului i-au încadrat cu mai multe cordoane. Vedeam bine mutrele acestor monștri cum stăteau fără nici o vorbă cu pistoalele automate așezate cu cureaua pe mâini!... Unul dintre ei, cu brațul încărcat de frânghii albe, trece în primul rând al cordonului, în partea stângă. Frânghiile erau lungi cam de doi metri și de grosimea celor

obișnuite pentru uscarea rufelor.

Între camarazi observ o mică neliniște. Dintr-o dată se despart cordoanele în două. Bozântan trece repede printre ei, fuge până în lăuntru închisorii și strigă cât poate:

-Domnule Inginer, așa este, pleacă și CĂPITANUL!

L-am văzut, stă singur!

N-a putut termina toată fraza, căci doi plutonieri, îmbrâncindu-l pe ușă afară, au umplut sala cu înjurături de toate cele sfinte...

Înainte de plecarea lor, Domnul Clime vrea să ia contact cu CĂPITANUL. N-a reușit. Atunci s-a înțeles cu Bozântan să-și facă uitat paltonul. Nici această încercare n-a reușit.

Intrat iarăși Bozântan în grup, cordoanele din spate și-au luat forma inițială.

Mai departe, observasem toate mișcările prin fereastră; vorbe însă n-am putut prinde cu urechea nici una. Cu ușurință putui să urmăresc cum din grupul camarazilor unul câte unul era dus.

Primul a fost luat Niki. În urma lui plecară doi gradați din cordon, după ce primeau câte două frânghii din legătura aflată în brațele subofițerului.

Nu s-a mai întors...

La un mic interval de timp iau pe Caranica, apoi pe Doru... Și așa, fiecare camarad părăsește grupul, urmărit fiind de subofițerii respectivi care se aprovizionau mai întâi cu frânghiile prevăzute.

Mă uitam la ceas și număram minutele. Până la trei fără un sfert a durat răirirea șirurilor din cordon. Atunci a fost legat cu frânghii Trandafir, ultimul din FRONTUL DE ONOARE AL CĂPITANULUI...

De vorbit nu vorbea nimeni în sală. Din când în când, numai Domnul Clime repeta întrebarea:

-N-au plecat încă, măi băieți?

-Nu, Domnule Inginer! răspundeam sau eu sau Livezeanu.

De la postul meu de observație nu mă mișcam însă.

Fereastra mea avea cel mai deschis orizont. De aceea nu trebuia să-mi scape nimic.

Deodată bâzâitul motoarelor străpunge liniștea până la mine. Apoi, din ce în ce mai mare, accelerația crește, se aude mai bine spre colțul corpului de gardă. Mi-am îndreptat privirea spre porțiunea străzii, în direcția orașului, ca să cuprind sub ochi și faza finală. Apare prima dubă, arată greu împovărată, de se legăna în hopurile mari, pline cu apă de ploaie. La cel mult 30 de metri apare a doua. Se clătina și ea pe strada hopuroasă, împruscând apa murdară peste sârma ghimpată. Mai la urmă o mașină mică, de lux, se ținea de ele, dar nu le-am mai văzut, dispărură prin neîntrerupta ploaie... Strada a rămas din nou pustie. Populația orașului dormea nestingherită, în toiul nopții, iar înrăiții câini ai curților vecine și-au amuțit lătratul enervant de altădată.... Radierea reflectoarelor aprinse în curte și pe ziduri se osteneau cu alungarea întunericului greu, îmbibat cu duhul necurat al ursitoarelor, protejate de orele mici în care se mișcau strigoii.

Noapte, frig, ploaie și un vânt subțire de la nord au împrietenit plecarea **Căpitanului, Nicadorilor și Decemvirilor** spre drumul fără de întoarcere.... Dar din vârful celor cinci turle zbierau feciorii de români din adâncul piepturilor, mai aprins ca orișicând:

-Postul... numărul unu... Biiinee!

-Postul numărul doi... Biiineee!

.....
-Postul... numărul cinci... și mai Biiineee!!!

Mă dau jos de la fereastră și trecând la ușă anunț tuturor:

-Au plecat cu două dube pe drumul către oraș!

-Bine, DUMNEZEU să le ajute! răspunde Domnul Comandant al Bunei Vestiri Gheorghe CLIME!

Pentru completarea celor relatate mai sus, redăm unele din fapte, stabilite ulterior de ancheta asupra crimei făcute în noaptea Sfântului Andrei de Regele Carol al II-lea și clica lui de politicieni:

Comandantul Corpului II Armată a dat în ziua de 1 decembrie 1938, următorul comunicat oficial:

„În noaptea de 29 spre 30 Noiembrie crt. un grup de prizonieri politici urma să fie transportat de la Jilava la Vălmișelu. În timpul călătoriei convoiul a trebuit să se oprească în mijlocul unei păduri, la circa 30 de Km. de la Jilava, din cauza unui defect. Prizonierii au profitat de această ocazie pentru a încerca să se salveze în pădure. Jandarmii s-au văzut constrânși să deschidă focul. Au fost uciși: Corneliu Zelea Codreanu, Constantinescu, Caranica Belimace și alți zece tineri foști membri ai Gărzii de Fier. O comisie militară, care a descins la fața locului a constatat că versiunea dată de Jandarmerie corespunde adevărului, dând în consecință autorizarea pentru înmormântarea cadavrelor“.

În afară de acest comunicat s-a mai publicat și altul în care se spunea că convoiul a fost asaltat de un grup de necunoscuți și că, în învălmășeală/ Codreanu împreună cu 13 legionari au folosit ocazia pentru încercarea tragică de a fugii.

Nimeni n-a crezut versiunea oficială, căci ea nu corespundea liniei pe care s-a pus Căpitanul. Consternarea a fost aproape generală cu excepția clicilor corupte de politicieni și a populației Evreeiești, care jubilau ostentativ.

Adevărul însă, nu putea fi pentru multă vreme ascuns. Mărturisirile făcute mai târziu de maiorul Dinulescu, cel care „a comandat asasinatul“ au aruncat deplina lumină asupra acestei oribile crime.

„Într-o zi - declară el - am fost chemat de către fostul Președinte de Consiliu Călinescu. În cabinetul lui de lucru se găsea și Generalul Bengliu, comandantul Jandarmeriei. Călinescu mi-a declarat atunci, că pentru motive politice, Codreanu și 13 adepți ai lui trebuiau să fie uciși: aceasta ar fi fost și dorința Regelui. În ziua de 29 Noiembrie 1938, la orele 10 seara, Codreanu și camarazii lui au fost scoși din închisoarea unde erau închiși și au fost puși într-un camion. Legionarii au fost puși în așa fel ca să poată vedea numai

Înainte, fiind în același timp legați cu brațele la spate. Ei nu puteau face nici cea mai mică mișcare; erau chiar constrânși să stea continuu cu capul în sus. Înapoia fiecăruia din ei stătea un jandarm. Eu m-am așezat lângă șofer. Se călătorea pe strada dintre Ploiești și București când, în zorii zilei de 30 Noiembrie, după ce am dat semnalul fixat cu lanterna, jandarmii au scos din buzunare o sfoară (frânghie), pe care au strâns-o în jurul gâtului legionarului ce stătea în fața fiecăruia dintre ei. În felul acesta Codreanu și cei 13 camarazi ai lui au fost sugrumați în timp ce mașina continua în plină viteză. Puțin după aceea, am ajuns la București, de unde ne-am îndreptat spre Jilava, în interiorul căruia era săpată deja de trei zile o groapă mare. După ce camionul a intrat în Fort, asupra cadavrelor strangulaților s-a tras și câte un foc de revolver sau de pușcă, apoi, medicul militar constata moartea tuturor legionarilor, cadavrele au fost aruncate în groapă. Eu imediat am declarat celor 14 jandarmi că ceea ce făcuseră fusese dispus de către Curtea Marțială și că a fost o datorie patriotică importantă. S-a aruncat pământ în groapă, însă a doua zi cadavrele au fost dezgropate și purtate într-o altă groapă. Asupra lor s-au vărsat multe sticle de acid sulfuric, apoi s-a pus deasupra un strat de ciment peste care în sfârșit s-a aruncat pământ. Jandarmii, deși involuntar, au trebuit să iscălească actele de deces în care se spunea că cei 14 legionari au fost împușcați în urma unei încercări de fugă. Fiecare jandarm a fost răsplătit cu 20 de mii de lei.

Așa au fost răpuși NICADORII și DECEMVIRII.

Așa s-a pus capăt vieții pământești a CĂPITANULUI, la vârsta de 39 de ani, când geniul său creator pășea în plină fază de maturitate. Personalitatea lui era fascinantă: „N-am întâlnit - spune scriitorul francez Bertrand de Juvenel - nici o personalitate care să-mi fi produs, cu o atât de puțină punere în scenă, o impresie mai vie. Închipuți-vă un om foarte înalt, foarte subțire, a cărui față ar fi un model de frumusețe clasică; dacă n-ar fi adâncimea orbitelor, în fundul cărora scânteiază ochii sfredelitori“ (Gringoire, 1938).

Călăii Căpitanului și forțele oculte, care i-au pus în mișcare, au crezut că prin moartea Lui va dispărea și credința legionară. Ei nu puteau înțelege că sistemul moral și politic creat de Căpitanul este croit astfel încât își trage principala sursă de forță tocmai din **jertfa supremă**.

Întreaga Lui viață a fost dominată de ceea ce El numea: **a trăi cu gândul morții**. „Spiritul de jertfă este esențial. Nici Mântuitorul n-a putut birui fără suferință și jertfă“ (Moța). „Cine renunță la mormânt renunță la înviere“. „Cred - spune Căpitanul - în superioritatea nepieritoare a principiului Bisericii Creștine: biruința veșnică și adevărată este **biruința născută din martiriu**“.

Cu această credință, Căpitanul și-a transformat însăși moartea sa în biruință, căci a dat legionarismului nimbul martirajului creștin: singurul care poate să înfrunte vitregia oamenilor și a împrejurărilor.

Fără îndoială, pe planul acțiunii imediate golul lăsat de personalitatea Căpitanului s-a simțit adânc nu numai în România, dar și în celelalte țări din sud-estul european. În anumite conjuncturi politice favorabile, Mișcarea nu și-a putut valorifica întreg elanul său combativ. Și nu este o exagerare dacă s-ar spune că popoarele din aceste părți care suferă sub jugul comunist, ispășesc poate crima de a fi lăsat să fie asasinat cel mai neprihănit luptător, adevărat „**Atlet al lui Cristos**“ împotriva Anticristului Bolșevic. În aceste momente grele, ele își găsesc puterea de rezistență în credința dată de Căpitanul, singura care, prin fundamentul ei profund creștin și prin tradiția și tehnica de luptă, poate înfrunta valurile coplesitoare ale noilor hoarde barbare. Spiritul Căpitanului însuflețește lupta și nu-și va găsi odihna până când „oștile Crucii“ nu vor zdrobi definitiv „oștile Satanei“, pentru ca toate popoarele să se poată dezvolta în pace și armonie, după eternele principii creștine. Martirii legionari sunt primii cruciați ai Lumii moderne.

În exil, 13 Septembrie 1949.

SENSUL JERTFEI NICADORILOR

(Geneza și urmările Prigoanei din 1933)

Anul 1933 - cum scrie Căpitanul - „a fost cel mai greu an pe care poate de sute de ani l-a întâlnit tineretul românesc. Bilanțul: 18.000 de arestări cu 18.000 de case călcate de barbari și umplute de sânge nevinovat: 300 de bolnavi în închisori, 16 morți și 3 înmormântați de vii sub pământ” (Circulări, p.29).

Pentru ce toată această cumplită prigoană împotriva tineretului român? Ce justificări politice și sociale ar putea să aibă ea? Care a fost geneza tragediei de la Sinaia?; toate acele cauze care au contribuit la sângeroasa prigoană de acum două decenii și la corolarul ei, așa zisul „**Caz Duca**“, pe care adversarii Mișcării Legionare nu scapă nici o ocazie de-al prezenta în mod tendențios. Vom încerca totuși să desprindem pe cele mai principale, suficiente spre a schița un cadru istoric real, care să evidențieze cât de mare este reaua credință a adversarilor noștri.

Mai întâi: cine a fost I.G.Duca și de unde provenea el? Ce impulsuri interioare și exterioare l-au împins să pornească o prigoană atât de sălbatică împotriva tineretului român? Nu intenționăm să facem o biografie a asupritorului nostru. Vom aminti doar unele lucruri care ar putea caracteriza atât mobilurile sale sufletești, cât traiectoria sa politică, spre a putea astfel explica și faptele sale care ne interesează. De la o vârstă destul de tânără I.G.Duca devenise o persoană de vază în Partidul Liberal. Inteligența lui sprintenă (deși superficială), studiile lui strălucite în

străinătate și manierele sale elegante îl puneau în contrast cu cadrele partidului liberal formate în general de burghezi greoi și îmbuibăți, absorbiți doar de afaceri sau ahtiați după lovituri. O specifică îndemânare de insinuare i-a permis să se vâre sub pielea lui Ionel Brătianu, devenind astfel un răsfățat și un ornament al partidului. Se atașase de stâlpul central al partidului liberal, care era Ionel Brătianu, așa cum ledera vâscoasă și mlădioasă se cațără de vigurosul stejar. Cât timp a trăit Ionel Brătianu, Duca era la postul său. Tragedia lui a început după moartea acestuia. ledera a rămas la pământ. Setea de putere i-a rămas arzătoare. Dar cum el nu a fost dotat și cu o puternică coloană vertebrală, care caracterizează adevărata personalitate, a căutat alt reazem. Și l-a găsit în afara partidului său (care avea cultul brătienist), adică tocmai la adversarii declarați ai (partidului liberal brătienist): la **finanța evreească**.

Se cunoaște tenaceea rezistență depusă de marele român, care a fost Vintilă Brătianu, de a împiedica acapararea de către străinii de neam a solului și subsolului românesc. Această rezistență trebuia acum anihilată printr-un atac dat din interiorul partidului. Este clasică tactică, preferată de această forță, care în Mișcarea Legionară s-a încercat prin Stelescu. Pare că I.G.Duca să fi acceptat această dezonorantă misiune. În acest sens a fost cultivat atât el cât și acoliții săi, pleiada aceea de tineri ariviști în frunte cu Victor Iamandi, strănși în așa zisul Grup H.; aceștia, sub pretextul că luptă pentru scoaterea partidului din anchilozare, tindeau în realitate să-i anuleze poate unicul merit de după primul război mondial al acestui partid istoric încărcat de atâtea abuzuri și păcate. Așa de altfel se explică de ce o anumită presă din Țară și străinătate, care-și făcuse o specialitate din a prezenta în cele mai urâte culori „*cei trei șobolani Brătieni*“, nu scăpa nici un prilej să lanseze pe Duca și acoliții săi, aproape mai toți de aceeași origine dubioasă ca și el.

După moartea lui Vintilă Brătianu, **dimensiunea fanariotă a partidului liberal a căpătat un rol**

preponderent. Așa că în preajma evenimentelor ce ne interesează - cu excepția unor sectoare economice - „istoricul“ partid liberal era de drept și de fapt în mâna trinomialului fanariot: **Ducas-Iamandis-Mavrodis.**

Acum misiunea acestor intruși era dublă: pe de o parte să anihileze spiritul lui „**prin noi înșine**“, care anima rezistența românească a partidului brătienist pe plan economic, iar de altă parte **să înăbușe cu orice preț rezistența morală ce se potența tot mai mult prin dezvoltarea Mișcării Legionare.**

Dacă pentru prima misiune de subminare Duca se simțea în largul său, dat fiind că era vorba de-a administra lovituri piezișe spre care avea predilecție - în cea de-a doua în schimb, unde se cerea un atac frontal, el era stingherit. I.G.Duca nu avea structura și temperamentul așa zisul lui „**om tare**“. El era conștient de acest lucru și suferea ori de câte ori se făcea vreo aluzie. Dar în loc ca să renunțe, din cauza setei de parvenire și poate a instigațiilor suferite el a perseverat pe un drum nepotrivit cu firea lui, **căpătând periculosul complex de inferioritate al omului slab care vrea să arate că este tare.** Chinuit de acest complex el a pierdut simțul măsurii și a alunecat pe panta exceselor, care vor duce la tragedia de la Sinaia.

În călătoria făcută la Paris, în vara anului 1933, Duca va supralicita, ca altădată veniturile fanariote la Înalta Poartă, înlăturarea guvenului Vaida, invocând carența acestuia față de Mișcarea Legionară. În același timp își va lua angajamentul că el se face forte să o extirpeze. Acest angajament l-a relevat un cunoscut publicist francez în „*Revue de deux Mondes*“. Prin venirea la guvern, Duca spera să handicapeze și fracțiunea liberală a lui Gheorghe Brătianu, față de care el avea un alt complex de inferioritate, dat fiind că, sub impulsul dârzului Vintilă Brătianu, nu acceptase dintr-un început restaurația carlistă de la 8 Iunie 1930. Și astfel, cu ajutorul lui Carol, care era susținut de aceeași finanță pentru *exact aceleași misiuni*, I.G.Duca s-a văzut adus la putere spre surprinderea generală. Furia cu

care s-a năpustit asupra Mișcării Legionare trăda complexul de care am amintit. Dar mai relevă și altceva mult mai adânc: „**instinctiva ură a veneticilor împotriva a tot ce este autohton**“, despre care scria Eminescu.

Pentru camuflarea tuturor acestor calcule de acaparare, și resentimente organice, se invocau rațiuni de politică externă. Se spune că după venirea național socialiștilor în Germania trebuie reprimat în România orice curent politic care ar canaliza simpatiile în această direcție. Se atribuia unui diplomat francez părerea că dacă se va lăsa să creacă curentul legionar se va ajunge la o situație inversă decât aceea din preajma primului război mondial: România va avea o alianță formală cu Franța, dar sufletește va fi de partea Germaniei. Această părere era falsă și chiar tendențioasă. Căci legionarii, fii ai războiului din 1916, ca și ceilalți români, aveau un atașament special pentru Franța și poporul francez, de unde le venise misiunea militară în zilele cele mai întunecate ale aceluia război. Această simpatie nu o putea desrădăcina decât continua interferență în treburile interne românești, a unei anumite părți din oficialitatea franceză, în favoarea coruptei clase conducătoare.

Pe plan intern, se insinua că Mișcarea Legionară ar urmări să dea o lovitură de stat pentru cucerirea puterii. „**Exclus - precizia Căpitanului într-o circulară - pentru că noi nu lucrăm pe plan prezent. Lucrăm pe plan de viitor. N-am cerut și nu cerem guvernul. Mai mult: nici nu ne interesează cine vine la guvern. Ne este absolut indiferent... Acest adevăr înlătură și minciuna, ce ni se pune obișnuit în sarcină, în asemenea ocazii, că am urmări o lovitură de stat. Lovitura de stat presupune voința de a guverna acum. De altfel, noi nu am fost împiedicați de la exercitarea vreunei încercări de violență sau ilegalitate, ci, din contră, am fost împiedicați prin violență de-a-ntrebuința calea legală.** Încă din luna Iulie (1933 n.n.), „Garda de Fier“ n-a dat loc nici unei întruniri publice, n-a făcut nici o agitație, n-a tipărit nici un manifest, n-a dat naștere nici unui conflict cu autoritatea publică. Singura activitate a „Gărzii“, era o operă

de educație constructivă (înainte de conferința prin radio a dlui Tătărescu): Ridicarea unui cămin la Bucureștii Noi. Unii lucrau, iar altora le creștea inima văzând cum în fiecare zi, din sforțarea brațelor comune, se înălța tot mai sus rodul muncii lor, sub binecuvântarea lui Dumnezeu. Opera de educație, care, pentru efectul educativ, cerea atenția și liniștea tuturor. Nu s-au făcut vinovați cu nimic, n-au atacat pe nimeni, n-au spus nici măcar unui singur om: dă-te mai încolo. (Circ.p.15-17).

În această situație a sosit I.G.Duca la guvern. Dar toate acestea nu contau pentru acei străini, care vizau aservirea totală a României. Nu erau ținute în seamă nici de primul ministru arivist, turmentat de atâtea complexe. Conform angajamentelor luate, **Garda de Fier trebuia extirpată, iar legionarii nimiciți.** Acum scria Căpitanul: «Obiectul «vânzării»nu-l mai formează nici chibriturile, nici petrolul, nici pădurile, ci însuși sângele și viețile noastre. Este cea mai rușinoasă capitulare cunoscută în istoria politică a României; - «Ucide-ți copiii cu propriile tale mâini, ne trebuie nimicirea viitorului tău, Românie! » - aceasta este porunca infamă al cărui executor s-a făcut un prim ministru român » (Cir. p.14)

Și prigoana cea mare s-a pornit cu o furie sălbatică. Cum am văzut, 16 morți, și zeci de mii de oameni nevinovați, arestați, umiliți și schingiuiți. În această răvășire generală, **fiecare legionar trăia din propria-i substanță.** La uraganul urei pustiitoare se ridica uraganul revoltei generale. Pasiunile se involburau. Cum era de așteptat, acțiunea lui Duca a determinat o reacțiune. Sentimentul răzbunării pentru umilințele și schingiuirile îndurate mocnea în pieptul victimelor. O simplă întâmplare a făcut să se declanșeze prin „jertfa de ispășire“ a Nicadorilor, pe peronul gării de la Sinaia. Sângele nevinovat vărsat a cerut sânge. Se aplica și-n acest caz versetul biblic: „cine scoate sabia, de sabie va pieri“. Se intrase într-o vrilă sângeroasă din care numai bine pentru țară nu putea ieși. Dar nu din vina

legionarilor. Am văzut care au fost mobilele sufletești și instigațiile exterioare care l-au împins pe Duca să comită atâtea fărâdelegi. Să vedem acum pe scurt care au fost acelea care au declanșat dureroasa reacțiune spontană a Nicadorilor. Se găsesc condensate în cântecul legionar „o ceată de ciocoi străini“, pe care toți trei i-au făcut (versuri și voce) din primul moment, pe când zăceau în lanțuri în subteranele Jilavei: „Un neam întreg însângera; n-am mai putut răbda. Nu ne înspăimântă nici un chin; putem să și murim“. **Exasperarea** este nota dominantă. Dar această exasperare nu este individuală și nu se mărginește numai în cadrul Mișcării. Ea își are rădăcinile mult mai adânc: în însuși trecutul zbuciumat al obiditului nostru neam. Când Niki Constantinescu, arestat fără vină în propaganda electorală, era schingiuit în beciul închisorii de la Făgăraș, din ordinul lui Duca, - i-au apărut imaginile șirului de buni și străbuni biciuiți de aceeași speță de „ciocoi pribegi aduși de vânt“, care de două veacuri și jumătate împilau poporul român. Și n-a mai putut răbda. Când lancu Caranica și Doru Belimace au văzut că același Duca bara intrarea în Țară a Românilor prizoniți în Grecia, și vine acum să le distrugă și Mișcarea în care-și puseseră speranțele pentru salvarea fraților lor asupriți - și-au adus aminte că din aceeași tagmă făceau parte și veniturile constituite în siloguri (societăți) în Țară, care finanțau bandele de comitajii (antărți) greci, ce măcelăreau populația românească din Pind și Macedonia. Și n-au mai putut răbda.

Lupta angajată depășea deci cu mult persoanele și conjunctura în care se producea. Ea era o formă violentă a aceleași lupte angajate de poporul român cu pătura suprapusă, care de două veacuri și mai bine - cum scrie Eminescu - a fost „purată instinctiv, fără claritate de vederi, cu tendințe elementare de atracțiune și repulsiune“ (vol.II, p.295). Orice răbdare are o limită. Și poporul român n-a mai putut răbda tirania veneticilor. „Este pentru prima dată când în țara lașității - cum scrie Căpitanul - violența, ilegalitatea și pofta de degradare a demnității omenești se găsesc în fața

unui obstacol de mândrie și îndărătnicie, care a mișcat orice cunoștiință" (Circ., p.27). Numai în cadrul acestor realități istorice se poate aprecia sensul adevărat al jertfei Nicadorilor.

Acest lucru l-au intuit contemporanii. Dezbaterile de la procesul „Gărzii de Fier“, la consiliul de război, în primăvara anului 1934, sunt o mărturie. Tot ce era inimă și conștiință românească în viața noastră publică, peste orice diferență, de partid (**Averescu, Maniu, Vaida, Goga, Iunian, Gh. Brătianu, Nae Ionescu**, etc., etc.) au mărturisit pentru cauza dreaptă a elementului autohton, prigonit în propria lui țară. Chiar și în rândurile partidului liberal, numeroși au fost aceia care n-au aprobat procedeele defunctului lor șef.

Au trecut 30 de ani de la prima mare prigoană și 25 de la cea de a doua, și mai sângeroasă, pregătită de aceleași forțe dușmane, prin același scelerat rege Carol al 2-lea. Și poporul român a fost aruncat în ghiarele morții. Dar nici această tragedie nu împiedică anumite cărdășii levantino-politicianiste să adulmece noi prigoane împotriva tineretului român, după eliberare...

Așa înțeleg aceste venituri eliberarea și semnul noilor timpuri. Măine, poporul român, cu adevărat stăpân în țara lui după atâtea prigoane și strâmbătăți, călit în suferință, va ști să oprească fărădelegile, și o epocă de adevărată libertate și omenie se va deschide pentru toți. A lupta pentru aceste noi timpuri, este datoria ceasului de față.

DORU BELIMACE

(Câteva amintiri)

De Doru Belimace ca legionar, am auzit pentru prima dată de la Căpitan pe când eram în închisoarea Văcărești. Ne vorbise de „**Frățiile de Cruce**“ conduse pe atunci de Stelescu și își exprima admirația pentru „**distincția și curățenia sufletească a tânărului macedonean Doru Belimace.**“ Noi nu-l cunoscusem până atunci fiindcă Doru era mai tânăr și provenea dintr-o familie ce se stabilise în Țară, cu mult înainte de a se începe colonizările în Cadrilater, cu Macedo-Români. Făcea parte din „diaspora aromânească“, formată în general, de meseriași, negustori și cărturari ce de câteva veacuri, se difuza an de an, în bazinul mediteranian și în țările din Sud-Estul european, fără a rupe de tot, legăturile cu ținuturile natale. Un frate al bunicului său, Costa Belimace a scris imnul național al Aromânilor, „**PARINTEASCA DIMANDARE**“ și alte cântece de genuină inspirație populară încât, pe drept cuvânt a fost denumit „trubadurul național al Aromânilor“. Acesta venise la București înainte de Războiul Independenței și ținuse un restaurant unde pe lângă fruntași Macedo-Români, îl mai frecventau și unii literați sau scriitori ai epocii, printre care și Eminescu. Era timpul când se dospea ideea națională și se zămislea unitatea sufletească

a Românilor de pretutindeni. Aci, se strângeau acei care redactau revista «MACEDONIA», la care colabora și Costa Belimace. Acesta, antrenat de lupta națională, s-a întors în Macedonia, spre a participa la acțiunile de la fața locului.

Am amintit de toate acestea spre a vedea că puternicile tradiții familiare nu-l lăsau pe Doru să uite pe Românii rămași în Pind și Macedonia. O profundă dragoste îl lega de acești Români, văzuți mai mult prin prismă romantică, inerentă depărtării, și o copleșitoare nostalgie îl mistuia pentru locurile de origine ale părinților și străbunilor săi.

Prima amintire directă, mai vie despre Doru o am de acum trei decenii, din iarna anului 1932. Activând pe teren, într-un moment când Mișcarea a început să răzbească și în Capitală, Doru a simțit nevoia unei călăuze pentru legionari în vederea educării și organizării. În acest scop întocmise un fel de îndreptar al cărui titlu exact nu mi-l amintesc acum, și îl dăduse și la alți camarazi, înainte de a-l fi văzut Căpitanul. Sesizat de acest fapt, Căpitanul l-a chemat la sediu, care pe atunci era pe strada Aurel Vlaicu. Parcă îl văd și acum pe Doru când a venit la sediu: sfios ca o fecioară, îmbujorat la față și cu un surâs ce radia numai bunătate. Era atâta armonie în făptura sa încât părea o statuie desprinsă dintr-o palestră antică, dacă nu chiar imaginea lui Adonis. Când însă, s-a prezentat Căpitanului, luând poziția de drept și raportând cu vocea lui armonioasă nuanțat baritonală, mi s-a părut un arhanghel! Căpitanul l-a primit surâzând. Părea încântat de ținuta lui luminoasă. Tabloul însă, devenea cu adevărat fermecător dacă cineva contempla ansamblul acestei „dări a raportului“; silueta impecabilă a Căpitanului care îl primea și ținuta tot atât de impecabilă a Legionarului ce-l dădea. Simțea o adevărată plăcere estetică, contemplându-l. Un sculptor sau pictor de talent, ar fi avut un excepțional model de armonie expresivă, pentru un tablou clasic.

După luarea «repausului», Căpitanul a abordat

problema «Călăuzei»... cu francheță dar și cu delicateță. Se vedea grija lui de a nu descuraja spiritul de inițiativă («floarea ce trebuie să o poarte la butonieră orice legionar») dar și imperioasa necesitate de a încadra orice inițiativă în planul general, cunoscut de cel care are răspunderea conducerii. Pe această temă, s-au făcut mai multe observații. Una însă a fost subliniată în mod deosebit, fiindcă în «călăuza» lui Doru, scrisă cu mult avânt tineresc și spirit muschetăresc, se strecuraseră unele expresii, care puteau fi speculate de adversarii incorecți sau de poliție. „*Când vorbești și mai ales când scrieți - a recomandat Căpitanul - să vă considerați ca pe câmpul de luptă și să judecați ce puncte vulnerabile oferiți adverarului prin afirmațiile voastre.*“ În concluzie, Căpitanul a ordonat retragerea imediată a călăuzei.

Doru se făcuse la față roșu-purpuriu. Dar nu de mânie că i s-au făcut observații; ci de rușine că a putut face asemenea greșeli. Și totuși fața lui rămasă senină și surâzătoare, parcă radia mai multă bucurie. Să se fi inspirat de aci Căpitanul când mai târziu va scrie că „**legionarul primește cu bucurie orice observație sau pedeapsă...**“? Această seninătate caracteristică, ce reflecta un remarcabil echilibru interior și un inepuizabil optimism, o va păstra Doru în toate încercările grele ce i le va presăra în cale Destinul său. S-ar putea spune că a fost un **existențialist** în cel mai nobil sens al cuvântului.

Întâmplarea cu călăuza lui Doru a avut totuși, un efect imediat și de mare importanță pentru Mișcare: Căpitanul, care de mult proiectase și reflectase la scrierea unui îndreptar de organizare pentru legionari, văzând că necesitatea se face din ce în ce mai simțită - inițiativa lui Doru era încă o dovadă în plus - s-a apucat imediat să redacteze materialul strâns. Timp de două săptămâni s-a concentrat - cum avea obiceiul - numai asupra acestui lucru. Și „**CĂRTICICA ȘEFULUI DE CUIB**“, lucrarea de bază a **MIȘCĂRII**, pe care Nae Ionescu o asemuia pentru marea

ei valoare educativă și eficacitatea practică, cu „Exercițiile Spirituale“ ale lui Ignățiu De Loyola, a fost elaborată. Când lucrarea a fost bătută la mașină Căpitanul mi-a dat o copie spre a o citi și face observațiile critice. Pus la punct manuscrisul, Căpitanul a însărcinat pe Părintele Ion Dumitrescu-Borșa și pe lancu Caranica să se ocupe de tipărirea Cărticicii. Operația nu era ușoară fiindcă pentru cărți exista cenzura preventivă. Pentru eludarea acestei piedici, s-a adoptat sistemul periodicului pentru care nu exista cenzură preventivă: „CĂRTICICA ȘEFULUI DE CUIB“ s-a tipărit *pentru prima dată, ca periodic*, în mai multe numere succesive. Ca loc de redacție s-a indicat Strada Sfântul Ion Nou 3 bis din București, unde locuiam împreună cu lancu și unde el avea și biroul său comercial. Tot aci, am avut ceva mai târziu, redacția Periodicului „ARMATOLLI“.

Într-o zi ne-a vizitat Doru. Primise numerile cu „Cărticica“ și a venit la redacție să ne vadă. Fața-i radia de bucurie. Ne-a mărturisit: „Am citit cu nesaț CĂRTICICA ȘEFULUI DE CUIB. E ceva mareț, nemaipomenit. Acuma îmi dau mai bine seama cât de copilăroasă a fost încercarea mea!“ Și Doru surâdea satisfăcut, aș spune fericit.

După cazul Duca, am avut prilejul să cunosc mai de aproape atât pe Niki cât și pe Doru. Imediat ce am ieșit de la Jilava, unde am stat închis mai bine de două luni, am început să mă ocup de procesul lor. Aveam toată libertatea fiindcă pe timpul când eram încarcerat la Jilava, fusesem concediat din slujba ce o aveam la Stat (eram șef de serviciu la o Administrație Financiară din Capitală). Afară admosfera era încă apăsătoare. Primul avocat căruia m-am adresat a fost Constantin Hențescu, un Român inimos, care ne apăraseră cu câțiva ani în urmă, într-un proces pe chestia coloniștilor. Ne cunoștea de atunci și acceptă cu dragă inimă să fie avocatul lui lancu și a camarazilor săi. Mai mult: se oferise să vorbească și cu alți avocați, prieteni sau colegi din barou. Și mi se pare că prin el a venit și Av. Cioc, deputat **georgist** adică din gruparea politică a lui George

Brătianu. Mai tâziu, când atmosfera s-a mai dezghețat, au mai venit și alții. În calitate de rudă a lui lancu, care se ocupă de proces, am putut să-i văd pe **Nicadori** înainte de proces. Așteptau ziua procesului ca ziua **Nunții lor**. Cântecul „**O ceată de ciocoi străini...**“ pe care îl făcuseră împreună, versuri și voce, pe când zăceau în lanțuri grele, era cântat acum din Pind și până dincolo de Nistru. Pe lângă grija de Căpitan, preocuparea personală principală a lui lancu și Doru era să schimbe calificarea de **complici** cum erau trecuți în ordonanța de dare în judecată, cu aceea de **făptași**, spre a primi aceeași pedeapsă maximă, ca și Niki! Această voluptate de ispășire părea curioasă dacă nu chiar stranie, pentru mentalitatea curentă. Ultima lor dorință la încheierea dezbaterilor a fost în acest sens: „**Împreună am plecat hotărâți să murim, împreună vrem să viețuim în bezna ocnei! Nu ne despărțiți, fiindcă noi ne-am legat toți trei să mergem uniți pe drumul jertfei totale, pe drumul care trece peste viață și peste moarte!**“

Multe declarații și pledoarii frumoase s-au rostit la acest memorabil proces al **Gărzii de Fier**. Imaginea nevinovăției substanțiale însă, mi se pare că a sugerat-o mai bine, figura senină de arhanghel a lui Doru, care lumina, înseninând, **boxa** principalilor acuzați. Impresionantă era această sinteză **nicadorică!** Privirile de jar ale lui Niki, țâșnite de sub sprâncene frumos arcuite, fața volitivă a lui lancu stăjuită de o frunte boltită de cărturar, ar fi rămas unilaterale dacă nu erau nuanțate de seninătatea echilibrată, dar sfioasă a lui Doru. Numai așa se complectau toate atributele arhanghelești; hotărâre năpraznică, dreaptă judecată și seninătate serafică. Tabloul era impresionant în ansamblul lui. Din acest cadru, simpatia radiată de Doru era cuceritoare nu numai pentru simpatizanții legionarilor, dar și pentru cei mai înverșunați adversari de bună credință. Ea risipea, dizolvând toate culorile întunecate cu care anumita presă zugrăvea pe **fioroșii criminali gardiști**. Seninătatea era caracteristica lui Doru care fascina mai mult.

Și totuși, a fost un moment când am văzut fața lui

întunecându-se. După terminarea procesului, soldat pentru ei cu muncă silnică pe viață, au fost readuși la fortul Jilava. Urma să fie transferați la Ocnă sau altă închisoare de ispășire, după judecarea recursului făcut la casație. De aceea, avocații luaseră această inițiativă mai mult spre a le da un răgaz de respirație și reîntremare după torturile și emoțiile avute, spre a putea înfrunta mai odihniți greul regim celular ce-i aștepta, mai ales în prima perioadă. Acum, accesul vizitatorilor era permis cu mai multă ușurință. Printre cei care veneau mai des era și Mihail Stelescu. Pe acesta îl interesa mult chestiunea recursului și mereu aducea vorba despre acest subiect. Mai târziu, s-a putut vedea care îi erau intențiile. Au fost unii camarazi care, din grijă să nu se ofere un prilej lui Carol și politicienilor săi să redeschidă procesul, făcând să fie admis recursul, spre a-l trimite apoi la vreo curte militară care să judece poate din ordin, condamnând mișcarea și pe Căpitan, au preconizat renunțarea la recurs. Deși judecată politic această preocupare era legitimă, totuși, Căpitanul a respins o asemenea soluție. **Nicadorii**, aflând de asemenea discuții care se făceau peste capul lor, cu toate că erau direct în cauză, s-au simțit jigniți. Aceasta cu atât mai mult, cu cât, grija lor principală, cum au dovedit și la proces, a fost ca nu cumva să sufere de pe urma faptei lor, **Căpitanul și Mișcarea**. Într-o discuție avută cu Căpitanul am lămurit deplin această problemă. Părerea Lui era că **procesele legionare vor avea o soluție nu juridică, ci politică**. Și aceasta depinde de biruința Mișcării. Și-a exprimat admirația pentru eroismul și jertfa de sine dovedită de **Nicadori** și a găsit legitimă amărăciunea lor. Mi-a spus să le transmit toată dragostea lui. Cu aceasta, chestiunea era pe deplin lămurită. Și totuși, Stelescu insista asupra ei. Insinuările lui de la început, se transformau acum în atacuri directe. Principalul vizat era Ion Moța, care **s-a burghezit și a devenit un paravan al ciocoilor!** Această atitudine stârnea atunci nedumerire dacă nu chiar stupoare. Dar credem că se datorește unei răniri trecătoare a orgoliului acestui tânăr **comandant** răsfățat care acum se vede ceva

eclipsat de tineri **intelectuali** ce s-au încadrat în Mișcare în ultimii doi ani. Atât eu cât și lăncu am avut rezervă față de Stelescu de cum l-am văzut prima dată, după ieșirea noastră de la închisoarea Văcărești. Poate îngâmfarea lui ornamentată cu pene mușchetărești, irita spiritul nostru mai realist și mai critic, deși îi apreciam calitățile de comandă și animator în stil romantic. Comportarea lui însă, în cele două luni cât am stat la Jilava, nu numai că mi-a accentuat vechea rezervă, dar m-a făcut să pun la îndoială psihologia lui de bun **comandant**, dacă nu chiar buna lui credință: într-un moment când sute de legionari mici și mari, în frunte cu venerabili bătrâni ca Generalul Zizi Cantacuzino-Grănicerul, Moș Hristache Solomon etc. dormeau, de la arestare pe scândura goală, înveliți numai cu paltoanele, Stelescu fusese adus cu plapome luxoase și perne de puf! Mai mult: se plimba în pijamale brodate în **brandenburguri**, etalându-și vanitatea, fără a-și da seama de impresia proastă ce o făcea printre camarazii aflați în mizerie. Când Stelescu a început să facă insinuările de care am amintit, am împărtășit lui lăncu, Niki și Doru aceste impresii. Îmi dădeam seama că pentru Doru aprecierile mele erau turburătoare. El ținea la **Mișu** cu care luptase alături în atâtea împrejurări. Și nu-mi puteam explica cum un om care personifica modestia, curățenia sufletească, decența și bunul simț, putea să fie legat de cineva care era îngâmfat, insolent, lipsit de bun simț și incorect. Poate funcționa și aici legea compensației; sau poate era încă o manifestare a absolutei lui curățenii sufletești, care nu putea concepe răul la altul mai ales dacă acesta era camarad.

Stelescu și-a dat seama că insinuările făcute n-au avut efectul scontat și acest lucru se vede că îi încurca socotelile, mai ales dacă el pusese mare preț în captarea nemulțumirii Nicadorilor pentru uneltirile ce le clocea. Probabil a atribuit acest fapt și influenței mele asupra Nicadorilor, fiindcă observase că ei țin la mine și au multă încredere. De aceea, cu toată rezerva sau mai bine zis răceala ce i-o manifestam, totuși, m-a rugat să ne întâlnim

ca să discutăm mai în liniște asupra treburilor din Mișcare, fiindcă are multe de spus. În acest scop mi-a dat adresa casei unde locuia. Le-am vorbit Nicadorilor de această invitație precum și de intenția de a nu-i da curs. Ei însă, și cu deosebire lancu au insistat să merg, spre a vedea ce vrea să-mi spună. Ca urmare, m-am întâlnit cu Stelescu. După câte îmi amintesc, pe atunci locuia spre Dealul Spirei, în apropiere de Calea 13 Septembrie. Stelescu m-a primit cu o efuziune prefăcută care aducea mai mult a lingușeală. În esență mi-a spus: că Mișcarea se ciocolește cu venirea unor elemente ca Cantacuzinii etc., cărora oameni ca Moța, Clime, etc., etc., le servesc de paravan, nesocotind pe **vechii luptători**... Toți cei care ne-am sacrificat pentru această Mișcare nu putem permite acest lucru. Trebuie să-l avertizăm pe Căpitan, punând piciorul în prag cu hotărâre! Pe voi Macedonenii, vă ascultă Căpitanul. Puneți-i problema. Altfel, jertfa lui lancu, Niki și Doru va fi zadarnică... Încă de pe acum vor să se scape de ei, făcându-i să renunțe la recurs, spre a-i înmormânta pentru totdeauna de vii! În tot timpul întâlnirii m-am mărginit mai mult să-l ascult. La sfârșit i-am spus: dacă el are încredere în Căpitan toate temerile devin nefundate. Problema aflului de elemente oportuniste sau neverificate care ar putea altera climatul moral al Mișcării rămâne. Dar mai mult ca oricare, de acest lucru este convins Căpitanul. Impresia căpătată a fost că Stelescu nu era preocupat de problema în sine, ci de posibilitățile de a o **specula**. M-am mirat de ce n-a pus și speculat problema **Grecoteilor** în Mișcare la care Macedonenii erau foarte sensibili. Ulterior am aflat că și Stelescu era o prăsilă de grecotei... Legăturile cu Gheorghiadis etc. constatate mai târziu nu erau întâmplătoare. De această convorbire cu Stelescu i-am raportat și Căpitanului, asigurându-l totodată că Nicadorii sunt puși în gardă față de insinuările lui. Când am fost la Jilava, le-am arătat pe larg Nicadorilor cum a decurs conversația și care sunt impresiile mele. Adresându-mă lui Doru i-am spus: „*Mișu al tău nu prea miroase a bine!*” Nu știu cum au fost rostite aceste cuvinte că Doru s-a înroșit și apoi

s-a întunecat ca un soare intrat în eclipsă. Trăsăturile fine s-au diformat în încordarea mușchilor. Scrășnind din dinți a spus mai mult ca pentru sine: **să mai așteptăm, vom vedea!**... Apoi iar s-a înseninat Doru, așa cum devine strălucitor soarele când iese din eclipsă. Dar a urmat cazul de la Budachi, Râmnicu Vâlcea, Craiova și în sfârșit, juriul de onoare care a stabilit trădarea lui Stelescu. Și Doru atât de senin din fire, se întuneca ori de câte ori venea în discuție acest caz rușinos pentru Mișcare. Atunci simțea mai mult lipsa de libertate. Cred că nu și-a găsit liniștea și seninătatea deplină decât din momentul când Decemvirii au pedepsit trădarea și au spălat rușinea.

Desigur, în lunile cât au mai staț la Jilava, până la respingerea recursului, au fost și clipe senine pentru Nicadori. În afară de bucuria ce o simțeau când aflau de creșterea curentului pentru Mișcare, mai era evocarea amintirilor din trecut. Luptele din Macedonia îl interesau în mod deosebit pe Doru. Pentru el care crescuse în Țară, evocarea evenimentelor împletite cu viața caracteristică din Pind și Macedonia, trezea imagini și mai romantice. Și adesea exclama: „*Când vom fi liberi primul lucru ce vom face va fi o excursie în Pind și Macedonia. Doresc fierbinte să cunosc plaiurile unde au trăit și trăiesc ai noștri luptând din greu, cu atâtea adversități! Neapărt mergem!*”
! -întăream ceilalți.

Aceste aranjamente, care păreau atunci spuse mai mult de circumstanță, mi s-au părut pline de semnificație mai târziu...

Puțin timp după ce guvernul lui Carol-Lupescu-Călinescu a dat cunoscutul comunicat referitor la asasinarea Căpitanului, Nicadorilor și Decemvirilor că „încercaseră să fugă de sub escortă”, au început să circule o serie de zvonuri în legătură cu pretinsa lor evadare. De la început, n-am crezut în aceste zvonuri pe care le consideram diversiuni de ale Poliției pentru derutarea Legionarilor, cu scopul de a-i face ezitanți în pornirea lor de război. Și totuși, erau unele știri sau fapte care puse în corelație între

ele, începeau să trezească îndoieli. Trebuie să fi fost bine calculate și strecurate de Siguranță. Câteodată coincidența le dădea o verosimilitate impresionantă. Astfel, într-o zi, a apărut în ziarul Universul o știre provenită de la Giurgiu, în care se scria că «în noaptea precedentă, o barcă cu mai multe persoane s-a desprins de țărml românesc, îndreptându-se spre cel bulgăresc. Cu toate somațiile și împușcăturile sentinelei, barca și-a continuat drumul, pierzându-se în întunericul nopții. «Câtva timp mai târziu, un ziar bulgăresc de la Sofia publica o pretinsă convorbire avută de un corespondent al său cu Căpitanul. A urmat apoi, o scrisoare de la sora Mamei lui Doru, ce locuia la Bitolia (Jugoslavia), în care se scria că s-a prezentat la dâșii cineva (un Albanez din București pe nume Tabacu mi se pare), ca din partea lui Doru, și a întrebat dacă l-ar putea găzdui pe Doru cu unii camarazi de ai lui. Cam tot în acele zile, soția Căpitanului primise pe adresa de la Huși o telegramă de condoleanțe trimisă de la Berat (Albania) și semnată «Bibi», un nume familiar pe care Căpitanul îl dădea soției sale în intimitate. Nu știam ce să cred. Eu am avut la Salonic un coleg de școală care se chema Bibi. Dar pe acesta îl știam la Nevesca (Grecia), unde funcționa ca învățător. Întreg acest lanț de știri și coincidențe a convins atât de mult pe familiile Căpitanului și ale Nicadorilor, că **ai lor trăiesc**, încât, în toiul prigoanei (mi se pare că era imediat după explozia de pe Căpitan Oarcă) Doamna Codreanu a cerut să mă văză, spre a-mi spune amănunțe în legătură cu telegrama primită și să mă roage să trimitem pe cineva în Albania. În acest scop, ne-am dus împreună la un Român macedonean, originar din Albania, spre a-i arăta cazul și a-l ruga să meargă până în Berat. El făcea pe atunci politică liberală cu Gheorghe Brătianu și ca atare avea posibilități să obțină pașaport în regulă. Ne-a promis că se va strădui în acest sens. Între timp, prigoana accentuându-se, prin introducerea „**Legii Domiciliului**“, m-am decis să merg personal să verific cazul în Albania. Consideram acest lucru cu atât mai necesar, cu cât presupuneam că din moment ce Căpitanul, în cazul că

trăiește, are motive să nu facă pentru moment cunoscut acest lucru, cu atât mai mult va evita să se arate cuiva pe care nu-l cunoaște, indiferent de semnele de recunoaștere ce i-am fi dat noi. Cu ajutorul lui Costache Tega (un legionar de mare credință, care a adus importante servicii comandamentului în timpul mării prigoane, mort recent în mod tragic într-o închisoare Reperistă) m-am deplasat la Constanța, unde el vorbise cu cineva, un Macedonean de la o agenție de vapoare pentru o îmbarcare clandestină pe un vapor care făcea scala într-un port albanez. Am fost găzduit la o familie macedoneană, puțin bănuită, unde așteptam momentul îmbarcării. Pretutindenii vigilența poliției devenea tot mai mare. De la fereastră observam Marea Neagră, cu răsăriturile și amurgurile ei atât de splendide și în zilele senine de iarnă! Nicicând nu am simțit mai obsedantă prezența Căpitanului, Nicadorilor și a Decemvirilor. Parcă îl vedeam aveau pe Doru cu ani în urmă la Jilava, spunând „*Când vom fi liberi, primul lucru ce vom face va fi o excursie în Pind și Macedonia...*“ Și acum venise timpul să-și realizeze această fierbinte dorință. Parcă îi văd cum se pregătesc adulmecând Primăvara, să pornească spre munte, în frunte cu Căpitanul, călăuziți de vreo ceată de „**gioni picurari**“, cântând stihurile populare de Primăvară; **giucândalui**:

Ghine nă vine aruslu Maiu
Lilicia di pri plaiu!
Aidi ș ' mușata Primuveară
Voi gioni Armătuladzi!
S ' easă Armânli ' nsus tu munți
Lilicia di pri plaiu!
Aide ș ' mușatili di Armâne
Vre gioni Armătuladzi!
S ' easă cupiili (turmele) di oi
Cu cloputli di așmi (argint)
Lilicia di pri plaiu...!

Și așa îi văd urcând pe plaiurile Muntelui Perister, poposind la Muloviște „'nghios tu păzi, tu mușatili livăzi“, comuna de unde se trage familia Belimace, punând mieii la frigare haiducește. Apoi mergând mai departe și poposind, rând pe rând la Gopești. Nijopole, Magarova și Târnova unde acum aproape un secol, inimosul Aromân Dimitrie Atanasescu a deschis prima școală românească din Macedonia. Și după ce vor vizita ținuturile încântătoare ale Lacului Ohrida și Prespa, copleșite de atâtea amintiri istorice (prin aceste părți au fost pomeniți pentru prima dată Vlahii în istorie) vor trece prin Corceauă (Corița) și se vor duce să se roage pe ruinele Moscopolei, metropola aromânismului, supranumită și „**Noua Atenă**“ de la începutul erei moderne. Câte emoții pentru ei gândeam eu! Îl visam și-l vedeam aievea pe Căpitanul în țara Armânilor și mi se desfășura atunci în suflet toată istoria și tot peisajul macedonean reînviat din veacuri în ochii lui. După ce vor vizita comuna lui Pihu, Șipsca, altă dată tot atât de măreață ca Moscopolea, cum arată vastele ei ruine, se vor revârsa în câmpia Muzachiei cu o mulțime de așezări românești, făcând un ocol pe la Elbasan, Tirana, Durațo, Kavaia, Fieri, și Avlona (Valona) de unde, prin tradiție de veacuri, Aromânii își așteaptă salvarea lor etnică. Pe aria acestui ținut s-a zămislit cu două secole a. c. primul chiag al Romanității Balcanice. Pe valea râului Băiasa (Voiusa), vor porni apoi în sus spre izvoarele aflate pe versantele apusene ale masivului pindean, după ce vor fi poposit mai întâi la lanina (mare oraș de cultură altădată aproape complet românesc), unde vestiții Căpitani de Armatoli Blahava, Caciandoni și alți luptători pentru libertate, chinuiți de tiranul Ali Pașa Tebelen, și-au găsit moarte de martiri. Sus pe înălțimile Pindului, în „Terra Vlachorum“, cum o numesc vechile cronici, de unde pornesc în toate direcțiile izvoarele de ape și de energie armânească, vor avea ei întreaga desfătare sufletească. În aceste ținuturi inaccesibile și pitorești, consacrate în antichitate lui Apolo și Muzelor, această ramură românească - scrie Căpitanul - de mii de ani, singură, izolată în munții ei, își apără cu arma în

mână, limba, naționalitatea și libertatea (P.L. p.362). Fiecare vale, plai sau vârf de munte amintesc episoade ale unor lupte de veacuri. Cântecul populare exaltă pe eroii acestor lupte. După popasurile făcute în pitoreștile comune din Munții Pindului: Băiasa, Aminciu (Mețova), Perivoli, Avdela, comuna de naștere a lui Apostol Mărgărit și Părintele Averchie, Samarina, Furca, Smixi, Turia, Ameru, Grebena, etc., etc., vor coborî spre mănoasa Tessalie, prima înjghebare politică românească care secole de-a rândul, s-a numit „Vlahia Mare“. Faimoasele mânăstiri de la Meteora, unde sunt dosite atâtea documente importante pentru istoria Românilor, Lăsun (Elasona), Tricol, Cardița, Veleștin (patria natală a Vlahului Riga, promotorul revoluțiilor naționale ale popoarelor balcanice), Lamia Farsala (unde la 48 a.c. Cesar a învins pe Pompeiu) și Cynoscefalos unde la 197 a.c. Flaminus a învins pe Filip; Larisa (unde se puneau la cale răscoalele Aromânilor împotriva Bizanțului) etc..., toate sunt locuri care evocă trecutul nostru îndepărtat. Apoi de aci, pe valea Salumbriei (Penios), trecând prin faimoasa trecătoare Tempe care desparte Olimpul de muntele Kisavu, se iese în Macedonia, la Caterina și Chitru (vechea Pydna unde Consulul roman Paulus Emilius a învins în Iunie 168 a. c. într-o memorabilă bătălie, pe ultimul rege al Macedoniei, Perseu, extinzând stăpânirea Romei și asupra acestor țări glorioase. Cât de transportat va trebui să fie Căpitanul care este pasionat de bătăliile istorice, studiind terenul unde s-a desfășurat această luptă memorabilă! Parcă îl văd transfigurat cum caută lămuriri în „**călăuza istorică**“. După contemplarea luptelor istorice de la câmpie, o iau iar spre munte, de data aceasta, cățărându-se pe pieptul faimosului Olimp, unde în antichitate locuiau Zeii și acum se găsesc așezate ca o salbă mai multe comune armânești, în frunte cu Vlaho-Livade, locul de naștere al faimosului Căpitan Gheorghe lordache-Olimpiotul. Aici era un alt mare cuib al Armatolilor. Cum se laudă în stihuri populare Bătrânul Olimp:

Eu am patruzecișidouă de vârfuri
Cu patruzecișidouă de fântâni
Fiecare vârf și flamura
Fiecare ram și haiducul...

Din vârful Olimpului, ei vor putea îmbrățișa în toate direcțiile până unde se întinde Armănamea. De aici vor coborî apoi pe versantul care se ramifică spre Muntele Vermion, locuit înainte de venirea de la Nord a vechilor Elini, de tribul Trac al Brigilor, la ale cărui poale, legendarul rege Midas își făcuse faimoasele lui grădini, cam pe locul unde astăzi se găsește situat orașul Verria, patria natală a lui Iancu, Sterie Ciumeti, etc. După Doru, acum e rândul lui Iancu să facă de gazdă. Popasul va fi mai lung căci, pe lângă Verria, vor mai trebui să viziteze și comunele de la munte Doliani, Xirolivad, Selia de Jos și cea de Sus. Și poate de acolo să meargă spre satele fărșorătești Paticina, Fetița, Cândrova, Gramaticova și chiar mai departe spre comunele Neveasta (Nevesca), Vlaho-Clisura, Vlaho-Blața Hrupiște și Gramoste, pe vremuri, înainte de distrugerea ei, mare izvor de viață armânească. La întoarcere, trecând prin Vodena (Edesa) și Pella, vechile Capitale ale regelui Filip și Alexandru cel Mare, vor face un ocol prin satele Românilor megleniți Nânta, Cupa, Zina, etc., triste și depopulate, după strămutarea celor de religie islamică, în Asia Mică și emigrarea multor familii creștine în Cadrilater (Dobrogea de Sud), vor urca muntele Ianița, spre a vizita prospera comună Livezi, întemeiată de Aromânii gramosteni; după un popas de odihnă și pregătire, vor porni pe drumul spre părțile orientale ale Macedoniei, până în Tracia. Se vor opri la Salonic, ca să vadă Școala Superioară de Comerț a României, adevărată pepinieră nu numai de negustori, dar și de luptători pentru cauza națională; să viziteze vechiul oraș cu bisericile lui renumite prin stilul lor specific. Vor vizita impunătoarele ziduri ale cetății la asediul cărora a căzut străpuns pe la spate de o mână trădătoare Împăratul Ioniță.

Al doilea mare popas îl vor face la Muntele Athos, unde atâtea hrisoave amintesc de dârnicia românească. După aceea se vor duce la Filippi, în ținutul unde a prosperat o altă colonie romană și unde la anul 42 a. c., Antoniu și Octavian au învins pe Brutus și Cassius; iar de acolo la Cypsela, în Tracia unde s-a produs incidentul între celnicii Armâni, frații Petru și Asan și un sfetnic al împăratului bizantin, care a declanșat revolta Românilor din Hermus și eruperea lor în istoria universală, prin crearea imperiului cunoscut sub numele de „Imperiul Vlaho-Bulgar“. Toți munții, toate dealurile și văile din Tracia și Moesia amintesc de înverșunarea luptelor purtate două veacuri și mai bine. Căpitanul, Nicadorii și Decemvirii vor retrăi la fața locului întreg acest lanț de evenimente istorice ale Românilor Sud-Dunăreni și eu, urmărindu-le cu gândul itinerariul închipuit, mă consumam în înfrigurarea de a-i întâlni cât mai repede și a-i însoți...

Această speranță însă s-a spulberat când după mai multe și înfrugurate tribulațiuni, cel care trebuia să ne înlesnească plecarea ne-a comunicat că din cauza pazei excesive din ultimul timp, orice îmbarcare clandestină a devenit aproape imposibilă și că el nu-și mai poate lua nici o răspundere. Mai târziu s-a dovedit că toate zvonurile în legătură cu trecerea căpitanului în Bulgaria și Jugoslavia au fost ticluite de Siguranță, afară de telegrama de condoleanțe venită din Albania (Berat) și semnată „Bibi“. Din cele ce-mi spunea persoana cu care vorbisem să meargă în Albania spre a verifica pe teren, rezultă că mergând mai târziu acolo, a găsit pe Bibi, un Român care fusese student la Iași și care, când a citit în ziare de asasinarea Căpitanului, a trimis o telegramă de condoleanțe pe adresa de la Huși, singura adresă ce își amintea. Tot itinerariul descris, cu atâtea incoerențe, cum l-ar fi întreprins Căpitanul parcurgând atâtea Țări cu guverne ostile? Era produsul unei fantezii stimulate și amplificată de năzuința mea de evadare. Și totuși, imaginea Căpitanului, a Nicadorilor și a Decemvirilor și cu deosebire a lui Doru au fost atât de vii

Încât, aş considera ca incomplete amintirile despre ei, dacă n-aş menţiona şi peripeziile acestei imaginare excursii. Poate se verifică în acest caz, credinţa populară adânc înrădăcinată la noi, după care sufletul morţilor, înainte de a-şi lua zborul spre cer, timp de 40 de zile colindă prin toate locurile ce i-au fost dragi. Şi aceste suflete în peregrinare le-am însoţit eu atunci, aievea desigur, integrându-mă în sufletul neamului. Căci - cum scrie Căpitanul **„Neamul este o entitate care îşi prelungeşte viaţa şi dincolo de pământ“**. Când Doru, în conversaţiile de la Jilava, sublinia surâzând că atunci **„când vom fi liberi, primul lucru ce vom face va fi o excursie în Pind şi Macedonia“**, nu se gândea oare şi la o altfel de eliberare decât cea materială, prin ieşirea din închisoare? Ce o fi moartea altceva decât o eliberare a sufletului din strânsoarea efemerei haine carnale? Obsesia avută cu itinerariul excursiei descrise, nu era o invitaţie venită de dincolo de mormânt pentru respectarea promisiunii făcute? Oricum, fără această excursie fie şi imaginară, imaginea lui Doru n-ar fi fost completă. Căci aceasta era marea lui dorinţă neîmplinită în scurta-i trecere pe acest pământ. Descriind-o cred că i-am împlinit această dorinţă.

NIKI CONSTANTINESCU

- NICADORUL -

Pe Niki l-am cunoscut pentru prima dată cu ocazia începerii lucrărilor la „Casa Verde“. În ajun ne strânsesem la sediu pe strada F., spre a primi ultimile dispoziţii. Eram vreo zece persoane (cum menţionează Căpitanul în manuscrisul său „**Pentru Legionari**“, partea lăsată din motive tehnice pentru vol. II) printre care, după câte îmi amintesc, era şi Niki. Era impresionantă această consfătuire care organiza ridicarea unei clădiri monumentale (cum a fost „**Casa Verde**“), pornind doar de la câteva lopeţi şi hârleţe. Lui Niki i s-a dat comanda taberii, iar lăncu a fost însărcinat cu casieria şi aprovizionarea, dat fiind că el, care avea birou comercial în piaţa Mare, cunoştea mulţi negustori mai ales Macedoromâni. În această acţiune constructivă, s-a împlinit prietenia şi camaraderia lor, care mai târziu era să-i ducă **înfrăţiţi pe drumul jertfei totale**.

La „**Casa Verde**“, pe şantier, am avut prilejul să apreciez şi să admir capacitatea de comandă a lui Niki. Parcă îl văd şi acuma, după trei decenii, subţirel, cu faţa-i expresivă, frumos încondeiată de nişte sprâncene arcuite ce făceau de streşină unor priviri de jar. Părea un sfânt desprins de pe vreo catapetează de biserică bizantină. Mereu în mişcare, ca argintul viu, anima tabăra prin comenzi precise, hotărâri rezezi, iniţiative fecunde în faţa

situațiilor neprevăzute și mai ales prin exemplul ce-l dădea înhămându-se primul la greu. Văzând pe Niki cum acționează, înțelegeai parcă mai bine spusa lui Goethe că „la început era fapta“. Într-adevăr, Niki se exprima mai bine prin faptă decât prin vorbă.

Cu altă ocazie, am vorbit despre împrejurările ce au dus la jertfa de ispășire determinată de crunta prigoană a lui Duca în toamna lui 1933. Poate mai târziu, să facem și alte complectări necesare. Acum, amintindu-l pe Niki, vreau să relev că în raport cu ceilalți camarazi de suferință (lancu și Doru), el a suferit mai mult. Nu numai că a fost torturat mai cumplit după arestare și ca bun creștin ce era, a simțit direct și mai apăsător gestul lui de ispășire; dar pentru că, tot așa ca și lancu și poate mai mult decât aceasta, era un neastâmpărat, dornic de acțiune și ahtiat de faptă. Acum, când prin jertfa lor se dăduse la o parte obstacolul ce împiedica cursul Mișcării și curentul legionar, se revărsa tumultos pe întreg cuprinsul Țării și stârnea admirație și chiar imitație la mișcărilor tinerești și țările limitrofe, se deschidea un larg câmp de acțiune. Adulmecând acest lucru, Niki simțea mai mult ca oricare greutatea lanțurilor și strânsoarea cătușelor care îl țintuiau pe loc. Și se zvârcolea cumplit. Am observat acest lucru încă din timpul când îi vizitam la Jilava. Parcă îl aud și acum pe Niki spunându-mi: „Cocio dragă (adoptase și el ca și Doru, apelativul familiar folosit de lancu încă din copilărie), uite ce este de făcut aici; uite ce s-ar putea face acolo... Uneori însuflejit tresărea izbînd cu pumnul în masă și exclamând: ah! Doamne de ce nu sunt liber! În limbajul lui Niki verbul **a face** era conjugat frecvent la toate timpurile și modurile.

Când am fost ultima dată în vizită la închisoarea din Aiud, am găsit pe lancu, care era tot un neastâmpărat al acțiunii, sublimându-și energia în înfrigate eforturi pentru adâncirea spiritualității creștine. Nu știu dacă Niki, posedat de geniul acțiunii, a folosit această supapă de siguranță a contemplației poartă salvatoare. O evadare a lui pe linia creștină, corespunzătoare temperamentului său, ar fi fost

dacă ar fi putut merge undeva ca misionar, în misiuni grele și primejdioase, prin jungle, printre sălbatici, să vestească Evanghelia Mântuitorului, să îngrijească de cei contaminați de holeră, de leproși, etc., chiar cu prețul vieții sale. Dar acest lucru nu era cu puțină acum. Și Niki s-a sbătut dramatic printre zidurile reci ale celulei strîmte și întunecate.

Când am fost - spun - ultima dată la Aiud cu familia lui lancu, nu ni s-a permis să luăm contact decât cu acesta. Pe Doru și Niki i-am zărit de la fereastra **vorbitorului**, în curte în ora plimbării. Mergeau la distanță unul de altul, păziți de gardieni. Când au trecut mai aproape de fereastra noastră s-au oprit puțin și ne-am salutat. Doru ne-a salutat surâzător, cu fața luminoasă, ca în vremurile bune, ca întotdeauna. Niki ne-a salutat și el cu bucurie. Dar aceasta nu numai că nu acoperea ridurile unei fețe mereu încordate și chiar crispate de greul regim celular, dar le pune în evidență într-un mod straniu. Suferința dospită în tânjeala forțată din celulă parcă erupea acum din toți porii. De aceea, s-ar putea ca lanțul criminal cu care jandarmul ce-l străjuia în dubă i-a ridicat viața să fi fost pentru el eliberator! Crima sceleratului Carol al II și a politicienilor săi apare și mai oribilă când ne gândim că ei au derutat și sufocat energia creatoare a unei întregi generații ce dorea să facă din Țara românească **o Țară ca soarele sfânt de pe cer!** De aceea, blestemul îi va urmări până în veacul veacurilor!

ULTIMA ÎNTĂLNIRE

CU IANCU CARANICA NICADORUL

... **U**ltima dată l-am văzut pe Iancu Caranica Nicadorul, mi se pare de Paște, în primăvara anului 1936. Mă dusesem împreună cu bătrâna lui mamă și alte neamuri ale familiei, a căror vizită era permisă de regulamentul închisorii. Întâlnirea cu Iancu a fost emoționantă. De când îl mutaseră de la Jilava, nu ne mai văzusem. Se schimbase mult. Asprul regim celular, care li se aplica acolo lăsase urme adânci.

Părul i se albise pe fruntea lui mare și boltită pe fața cu trăsături volitive, se așternuse parcă o boare de melancolie. Cum putea un om neastâmpărat, cum era el, veșnic în mișcare ca argintul viu, să tânjească forțat într-o celulă strâmtă ca o cușcă? Impulsurile de energie, care gâlgâiau comprimate în el, cum de nu explodau, pulverizându-i ființa?

Dramatic trebuie să-i fi fost zbuciumul. Până când, în austeră singurătate a celulei sale, a venit blândul Isus, cel care s-a lăsat răstignit pentru iertarea păcatelor oamenilor. El i-a adus marea mângâiere.

O adâncă transformare interioară părea a se fi produs în Iancu. Se vede că energia care în viața liberă se

risipise darnic, într-o luptă cu obiective exterioare precise, se sublima acum, spiritualizându-se pe dimensiunea verticală a năzuinței către cer.

Această năzuință nu o puteau înăbuși groasele ziduri ale celulei întunecate și nici zăvorii lacătele grele.

După ce ne-am interesat de sănătatea lui și a camarazilor de suferință, Niki și Doru; după ce el și-a mângâiat cu multă duioșie bătrâna mamă, care, deși suferindă, făcuse drum lung pentru a-l vedea, după ce și-a îmbărbătat surorile îngrijorate că l-au găsit slăbit, Iancu s-a apropiat de mine și mi-a spus printre altele: „Cocio dragă cât aș fi vrut să stăm de vorbă pe larg, să reînnoim discuțiile noastre interminabile, care ne pasionau altădată. În singurătățile mele din celule am meditat atâta. Aci am găsit izvorul vieții veșnice din Evanghelia Mântuitorului. Sufăr, ispășesc, dar sper...”

Câte aș avea de spus! Prea am fost noi de timpuriu în vâltoarea luptei și n-am avut răgaz să meditam asupra unor probleme esențiale în legătură cu existența noastră efemeră pe acest pământ”.

„Sper - i-am spus eu - că va veni în curând ziua eliberării și a libertății. Felul cum evoluează situația politică îndreptățește această speranță.” Iancu a surâs. Dar ochii lui mari parcă se umeziseră de o tristețe discretă. Să-i fi părut cuvintele mele spuse de complexanță, pentru încurajare? Sau presimțea că nu vom mai avea prilejul să ne împărtășim gândurile? Dar această umbră de melancolie trecu repede și împreună cu ceilalți am căutat să ne bucurăm de clipele prea fugare ale acestei întâlniri.

Nemângâiați am rămas, fiindcă n-am putut sta de vorbă cu Niki și Doru.

Cele câteva ore, care ne fuseseră date să stăm împreună, au trecut ca clipele. Am vorbit despre toate. Dar erau atâtea de spus! Despărțirea a fost și mai emoționantă. Iancu m-a îmbrățișat cu lacrimi în ochi. El era, din fire, un mare sentimental. Dar trebuie să fi presimțit că ne vedem pentru ultima oară. **O prietenie, o adevărată frăție înflorită**

de trei decenii și mai bine, sub razele acelorași credințe și bântuită de aceleași prigoane, putea să nu zguduie în asemenea clipe de despărțire, în preajma marei călătorii?

Am plecat cu sufletul încărcat de emoții. Era o zi frumoasă cu soare. De afară, închisoarea mi se părea ca un imens cavou. Trei elemente de elită ale generației noastre. Trei vieți în floare ale unor dragi camarazi, se ofilesc ispășind în celule reci și întunecoase. Și-am blestemat ceasul rău când s-au comis nelegiuirile și în fața lui Dumnezeu vor trebui să răspundă nelegiuirii care au făcut ca acești tineri neprihăniți și curați ca lacrima să alunece de pe culmile disperării în abisul păcatului.

CU DECEMVIRII LA VĂCĂREȘTI

- MĂRTURII ASUPRA CAZULUI „STELESCU”-

Împrejurarea care mi-a oferit prilejul să cunosc pe toți Decemvirii la un loc, a fost cu totul neobișnuită. Împreună cu Grigorie Pihu, trebuia să executăm o veche pedeapsă cu închisoare. În vara anului 1930, fusesem condamnați împreună cu Iancu Caranica, Gheorghe Ghiția, Sterie Ficata, Stamuli Mamali și Anton Ciumetti la câte 15 zile închisoare pentru „apologia crimei”. Făcusem un manifest de solidarizare cu gestul lui Gheorghe Beza, care atentase la viața subsecretarului de stat Anghelescu zis și Anghelof, care, din considerente electorale, proteja pe Bulgari și prigonea pe coloniști, cu deosebire cei Macedoneni, stabiliți în Dobrogea de Sud (Cadrilater).

Procurorul declarase apel pentru majorarea pedepsei. Într-adevăr manifestul răspândit de noi viola în plin legea excepțională făcută de Mârzescu. Începea cam așa: *„Cuvântul nostru se îndreaptă către inimile și conștiințele românești în aceste clipe când străinii și înstrăinații de neam, cei lași la gândire și mici la suflet, nu vor să vadă în gestul studentului Beza decât o crimă de rând pe*

care o trâmbițează tendențios... Studentul Beza a lovit și acest mare gest național nu poate să dea decât o primă satisfacție conștiinței naționale ultragiutate“...

Desigur, când am redactat acest manifest clocotea încă exuberanța tinereții. Dar n-a lipsit nici calculul: vroiam să dăm cât mai mare amploare unui proces de care depindea însăși soarta coloniștilor din Cadrilater. Și nu se poate spune că acest scop n-a fost atins în plin. Arestarea noastră și judecarea în stare de arest, cu zeci de avocați înscriși pentru apărare, cu manifestații studențești în București și agitații printre coloniști în Cadrilater, a creat o atmosferă de luptă entuziastă menită să servească de introducere la procesul principal de la curtea cu jurați ce va judeca pe atentator.

Pentru menținerea agitației s-a făcut și din partea noastră apel. Avocații însă se mai gândeau să obțină reducerea pedepsei la amendă pentru ca cei suspendați din serviciile publice să poată fi reprimiți. Pe vremea aceea era o mare problemă ca cineva să nu aibă „cazierul mânjit“ cu o pedeapsă de închisoare. Din cauza aceasta, vreme de șase ani, procesul a suferit amânări, apeluri și recursuri până când casat, a venit spre rejudecare la Curtea de apel. Celor care au fost prezenți la rejudecare li s-a redus pedeapsa la o simplă amendă. **Mie** și lui **Pihu**, care am fost absenți, ni s-a menținut pedeapsa cu închisoare, rămânând astfel, definitiv condamnați.

Problema pe care o aveam de rezolvat acum era: cum să executăm pedeapsa fără a lua cunoștință autoritățile unde prestam serviciu, în speță Ministerul de Finanțe și Banca Națională. Trebuia neapărat să o rezolvăm înainte ca actele de urmărire să ajungă la circumscripțiile de poliție de care depindeam.

Ne hotărâsem să facem închisoarea în timpul verii când se acordă concediile de odihnă la care suntem îndreptățiți. Și așa am procedat: Pe la jumătatea lunii Iulie 1936 ne-am prezentat împreună cu Pihu la Procurorul de serviciu de la palatul de justiție din București și, după ce i-

am arătat cazul, am cerut să ni se facă formele pentru executarea pedepsei. Procurorul părea mirat de această neobișnuită promptitudine de a face închisoare dar n-a căutat să afle cauza. A dat dispoziție grefierului să caute actele și ne-a spus să ne prezentăm a doua zi pentru facerea formelor de încarcerare. Dar tocmai a doua zi se întâmplase să fie pedepsit Stelescu. Decemvirii, după ce terminaseră operația, s-au prezentat la procuror să-și primească pedeapsa.

Palatul de Justiție acum era în plină fierbere. Coloane de jandarmi care făceau de pază, cârduri de agenți mai mult sau mai puțin secreți, ce iscodeau la dreapta și la stânga, avocați grăbiți, reporteri de ziare trepidanți și mulțimea de curioși, toate acestea creau o atmosferă de excepțională agitație.

O prezentare a noastră la procuror așa cum s-a stabilit în ajun ar fi dat în mod sigur naștere la o confuzie. Exista riscul de a apărea în presă că suntem implicați și în acest caz. S-ar fi avut un efect diametral opus de cel urmărit, adică maximum de publicitate pentru câteva zile până când se limpezesc lucrurile. Și apoi, nici nu știam ce măsuri va lua Guvernul după acest caz. Putea să-l ia ca pretext pentru o nouă prigoană. Am considerat că este bine să rămânem liberi pentru orice eventualitate.

După câteva zile când ne-am prezentat grefierul ne-a spus că, văzând că nu ne-am dus cum a fost vorba, a dat cursul normal hârtiilor trimitându-le la Prefectura Capitalei. Problema devenea grea. Intra acum în mâna **copoilor**. În sfârșit, cu intervenția lui Ion Foti, care avea unele cunoștințe la Prefectura Capitalei, s-au găsit la timp actele de urmărire și agentul care să ne conducă la închisoarea Văcărești cât mai repede!

La Văcărești, directorul închisorii Gorăscu pe care îl cunoscusem șase ani în urmă, fusese schimbat. În schimb personalul de la cancelarie rămăsese cam același. Și-au recunoscut vechii clienți. Dar atitudinea lor nu mai era curtenitoare ca atunci când eram deținuți în **prevenție**, cu

vizitele ce nu mai conteneau și manifestații de simpatii din toate părțile. Acum, condamnați definitiv, se simțea oarecum alterarea situației noastre civile.

Prima operație a fost tunsoarea numărul 1. Am fost duși la frizeria închisorii. Printre clienții care așteptau pe acolo era și faimosul bandit poreclit **Tata Moșu**. Discuta aprins cu alți deținuți cazul „**Stelescu**“, **pedepsirea Trădătorului!** Este interesant de remarcat că chiar în lumea aceasta pierdută, cinică și cu simțul moral complect atrofiat, singurul sentiment care rămânea viu era repulsia pentru „**trădare și trădător**“. „**Tata Moșu**“ a cărui gură lipsită de dinți măcina o dialectică îndrăcită pentru a înfiera de „**trădător**“ când vroia să sublinieze ceva își scutura lanțurile de la picioare făcând o gălăgie asurzitoare. Din aceste discuții am înțeles că Decemvirii erau aduși și ei la Văcărești.

Odată tunși am fost duși la „Sala de Antropometrie“ spre a ni se face fișa. Aici, ne-au pus câte un număr pe piept și ne-au fotografiat din față și din profil. Pihu, fire mai impulsivă, suporta greu aceste formalități. Se reținea din răspuțeri să nu izbucnească, bombănind și strivind din când în când printre dinți cuvântul „**Canalii!**“.

În sfârșit, am fost repartizați la celulele din fundul curții unde cu 6 ani în urmă am stat aproape două luni cu Căpitanul și ceilalți camarazi. Nespuse de mare ne-a fost surpriza și bucuria când aici am dat de Decemviri! Întâlnirea a fost pe cât de neașteptată pe atât de emoționantă. Dintre dâșii nu cunoșteam decât pe Bozântan și Caratânase. Făcusem cunoștință trecătoare în tabăra de muncă de la **Casa Verde**. Dar figurile lor mi-au rămas în memorie bine conturate: Bozântan cu fruntea lui lată și osoasă, bărbia pronunțată și fața-i largă, convulsivă de părea că clocotinda lui energie interioară e gata să izbucnească; mi-a strâns mâna cu neobișnuită putere, uitându-se cu ochii lui pătrunzători, drept în ochi. Caratânase cu o fizionomie poate chiar diametral opusă lui Bozântan: o înfățișare calmă și senină, nuanțată de un surâs oarecum sceptic și

îngăduitor și părul lui până la corbului, ușor ondulat, respira ceva din făptura păstorului mioritic. Dar sub acest calm, se adăpostea o rară energie, care se punea în mișcare mai ales în momentele grele. În jurul acestor doi s-au polarizat **Decemvirii**.

În cele 15 zile cât am stat împreună, am avut prilejul să ne cunoaștem mai bine. După primele cercetări când au fost ținuți la «secret», Decemvirii aveau acum libertatea de a sta în timpul zilei împreună. La fel și noi. Așa după împărtășirea impresiilor «din afară» pe care le aduceam noi și «dinăuntru» ce le-au avut ei, preocuparea tuturor era dacă gestul lor personal va fi folosit ca pretext de guvern pentru a declanșa o nouă prigoană împotriva Mișcării. La această preocupare se suprapunea acum o problemă de ordin extern, revoluția naționaliștilor spanioli condusă de diferiți generali în frunte cu Generalul Franco. Asasinarea tânărului idealist naționalist Jose Antonio Primo de Rivera, fondatorul și animatorul «Falangei» de către cei care urmăreau satanizarea Spaniei, a constituit un semnal de alarmă ce nu mai putea fi nesocotit. Revolta poporului față de această crimă politică a înlesnit acțiunea generalilor. Într-un important colț strategic al Europei se declanșase un război civil. Nu cunoșteam realitățile spaniole atunci, dar cu toții simțeam importanța ce această luptă o prezintă pentru Europa Creștină în general și mișcările naționaliste în special. De aceea, citeam cu mult nesaț știrile din gazete în legătură cu mersul revoluției și încercam să desprindem sensul prin discuții și comentarii.

Preocuparea principală a Decemvirilor era procesul ce va urma, dar nu pentru ei personal, ci pentru Mișcare. Cu toții aveau nestrămutată convingere că își făcuseră o imperioasă datorie, în primul rând față de conștiința lor, pedepsind pe „*Trădătorul care își bătuse joc de atâtea suflete tinere care au crezut în el*“. Țineau să precizeze că internarea în spital a fost un truc spre a se pune la adăpost de revolta stărnită, mai ales printre camarazii săi apropiați.

În urma calomniilor răspândite împotriva Căpitanului și a Mișcării prin foaia sa „**Cruciada Româanismului**“, subvenționată de oamenii Lupeștii, mulți din acești camarazi, în mod spontan, s-au hotărât să-l pedepsească. Chiar grupul lor (al Decemvirilor) a rezultat din contopirea a două echipe, conduse respectiv de Caratănase și Bozântan. Au fuzionat când au văzut că urmăresc același obiectiv, spre a nu se stingheri pe teren-Recunoșteau că au călcat legea disciplinei legionare când au pornit la această acțiune fără să întrebe pe Căpitan. Dar au procedat așa fiindcă erau siguri că el nu ar fi admis o astfel de măsură. Ei însă nu mai puteau răbda! Acceptă cu seninătate orice pedeapsă din partea Căpitanului și a Mișcării. La fel și din partea Statului. Nu se sustrag de la răspundere. S-au predat tocmai, pentru a arăta motivele care i-au dus la această dureroasă operație și spre a-și ispăși pedeapsa cuvenită după legile Țării. Cam aceasta era poziția Decemvirilor exprimată în cursul convorbirilor noastre.

Într-una din zile, ne-au cerut mie și lui Pihu să le arătăm fără nici un menajament și cu toată sinceritatea, cum judecăm din punct de vedere legionar, fapta lor. Problema pusă era interesantă. Dar prezenta și unele laturi foarte gingașe, dacă nu se depășea elementul emotiv dominant în acele momente. Privirea problemei la rece se făcea absolut indispensabilă. În esență le-am spus:

„Fiindcă mi-ați cerut să vorbesc fără menajamente și cu toată sinceritatea țin să precizez: Oricâte justificări din punct de vedere politic, național sau moral ar exista pentru pedeapsa radicală aplicată trădătorului Stelescu, totuși, nu se poate contesta că **din punct de vedere strict creștin**-aceasta o cunosc mai bine cei care sunt teologi - **ea constituie un păcat moral**. Și legionarii care în formația lor spirituală, au la bază dimensiunea creștină, nu pot să rămână insensibili la acest lucru. Aceasta chiar dacă există multe state de structură creștină care mențin în legislația lor pedeapsa cu moartea. Sub acest aspect, **motivele de ordin național sau politic n-ar putea constitui atenuante**.

Singura mare atenuantă o văd în predarea voastră de a ispăși păcatul comis și în fața justiției umane. Faptul că n-a existat nici măcar urmă de intenție de sustragere de la această justiție, arată că nu este vorba de un **act terorist**; ci de o mărturisire activă a unei credințe care, se înțelege este inferioară mărturisirii pasive (nonviolentă), proprie adevăratei structuri creștine, dar cu mult superioară atâtor feluri de ucideri **ilegale** sub iresponsabila formă a terorismului utilitarist individual, colectiv revoluționar, etc., sau cele cu **acoperiri** legale, plutoane de execuții, câmpuri de bătaie, etc. De aceea, **paralel cu ispășirea materială pământească, pentru judecata de apoi, vor trebui rugăciuni continui pentru iertarea păcatului și mai ales căința creștină.**

Sub raportul **disciplinei legionare, insubordonarea apare evidentă.** În acest caz nu se poate invoca circumstanța atenuantă atribuită Nicadorilor, care luaseră o inițiativă similară în momente de cumplită prigoană, când o întâlnire cu Căpitanul devenise aproape imposibilă. **Evitarea aducerii la cunoștința Căpitanului hotărârea de a pedepsi un Trădător, de teamă că el nu o va aproba, agravează și mai mult actul de indisciplină.** Desigur, s-ar putea spune că disciplina legionară are un caracter facultativ, fiind bazată pe un consimțământ unilateral. Din ea se poate evada de îndată ce acest consimțământ încetează; iar Mișcarea nu are nici o posibilitate de constrângere materială spre a o face respectată. Totul depinde deci de lealitatea și spiritul de răspundere al acelor care militează în rândurile ei. Maximum de pedeapsă ce l-ar putea aplica ar fi darea afară din Mișcare. Dar acest lucru rămâne în realitate fără efect căci, cel care comite acte grave de indisciplină nu se mai sinchisește de această pedeapsă. Poate chiar o dorește!

Partea mai interesantă este că în cazul de față puterea de decizie a Căpitanului nu este absolut liberă. Faptul că însuși el, ca și Moța de altfel, s-au găsit în situația fără ieșire de a răspunde la abuzuri sau trădare prin gesturi

violente, îl stingherește să ia măsuri de pedepsire în cazuri similare. Mai mult: va trebui să arate chiar mai multă înțelegere indiferent de riscurile ce le-ar prezenta o asemenea atitudine de natură a crea confuzii. Alte posibilități ar fi fost dacă fundatorii Mișcării printr-o fatalitate n-ar fi fost constrânși de împrejurări să meargă în tinerețea lor pe drumul violenței, fie și sporadice, spre a nu fi sufocați de politicieni abuzivi. Această fatalitate continuă. Și, în ultima analiză, legionarii sunt victimele ei.

După aceste câteva precizări sumare în probleme de conștiință individuală și disciplină internă, se poate vedea cum se reflectă cazul cu pedepsirea trădării lui Stelescu pe plan strict politic, ținând seamă de înclinațiile sale spre fărădelegi (abuz de putere), servilism față de anumite forțe, uneltiri și calomnii. Dacă pedepsirea lui Duca a intimidat aceste înclinații spre abuz de putere, pe plan exterior, la politicieni, arătând că există și riscuri când se întinde prea mult coarda și oamenii nu mai pot răbda, strașnica pedepsire a lui Stelescu va împiedica eventual alte canale infiltrate în Mișcare să se preteze la un joc atât de infam ca al acestuia. Și aceasta nu va fi puțin căci se blochează din început, în mod prompt, sistemul cu breșe pentru atacuri din interiorul Mișcării. În această perspectivă, atât jertfa Nicadorilor cât și a voastră, cu toate neajunsurile ce le comportă, nu vor rămâne zadarnice.

Desigur, cum am spus, din punct de vedere creștin, aceste acte violente rămân regretabile. Dar ele au fost o consecință a opresiunii exercitată din sugestii străine, prin politicieni înstrăinați și vânduți. Dacă Legionarilor li se lăsau libertățile garantate de Constituție și nu erau denigrați sub toate formele și cu toate mijloacele, desigur, nu s-ar fi ajuns la asemenea acte disperate, Poporul simte acest adevăr. De aceea, cu toată campania de presă, pentru denigrarea voastră, speculând mai ales faptul că pedepsirea s-a produs la spital, el a înțeles spiritul vostru de jertfă și nu s-a lăsat derutat. Măine poate îl va preamări, căci nimic nu este mai adânc repudiat de sufletul omenesc decât trădarea. Se

poate observa și aici în închisoare până și la oamenii cei mai decăzuți, făptași de lucruri abominabile.

Indiferent de aprobările sau dezaprobările din afară, suportul vostru moral permanent îl veți găsi în ideea de a vă fi sacrificat pentru ridicarea acestui Neam românesc atât de obidit în propria lui Țară. După trecerea euforiei obișnuite proceselor politice, vor urma zilele monotone de închisoare. Atunci se va **simți mult mai greu drumul calvarului pe care din proprie voință, l-ați ales. Să știți însă, că nu veți fi singuri. Cu gândul și cu rugăciunile vă vor însoți cei mai buni dintre camarazi.**

După această expunere oarecum schematică și în unele părți prea **obiectivă** dacă nu chiar rece, le-a vorbit Pihu cald și patetic cum era în stilul lui, exaltând spiritul de jertfă, astfel că a apărut mai complex gândul nostru.

Au urmat și alte discuții, mai ales cu Bozântan care, prin formația lui teologică avea o înclinație deosebită pentru probleme de această natură. Cu această ocazie s-au făcut multe lămuriri extrem de utile.

În această atmosferă trepidantă și încărcată de impresii, cele 15 zile de închisoare s-au scurs aproape fără să ne dăm seama. Parcă ne părea rău că va trebui să părăsim închisoarea. Contemplând acest mănunchi de tineri strâns din toate unghiurile României Mari pentru a merge senin pe drumul dăruirii totale, înțelegeam cât de profunde sunt prefacerile sufletești, care frământă noile generații. Din ce adâncuri porneau aceste impulsuri spre sacrificiu? Simțeau cu înfrigurare că se dospește un nou destin românesc.

Imaginea acestui grup de tineri camarazi mi-a rămas vie ca fresca unui pictor de geniu, atât de expresive și variate erau figurile lor proiectate pe fondul senin și comun al jertfei totale. Imperturbabilul Caratănase, frământatul Bozântan, reflexivul și distinsul Curcă, Pele cel cu ochii mari și plini de duioșie, chipeșul Bogdan cu gâtul înalt și vânjos ce amintește de David sculptat de Michel-Angelo, elegantul Atanasiu cu ochii adânci și fața mereu înseninată de umor

blajin, răpitorul Fani Georgescu cu părul deschis ondulat, ochii isteți și fața însoțită, îndesatul, practicul și realistul State, hătrul bun de glume Radu, care înveselea atmosfera, cântând cântecul la modă pe atunci „Radu Mamei, Radule!” și veșnicul absorbit în calculele matematice, distratul Trandafir, care și-ar fi pus chiar capul în lațul funiei de spânzurat, fără să ia seamă.

Contemplând toate aceste alese exemplare ale elitei românești, îți venea în gând imediat întrebarea: merita o epavă ca Stelescu atâta cantitate și calitate de jertfă? Sau poate a fost necesar spre a se pedepsi exemplar trădarea să alerge din toate unghiurile Tării flăcăi din cei mai aleși? Sunt semne de ale destinului.

Despărțirea de Decemviri a fost emoționantă. Întâmplarea a făcut ca să fim pentru ei primii soli ce transmiteam direct gândurile, îngrijorările și dragostea lor legionară pentru Căpitan și camarazii de afară.

În regulă cu pușcăria și cu hârțile la mână, am pornit îndată spre tabăra de muncă de la Carmen Sylva, unde se găsea și Căpitanul. Aici am rapotat și povestit cum am stat la Văcărești cu Decemvirii și am adus noutăți de la ei. Pihu a petrecut restul concediului în tabără. Eu am zăbovit numai câteva zile și apoi am plecat în Cadrilater.

Și toate aceste amintiri cu alibiurile lor au fost răvășite apoi de **vifornița cea mare**, cumplita prigoană survenită nu după mult timp (la începutul lui 1938). Cei mai aleși dintre legionari în frunte cu Căpitanul, au pierit în această prigoană dezlănțuită de forțele răului. Atunci au fost uciși și Decemvirii, bravi camarazi pe care am avut norocul să-i cunoaștem și să-i apreciem în închisoarea făcută împreună la Văcărești. Pe unii dintre noi uraganul prigoanelor ne-a smuls din Țară și ne-a aruncat peste mări și țări, prin amare și fără de sfârșit exiluri. În cutele inimilor noastre coplesite de amărăciuni, păstrăm ca pe ceva sfânt amintirile Camarazilor ce nu mai sunt și răscolindu-le, rețrăim vremurile de mari și genuine speranțe ce au trecut...

MITI DUMITRESCU

(Răzbunătorul morții Căpitanului)

Pe Miti Dumitrescu l-am cunoscut pentru prima dată în Martie 1939, în refugiul de la Berlin. Venise cu câteva săptămâni în urma noastră.

Pe drumul refugiului îl mânase înfrigurata întrebare «dacă trăiește Căpitanul». În acea perioadă de timp zvonul că trăiește Căpitanul tindea să devină o certitudine pentru cei mai mulți. Sentimentul legionarilor ca și al întregii suflări românești care nu puteau concepe «moartea Căpitanului» era din ce în ce mai cinic alimentat de Siguranță cu fel de fel de zvonuri. Se urmărea diluarea revoltei și potolirea setei de răzbunare prin lansarea și întreținerea acestei iluzii. Nu curiozitatea l-a îndemnat pe Miti Dumitrescu să caute lămurirea acestei întrebări. Ci altceva: Năpraznica hotărâre care se învolburase în pieptul lui în dimineața acelei triste zi de Noiembrie, când s-a anunțat oficial și cinic asasinarea Căpitanului, era suspendată acum de întrebarea «dacă El trăiește». Așadar rostul lămuririi lui era adânc!

Din prima clipă cum l-am cunoscut m-a sondat în această chestiune. Credea că eu aș fi printre aceia care ar cunoaște adevărul. Apoi mi-a spus că are misiunea de la Nicoleta să afle adevărul și să se întoarcă în Țară. Simt și astăzi privirile lui înfrigurate țâșnite din ochii săi mari și frumoși care reflectau în adâncuri vâlvătaia unei mari tensiuni suflatești.

Deși nu-l cunoșteam și nici n-auzisem despre el - Miti Dumitrescu era de curând încadrat în Mișcare - mi-a inspirat deplină încredere. l-am împărtășit gândul întreg și poziția pe care mi-o fixasem în această chestiune și care în esență era următoarea: Căpitanul nu trăiește. Siguranța, după lovitura de șoc dată prin comunicatul oficial, manevrează acum în sensul de a destrăma în zvonuri

contradictorii și în confuzie orice atitudine fermă a Mișcării Legionare. Trebuie să întoarcem această manevră. În general pentru marile mase legionare, întărirea credinței că trăiește Căpitanul nu numai că nu strică dar este chiar necesară pentru greua perioadă de tranziție în care ne găsim. Însăși conducerea Mișcării trebuie să simuleze că este derutată și că se leagănă în această **iluzie**. Însă întreaga acțiune va trebui să și-o bazeze pe faptul precis: «Căpitanul a fost asasinat». În timpul când îi făceam această expunere fața lui Miti se schimba alternativ în modul cel mai impresionant. La gândul că nu trăiește Căpitanul fața lui se întuneca adânc și totuși parcă la lămurirea acestui gând i se ilumina ca o noapte de furtună brăzdată de fulgere. Apoi s-a comprimat sub mușchii care pe îndelete începeau să se destindă spre înseninare. Părea că revolta involburată năpraznic din ziua morții Căpitanului și zăgăzuită luni de-a rândul de chinuitoarea incertitudine, se prăvălea acum peste zăgazul rupt în albia implacabilei sale hotărâri inițiale. Acum putea fi senin pentru că și drumul pe care își propusese să meargă era clar.

Așa a fost tot timpul cât a mai stat printre noi: luminos, senin, înalt, distins, corect și elegant la gând, la vorbă, la gest și la faptă. Când îl vedeai îți aduceai aminte de omul nou, de eroul pe care îl dorea și aștepta Căpitanul. «Un uriaș în mijlocul istoriei noastre care să lupte și să biruiască împotriva tuturor dușmanilor Patriei... Tot ce-și poate imagina mintea noastră mai frumos ca suflet, tot ce poate rodi rasa noastră mai mândru, mai înalt, mai drept, mai puternic, mai înțelept, mai curat, mai muncitor și mai viteaz». Parcă aceste rânduri ale Căpitanului au fost croite pe talia lui Miti, căci nu pot fi altele care să-l oglindească mai complex.

Într-o zi de lunie veni la mine în cameră. Mi-a spus că și-a fixat ziua plecării. Vroia să-mi încredințeze un pachetel în care se găseau lucrurile lui cele mai dragi: scrisori și fotografii de acasă și corespondența avută cu

camarazii săi din Țară. Înainte de a mi-o preda s-a uitat dus cu gândul la o fotografie: era a sorei sale care ținea în brațe un copilăș. Era emoționat ca în momentul ultimei despărțiri - căci se vede și-a pus în gând ca întors în Țară să nu mai meargă pe la ei - dar își stăpânea cu multă discreție emoția.

Înainte de plecare ne-am plimbat singuri pe aleea cu mesteacâni de la Amalienhof. Rar s-ar putea vedea atâta măreție și seninătate în preajma unei hotărâri care îl ducea spre jertfa totală. La despărțire mi-a strâns emoționat mâna, s-a uitat adânc în ochii mei și mi-a spus: „**Aveți grijă ca Mișcarea să nu se rătăcească de pe linia Căpitanului**“... A plecat. Parcă îl văd și astăzi pășind măsurat și elegant pe aleea cu mesteacâni înverziți unde la mângâierea soarelui, păsările, florile și întreaga făptură ridică imn **vieții pământești!** Când a ajuns la cotitură s-a întors, a ridicat brațul și a salutat. Dar mie mi s-a părut mai mult a fâlfâit de aripi cu care un arhanghel venit să pedepsească își lua zborul spre seninătatea Dacilor nemuritori.

Jertfa lui Miti Dumitrescu și a camarazilor săi are adânci semnificații. Mai toți prahoveni (doar Ovidiu Isaia era originar din Macedonia), au erupt din stratul țărănesc al poporului român rămas nealterat. Pe acest fond **dacic** educația și ideea de jertfă a Căpitanului a rodit mai mult. Aici era în elementul său. Trecerea prin școli înalte băntuite de **filosofia materialismului** iudaic unde totuși s-au distins - nu i-a alterat în esența lor. Dimpotrivă le-a biciuit și mai mult setea după **învățătura Căpitanului** care avea ca apoteoză **înfruntarea morții**. Miti Dumitrescu, ca și prietenul său drag Nae Dumitrescu, mort în explozia din strada Căpitan Oarcă, despre care adesea îmi vorbea cu atâta emoție, făcea parte din pleiada aceea de intelectuali tineri care au găsit în Mișcarea Legionară un sens în viață mai potrivit esenței lor rasiale și pe care nu-l puteau găsi în altă parte. Făcea parte din marea armată a „Dacilor nemuritori” care trăiesc în neamul românesc formând nesecatul izvor al Mișcării și care indiferent dacă sunt încadrați sau nu, tot ai Căpitanului sunt. Ceea ce a îngrozit

mai mult lumea veche la pedepsirea lui Armand Călinescu a fost tocmai faptul că mai toți acei care se jertfeau cu atâta voluptate și în special Miti, nu figurau în **fișele** de la poliție. Ce rost mai aveau atunci închisorile, lagărele de concentrare și toate **fișele** poliției din moment ce fulgerarea putea veni din orice parte?

Lupta lua adevăratul ei sens. Mișcarea Legionară nu mai era o mână de exaltați **care putea** fi nimicită prin strângerea și nimicirea lor. **Era însăși esența nației.** Dar mai mult: Până la Miti, eroismul legionar al **Nicadorilor**, al **Decemvirilor** și al tuturor camarazilor căzuți, deși de aceeași esență, totuși nu putea fi apreciat și încercat în toată adâncimea lui. Trăia Căpitanul în care se oglindea fiecare dintre aceia care mergeau să se jertfească și care constituia o chezășie că jertfa lor va rodi, iar Căpitanul „**va face o Țară frumoasă ca soarele sfânt de pe cer**“. Călăii noștri au crezut chiar că voluptatea de jertfă este determinată exclusiv de acest lucru și au fost siguri că după dispariția Căpitanului se va stinge și flacăra eroismului legionar. Într-o discuție pe care a avut-o Armand Călinescu cu G-I Sichițiu acesta i-a spus că dacă va dispărea Codreanu va dispărea și Mișcarea Legionară. (Circ. Nr. 145).Faptul că nu s-a produs vreo reacțiune imediat după moartea Căpitanului le-a întărit această convingere. Luni de-a rândul și-a plimbat Armand Călinescu din ce în ce mai sfidător grimasa lui satanică peste o întregă lume cernită de durere mută. Pentru mulți care începeau să se clatine și să se scufunde în **mlaștina desnădejdiei**, părea totul sfârșit!

În munții de suferință și jertfă legionară, Miti Dumitrescu va rămâne un pisc lângă Căpitan și alături de ceilalți mari eroi ai Legiunei. Prin ei va respira neamul românesc în Istorie.

„Ei strălucesc în Istorie ca niște chipuri de aur care, fiind pe înălțimi, sunt bătute în amurg de lumina soarelui, în timp ce peste întinderile cele de jos, fie ele cât de mari și cât de numeroase se așterne întunericul uitării și al morții“.

Berkenbrück 21 Sept. 1941

DIN VIAȚA ZBUCIUMATĂ A LUI GRIGORE PIHU

I.

Crâmpieie din viață - Viața zbuciumată a lui Grigore Pihu a fost ca un torent de munte care se rostogolește tumultuos spre destinul său, izbindu-se de adversitățile de stânci dar rămâne mereu pur și cristalin. Este greu ca o asemenea viață să o poți prinde în vadul unor caracterizări după cum greu este să poți capta năvalnicele șuvoaie venite dinspre munte.

Oricine l-a cunoscut prima dată pe Grigore Pihu, cred că s-a întrebat: De unde descinde acest haiduc cu fruntea lată ca un plai însoțit pe care adesea se plimbă nori grei de gânduri cu priviri de jar țâșnite de sub sprâncene stufoase care aduimecă depărtările și scapără la orice nedreptate? Ce tragedie se zbate mută și fără tânguii în pieptul acestui tânăr care de mult și-a pierdut râsul? Ce lume dusă poartă în sufletul său și ce gânduri îl frământă? De unde descinde acest haiduc furtunatic?

2. Crescut pe ruine - Grigore Pihu s-a născut în anul 1903 în comuna românească Sipșca, din Albania de

sud. Această comună aflată la câțiva kilometri depărtare de vestita Moscopole, metropola românismului de la sud și focar de cultură și civilizație pentru întreaga peninsulă Balcanică, a avut în veacurile trecute o mare dezvoltare culturală și economică. Tradiția din bătrâni spune că avea peste 10.000 de case și împreună cu Nicea, Nicolița, Linotopea, Grabova, etc., formau o diademă de stele pentru regina lor care era mândra Moscopole. Ele constituiau **hansa** noastră care lega Occidentul cu Orientul apropiat și vehicula cultură și civilizație. Aceste așezări românești erau în mijlocul albanejilor - scrie la 1814 savantul francez Pouqueville - consulul general al lui Napoleon la curtea lui Ali Pașa din Ianina - „ca niște stupuri de albine muncitoare care se așează câteodată printre crăpături de stânci în jurul cărora mugesc șuvoaiele. Păstori vigilenți, meseriași sobri, acești Români care se consideră descendenții Romanilor stabiliți în Candavia de către Quintus Maximus au durat în secolul al XI pe ruinele orașului antic al Mosches pe acel al Moscopolei și dintr-un simplu câmp de păstori, această colonie devenise metropola comercială a Epirului. Pe la sfârșitul veacului trecut număra aproape 40.000 de suflete și în 1788 populația sa crescuse cu încă un sfert și promitea destine mărețe creștinilor din aceste părți uitate ale Greciei. Școlile din Voscopoli înfloreau, civilizația se anunța sub auspiciile religiei și a prelaților săi; dar geniul despotismului, dușman al oricărei prosperități putea oare să sufere ca un oraș liber să se ridice în sânul imperiului său? Hoardele Mahomedane ale Daglilor și a Coloniaților au dat primii semnalul nenorocirilor începând să jefuiască, (détrousser) și să asasineze caravanele care frecventau piețele Voscopolei. Pe de altă parte Beii turci din Muzacheea sub pretext de a proteja pe supușii sultanului (Grand-Seigneur) au introdus garnizoane în oraș și după ani de devastări, jafuri și crâncene războaie, Voscopolea dispăru de pe fața Albaniei. Două sute de cabane locuite de păstori sârmani este tot ce a rămas din acest oraș pe care mizeria nu va întâzia să-l îngroape; vastele sale ruine încă îi mărturisesc splendoarea apusă.

Râul Apsus care străbate valea Mosches în mijlocul unei mulțimi de sate incendiate pe un parcurs de 12 ore până la Berat, nu mai udă acum decât câmpii tăcute și morminte triste, monumente ale anarhiei devorante (hărpărețe)! «Pouqueville în Voyage de la Grèce, pag.45-46, Vol.III, edition II).

Ecolul acestor lupte crâncene și întreaga melancolie a ruinelor ce respiră adânc încă din anii copilăriei, încarcă sufletul zbuciumat al lui Pihu. Baladele eroice populare în care se cînta vitejia Moscopolenilor, Nicolcenilor și a celorlalți români care au murit luptând contra unor hoarde de zeci de ori mai numeroase, îi învolburau energia, pe când ruinele întinse îi dădeau tristeți adânci și tăcute. Adeseori părea un Șipșcan cu toate energiile răscolite de aprige lupte care încă mai supraviețuiește pe aceste ruine, cu spada în mână. Revolta clocotește în el, mușchii îi sunt încordați, ochii aruncă văpăi, dar în adâncuri sufletul lui plânge ruinele și frații lui de sânge căzuți. Se simte singuratic, un luptător din altă lume care pare că trăiește pentru răzbunarea năprasnică a nelegiuirilor dar care poartă în inima lui mare și frământată întreaga melancolie a cuvintelor care se pot spune și pentru Moscopolea și Șipșca lui dragă: „Nu învie morții, în zadar copile!“ Această revoltă și această melancolie a ruinelor din ținuturile natale, o va purta în sufletul său prin lume și bietul Pihu nu va putea râde, fiindcă i se va părea o profanare „ca râsul la mormânt“.

3. Primul cuib de luptă. - Pe Pihu l-am cunoscut pentru prima dată la școala din Salonic. Era în primăvara anului 1920. După trei ani și mai bine de întrerupere din cauza războiului, Școala superioară de comerț a României din Salonic își redeschidea cursurile. Era singura școală românească de grad secundar din Balcani după desființarea Liceului român din Bitolia de către Sârbi. Din toate ținuturile locuite de Români (Macedonia, Pind, Epir, Albania, Tessalia) veneau acum elevi. Mai mult decât

setea de instrucție și cultură simțeam că ne mână la această școală instinctul național. Elementul nostru răzlețit în enclave pe întreaga întindere a Peninsulei Balcanice și împărțit prin tratatul de la București (1913) sub stăpânirea atâtor state șovine, care duceau o sălbatică politică de deznaționalizare, se regăsea prin tineretul său la această școală. Aici se colectau toate suferințele de acasă și printr-o mare spovedanie se învolburau în lozinci de luptă dârză. Eram prima serie de după război și generației noastre îi revenea sarcina să reînnoade firul tradiției de luptă pe care a avut-o înainte de război școala din Salonic și Liceul din Bitonia (Monastir). Simțeam de pe atunci că după stilul și ritmul de viață pe care îl va imprima seria noastră se vor orienta și celelalte serii care ne vor urma an de an. Și acest sentiment de răspundere pe lângă marea dragoste ce ne unea, înmănunchea și mai vărtos micul nostru grup care nu se va despărți cu toate grelele încercări pe care le va străbate.

Acesta a fost - aș putea spune - primul nostru cuib de educație și luptă. Din el făceau parte dintr-un început lancu Caranica, Sterie Ciumeti, Grigore Pihu, Zdrula Nicolae, Ghițea Gheorghe, Sterie Ficăta, Mamali C., Sterie Dului, Ionel Nacu, Rigea Andrei, Ioan Badralexi, Papușanu, G.Piscu, Petre Caranica, Garibaldi, Pariza, Isaia Isaia și mulți alții care au urmat. Eram din toate ținuturile. Seara, după rugăciunea colectivă de înainte de culcare, ne strângeam pe furiș în vreun colț din curtea internatului. Acolo povesteam fiecare de acasă. Aproape fiecare din noi avea câte o jertfă căzută pentru credința și limba sa românească, victima teroarei grecești, începută în 1905 și continuată ani de-a rândul. Frageda noastră copilărie fusese din belșug scăldată în sânge nevinovat. Evocarea martirilor noștri era un prilej de mare și adâncă reculegere, iar faptele pedepsitoare ale **comiților** - haiducii noștri - care au îmbrățișat arma și calea codrului pentru ca să apere „limba și Fara” (Neamul), ne dădeau un irezistibil avânt de luptă. Mulți din ei ca Gheorghe Mucitani, supranumit Casapu, Cola

Nicea, Mihail Handuri, Teguiani, etc., au părăsit băncile școlii și încă elevi fiind, au apucat drumul haiduciei ca să răspundă cu vârf și îndesat, grecilor. În această atmosferă, zburdălnicia tinereții capătă de timpuriu forme aspre și grave. Beatitudinea și viața ușuratică a elevului ștregar și spilkuit care se gândește și la cariera lui viitoare, noi nu am cunoscut-o. Respirația noastră a fost lupta. Aici ne-am călit sufletele. Mi-l amintesc și azi pe Pihu în mijlocul acestui mănunchi masiv și grav. Povestea transfigurat și patetic episoade din luptele Moscopolenilor, Nicolcenilor sau a Șipșcanilor, transmise prin balade sau graiul bătrânilor. Păreau melodii profunde de orgă sau zbuclium de muzică wagneriană din crepusculul zeilor.

Căliți sufletește, când veneau vacanțele și în special vacanța de vară roiam prin comunele noastre de munte. Aici începeam lupta. Cântece naționale, șezători, turnee de teatru, războaie cu pietrele cu elevii greci, cu toate inerentele conflicte cu autoritățile respective care mai aduceau și câte un beci de poliție, erau singurele noastre distracții și odihnă de vacanță.

Reîntorși la școală povesteam întâmplările și cântăream rezultatele obținute din aceste mici bătălii.

Despre evenimentele din Țară nu știam mare lucru fiindcă rar se întâmpla să punem mâna pe vreo gazetă la care erau abonați profesorii noștri. Din marile manifestații publice antiromânești făcute de jidanii din Salonic și din atacurile furioase ale presei lor care apărea în limba franceză, am aflat despre studenții **huligani** români și despre „criminalul Codreanu”. Prin inimosul român Caramuzi, meseriaș din Salonic care intrase în corespondență cu profesorul A.C. Cuza, am aflat lucruri mai precise despre mișcarea națională izbucnită la 1922. Instinctiv simțeam necesitatea de a participa la această luptă, mai ales că democrațiile jidovești care se țineau lanț ne terfeleau neamul și țara. Viața severă de internat însă nu ne îngăduia acest lucru...

În ultimii ani din cursul superior preocupările noastre

au început să desprindă din ce în ce mai clar conturul realităților în care era problema noastră națională. Următoarele trei probleme ne frământau mai mult și anume:

a) Dacă statul român are posibilitatea să protejeze elementul românesc aflat în diferite state asupritoare pe întreaga Peninsulă Balcanică.

b) De ce tineretul nostru plecat să-și desăvârșască studiile în țară, se stabilește acolo și uită de cei de acasă, și ce posibilități de remediere ar exista pentru înlăturarea acestui proces dăunător.

c) Problema salvării elementului românesc prin repatrierea lui în țară. Această din urmă problemă care pentru prima dată s-a pus neamului din Macedonia era cea mai presantă, mai grea și mai dramatică. Schimbul de populație intervenit între Turcia și Grecia, după nimicirea armatelor grecești în Asia Mică, a adus peste un milion și jumătate de refugiați greci în schimbul celor 500.000 de turci care trebuiau să părăsească Grecia. Acest surplus de peste un milion de refugiați, guvernul grec l-a folosit ca armă pentru a coloniza în special ținuturile din Macedonia cu populație alogenă românească și bulgărească. Izlazarile și proprietățile agricole care formau baza creșterii vitelor, ocupația de căpetenie a românilor de acolo, au fost expropriate și împărțite la refugiați. Populația noastră exclusă de la împroprietărire rămânea muritoare de foame. De asemenea meseriașii și negustorii de la orașe erau puși la index, șicanați de autorități și înlocuiți cu refugiați greci. Nu erau cruțați decât dacă și-ar renega limba și neamul. Această situație făcea ca repatrierea în țară să fie cerută de însăși populația de acolo amenințată. Vorbea instinctul de conservare. „Dacă Țara Mumă - spuneau oamenii simpli din popor - nu ne poate apăra aici, atunci să ne ia acolo - fiindcă noi vrem să rămânem români”.

4. Deziluzii - În două congrese care au avut loc la Veria, unde au participat delegați din toate regiunile amenințate, s-a hotărât emigrarea în Țară. A fost tragedia

cea mai mare a generației noastre. Asistam la un exod al mult zbuciumatului nostru neam. Simțeam cum trosnesc rupându-se lăcrămând, rădăcinile care de veacuri ne leagă de locurile noastre de naștere. Multe din frumoasele noastre comune din munte se vor despopula pe rând și vor cădea în ruină. Tragedia Moscopolei, Gramostei și a celorlalte comune românești se va repeta sub ochii generației noastre. Sensibilitatea noastră va fi brăzdată de sfâșietorul scrâșnet al dezrădăcinării. Acum înțelegeam mai bine drama lui Pihu. Viziunea exodului și a ruinelor lăsate în urmă ne turbura profund. Dar oare, ne gândeam la acest neevitabil proces? Nu puteam crede. Era așa de frumoasă România văzută de departe! Toți o iubeam cu pasiune. Pihu mai mult ca toți. Era întreaga noastră speranță.

La 1925 am terminat școala. Pihu a plecat imediat în țară. Iancu Caranica și Gheorghe Ghițea plecaseră mai înainte. În toamna aceluiași an am plecat și eu cu primul vapor de coloniști. Și rând pe rând ne-am reîntâlnit cu toții la București. Devenisem studenți și o nouă viață se deschidea în fața noastră în acest oraș al veseliei și al petrecerilor. Dar în primul moment am simțit că sufletul nostru nu poate avea nici un fel de aderență cu astfel de viață. **Mediul trepidant și frivol cu spuma lui cosmopolită de esență iudeo-levantină, cu petrecerile și viața ușoară, ne repugna.** Această urbe, împetrițată ca un maidan în care s-au strâns atâtea gunoaie aduse din cele patru vânturi, era inima care să pulseze sentimentele, idealurile și energia creatoare a României Mari? Prin această inimă descompusă trebuia să bată năzuințele și durerile noastre, iar pișicheri monoclași și pomădați ce bat trotuarele Căii Victoriei - „astă plebe, ăst gunoi”, cum spune Eminescu - să ni le tămăduiască?!

Era îngrozitor pentru noi. Poate mediul auster în care trăisem până atunci ne făcea să simțim mai izbitor duhoarea acestei lumi în plină descompunere. Românii adevărați de baștină și intelectuali de rasă, în acest mediu frivol, retrași în sânul familiilor lor, duc o viață demnă și cinstită. Dar aceștia n-au nici un cuvânt în treburile publice

și sunt aruncați la periferia vieții politice.

Pihu suferea mai mult ca toți. El care organic repudia ușurința și neseriozitatea era într-un permanent clocot și scârbit peste măsură.

Instinctiv grupul nostru s-a strâns mai mult. Simțeam primejdia acestui mediu. **Duhoarea lui se insinuiază pe îndelete și ofilește orice sentiment viril și orice năzuință înaltă.** Vedeam ravagiile făcute printre mulți tineri de ai noștri plecați puri și sănătoși de acasă pe care acum însă îi găseam de nerecunoscut. Și acest proces era general. Câți tineri curați veniți din lumea sănătoasă a satelor să soarbă lumină, nu se sufocă sufletește aici pentru ca apoi cu instinctul de conservare atrofiat să devină agenții de descompunere morală și națională! În scurt timp am desprins din această situație răspunsul la întrebările ce ne frământau pe când eram elevi la Salonic.

O Românie oricât de mare ar fi ea în situația această morală a păturii conducătoare, nu poate fi o Românie puternică și respectată, ca să-și apere fiii săi de peste hotare.

Atâta timp cât tineretul nostru va veni să-și desăvârșească studiile în acest mediu, nu numai că va uita de cei de acasă, dar va deveni sigur ferment de descompunere. Ne-am pus în gardă de acest mediu Bucureștean și ne-am hotărât să facem din viața sănătoasă a grupului nostru, un punct de sprijin pentru cei ce vor veni an după an în urma noastră. Și Pihu Grigore, prin austeritatea și severitatea lui era un stâlp al acestei oaze de viață curată în trepidația și frivolitatea bucureșteană.

5. Lupta studentescă - De pe această bază de plecare am intrat în luptă. Manifestațiile studentești erau în toi și grevele se țineau lanț. Am participat și noi activ pentru reușita mai multor greve. Simțeam însă cum elanul combativ al studențimii începea să fie manevrat de o speță de studenți sforari, limbuți și panglicari, care făceau și diplomație întreținând legături ascunse cu Ministerul de

interne și Siguranță. Erau suflete deformate și ofilite de Calea Victoriei. Putregaiul însă începea să roadă mai adânc. Următoarea împrejurare ni l-a dezvăluit în toată gravitatea lui. În timpul unei greve din primăvara anului 1926 pe când făceam de pază la intrarea unui gang de la Academia Comercială, pe atunci în Piața Palatului, spre a opri pătrunderea la cursuri a studenților jidani și a românilor slabi, am avut prilejul să vedem un student naționalist cu svastici pe piept și baston în mână. Dădea gălăgios ordine și inspecta gangurile și scările. Mi se pare că îl chema Mareș. După încetarea grevei, s-a descoperit că acest student de naționalism gălăgios, avea grijă ca odată cu inspecțiile sale să semneze și în condica de prezență de la cursuri, pentru a nu suferi consecințe din partea Rectorului.

Eram uluiți. Această mișelie ne-a zguduit profund fiindcă o vedeam camuflată în tricolor. Este drept că odată demascat acest student n-a mai îndrăznit să vie la cursuri. Și am fi uitat poate de această urâtă întâmplare dacă într-o zi nu l-am fi văzut într-o postură și mai alarmantă.

Mai mulți dintre noi ne-am hotărât să ne înscriem în Ligă (L.A.N.C.) și ne-am dus la birourile din fosta clădire a Băncii Națiunii din fața Palatului, să facem formalitățile. Am rămas uluiți când am văzut că acest **cuzist** se mișca prin birourile Ligei ca la el acasă. Se vede că avea vreo însărcinare. Ne-a înecat scârba și nici n-am protestat. Am considerat că este inutil și am coborât scările profund dezamăgiți. Ne-am dat complect de bine seama că este ceva putred și în această organizație. Rupturile și dizidențele care au urmat în scurt timp după aceea au verificat convingerea noastră. Și acest lucru ne-a determinat să ne limităm lupta la problemele noastre specifice. În special problema coloniștilor era de mare actualitate. Eram cu sufletele troienite de mari decepții care însă nu erau ultimele. Nu găseam sprijin moral decât în Eminescu pe care Pihu adesea îl citea și recitea cu pasiune.

6. De piept cu politicienii- În Cadrilater situația coloniștilor se agrava din ce în ce mai mult. Dintr-un început au fost întâmpinați cu ostilitate din partea celor interesați și anume:

- a) Iridenta bulgară;
- b) Politicienii cu interesele electorale și pământuri de ale statului acaparate;
- c) Aparatul de stat corupt începând de la ultimul agent agricol, fiscal, sanitar sau polițienesc și până la rangurii din ministere.

Ca în toate problemele mari ale neamului nu exista nici în problema colonizărilor o politică de stat. Interesele lăaturalnice huzureau. Acum toate aceste interese potrivnice se coalizau și cu asistența presei jidovești din Sărindar, încercau să zădărnicească orice așezare românească în Cadrilater și să compromită însăși ideea de colonizare.

Dintr-un început grupul nostru a încercat prin zeci de memorii și audiențe la oamenii politici să pună și să lămurească problema românilor din Peninsula Balcanică amenințați cu deznaționalizarea și corolarul acestei probleme care era repatrierea în Țară. Totul părea însă în zadar. Politicianismul român nu vedea decât interesele sale meschine. Fără ca să se ia vreo măsură de ocrotire pentru Românii de peste hotare, s-a interzis intrarea în Țară a oricărui român. **Jidanii, Grecii, Armenii și orice levantin puteau veni în România nestingheriți. Numai Românii nu aveau acest drept. Mai mult: se urmărea trimiterea peste graniță a celor care s-au colonizat în Cadrilater.** Pe de altă parte, bande de comitagii bulgari răspândeau teroarea, ca să facă viața imposibilă și să-i determine să plece. Bieții coloniști în mijlocul acestei coaliții de adversități erau singuri. Am sărit cu hotărâre în ajutorul lor. Am dat alarma în Capitală și prin înțelegerea lui **Gh. Sârbulescu** care pe atunci era **președintele** centrului studențesc din București, am mobilizat întreaga studențime în această luptă. Am organizat în vacanța Paștelui din 1927 o excursie documentară prin toate satele de colonoști începând de la

Turtucaia și până la Șabla și Caverna. La această excursie a participat și Tudose Popescu. Era primul pe care l-am cunoscut dintre Văcăreșteni. Moralul coloniștilor era întărit. Nu se simțeau singuri. Și iredentiștii bulgari au început să-și dea seama că de data aceasta acțiunea lor teroristă de intimidare nu are șanse de reușită. Dimpotrivă ar putea să atragă reacțiuni violente.

Întorși la București, am organizat manifestații grandioase pentru cauza coloniștilor, cerând înlăturarea prefectului averescan din Durostor, Ghibănescu care agitase chestiunea evacuării coloniștilor din Cadrilater. Într-o manifestație violentă în piața Teatrului Național, când au avut loc ciocniri cu cordoane de jandarmi și gardieni care, pentru intimidare au tras focuri de armă, am fost arestați 14 inși printre care se găsea **Tudose Popescu și GH. Sârbulescu**. Era prima noastră închisoare în țară și poate prima dată când fortul Jilava, primea în zidurile sale studenți naționaliști. Acest lucru a făcut pe profesorul Nae Ionescu să atace în **Cuvântul** pe Octavian Goga, Ministru de interne în guvernul de atunci, arătând că **Jilava** este cetatea universitară pe care o dă el studențimei naționaliste. Afară agitațiile creșteau. Se cerea înlăturarea Directorului Prefecturii Capitalei, Săulescu, care brutalizase pe studenți în beciurile poliției și amenințase cu palme pe Tudose Popescu.

După o deținere de două săptămâni la Jilava, am fost puși în libertate fără ca comisarii regali care ne-au instruit să ne facă acte de dare în judecată. În scurt timp după aceea, a căzut și guvenul Averescu. A urmat guvernul de diversiune liberală Știrbey care a pregătit venirea liberalilor la putere. Toate aceste combinații de culise n-au putut opri venirea la putere a Național-Țărăniștilor. Multe speranțe își lega neamul românesc de acest partid. Și pentru Românii de peste hotare prezența ardelenilor Maniu, Vaida, etc., în posturile principale de conducere, constituia o cheazăsie că durerile vor fi mai bine înțelese. „Nu se poate - ne spuneam noi - ca acești oameni, care au suferit sub

stăpâniri străine și au trecut prin aceleași situații, să nu simtă durerile noastre." Ne-am pus în ei întreaga speranță. În curând vom avea însă mari decepții. În scurtul interval de la Unire, politicianismul de esență iudeo-fanariotă, care bântuia în vechiul regat, le alterase toată atmosfera idealistă a luptelor purtate în Ardeal și le deformase vederile prin prisma lui meschină. Interesele electorale primau iar vătaful acestor interese în Cadrilater era **Costică Anghelescu**, un politician de **origine dubioasă**. El avea mână liberă să facă ce vroia în această provincie. Și el nu făcea decât ce îi cerea vocea sângelui; alungarea coloniștilor din Cadrilater. Această atitudine o afirma fără reticențe, sfidător. Acum pregătea legi de stat să o pună în aplicare. În special legea Dobrogei Noi pe baza căreia coloniștii au obținut loturi de colonizare, trebuia abrogată iar loturile destinate bulgarilor. O crâncenă luptă se deschidea în fața noastră. Episoadele acestei lupte cu hidosul politicianism vor trebui cândva relevate pe larg. Fiindcă mult suflet au dăruit și imensă energie au risipit **Iancu Caranica, Grigore Pihu, Sterie Ciumetti, Doru Belimace și ceilalți camarazi**. Ele ne-au adus mari suferinți și ne-au încărcat sufletul de decepții. În gândul nostru însă am identificat precis racilele de care suferă statul român, și împiedică învierea poporului român. Aceste gânduri se cristalizaseră în următoarele trei puncte relevate atât de documentat de Eminescu în scrierile sale politice:

I. Politicianismul care roade puterile neamului și îi deformează sufletul.

II. Iudaismul care manevrează din culise opera de disoluție a politicianismului.

III. Fanariotismul-format de rămășițele celor două veacuri de **umilire și împilare** care mai camuflat oferea baza de dezvoltare a iudaismului în mediul românesc.

Această hidră cu trei capete sufocă sufletul românesc și posibilitățile lui de mărire. Gemea de durere bietul Pihu și parcă îl aud și astăzi spunând: „**Cum nu vii tu Tepeș Doamne!**...

7. Arhanghelul - În primăvara anului 1930 lupta pentru românizarea Cadrilaterului a atins punctul culminant. Costică Anghelescu, căruia opinia publică îi mai spunea și Angheloff, a depus proiectul pentru modificarea legii Dobrogei Noi și abrogarea dreptului Statului la **treime** în favoarea bulgarilor. Această abrogare s-a făcut la Camera aproape în mod clandestin, într-o ședință târzie de sfârșit de sesiune. Au fost prezenți un număr restrâns de deputați în majoritate minoritari, iar pe banca ministerială același Anghelescu întărit de data aceasta **prin prezența ostentativă a domnului Mihalache**. În zadar doi deputați, Nicolae Iorga și Pamfil Șeicaru, au încercat prin discursuri lungi să zădărnicească votarea legii. Proiectul a trecut.

În lumina mohorâtă a ședinței simțeam cum se **consumă trădarea celor mai vitale interese naționale în Cadrilater**. Toate așezările de coloniști făcute de cinci ani, urmau să fie răvășite, iar bieții oameni trebuiau să pornească din nou pribegi pe drumuri. Pe nimeni din guvernul de atunci nu-l interesa soarta acestor coloniști, din moment ce interesele lor electorale erau asigurate.

Atmosfera era încărcată. Ea s-a declanșat printr-un neizbutit gest al lui Gheorghe Beza. Dar nu s-a oprit aici. Printr-un manifest extrem de vehement ne-am solidarizat toți studenții macedo-români, împotriva acelor care trădaseră interesele țării. Acest manifest l-am semnat împreună cu Iancu Caranica, Grigore Pihu, Stere Ficăta, Gheorghe Ghițea, Mamali și Ciumetti. La spatele nostru vuia uraganul de revoltă. Tot aparatul siguranței a fost pus în mișcare. S-a ordonat încarcerarea noastră.

Iată-ne aruncați grămadă în beciul comun de la Justiție, laolaltă cu pungașii de buzunare și criminalii de rând. Smulgerea cravatei și a cingătorilor, dădea un aspect

dezolant. Simțeam voluptatea celor care ne arestaseră de a ne umili cât mai mult. În decursul celor patru ani de luptă studențească am avut de multe ori prilejul să fim arestați. La 1927, împreună cu răposatul Tudose Popescu, Gheorghe Sârbulescu și alți frunțași ai studențimii, am fost închiși la Jilava. De nenumărate ori, am fost deținuți din cauza manifestațiilor studențești, în beciurile poliției. Unii din noi au cunoscut și beciurile poliției grecești. Dar nicicând n-am văzut o pornire mai mare de a ne umili. Nu știam cum să ne explicăm faptul. Simțeam însă zidul de ură și de mișelie care ne împresoară să ne înăbușe.

Cu mâna jandarmului înfiptă în ceafa fiecăruia dintre noi, am urcat o scară în spirală, întunecoasă. Ne-am dus în sala de **antropometrie**. Trebuia să ne măsoare și să ne ia amprentele făcând fișă așa cum se procedază cu toți criminalii de rând. Simțeam că suntem împinși pe calea unui destin care trebuia să fie întunecat și neobișnuit. Toți eram turburați și încruntați. Ni se părea că această umilire ni se face pentru că suntem macedoneni. Și în piepturile noastre clocotea revolta. Nu știu dacă ne-am fi putut abține mai mult, fără ca să sărim în capul aceluia care ne luau degetele pe tuș, dacă nu se întâmpla o minune. Arhanghelul Mihail părea că coborâse între noi. Era înalt și frumos ca un chiparos, cu ochii verzi, îmbrăcat în costum național și cu jandarm cu baionetă la spate. I se lua și lui amprentele. Dar El era liniștit. Și liniștea Lui ne-a cuprins și pe noi. Nu eram singuri! Cineva venea să împărtășească din umilința la care eram supuși. **Și simțeam că acest cineva, necunoscut de noi până atunci, era mult. Era totul. Era trimis de Providență.** Nu ne mai simțeam alungați și dușmăniți de comunitatea românească. Acest lucru ne risipea gândurile negre pe care le depănasem în toată această zi de mari umiliri. Am fost coborâți pe aceeași scară în spirală cu aceiași jandarmi la spate.

Anhanghelul a rămas în sală să i se îndeplinescă toate formalitățile la **antropometrie**. Spre seară, ne-a urcat în dubă să ne trimită spre Văcărești. Acum uraganul revoltei

noastre se mai potolise. Știam pe ce poziție se pune adversarul nostru. Eram hotărâți de luptă. Am dat tonul la un cântec macedonean, care aducea rezonanța luptelor de acolo: „Dure și-a noastră răbdare”. L-am cântat din tot pieptul. Ceilalți deținuți din duba fără lumină, au încetat conversațiile și ne-au ascultat cu respect. Când am terminat, o voce hotărâtă ne-a spus:

Bine! Foarte bine, ați cântat din suflet măi voinici! Și la lumina unei brichete clandestine am văzut cum ni se întindea, pentru ca să ne felicite, o mână viguroasă dar înnegrită pe palme și degete. S-a recomandat: **CORNELIU ZELEA CODREANU**. Era **CĂPITANUL**. Și mâinile noastre înegrite de același tuș infamant, s-au încleștat cu vârtoșenia unor frați regăsiți, care nu se vor mai despărți nici pe pământ și nici în mormânt. Ampretele noastre s-au imprimat reciproc și pentru totdeauna, pe mâinile, pe inimile și sufletele noastre. Întâlnirea din dubă mi s-a părut cea mai simbolică întâmplare pentru viața noastră și a ramurii românești din care făceam parte.

Prima noapte la Văcărești am petrecut-o împreună cu Căpitanul într-un dormitor al spitalului, care a fost în pripă evacuat, până la aranjarea celulelor. A fost o noapte pe care nu o vom putea uita niciodată. **Am regăsit însăși nația românească cu întreg trecutul ei zbuciumat și cu toate năzuințele de viitor. Am întâlnit pe cel mai perfect exemplar al său: CĂPITANUL.**

Până atunci nu-l cunoscusem pe Căpitan. Mai toți cei închiși veniserăm în țară în toamna anului 1925, cu primele vapoare de coloniști. Și din prima clipă am intrat în luptă pentru cauza lor. Am auzit despre Căpitan că este un om năprasnic și hotărât să apere drepturile neamului său cu înverșunare. Și adesea la numeroasele piedici ce întâmpinam în calea pentru dreapta cauză a coloniștilor sau la toate deziluziile ce încercam în această țară batjocorită de toate scursorile iudeo-levantine, ne gândeam la El. Dar niciodată n-am bănuțit imensele Lui resurse de omenie și dragoste. Acum această dragoste ne îmbia pe toți. Eram

fericiți și gata de orice.

Am stat în conversații șoptite până noaptea târziu. Printre gratii se zăreau strălucind luminile Capitalei. Orașul cosmopolit al contrastelor, pe noi cei veniți din lumea sobră și austeră, niciodată nu ne atrăgea.

Față de puritatea întruchipată de Căpitan, prigonită cu atâta mișelie de lumea care acum la această oră târzie petrece în orgii prin baruri, am încercat un sentiment de revoltă și scârbă și mai mare față de această Capitală.

A doua zi am fost repartizați la celulele de la etaj. În celula nr.13 a stat Căpitanul cu Pihu, în celula nr.14 Gheorghe Ghițea cu Mamali, în celula nr.15 Iancu Caranica și C.Papanace, în celula nr.16 Sterie Ficăta și Anton Ciumetti.

Aici în intimitate cu Căpitanul și-a spovedit Pihu durerile sale zile de-a rândul. Închiderea în celule se făcea reglementar la orele 7 d. m. Nu făceau excepție decât câțiva excroci jidani, bancrutari frauduloși care aveau dreptul să se plimbe și să petreacă până când doreau. Și zilele erau lungi. Pe când soarele de vară încingea tablele ruginite ale fostelor chillii, iar celula devenea adevărat cuptor, Pihu evoca trecutul zbuciumat al ramurei noastre. Era un bun povestitor. Și așa afundați în trecut, se scurgea oră după oră până noaptea târziu. Schimbarea lui Pihu era izbitoare. Din chipul lui sever au început să radieze acum razele speranței. Gingășia sufletului lui ascunsă după chiurasa severității se deschidea în fața soarelui.

Toți ne simțeam fericiți. **Alături de Căpitan puteai trăi o veșnicie, fiindcă în El însuși se contopea o lume pentru veșnicie.**

Cele 40 de zile petrecute la Văcărești împreună au fost o adevărată sărbătoare. Am discutat, am ținut conferințe, am făcut încercări de ziaristică, ne-am spovedit durerile, am glumit, am râs, am cântat. Parcă ne cunoșteam de când lumea.

Comportarea noastră demnă atât la proces cât și în închisoare, îl umplea de bucurie, mai ales că era naturală și

făcută din proprie inițiativă.

Într-o zi, după ce până atunci ne observase și cântărise în toate felurile, dar cu cea mai mare discreție, ne-a răsplătit cu cea mai aleasă apreciere pentru ramura noastră. Ne-a mărturisit: „**sănătatea voastră morală este de la sursă. În munți voi ați păstrat toate comorile rasei voastre. Așa a fost neamul nostru altă dată. Acum este în multe părți alterat. Ce n-aș da eu să-l însănătoșesc și să dea legionari ca voi!**“

8. Sub steagul legiunii - După închisoare legăturile cu Căpitanul deveniseră din ce în ce mai strânse. Garda de Fier, înființată de curând, trebuia extinsă în toată țara. Capitala trebuia cucerită. Când Căpitanul s-a stabilit în Bucureștiul ostil și plin de frivolitate, macedonenii au fost o oază de popas. Aici se simțea El bine și aici împreună cu nedespărțiții săi colaboratori: **Ioan Belgea, Virgil Rădulescu, Andrei Ionescu, etc.**, discutau cursul evenimentelor.

La 8 Noiembrie 1930 se inaugurează pe Calea Victoriei primul sediu legionar din Capitală. Era plină de adânc înțeles înfigerea steagului verde tocmai aici unde mișuna lumea de pișicheri, chiulangii și învârtiți care trebuie învinsă. Primul obiectiv de luptă a fost studențimea din București. Prea era invadată acum de atâtea elemente nesperioase și incorecte care-și mai ziceau **cuziști**. Pe de altă parte o serie întreagă de **diverse tinereturi** ale partidelor politice începeau să scoată capul chiar în adunările studențești. Întreaga tradiție de luptă a studențimii era amenințată. Ofensiva de reînsănătoșire trebuia dată cu vigoare. Studențimea, această energie a neamului românesc trebuia captată în vadul legionarismului pentru a putea dinamiza și însănătoși întreg organismul național. Studențimea era cea mai indicată să fie purtătoarea noii credințe și sâmburele sănătos care să germineze învierea neamului. Toate buruienile otrăvitoare din corpul său trebuiau smulse. Și la această luptă a participat activ și din

primul moment grupul nostru: Grigore Pihu, Iancu Caranica, Gh. Ghițea, Sterie Ficăta, Doru Belimace, Ciumetti, etc., alături de **Belgea, Andrei Ionescu, Virgil Rădulescu, Puiu Traian**, etc., și au făcut breșe adânci pentru biruința legionară. Îmi amintesc și astăzi de intervențiile năprasnice ale lui Pihu cu vocea lui de tunet atunci când vreo secătură - cum spunea el - începea să încurce drumurile clare, prin sforării și panglicării. Era dușmanul de moarte al acestei spețe de studenți. Și glasul lui, alături de ineputabila vervă a lui Sterie Ficăta, era un adevărat cauterizator pentru aceste metehne când se manifestau în adunări sau congrese studențești. Și Căpitanul era foarte mulțumit pentru atitudinea lor dărză și tranșantă. Dar paralel cu această activitate noi trebuia să ne ocupăm și de problemele ce se puneau în mod deosebit ramurei noastre. Acum mare și puternică, va putea ocroti pe românii de peste hotare pe deplin convinși că numai o Românie Legionară satisface doleanțele lor naționale. Dar situația lor era grea atât în Cadrilater cât și în Pind și Macedonia și prezența noastră în luptă era necesară.

În anul 1931, unii din noi ne-am dus să facem serviciul militar. Grigore Pihu, ales președinte al soc. studenților macedo-români trebuia să ducă lupta pe aceste două fronturi. Procesul cu atentatul lui Beza asupra lui Angelescu, amânat de mai multe ori venea acum spre judecare la jurați. Angelescu devenise guvernator al Băncii Naționale și vroia să folosească această poziție ca să obțină condamnarea lui Beza. La spate avea întreaga forță de influență și presiune a partidului național-țărănesc aflat la putere. Trebuia să opunem, întreaga noastră forță a „solidarității macedonene”. Acum însă nu eram singuri. În lupta împotriva politicianismului, simțeam și solidaritatea legionară. Încurajarea Căpitanului ne mărea puterile de luptă. Cu tot bănetul cheltuit și cu toate personalitățile politice proeminente din partidul național-țărănesc, în frunte cu venerabilul Cicio Pop care au venit să pledeze la proces, cu toată atmosfera presei jidănești, Beza a fost achitat.

Această victorie se datorește în mare parte lui Pihu.

Dar și politicianismul s-a răzbunat împotriva celor care au dus lupta. Mulți tineri de ai noștri au fost alungați din serviciu, iar studenților care erau mai dârji li s-a tăiat bursa. Insuși Pihu care era funcționar la Banca Națională a avut multe șicane de suferit. Dacă n-a fost dat afară, aceasta se datorează faptului că temperamentul său violent, intimidă intențiile lașe ale acelor care vroiau să-l prigonească.

Faptul însă că orice luptător poate fi izbit în existența sa și oricând aruncat pe drumuri - așa cum s-a întâmplat în această luptă - ne-a pus problema unui cămin propriu. Și pentru realizarea acestui gând Grigore Pihu a adus o largă contribuție de muncă și energie. Căminul studenților macedoneni din strada Iorceanu devenise în curând un bastion de luptă legionară în Capitală. De aici viața și existența grupului nostru inițial, la care rând pe rând se vor adăuga noi serii de luptători mai tineri, se va împleti și contopi cu însăși viața și evoluția Legiunii. Casa Verde, pedepsirea lui Duca, tabere de muncă și alte bătălii legionare vor fi prilej de dăruire pentru acest grup iar credința și energia lui Pihu va fi mereu prezentă.

9. Lupta între corp și suflet - Viața zbruciumată, energia risipită în încordările de fiecare zi, nedreptățile și mișeliile pe care le observa la tot pasul, îl consumau, șubrezindu-i sănătatea. Lipsa de odihnă și imposibilitatea de a ține dietă, îi agravează boala de rinichi și ulcerul duodenal de care suferea de mult timp. Puterea lui de voință îl îmoldea mereu la activitate. S-a internat de câteva ori în spital dar nu putea sta acolo. Suferea mult. Plămânii lui cereau să respire libertate. Nici cura de odihnă și alimentație prescrisă de medici nu o putea urma. Cum putea sta el tihnit acum când întreg tineretul țării se punea în mișcare pentru România Legionară? Și-a continuat mai departe activitatea. Marșuri de noapte legionare, ședințe de familie, inspecții în județul Durostor unde era șef, toate acestea îi răpeau orice posibilitate de odihnă. Lângă

Căpitan se simțea el bine. În vara anului 1936 ne-am făcut împreună concediul la Văcărești unde aveam de executat o pedeapsă veche. Atunci am avut prilejul să cunoaștem pe toți „Decemvirii” care au pedepsit trădarea. Cele 15 zile petrecute împreună au fost o mare confortare sufletească. De acolo ne-am dus la Carmen-Sylva unde se afla Căpitanul spre a arăta situația Decemvirilor. Pihu a rămas în tabără pentru a pune anumite chestiuni în legătură cu intențiile politicianilor iar eu am plecat imediat în Cadrilater tot în acest scop.

Această neostenită activitate însă îl slăbea acum văzând cu ochii. Lupta între corp și suflet lua aspecte dramatice. Dar voința se ținea mereu involburată și ea ducea cu sine slăbitul său corp. Când Căpitanul a dat semnalul pentru ofensiva comerțului legionar, Pihu a fost printre primii ce s-a avântat în această bătălie. Datorită în mare parte lui și ajutat fiind de Petrașincu Vanghele, Bujgoli Spiru, Popescu Spiru, Nemu Nisa, Manganita Costa, Nastu Cola, Craja Paul, Șola Stavre, Frâncu Ioan, Caranica Petre, Popescu Chita, Isaia Isaia, Rigea Andrei, Ergoveanu Mihail, Teodorescu Aurel, avocat Alexandrescu, Nicolae Chiacu, Stilu Ștefan, Ciufecu Al., frații Colimitra, Adamu Baibunar, Apostol Gheorghe, Dimcea Trandafir, Enache Praporgescu, frații Docu, Puiu Florescu, Stavre Cuțumina și Doru Ioan precum și alți camarazi, a înființat a treia cooperativă legionară în Țară, la Silistra. Un bastion comercial românesc se dura și în această provincie înstrăinată. La inaugurarea cooperativei a venit și Căpitanul la Silistra. Era pentru prima dată când pășea pe pământul zbuciumat al Cadrilaterului. Sărbătoarea a fost înălțătoare. Mii de coloniști îmbrăcați în costumele lor naționale, au venit să-și salute Căpitanul lor. Alte sute de călăreți s-au dus în afară de oraș să-l aștepte și să formeze garda de onoare. Piața orașului unde era situată cooperativa era neîncăpătoare și incandescentă de entuziasm. Credința și dragostea legionară dogoreau.

Căzut în rebeliunea de la 21 Ianuarie 1941, împreună cu Tache Lega și Peppa Corneti.

A sosit Căpitanul. A coborât din mașină. Pihu cu vocea lui de tunet a comandat **onorul**. Miile de oameni au încremenit în poziția de drepti dar inimile zvâcneau în mii de piepturi și din ochi începeau să se prelingă lacrimi. Era unul din acele momente mari **când mulțimile plâng**. Pihu era transfigurat și cu fruntea luminată iar cuvintele lui care revarsă durerea și năzuințele acestor români vitregiți care-și caută Căpitanul, **aveau rezonanțe de imn și rugăciune**.

Căpitanul a fost adânc mișcat. Se simțea fericit de această dragoste curată care-l îmbia. A rostit cu acest prilej cuvinte epocale: **„Sunt 2000 de ani de când legionarii romani au pus picorul pe acest pământ. Pentru încă 2000 de ani legionarul român pune picorul pe urmele strămoșilor săi...”** Aceste clipe au fost cele mai fericite din zbuciumata viață a lui Pihu.

A urmat bătălia electorală din 1937 în care Pihu s-a aruncat cu toată ardoarea și rezultatul obținut în acest județ înstrăinat a fost frumos.

Toate aceste eforturi extraordinare însă, dacă nu i-au putut încovoia voința lui de oțel i-au doborât corpul. A trebuit să intre în spital. Aici ținuit patului de suferințe, a tresărit el îngrijorat pentru toate mișeliile care au început să se urzească împotriva Căpitanului. S-au făcut arestările din 16 aprilie 1938 și i s-au postat și lui lângă patul de suferință agenți de poliție. Și într-o seară l-au ridicat în cămașa și halatul spitalului și l-au pornit spre lagăr.

Se pare că în lupta dramatică între corp și suflet destinul voia să intervină. Dar aceasta nu se putea face decât prin împlinirea totală a lui Pihu pe calea marelui destin legionar.

10. Martirajul - În zilele grele de lagăr care au urmat Pihu a fost o mare torță de credință care se va consuma luminând drumul onoarei și al mântuirii legionare. Cu cât necruțătoarea boală îl va roade mai mult, cu atât biruința spirituală se va desăvârși în el. Devenise unul din

legionarii de mari înălțimi al acestor zile grele și întunecate. Și aici în suferința lagărului, sufletul pornit tumultos și cristalin ca torentul de la munte, după ce s-a izbit de stâncile de adversități, se revarsă acum liniștit în marea fără de sfârșit a beatitudinii creștine.

Ținuta lui măreață a impresionat și zguduit profund. Iată ce scrie preotul Ștefan Palaghiță, duhovnicul lui Pihu despre această desăvârșire spirituală:

Pihu Grigore îmi face marea cinste să mă aleagă duhovnicul lui. Este grav bolnav (în camera nr.6) de piatră la ficat și ulceratie la rinichi. A fost arestat de altfel în spitalul Filantropia seara când lipseau doctorii și dus pe Calea Victoriei în văzul tuturor numai în halatul de spital. Urma să i se facă operația, dar **executanții** nevinovați l-au adus să moară aici. Pihu care are voință de fier și-a impus un post negru. Azi e în a 22-a zi de când n-a mâncat nimic decât a băut apă și la câteva zile puțin ceai fără zahăr. Când a venit în lagăr Pihu era foarte categoric. Era un haiduc, un viteaz care numai pentru a lupta trăia. Înainte de a fi închis cu Căpitanul la Văcărești nici nu avea el prea mare credință. Era o fire năbădăioasă. Nu voia să audă de linia blândă a creștinismului. Voia dezrobirea și dreptatea neamului și asta numai cu sabia. Căpitanul a admirat și a prețuit mult pe Pihu dar i-a dat și credință. Numai de atunci încoace Pihu se socoate un credincios, căci până aici era mai curând un revoltat împotriva preoților decât un adept. Cu o vorbă sau o încruntare din sprâncene punea imediat la punct pe oricine ar fi susținut altfel. Macedonenii înșiși se temeau de el. După ce s-a împăcat și s-a sărutat cu cei de față am rămas singur cu Pihu, iubitor și blând, așa cum nici nu mi-aș fi închipuit că poate fi. Postul operase în sufletul lui o serie de procese care mi le-a istorisit astfel:

„În prima zi de post negru, pe la ora 12 am simțit o foame grozavă. Era o foame falsă care a trecut și am fost prins de adevărata foame abia la ora trei. p. m. care mi-a produs o neliniște în tot corpul, dureri în stomac, amețeli și împăinjenirea ochilor. Aceasta n-a mai cedat. Noaptea n-am

putut dormi. Mi-am adus aminte de vorba țiganului: adormiți ochilor ori și vouă vi-i foame. A doua zi slăbirea, amețeala și durerile s-au întesit și mai mult. A treia zi am ajuns la maximum. Simțeam în mine ceva care moare. Spre seară m-am liniștit. Corpul fusese răpus dar mintea îmi devenise în schimb extrem de lucidă. Judecam cu o claritate nemaipomenită. Îmi dădeam seama de multe probleme pe care nu le înțelesesem niciodată. Am luat Noul Testament și l-am citit precum și viața lui Isus de Cezar Maurillac și Giovanni Papini. Nu puteam pricepe cum de am fost așa de întunecat și n-am înțeles anumite chestiuni care erau așa de elementare. Pe la a șaptea zi am simțit o mare credință în Dumnezeu. Sufletul meu se iluminase. Începusem să-mi dau și mai bine seama de Căpitanul nostru. De multe ori îmi vorbea El despre aceste lucruri, dar mărturisesc că abia acum am început să-L înțeleg. Fiecare zi mă adânceam tot mai mult în descoperirile divine. De pe la a 15-a zi credința s-a lăsat în jos din sfera mintală și mi-a cuprins inima cu o iubire și o bunătate cum n-am avut niciodată. Sufletul meu parcă era secătuit de aceste virtuți. O căldură ca de primăvară mi-a schimbat complet sufletul. **Bunătatea iertătoare total dăruită în slujba aproapelui îmi este singurul scop al vieții mele de acum înainte**“. Zicând acestea Pihu radia de pe fața lui atâta lumină de ziceai că-l luminează ceva din interior. Și-a spovedit apoi păcatele cu lacrimi ascultând transfigurat de sub epitrafir rugăciunile de iertare. În urmă l-am ridicat pe pernă, după ce mai întâi am oficiat molifta de împărtașanie și l-am pregătit pentru acest mare moment. Mărturisesc sincer însă că mai curând m-a pregătit el pe mine decât eu pe el. A citit plângând rugăciunea: „Cred Doamne și mărturisesc că Tu ești cu adevărat Fiul lui Dumnezeu“, și sunt sigur că n-am împărtășit niciodată un creștin mai sincer și mai puternic mișcat de prezența sfintelor taine ca Pihu. Părinte, îmi zicea el la urmă, „**sunt fericit că am căpătat credința Căpitanului ca să pot fi și pe cealaltă lume alături de El**“. Și s-a așezat apoi pe pernă ca un copil care acum

surăde pentru prima dată în lume.

11. Ultimele clipe - Într-o situație gravă a fost transportat la spitalul din Brașov. Aici mai erau internați și alți legionari bolnavi: căpitanul Șiancu, Ing. Ionică, Traian Cotigă, Herghelegiu, Funda, Sușman, Ing. Virgil Ionescu, Șerban Milcoveanu și Radu Budișteanu.

Tot la acest spital a mai stat profesorul Nae Ionescu, Ion Banea, Mihail Polihroniade, etc. Aici a aflat Pihu vestea despre moartea Căpitanului. Din ziua aceea viața lui care se zbătea într-un corp scheletic a fost un clocot de gemete și blestem. Țintuit patului de suferință se răsucea Pihu când vedea gestul de renegare față de Căpitan. Suferea îngrozitor. Și totuși ce-l făcea ca sufletul său chinuit să mai sălășluiască în grămada aceea de oase învelite, care era corpul său? Aștepta sabia răzbunătoare a Arhanghelului să cadă asupra călăilor pentru ca să poată muri liniștit. Iată cum redă părintele Palaghiță aceste zguduitoare clipe ale martirajului său:

„Spre ziuă o larmă ciudată; tropăituri pe scări, porunci scurte și răstite au răsunat în salon, iar după câteva minute ușa a fost izbită în lături și astfel și-a făcut apariția un colonel, un maior și un căpitan, însoțiți de câțiva plutonieri. Toți erau jandarmi. În timp ce ochii tuturor s-au oprit asupra colonelului care era în frunte, acesta după o clipă de ezitare a rostit brutal următoarea poruncă din înalt ordin: «Vă îmbrăcați imediat toți că mergeți în alt spital, afară de domnii Virgil Ionescu, avocat Budișteanu și doctor Milcoveanu. În timp ce băieții făceau eforturi să se ridice din paturi, colonelul s-a aplecat deasupra lui Virgil Ionescu și i-a șoptit ceva la ureche care, s-a putut totuși auzi de vecini și anume, că Majestatea Sa Regele s-a interesat de el la telefon la inspectoratul jandarmeriei. Cei trei de mai sus făcuseră cu câteva zile mai înainte câte o petiție prin care cereau să fie înrolați în armata română pentru apărarea fruntariilor țării. Probabil că aceste petiții au atârnat în

cumpăna vieții lor și i-a salvat. Avocatul Cotigă a cerut colonelului să-i spună destinația unde vor fi transportați. Colonelul a început să bâlbâie un refuz plin de înțeles. Cotigă înțelegând deplin mucenicia lor a explodat cu ultima energie: «N-aș fi crezut, domnule colonel, c-ar fi posibil vreodată ca un militar român să tragă în frați români de același sânge și mai ales în cei mai sinceri și mai curați luptători ai neamului. Vă va condamna nația fiindcă dumneavoastră o sfârtecați și o ucideți. Această mișelie îngroapă neamul într-o nouă robie. Ne dăm bucuroși cenușa noastră și nu pentru noi avem durere ci pentru faptul că dumneavoastră sfâșiați însăși harta României Mari». Pe fața colonelului se putea citi neîncrederea totală în profetia lui Cotigă, pornirea pătimașă și ipocrizia ce-l determină la următoarea milogeală: «Ce să vă fac domnilor, am și eu un ordin, nu sunt vinovat cu nimic...» Însoțită de o strâmbătură a feții și o ridicare din umeri. Inginerul Ionică, deși tare ca o stâncă, a avut totuși o singură propoziție pe care a pronunțat-o încet ca pentru sine și fără să privească la nimeni: «Soția și copilășul meu rămân ai nimănui». Șiancu, mai bărbat ca oricând, întinde obrazul lui Funda ce-l ajută să se îmbrace, ca să-l sărute și-i zice: «Cu Dumnezeu înaintea, Funda. Așa a spus Mântuitorul că bobul de grâu până nu putrezește nu rodește. Jertfele noastre vor rodi fericirea țării». **Funda care se pregătise și el de plecare căci la început toți au fost anunțați că pleacă, a scăpat de moarte** numai datorită faptului că dactilografa de la inspectoratul jandarmeriei îi scrisese greșit numele: **Burda în loc de Funda**. Cu mare greutate a obținut apoi de la colonel permisiunea să îmbrățișeze pe Pihu înainte de plecare, care l-a primit cu următoarele cuvinte: «Măi Funda, ne ucid călăii. Nu-i nimic, măi. De când așteptam eu moartea să mă odihnesc în Împărăția lui Dumnezeu alături de Căpitan». În ultimele zile crizele de rinichi care nu mai conțineau îl încovoiaseră de tot încât abia l-a mai putut îmbrăca Funda. La un moment dat, însă, ca întărit de o forță nevăzută și-a luat crucea de lemn de pe masă, cruce

pe care i-o făcuseră băieții din lagărul de la Ciuc și printr-o efortare supraomenească s-a îndreptat de șale și-a pornit cu pași hotărâți spre ieșire.

- «Dar ce faci cu crucea asta?», îl întrebă încurcat colonelul care tocmai venea spre camera lui să-l zorească.

- « Așa mor legionarii, domnule colonel, creștinește și așa vreau să mă împușcați și pe mine, cu crucea în mână. Nu-mi puteți lua acest drept.

-«Nu sunt eu vinovat de împușcarea dumneavoastră, reluă din nou colonelul. Ai văzut ce bine m-am purtat cu dumneavoastră, reluă din nou colonelul. Ai văzut ce bine m-am purtat cu dumneata timp de 10 luni cât ai stat aici».

- «Nu te-ai purtat niciodată bine, răspunse din nou Pihu. Dar eu te-am iertat și vă iert pe toți pentru uciderea mea. Nu am să vă iert însă, nici din mormânt pentru nenorocirea pe care o aduceți pe capul neamului». (Buletinul Informativ, Berlin 1940, nr.5, paginile 15,16).

12. Moarte de legionar-armatol- Pihu a murit cu crucea în mână! Parcă-l văd aeeva, viu, cu fața suptă de suferință dar luminoasă, cu zâmbetul înflorit care se strecura discret prin trăsăturile aspre și adâncite de lupte și încordări și gândul mă duce la statuia lui Bayard - «Chevalier sans peur et sans reproche» - pe care a contemplat-o sufletul Căpitanului pe înălțimile de la Grenoble.

«Un mare viteaz de epopee din secolul al XV-lea pe care, după o viață întregă de bătălii, bătrân, murea rănit în luptă, ținându-și în mână sabia al cărei mâner se transformase în cruce și de la care primea bătrânul viteaz, acum în ceasul morții, cea din urmă binecuvântare». (Pentru Legionari, pag.249).

Și apoi gândul meu mă duce spre lumea aprigilor noștri munteni de pe crestele Pindului de unde Pihu ca un

vultur și-a luat zborul în lume. Fulgere de vitejie și ruguri de jertfă strălucesc în mult zbuciumatul nostru trecut. Drepti și senini în fața morții au stat Armatolii și Căpitanii de Armatoli. Din această lume a descins Pihu, acest haiduc furtunatic.

Iată, cum descrie învățatul francez Pouqueville - martor ocular - moartea căpitanului de Armatoli Blahava și a credinciosului aromân Demetrius, care a avut loc la începutul secolului trecut. La lanina legat de un stâlp în curtea seraiului l-am văzut pe Eftimie Blahava pe care altă dată l-am întânit la Milia în Pind cu Armatolii săi. Razele unui soare arzător izbeau capul său bronzat care sfida moartea și o sudoare abundentă se scurgea din barba sa deasă. Își cunoștea soarta și mai liniștit decât tiranul care savura ideea de a-i vărsa sângele, ridică spre mine ochii lui plini de seninătate ca și cum m-ar lua de martor în ceasul lui suprem. L-a văzut apropiindu-se ceasul înspăimântător pentru păcătos, cu liniștea celui drept. A primit fără tresărire și fără tânguire loviturile călăilor și mădularele sale târate pe străzile laninei arătau grecilor îngroziți, rămășițele celui din urmă dintre căpitanii Thesaliei.

O! dar pentru ce un sfârșit atât de glorios era pătat de o greșeală care a dus atâția nevinovați în mormânt. Dar supliciu și revolta lui Eftimie pregăteau triumful unui biet muritor care nu avea drept arme decât bunătatea și rugăciunea. Ele vor mărturisi gloria unui duhovnic de-ai lui Isus Cristos, menit să susțină pe cei slabi în furtună, al cărui sânge amestecat cu cel al războinicului reabilită prin martirajul său, credința pe care religia o cere de la creștini.

Demetrius, fiu al coloniei române din San-Marina din Pind, credincios al ordinului Sfântului Vasile, transfigurat de acea milostenie evanghelică care a fost totdeauna caracteristică apostolatului în vremuri de prigoane, parcursese în acele zile furtunoase cantoanele Thesaliei pentru a-i calma pe creștini și a-i aduce la supunere. Denunțat ca răzvrătit și însoțit de Eftimie, el a apărut ferecat în lanțuri grele în fața satrapului din lanina. Se încerca a-i găsi complici pentru a-i implica într-o falsă

conspirație pe prelații ortodocși care ocupau scaunele bisericești ale Thesaliei. Dar un suflet de o credință arzătoare, el mărturisise adevărul Dumnezeului viu și răspunsurile sale au aprins mânia vizirului care s-a exprimat **într-un dialog demn de a fi transmis creștinătății ca unul din acele exemplare menite să illustreze martirologia bisericii militante.**

- «Tu ai anunțat, îi zise Ali, domnia lui Isus Cristos și în consecință prăbușirea altarelor noastre și a părinților noștri.

- «Demetrius; Dumnezeul meu stăpânește din vecii vecilor și pentru vecinicie și eu respect pe stăpânii pe care ni i-a dat.

A. Ce porți tu la pieptul tău?

D. Icoana Sfintei Fecioare.

A. Vreau s-o văd.

D. Ea nu poate fi profanată, dați ordin să mi se dezlege una din mâini și vi o voi prezenta.

A. Așa rătăcești tu spiritele, noi suntem profanatori. Recunosc (văd) în aceste vorbe pe agentul Episcopilor care cheamă pe Ruși ca să ne subjuge. Arătați complicități.

D. Complicități mei sunt conștiința și datoria mea care mă obligă de a mângâia pe creștini pentru a-i face supuși legilor voastre.

A. Spune creștinilor tăi, câini de creștini.

D. Acest nume este gloria mea!

A. Tu porți o icoană a Fecioarei care-ți spune că

ai prestigiu.

D. Spuneți, minuni. Mama Mântuitorului meu este mijlocitoarea pe lângă acest Fiul nemuritor și Dumnezeu. Minunile Sale pentru noi sunt de toate zilele și pentru toate zilele le invoc.

A. Să vedem dacă ele te vor apăra; călăii, să i se aplice tortura.

La aceste cuvinte rostite cu accentul furiei, curtenii satrapului au dispărut în vreme ce executorii, luând pe credincios, l-au răsturnat la picioarele tiranului care-l scuipă pe obraz.

I se smulge Sfânta icoană și-i vâără pe îndelete trestii ascuțite sub unghiile de la mâini și de la picioare; îi străpung brațele și în culmea durerii nu se aud decât aceste cuvinte de dragoste: "Doamne, ai milă de servitorul Tău; stăpân al cerurilor, roagă-Te pentru noi".

Odată terminate chinurile, un lanț de tortură, care i se strânge cu tărie, se rupse fără să-i smulgă nici o tânguire. Pe martir nu-l dor decât nelegiuitele insulte contra Celui etern. Călăii obosiți au cerut ca torturile să fie suspendate până a doua zi, iar victima a fost aruncată într-un beci umed.

Satrapul n-a mai asistat la încercările care au reînceput la ordinul său, suspendând pe Demetrius cu capul în jos deasupra unui foc de lemne rășinoase cu care i-au ars pielea craniului.

Se tem - din nenorocire - de a-l lăsa să moară și-l scot de pe jeratec pentru a-l acoperi cu tablă peste care se urcă și dansează amicii tiranului pentru ca în sfârșit, să-i sfărâme oasele.

Biruitor și din această ultimă tortură, Demetrius încercat prin trestii, prin foc și schingiuri este zidit lăsându-i numai capul afară din pereți și i s-a dat hrană pentru a-i prelungi durerile iar el nu și-a dat Duhul decât în ziua a 10-a

invocând numele Celui Atotputernic. Ultimele sale cuvinte au fost acelea ale Sfântului Babilos, Episcopul Antiohiei care a murit ca și el în mâinile dușmanilor crucii: „Întoarce-te sufletul meu în sânul odihnei, Domnul ți-a dat încercarea luptei”. (Pouqueville: Histoire de la Régénération de la Grèce, pag. 338-341 Vol.I)

Sufletul acestor strămoși, eroi și martiri s-a zbatut în pieptul lui Pihu. Mâna lui, destinată să poarte spadă de Arhanghel în luptă, strângea acum crucea și murea senin ca un Căpitan de Armatoli.

(Rostock, 21 Sept.1942)

PRIMA ÎNCHISOARE CU «VĂCĂREȘTEANUL» TUDOSE POPESCU

După patru decenii de la izbucnirea **Mișcării studentești** din 10 Decembrie 1922, să ne amintim și de Tudose Popescu «Văcăreșteanul» care „doarme - cum scrie Căpitanul - într-un cimitir sărac, sub o biată cruce uitată”.

Mie personal această evocare îmi trezește o emoție deosebită. Mi-a fost dat să fac cu acest luptător de rasă, acum un sfert de veac, în primăvara lui 1927, în Jilava, prima mea închisoare. Poate pentru un nelegionar asemenea amintiri din viață să fie neplăcute. Pentru legionari, însă, ele constituie trepte în urcarea anevoiosului lor drum. Cum scrie Ion Moța, zodia legionarului n-a fost croită pentru o viață tihnită. Și astfel, când oamenii **așezați** își sărbătoresc **nunțile de argint** sau de **aur**, legionarii, care au avut norocul să supraviețuiască prin furtuna prigoanelor, își sărbătoresc închisorile!

În cele ce urmează, voi aminti ceva din împrejurările care au dus la arestarea lui Tudose Popescu, a mea și a altor camarazi. Poate datorită acestei întâmplări, Tudose Popescu, n-a putut fi prezent la Iași la 24 iunie 1927, când Căpitanul a înființat Legiunea. Este singurul dintre «Văcăreșteni» care a lipsit de la acest eveniment.

Când în toamna anului 1925, am venit la Universitate, la București, Tudose Popescu avea multă faimă în lupta studentească. Devenise unul din fruntașii caracteristici ai acestei mișcări. Verbul înflăcărat și întreaga lui ținută făcea din el un animator de primul rang. Participase la toate etapele mai importante ale Mișcării Studentești. Căpitanul relevă acest lucru în amintirile sale.

Cum scrie în «Pentru Legionari», a cunoscut pe Tudose Popescu în primăvara anului 1922, cu ocazia unei vizite pe care studenții leșeni, de la Societatea Studenților în Drept, au făcut-o colegilor de la Cernăuți spre a le împărtăși „credința cea nouă, care se înfiripase în sufletul nostru” (P.L.P.49). „În scurt timp s-a făcut între noi o strânsă legătură sufletească bazată pe dorul și visul comun de a ne vedea odată neamul trezit la conștiința demnității, puterii și drepturilor lui de stăpân pe soatra și pe țara sa. Această legătură s-a întărit apoi prin vizita pe care ne-au întors-o Cernăuțenii o lună mai târziu. Acum l-am cunoscut întâi pe Tudose Popescu - acea figură frumoasă de tânăr luptător, cu chip de pandur, care a fost mai târziu unul dintre conducătorii mișcării studențești și care astăzi doarme într-un cimitir sărac, sub o biată cruce uitată” (P.L. p.50).

De atunci, au fost mereu alături în luptă: la congresul conducătorilor mișcării studențești din August 1923, unde Tudose Popescu și Cârsteanu au reprezentat Cernăuții; la congresul de la Câmpul Lung, de la 17 Septembrie 1923, care a ales pe Căpitan și Tudose Popescu să însoțească delegația țaranilor Bucovineni la Primul ministru Ionel Brătianu, unde s-au plâns pentru distrugerea pădurilor: și în sfârșit, la complotul studențesc din Octombrie al aceluiași an, cu întreaga serie de închisori care au urmat.

Drept consecință a disensiunilor ce s-au produs în primăvara anului 1927 în «Liga Apărării Naționale Creștine», prezidată de Prof. A.C.Cuza, Mișcarea Studențească a început să-și piardă elanul. Multe elemente nereserioase și cu legături suspecte au început să se infiltreze la conducerea studențimii. Și lupta stagna sau se manifesta în mod incoherent. De aceea, când noi, studenții macedo-români am început să ne agităm pentru problema colonizării Cadrilaterului, luând apărarea coloniștilor, mare parte din studențimea luptătoare, cu deosebire din Capitală, a aderat la această luptă care venea să umple un gol.

În primăvara anului 1927, în vacanța Paștelor, am

hotărât să facem o excursie în Cadrilater. Vroiam să arătăm primilor coloniști aduși în această provincie, care înfruntau atacurile teroriste ale comitagiilor bulgari și subminările politicienilor interesați, că nu sunt singuri. Studențimea română, floarea neamului, era alături de ei. Îndeplineam pe atunci funcțiunea de Vicepreședinte al societății studenților macedo-români, iar Iancu Caranica (Nicadorul) pe aceea de secretar general. Dată fiind situația turbure din Cadrilater, această excursie părea mai mult expediție decât o excursie de plăcere. Tudose Popescu, auzind de proiectul nostru, și-a manifestat și el dorința să participe. Atunci am cunoscut de aproape pe acest vajnic luptător: Parcă-l văd: un cap bine proporționat, cu plete bogate de plăeș, fața ovală, fruntea bombată și niște ochii umeziți de duioșie. Figura lui aducea foarte mult cu a lui Eminescu, așa cum este redată într-unul din portretele sale. Această apropiere se făcea și mai evidentă când Tudose, care era un mare admirator a lui Eminescu, reproducea din memorie întregi pasagii din scrierile politice ale acestuia. Portul țărănesc, cu caracteristica lui zeghe bucovineană însă, îi dădea aliura unui plăeș care supraviețuiește în zilele noastre și după ce **a umplut omida cornii** și mare ne-a fost mirarea când am aflat că Tudose este din Dâmbovița, fiul unui bătrân preot din Mărcești. Dar și mai mare admirația. Vedeam în acest fapt cât de fierbinte era dorința de contopire sufletească a tineretului, într-un moment când încă, din calcule mărunte politicianiste, mulți bătrâni întrețineau sentimentele regionaliste. Prin idealismul lui impetuos și plin de romantism. Tudose Popescu prea mult nedreptățitul «Vechiu Regat» căruia noi ceilalți români (macedoneni, Ardeleni, Bucovineni, Basarabeni) îi datorăm atât de mult. Am văzut mai mult secăturile, care se găsesc pretutindeni, și n-am apreciat acea lume de preoți, învățători și intelectuali ieșiți din lumea sănătoasă a satelor, care a palpat și luptat cu mari jertfe pentru interesele Românilor de pretutindeni.

Excursia noastră a durat vreo zece zile. În dimineața

primei zile de Paști, am ajuns la Bazargic. O mare mulțime de Români ne-a venit în întâmpinare la gară. Primirea a fost entuziastă. Apoi, după ce am vizitat orașul, am fost conduși la o luncă din apropiere numită Gazi-Baba. Aici atmosfera era cu adevărat haiducească. Vreo zece miei grași erau puși la frigare haiducește. Din Bazargic și satele de coloniști apropiate soseau pâlcuri, pâlcuri de Români. Când se apropiau își anunțau sosirea, descârcând în aer mai multe focuri de armă, la care cei de la locul ospățului răspundeau în același mod. Și Tudose care totdeauna purta revolverul cu el, era printre primii care dădea semnalul. Cât de transportat era în această atmosferă! Parcă șirul de strămoși haiduci ai Carpaților, veniseră odată cu el să petreacă împreună cu haiducii Pindului! S-au cântat și dansat sprintene hore românești și solemne «Ciancuri» armatoalești. Apoi s-a întins marea **horă** a Unirii. Toată această petrecere haiducească cu miei la frigare și continui pârăituri de armă, le-a părut bulgarilor din Bazargic, unde-i principalul centru iredentist, ca o demonstrație cu tâlc. Seara, am dat la cercul militar din Bazargic o șezătoare la care a conferențiat Prof. Gheorghe Murnu, iar a doua zi am pornit spre Balcic și Cavarna. De aici am început rând pe rând vizitarea așezărilor de coloniști până la celălalt capăt al Cadrilaterului, Atmageaua-tătărăscă și Turtucaia.

Acestor pionieri care luptau cu atâtea adversități, noi, studenții, le aduceam o rază de speranță. Le întăream sentimentul că nu sunt uitați și singuri în lupta lor grea. În prezența lui Tudose Popescu, ei simțeau participarea întregii studențimi române. Înfățișarea lui de plăeș, vorba înflăcărată, concepția eroică pe care o manifesta - atât de contrastantă cu mentalitatea agenților electorali și a funcționarilor corupți - fascinau și îmbărbătau. Dar și ținuta coloniștilor l-a impresionat profund pe Tudose. Entuziasmul cu care porneau să-și facă noile gospodării, curajul cu care înfruntau terorismul comitațiilor, optimismul cu care priveau viitorul era contagios. „Oameni de aceștia - spunea Tudose - trebuie să ducem în Maramureș, Bucovina și Basarabia,

unde Românimea este invadată în lupta din greu cu **neagra străinătate**. S-ar completa de minune cu țărani noștri. Ei ar defrișa terenul de mărăcini și ai noștri, cu acea forță ieșită din răbdare îl vor netezi și potrivi!” Poate Tudose spunea acest lucru fiindcă colonizările încercate până la venirea coloniștilor macedoneni, cu elemente din Vechiul Regat, eșuaseră. În fața terorismului bulgar și a sabotajului birocrat (mulți funcționari locali, în complicitate cu cei de la centru, exploatau ei pământurile Statului destinate colonizării, unii coloniști se întorceau înapoi, în satele de unde au venit, alții se resemnau să rămână uitați ani de-a rândul prin bordeie improvizate, căutând să-și agonisească existența ca argați pe lângă **ciorbagii** (chiaburi) bulgari. Situația se schimba cu coloniștii aduși din Macedonia. Ei nu se puteau întoarce în țările de unde plecaseră. Drumul retragerii le era tăiat. Dar nici nu admiteau tocmai în țara lor situații umilitoare, pe care nu le admiseseră sub stăpâniri străine. Luptau deci cu disperare. Inițiativa unui prefect averescan (Ghibănescu) din Durostor care pentru a-și apropia electorii bulgari, inițiasse o acțiune pentru retrimiteră coloniștilor macedo-români în țările de unde au venit, ca și aceia a frunțașului național-țărănist C. Anghelescu (de origine bulgară), de mai târziu, vor provoca reacțiuni vehemente.

Cu cât se lămureau pe teren aceste situații, cu atât Tudose se pasiona de problema colonizării. Devenise un aprins susținător al înfrățirii coloniștilor din Regat cu cei din Macedonia. Din contopirea lor vedea ieșirea unei calități de români de tip superior. Multiplele și variatele calități care s-ar fi îmbinat la moștenitori ar fi asigurat acest lucru. De aceea n-a fost sat de coloniști regățeni, inclusiv acelea militare ale Gen. Rasoviceanu, în care verbul lui înaripat să nu exalte avantajele acestei înfrățiri. Faptul că el era originar din Vechiul Regat înlătura orice suspiciune. Putea astfel risipi toată intriga făcută sub inspirație bulgărească, de elementele incorecte care prin semănarea discordiei între coloniștii din Regat și cei din Macedonia, sperau să-și facă mai bine interesele lor particulare.   Excursia

noastră s-a încheiat cu o șezătoare dată la Silistra, unde a fost adus să conferențieze Prof. Cezar Papacostea. Tot atunci a vorbit și Tudose Popescu, preconizând cu înflăcărare continuarea operei de românizare a acestui vechi pământ strămoșesc. A înfierat cu vehemență pe toți aceia care, pentru interesele meschine, încearcă a zădărnici opera de colonizare. După șezătoare noaptea târziu, am demonstrat pe străzi împotriva prefectului Ghibănescu, care, cum am spus, făcea formele pentru a trimite pe coloniști înapoi, Spiritele erau foarte agitate. Acesta însă a avut prudența să evite orice măsură care ar fi provocat incidente grave.

Cu multe amintiri plăcute s-a întors Tudose din excursia făcută în Cadrilater! De una însă vorbea mereu. Într-un sat din Durostor ... mi se pare Atmageaua-Tătărească... după masa luată pe câmp verde, haiducește, cu miei la frigare, se făceau exerciții de tragere la țintă. Tudose era bun țintaș. Dar nici coloniștii nu se lăsau mai prejos. Un colonist mai bătrân se uita surâzând la aceste întreceri. La un moment dat îi spune lui Tudose să-și asvârle bastonul în aer, cât mai sus. Tudose a făcut cum i-a spus. Atunci bătrânul colonist scoate revolverul și trage. L-a nimerit în plin, spre uimirea noastră a tuturor. Tudose purta acest baston cu mai multă plăcere și îl arăta ori de câte ori venea vorba de excursia din Cadrilater.

Cutrerând în lung și în lat dobrogea de Sud, pământul strămoșilor noștri Geți, mereu îmi venea în gând o caracterizare dată Dobrogei de un arheolog român: „*Bulevard și cimitir de popoare*“. Pe acest teritoriu se încrucișau tendința **longitudinală** a populațiilor barbare eurasiatice, care năzuiu spre bogățiile și spelndorile Byzanțului, și tendința **transversală** a spațiului Daciei de respirare prin Mare. **Această din urmă tendință este organică și permanentă.** Pe ea se mișca și opera de colonizare fapt care dădea un sentiment reconfortant. Și totuși amintirea vechilor orașe de pe litoral, Byzone, Kalates, etc., ale căror urme respiră ceva din „zădărnicia

zădărniciilor“, dealurile ușor ondulate sub un climat arid de stepă, pădurea deasă a **Deliormanului** din Durostor, văile întortocheate și seci, toate dădeau impresia unei lumi stinse, încremenite și uitate de vremi. Cătunele și satele turco-tătărești sau bulgărești cu izbele lor făcute de chirpici degajau atmosferă opacă de fatalism oriental, care acum era pătrunsă de fiorii comitagismului bulgar. Multe adversități stăteau în fața coloniștilor noștri. Cea mai mare o constituia climatul de stepă. Vor putea oare acești munteni de totdeauna să se adapteze, fără a-și destrăma vigoarea lor congenitală? Sau vor sfârși roși de tuberculoză, să se înmormânteze în izbele mohorâte pe care le vedeam presărate dealungul acestui **bulevard și cimitir de popoare**? Îndoiala încerca să se cațere ca o iederă pe inima mea. Dar era respinsă de alte gânduri «n-au fost acești oameni care au făcut să răsără pe munții arizi și prăpăstioși, ca oazele în deșert, cele mai înfloritoare sate și orașe din Peninsula Balcanică? De ce n-ar putea mlădia ariditatea și rigiditatea stepei?

Pe drumurile desfundate și prăfuite ale Cadrilaterului, parcă auzeam, în scârțâitul ritmic al camionului care ne transporta, refrenul: **bulevard și cimitir de popoare!**... Dar acest refren sinistru era înăbușit în gâlgâitul de viață al coloniștilor care începuse să se reverse în această provincie părăginită, înviorând-o în toate domeniile de activitate. Contaminați de optimismul irezistibil al coloniștilor, ne-am întors la București. Eram hotărâți să luptăm cu toată ardoarea pentru cauza lor (1).

(1) Notă: Rezultatele obținute de coloniștii Macedo-Români în Cadrilater au fost uimitoare. Încă odată acest element a făcut dovadă că „omul sfințește locul“. Sate frumoase au răsărit prin toate părțile. Viața gâlgâia pe toate drumurile. Creșterea oilor a prosperat în strânsă combinație cu o cultură intensivă a pământului. Produsele lor agricole erau cotate ca cele mai bune pe la oboarele de cereale. Nefiind prizonierii vreunei rutine ei au adoptat metode noi de cultură. Au introdus și extins cultura bumbacului, sfeclei de zahăr, soiei, etc., care renta mai mult decât celelalte culturi. În 1940 când din cauza unei politici neghioabe, a fost evacuată această provincie ei își creaseră gospodării care stârneau admirație. În relația făcută Generalului Antonescu în legătură cu situația materială a populațiilor evacuate, Ministrul Agriculturii de atunci, inginer Mareș, se arătă uimit de frumoasele gospodării ale coloniștilor Macedo-Români.

Ajunși la București, primul nostru gând a fost să punem cu toată vigoarea problema coloniștilor în fața opiniei publice. Cu datele strânse pe teren am făcut memorii pentru diferitele departamente (agricultură, interne, etc.). Ne dădeam însă seama că și aceste memorii, ca și altele de mai înainte, riscă să fie clasate la dosar fără rezultat dacă în același timp, nu se creează o presiune prin agitarea opiniei publice.

Fără a zăbovi mult deci, am luat inițiativa unei mari întruniri studențești. Tudose Popescu se gândea la un plan pentru a mobiliza, în a doua fază, studențimea de la toate universitățile. Președintele cercului studențesc, Gică Sârbulescu, un element de faptă, dârz și tenace, a convocat o adunare la faimoasa cantină **Gutemberg**. Au vorbit frumos mai mulți oratori. Nici unul atât de convingător și viforos ca Tudose. Filipica lui împotriva politicianilor, des presărată cu citate din Eminescu, pe care le reproducea din memorie, a pus întreaga masă de ascultători în mișcare. Am pornit pe Bulevardul Elisabeta cu intenția de a ajunge în Piața Palatului Regal.

Pe vremea aceea nu era greu să improvizezi o manifestație studențească. Era de ajuns ca un nucleu de studenți să ia inițiativa, să intoneze imnul „studenți creștini din România Mare“, să ridice pe cineva dintre ei pe umeri spre a rosti un discurs pentru ca peste puțin să devină un grup impunător. Erau atât de mari predispoziția și entuziasmul pentru luptă al studențimii! De multe ori și până atunci, noi folosisem această predispoziție și pentru manifestații în favoarea coloniștilor. Dar aceste manifestații rămăneau un amestec de preocupări serioase și exuberanța gălăgioasă de tinerețe care își căuta o răbufnire. În general această exuberanță nu era disciplinată și nici căptușită cu seriozitate spre a o face impunătoare. De aceea pentru lumea care asista părea un divertisment. În viața trepidantă a unei capitale orbită de lux și avidă de cât mai multe plăceri, cunoașterea realităților crunte din provinciile periferice (Maramureș, Basarabia, Cadrilater, etc.), unde

românimea lupta din greu pentru a păstra caracterul românesc al acestor regiuni înstrăinate, pătrund anevoie. Asta se întâmpla și cu cei mai bine intenționați dintre Români.

Veniți proaspăt din Cadrilater, noi eram sub impulsul puternic al luptei pentru existența națională, care se desfășura acolo. Acest spirit s-a propagat bine în adunarea de la cantina Gutemberg. De aceea această manifestație a fost predominantă de un spirit pe cât de grav, pe atât de impetuos. Primul cordon de gardieni, creat în fața cercului Militar pentru a împiedica ajungerea la Palat, a fost dat peste cap. Atunci al doilea cordon care era masat în fața cinematografului Frascatti, pentru a ne intimida, a descărcat o salvă de revolvere în aer. Efectul însă a fost contrariul. Impetuoșitatea a crescut și mai mult și am rupt și acest cordon. Când am ajuns în Piața Teatrului Național, am fost împresurați de puternice cordoane de jandarmi. Numai o parte din manifestații au reușit să rupă cordonul spre Câmpineanu. Toată această învălmășeală a atras atâta lume încât Piața Teatrului Național, Calea Victoriei, Bulevardul Elisabeta și Piața Universității deveniseră o mare de capete. A fost prima manifestație studențească unde s-au tras focuri de armă. Și dat fiind că această manifestație s-a făcut din inițiativa studenților Macedo-Români, s-a răspândit zvonul că s-au tras focuri de armă din ambele părți, căzând mai mulți morți și răniți. S-au operat mai multe arestări. Printre cei arestați au fost și Tudose Popescu și Gică Sârbulescu președintele centrului studențesc. La Prefectura de Poliție a început trierea arestaților. Se vede că era stare de asediu fiindcă cei care veniseră să ne cerceteze erau doi comisari regali: Maiorul Hotineanu și un Căpitan. Înainte însă de venirea acestora, a fost un incident cu Secretarul General al Prefecturii, un anume Săulescu. Acesta venind în camera unde eram deținuți, s-a îndreptat spre Tudose vociferând și amenințând. Tudose i-a răspuns dârz, invitându-l să-și respecte demnitatea funcțiunii pe care o îndeplinește, la care Săulescu a schițat un gest de lovire,

fără însă a lovi. Afară, se răspândise zvonul că Tudose Popescu și ceilalți am fi fost bătuți, fapt care a îndârjit și mai mult studențimea. S-au făcut noi demonstrații și s-au răspândit manifeste incendiare, prin care se cerea înlăturarea lui Săulescu, care a apucat pe drumul lui Manciuc... Noaptea trecută am fost luați în cercetare de comisarii regali. La mulți s-a dat drumul. Era obiceiul pe atunci (obicei corectat mai târziu de educația legionară) de a recurge la o anumită abilitate când cineva era arestat. Se lua în brațe pe „nu știu, n-am văzut, nici pe acolo n-am trecut”. Mulți din lotul cu care am fost duși la cercetări recurgeau la această abilitate. Pe mine faptul mă indigna. O manifestație pentru care nu ești dispus să tragi toate consecințele, afirmându-i scopul ei își pierde cu mult sensul. De aceea, când mi-a venit rândul, am declarat poate mai categoric decât era necesar, că am participat la manifestație și că aș fi considerat ca o dezertare faptul de nu participa la o demonstrație care are ca scop apărarea intereselor naționale. Maiorul Hotineanu s-a uitat la mine oarecum plăcut impresionat și mi-a spus: „foarte frumos din partea matală, dar vezi că este stare de asediu”. Apoi a făcut o declarație pe care am semnat-o.

După triere am fost reținuți numai 14 inși. Dintre aceștia era Tudose Popescu, Gică Sârbulescu și, dacă nu mă înșel, și Eusebiu Vicol care a murit aici în exil. Spre dimineață ne-au pus într-o dubă. Credeam că ne vor duce la **Văcărești**. Ne-am pomenit însă într-o curte înconjurată cu cazemate. Era Fortul 13, Jilava. Ne-a fost dat nouă să inaugurăm această blestemată închisoare, căci până atunci nu fuseseră aduși studenți aici. Faptul trebuie să fi impresionat și afară. Nae Ionescu a scris un semnificativ articol în „**Cuvântul**”, intitulat „**Cetatea Universitară Jilava**”. Articolul a avut ecou în opinia publică și a sfredelit profund inima sensibilă a lui Octavian Goga, poetul **pătimirii**, pe atunci Ministru de Interne. De multe ori Octavian Goga a preconizat crearea unei **cetăți universitare** pentru studențime. Luat de vârtejul politicei și

încurcat în calcule electorale, mult trâmbițata și visata cetate universitară devenea acum o realitate cam jilavă...

Am fost repartizați într-o încăpere de la extremitatea aripei drepte a cazematei. Din cauza căldurii primăverii, pământul care acoperea cazemata se dezghețase și-și prelingea umezeala prin pereții înverziți de mucegai. Un miros greu de aer stătut și umezeală îngreuna respirația. De aceea când nu ploua, stăteam tot timpul afară în curte. Paturile pe care ni le-au dat pentru dormit, dimineața deveniseră grele ca plumbul din cauza umezelei pe care o absorbiseră. Tot în aceeași aripă a cazarmei erau repartizați și câțiva comuniști printre care și cunoscutul bulgar Boris Stefanov.

După câteva zile, s-a anunțat vizita lui Romulus Voinescu, director general al Siguranței Statului, un trimis de al lui Goga, mi se pare șef de cabinet și alți câțiva funcționari superiori, din poliție. Au exprimat din partea lui Goga regretul că s-au luat asemenea măsuri. Apoi, după ce ne-au comunicat că maiorul de jandarmi din Durostor a tras în prefectul Ghibănescu, răbindu-l, au vrut să vadă dacă faptul este în legătură cu acțiunea noastră.

Tudose le-a răspuns în esență, că dacă un maior român rupe disciplina și trage împotriva aceluia de care depinde, asta înseamnă că persoana respectivă a comis fapte grave. Și noi ne-am manifestat indignarea atât la Silistra cât și în demonstrația pentru care ne-ați arestat, împotriva unui prefect ce pune la cale evacuarea elementului românesc din Cadrilater. Oaspeții n-au plecat lămuriți. Totuși, ne-au promis că în curând vom fi eliberați dacă nu vor fi alte complicații. Probabil, ei credeau că se vor produce reacțiuni și în altă parte. După câteva zile, a venit un comisar regal pentru a face o formă de instrucție necesară în vederea eliberării.

La Jilava am stat aproape două săptămâni. Era, după câte îmi amintesc, în preajma examenelor (la sfârșitul lui Mai și începutul lui Iunie 1927). Ieșiți afară, am găsit studențimea în fierbere; se cerea demiterea lui Săulescu,

care între timp arestase și maltratase alți studenți. După câțva timp căzuse guvernul Averescu. În noul cabinet făcea parte, ca Ministru al Justiției, Stelian Popescu. Manifestațiile împotriva lui Săulescu au continuat. La una din acestea făcută în fața Prefecturii, Stelian Popescu a anunțat personal de pe balcon că, *noul guvern a suspendat pe Directorul Prefecturii Capitalei, Săulescu, spre a cerceta cazul*, fapt care a potolit spiritele agitate. Scopul urmărit fusese atins în parte. Întreg acest lanț de manifestații, făcute timp de trei săptămâni, a pus problema coloniștilor în fața opiniei publice. Noi greutăți însă, vor răsări în cale. Și ele vor cere noi eforturi spre a fi înlăturate.

Poate, cum am spus, prins în vârtoarea luptelor din această perioadă la București, Tudose Popescu să nu fi fost prezent la Iași când s-au pus bazele Legiunii. Relațiile lui cu cercul studenților Macedo-Români au devenit din ce în ce mai strânse. Dar, de la o vreme, n-a mai fost văzut prin București. Credeam că s-a dus în Bucovina. Mai târziu am aflat că era bolnav, în casa părintească, după trei ani, în vara lui 1930, când aceeași luptă pentru cauza coloniștilor a făcut să ne cunoaștem cu Căpitanul în închisoarea de la Văcărești. El ne-a vorbit frumos de camaradul său de închisori Tudose Popescu. Târziu în toamna lui 1931, pe când făceam serviciul militar, am aflat trista veste a morții lui Tudose Popescu. S-a stins ros de ftizie pe care i-au dăruit-o închisorile jilave din România Mare, drept răsplată pentru dragostea lui fierbinte pentru neamul românesc. A murit tânăr în floarea vârstei. A murit sărac, ducând cu el în mormânt o inimă bogată în dragoste și visuri de înălțare a țării lui dragi. Dar dacă necruțătoarea boală s-ar fi îndurat totuși de tinerețea acestui chipeș luptător, cu înfățișare de plăeș, nu s-ar fi îndurat mai târziu Regele asasin și extropiații săi politicieni. Ar fi fost strangulat în duba de închisoare ca tovarășul său de luptă, Căpitanul, sau răpit de pe patul de spital și secerat de gloanțe pe vreun maidan de la periferie așa cum s-a făcut cu Siancu, Cotigă, Pihu, Herghelegiu și alți atâția camarazi. Sau ar fi rătăcit și el în

lumea largă mistuit de dorul de Țară...

Parcă îl văd în acel amurg din primăvara lui 1927 pe țârmurile înalte de la Caverna. La stânga noastră. Capul Caliacra intra ca o săgeată pe întinsele ape vinete ale Pontului Euxin, pe când la dreapta, pe versantul Ciaracmanului, albeau urme din ruinele vechii cetăți Byzone. Tudose era transfigurat de frumusețea acestui tablou. Cu vocea lui sonoră a început să cânte ca o rugăciune „Mai am un singur dor”. Noi ceilalți - am secundat. Cântecul acesta de cea mai profundă inspirație eminesciană, ne-a contopit sufletește.

...Cum n-oi mai fi pribeag
De atunci înainte,
M-or troeni cu drag
Aduceri aminte...

Noi, pe care soarta ne-a făcut pribegi, amintind figura acestui luptător de rasă, îi troienim mormântul din cimitirul sărac, din țara cotropită, cu **dragi aduceri aminte** și-i simțim sufletul prezent.

PERSONALITATEA LUI ION BELGEA

I. STRUCTURA

Personalitatea lui Ion Belgea s-a proiectat pe o traiectorie cu mult deosebită de cea presupusă de opinia curentă la un legionar. Acest lucru ar părea foarte neobișnuit pentru cei care își închipuie că Mișcarea Legionară produce tipul de om nou, standardizat și în serii. Adevărul este însă, că nicăieri personalitatea omului nu este mai respectată ca în Mișcarea Legionară. Și este firesc să fie așa. Spiritualitatea legionară este gălgâit de viață. Și viața înmugurește sub diferite forme. Esențialul este ca suflul animator să fie același. El este factorul comun...Altoiu legionar poate prinde și da roade pe orice structură viguroasă.

Credința Căpitanului, izbucnită din nepătrunse adâncimi și proiectată pe înălțimi nebănuite, a avut și va avea multiple aderențe cu sufletul omenesc. **Cei organic însetați de credință** au pornit pe aripile crezului legionar spre a evada din raționamentul uscat al epocii în care simțeau că se înăbușe. Aș vedea ca un tip reprezentativ al acestei categorii - ca să vorbim, de cei pe care i-am pomenit în ședințele noastre - pe lordache Nicoară.

Cei aflați pe culmile disperării, unde au ajuns după ce avizi de a găsi un sens acestei vieți, au frământat toate problemele existenței pe care le putea răscoli rațiunea lor. Aceștia s-au avântat temerar, sărind peste prăpastiile de îndoieli care îi obsedau până atunci, spre piscul luminos al

credinței legionare. Poposind aici, au găsit sensul căutat al existenței. Convertirea lui Puiu Gârcineanu și ascensiunea lui vertiginoasă spre absolutul legionar, ar fi caracteristică pentru această categorie de aderenți ai Mișcării.

Cei care simțeau în toate fibrele ființei lor energia clocotită, își găseau numai în toila primejdiilor și luptelor eroice cea mai sublimă desfătare pe care o poate da această viață. Victor Silaghi, luptător de rasă, respira adânc această concepție. Au fost desigur și mulți care au mers pe drumul legionar din ușurință, snobism sau din calcule. Aceștia însă n-au putut rezista încercărilor și, după un mic efort, au căzut în smârcurile cotidianului unde atâția duc o existență minoră.

Drumul lui Belgea a fost cu totul deosebit (de cele arătate), fiindcă și structura lui sufletească era deosebită, complexă și chiar zguduită de tendințe contradictorii. Și Belgea trăia adânc problemele existenței. Trăirea lui însă era de un dramatism aproape organic. Luciditatea lui pătrunzătoare îl ducea spre o analiză minuțioasă și adâncită, **dându-i voluptatea explicărilor raționale, în vreme ce o forță, chiar pentru el inexplicabilă, îl atrăgea spre înălțimile iraționale ale credinței**. Evident, aceste antinomii se găseau sădite de Creator în embrion, în fiecare om. Când sunt cultivate și adâncite însă, ele se limpezesc prin predominarea uneia dintre ele sau depășirea lor. Ruperea echilibrului dă un sens de mișcare. Fiecare își deschide drum prin desişul problemelor, mergând de unul din aceste sensuri.

Acest lucru însă nu-l putea face Ion Belgea. El nu putea merge până la ultima consecință pe schela abstractă de construcții dialectice și raționaliste pentru ca să urce, fie pe culmile disperării sau să coboare în mlaștina scepticismului, fiindcă seva de viață proaspătă pe care o vehicula instinctul său sănătos de la țară, îl îmboldea spre înălțimile credinței. Dar nici nu putea să-și ia avântul pe aripile credinței, fiindcă inteligența sa pătrunzătoare și rafinată mereu îi iscodea probleme nerezolvate care

deveneau un balast prin îndoielile care le stârneau. Și ceea ce era mai impresionant nici nu cădea istovit sub acest zbulcunm contradictoriu, atât de prelunqit. Drama sufletească a lui Ion Belgea - oricât ar părea de paradoxal - aș spune că a fost o dramă ieșită din durabilitatea excepțională a unui impresionant echilibru între tendințele divergente ale raționalului și iraționalului.

Din aceste frământări izvora pentru el o foarte bogată trăire interioară care pendula alternativ pe ambele planuri.

Pe dimensiuni poate, cu mult mai vaste, un asemenea proces zguduitor cred l-a încercat o viață întreagă Profesorul Nae Ionescu.

Era din cauza structurii sale sufletești.

Când imediat după înființarea Legiunii, Ion Belgea s-a apropiat de Căpitan, cred că n-a dobândit dintr-odată - așa cum s-a întâmplat de pildă cu Puiu Gârcineanu - întreaga credință legionară. Asta, vreau să spun - în sensul de a-și fi lămurit toate problemele care îi frământau până atunci. Aș putea spune că el, care se găsea în toiul frământărilor, mai mult a optat - sau mai bine zis înclinat - pentru drumul legionar, spre a ieși din răspântia în care se găsea. **Impulsurile instinctului său sănătos au fost mai puternice decât frâna rațiunii.** S-a hotărât deci să urce masivul credinței legionare, dar fără să facă o ruptură și să renunțe definitiv la frământările sale de până atunci. De ele nu se va putea despărți decât dacă vor fi rezolvate sau când se va convinge de inutilitatea lor. De aceea drumul îi va fi anevoios căci grea este povara acestor probleme nerezolvate ce duce cu el. Și oricâtă discreție ar depune, efortul făcut pentru ele se va simți. Fața îi este încordată. Câteodată chiar crispată. Sub silitul său calm și prelungita-i tăcere, simți permanentul său efort de a-și comprima divergențele sale interioare. De multe ori când vorbești cu el parcă evită să te privească în față. Poate că nu vrea ca în ochii săi ce lucesc după ochelari, de unde se proiectează multe convingeri tari pentru credința legionară, să vezi cum

pâlpâie și atâtea îndoieli care, după părerea curentă, - pe care mulți o simulează s-ar presupune definitiv soluționate pentru legionari.

Departa de el gândul de a voi să pară desăvârșit. Dorește să cruțe pe alți camarazi care au dobândit seninătatea credinței și au sufletul liniștit. Rar intervine în discuții ocazionale. Dar când intervine, își desfășoară plin de ardoare argumentele cu o dialectică și logică impecabilă. Și când a terminat, în loc ca să-și savureze efectul mai totdeauna impresionat, se retrage în tăcere, parcă mâhnit că a făcut caz de atâtea rațiuni în explicația unei probleme, mai ales dacă este de esență legionară.

Un popas întremător îl găsește în cântec. Cântă cu ardoare cântece legionare, așa cum un drumeț s-ar răcori, după peregrinări, prin locuri aride, la un izvor limpede și rece. Pentru un moment se înseninează. Dar cum nu trece mult și iar stoluri de gânduri îi încrețesc fruntea. Acest lucru însă nu-l oprește din drum. Merge înainte și urcă mereu.

Adeseori în această ascensiune l-am asemănat pe Ion Belgea cu un alpinist temerar. Iată-l acum ajuns în fața masivului de credință legionară. Are în față panta cea mai abruptă. Se încumetă totuși să urce fără să renunțe la nimic din frământările sale. Și începe urcușul. Bate cu ciocanul dialecticei sale vârtoase un piron de certitudine în stâncă. Se înfășoară în frânghia credinței împletită de el însuși pendelete, dar cu atâtea grijă în singurătățile lui zbulcunmate. Azvârle apoi un laț spre un colț ieșit de stâncă. Se prinde. Se smucește încercându-și toate forțele. Mai bate un piron și iar se înalță. Acum se simte obosit. Șiroaie de sudoare îi curg. Suspendat privește sus azurul cerului. Este așa de frumos! Jos tenebrele abisului. Cât de înfiorătoare sunt! Iar departe se deschid minunate priveliști. Nu le-a văzut niciodată până acum. În aceste perspective multe îndoieli se destramă. Scapă de povara lor. Dar încă mai sunt multe! Urcă mai departe și iar obosește. Sub el, prăpastia se cascade și mai înfiorătoare. Povara îndoielilor, ce le poartă în suflet, îi pare mai grea. Acum atârnă apăsător o nouă îndoială.

Oare va rezista firul credinței sale să meargă mai sus? Simte că amețește. Încearcă poate acest sentiment straniu și critic dintre credință și necredință despre care se spune că Blaise Pascal l-a avut pe podul de la Neuilly cunoscut de atunci pentru frământările intelectuale fără dezlegare, sub numele de **l'Abime de Pascal**. Hăul deasupra căruia stă suspendat îi pare poate o Nirvană salvatoare. Să se prăvale în neființă?...

Firul credinței sale îl ține strâns iar piroanele cretitudinii înfipte în stâncă au rezistat mai mult decât își închipuise dânsul. Încrederea îi înviorează forțele și frumusețea cerului albastru care stăpânește deasupra, îi dă îmbolduri noi. Și ascensiunea grea continuă.

În ce punct l-au ciuruit gloanțele asazine ale regelui dement? Nu s-ar putea spune. E greu de marcat un proces sufletesc atât de frământat. Poate l-au nimerit în momentul când de pe piscul credinței legionare, rotind ochii spre zările nemărginitului, contempla nebănuitele frumuseți. În orice caz, sigur este că l-au surprins în plină și grea ascensiune spre tótala credință.

Puțini în Mișcarea Legionară au bătătorit asemenea sușuri cu noianuri de îndoeli în spate. **Pe aici cred că a urcat Profesorul Nae Ionescu - fără scop precis, mai mult ca amator - și a nimerit pe piscul credinței legionare, de unde nu s-a îndurat să plece, el, neastâmpăratul pelerin.** Este singurul drum spre care îi mâna structura lor sufletească pentru a se apropia de credința legionară. Dar câți pot avea tăria să-l ducă până la capăt?

Spiritualitatea legionară este respirată în totalitatea ei armonioasă numai de făptura Căpitanului. El o întruchipează veșnic. El este întregul. Ceilalți, oricât de desăvârșiți ar fi ei, reprezintă numai părți din acest întreg. Personalitatea lor se desăvârșește în dimensiunile ei organice. Pare că drumul care i-a apropiat de credința legionară le redă mai bine amprenta, indicând trăsăturile caracteristice ale structurii lor sufletești. Pe culmile credinței

legionare fiecare este împlinit în sensul lui, dar încadrat în sublimă armonie legionară. Și dacă ar fi să mă gândesc la camarazii pomeniți, i-aș vedea ca o întruchipare a chiar virtuților lor caracteristice. Ar fi desăvârșite modele de artă.

În **lordache Nicoară** aș vedea întruchipate: **bunătatea, pietatea și candoarea în plină dăruire care n-a cunoscut turburarea niciodată.**

Puiu Gârnicianu l-aș vedea în **înfățișarea unui profet, împăcat acum, dar cu priviri care tot adulmecă depărtările și înălțimile salturilor temerare.**

Pe fața îmbujorată a lui **Victor Silaghi** aș vedea așternută **seninătatea dar mușchii oțeliți** ai corpului său vor rămâne mai departe încordați ca și cum ar fi gata să pornească la noi salturi eroice pentru noi biruinți.

Și **Ion Belgea va fi senin.** Mușchii feței sale mereu încordați, ani de-a rândul, se vor destinde acum. Privirile i se vor umezi de dragoste. Ridurile frunții însă, oricât ar fi de netezite de seninătatea dobândită, se vor cunoaște. Vor fi trăsăturile lui caracteristice. Ele vor arăta și zbuciumul trecut și etapele parcurse. Dar în liniștea sufletească de acum tot ele îi vor da înfățișarea de înțelept. **Sub cupola frunții sale se va fi împăcat acum într-o minunată sinteză, raționalul și iraționalul și totul va fi supus și coordonat cu eternele legi divine.**

Dacă i-am întreba ce este credința legionară în dimensiunea sa absolută, dintre toți cred că Belgea ne-ar putea explica pe înțeles omenesc. Pentru că el a cucerit-o pas cu pas, hărțuit de toate îndoielile omenești. În anevoiosul său drum, el a gândit lucid, zi de zi și a trăit desăvârșirea legionară pe toate gamele ei. Ca să spunem în alți termeni: el ar fi putut explica fenomenul legionar, adică să facă doctrină legionară.

II. DE CE N-A SCRIS ION BELGEA

Adeseori, ca și alții, mi-am pus întrebarea: De ce totuși n-a scris Ion Belgea? Nu este simplă coincidență dacă o asemenea întrebare se pune și pentru Nae Ionescu. Aceasta arată încă odată afinitatea lor de structură. Unii au văzut în acest fapt exces de modestie. Alții, sete de perfecțiune și unii sterilitate determinată de o exagerată autocritică. Faptul pare cu atât mai inexplicabil cu cât el milita într-o mișcare politică în plină luptă. Chestiunea nu se poate lămuri decât dacă ne gândim la evoluția vieții sale interioare. Belgea nu putea scrie fiindcă era în drum. Se găsea - cum am spus - în plin zbucium interior avântat de credință și mușcat de îndoieli. Lubea cu pasiune sinceritatea și era îndrăgît de formele perfecțiunii. Îi venea greu să scrie despre lucruri pe care el nu și le lămurise într-un sistem întreg. Detesta speța aceea de așa ziși intelectuali care cu o dezinvoltură uluitoare scriu de circumstanță, despre lucruri în care nu cred. De multe ori chiar la comandă. Știa de la Căpitan că principala calitate a scrisului legionar este sinceritatea. Numai prin căldura sincerității - care în ultima analiză izvorăște din dragoste și lumină - scrisul poate încălzi, înălța și cuceri. El nu putea scrie decât sincer și vedea lucid că spovedania lui cu frământările în care se găsea nu putea folosi luptei, Mișcării, în acele momente. Aceste frământări poate și le-a însemnat pentru sine, în notele sale zilnice. Ar fi un neprețuit itinerar sufletesc al unui legionar în devenire. Poate Căpitanul a intuit acest lucru când l-a ales pe Ion Belgea să citească la catafalcul lui Ion Moța în Biserica Gorgani și în fața gradelor legionare, niște însemnări tot așa de discrete și inedite ale lui Ionel Moța.

Cred că atunci când Belgea ar fi simțit întreaga căldură a credinței legionare de care cu eforturi continue s-a apropiat atât de mult, atunci ar fi dat lucruri care ar fi rămas în literatura legionară.

Dar și această mare posibilitate ca și atâtea altele a fost nimicită Mișcării, de ura dușmanilor noștri de moarte.

III. DIN ACTIVITATEA LUI

Caracteristic pentru personalitatea lui Belgea este faptul că tot zbuciumul sufletesc și trăirea interioară despre care am amintit, nu l-au împiedicat să acționeze. Ion Belgea n-a fost un intelectual chinuit de problematici în bibliotecă sau retras în singurătate printre tomuri prăfuite de cărți. El și-a purtat zbuciumul pe teren, unde a activat. Mai mult el a activat cu fermitate și cu un pătrunzător simț al realităților. A fost unul dintre puținele elemente care l-au urmat dintr-un început pe Căpitan. Modestia lui, oroarea ce o avea față de atitudinile goale de conținut și spectaculoase și mai ales față de cabotinismul politic, îl făcea să se retragă și mai mult în chiurasa tăcerii sale. Poate din cauza acestei griji, de multe ori exagerată, el n-a devenit - ca să întrebuițăm un termen frivol - **vedetă politică**, și mult timp n-a fost cunoscut nici de lumea legionară. Cei însă care l-au cunoscut sau au trăit în apropierea Căpitanului, au apreciat calitățile sale precum și poziția pe care o ocupa în Mișcare.

Eu pe Ion Belgea l-am cunoscut pentru prima dată în toamna anului 1930, imediat după eliberarea de la Văcărești unde am stat închis cu Căpitanul. Împreună cu Andrei Ionescu, Fănică Anastasescu, Virgil Rădulescu, etc., **formau elementele de încredere pe care se baza Căpitanul în acțiunea politică pe care o începea atunci în Capitală prin înființarea Gărzii de Fier**. Era originar din Banatul Sârbesc. La congresele studentești trebuia susținută cauza acestor Români neglijați de guvernele înstrăinate din București și asupriți de statele străine. Era peste măsură de revoltat pentru lipsa de demnitate pe care o arăta oficialitatea românească. În vreme ce sârbii din Banatul românesc aveau toate drepturile, Românilor din Banatul jugoslav li se refuzau aceste drepturi, iar celor din Macedonia li se interzicea chiar dreptul de a vorbi românește. Aceste preocupări comune ne-au apropiat. Cu

toate acestea n-aș putea spune că de atunci i-am putut aprecia și toate calitățile cu care era înzestrat.

Prin modestia și discreția lui naturală, Ion Belgea face parte din acea categorie de oameni care îți creiază bucuria mereu descoperindu-i în adâncurile lor sufletești. Era diametral opus acelei spețe de om care cu toată arta simulării îți surprinde încrederea și chiar admirația la început, dar cu timpul încerci mereu decepții.

Primele aprecieri asupra adevăratei sale valori le-am auzit de la Căpitan. De multe ori când în discuțiile noastre venea o problemă mai importantă spunea Căpitanul: „Să discutăm cazul și cu Belgea.

Când în 1932 sub conducerea lui Ion Moța și sub supravegherea Căpitanului s-a înființat cuibul **Axa** care prin componența lui avea caracterul unui cerc de studii, am avut prilejul să-l cunosc și mai bine pe Ion Belgea.

O cultură temeinică și mari posibilități de gândire. Mai mult asculta și nu angaja discuții cu ușurință. Când intervenea în discuții însă era ascultat cu deosebit interes căci totdeauna spusele lui erau substanțiale și bine gândite. O logică strânsă și multă sobrietate în expunere dădeau o greutate și mai mare cuvântului său.

Pentru toate aceste calități cred că i-a încredințat Căpitanul, conducerea grupului **Răsleți** din Capitală care în fapt însemna aproape organizația Capitalei. Misiunea nu era ușoară. În general elementele răzlețe ale Capitalei, sunt cât se poate mai puțin omogene, atât ca proveniență cât și ca structură. În majoritate sunt intelectuali poștiți în Capitală cu visuri și iluzii pe care însă această metropolă cosmopolită le-a spulberat fără cruțare. Acești decepționați răzleți caută în Mișcare salvarea lor sufletească și mulți din ei vin cu planuri și inițiative îndrăznețe, revoluționare. Mai sunt și alte categorii: cei care au răzbit în viață. Au sentimentul încrederii, greutatea pozițiilor ocupate în societate și cer noi posibilități de afirmare în cadrul Mișcării. Este atât de diversă lumea răzleților. Conducerea și organizarea ei este o operă grea. Căpitanul a găsit pentru

această misiune ca cel mai indicat pe Ion Belgea. Și într-adevăr, prin cultura lui, seriozitatea și tactul cunoscut, precum și prin structura lui sufletească, Ion Belgea putea face față mai bine. Caracteristic pentru modestia și discreția cu care Ion Belgea a știut să-și îndeplinească această misiune este faptul că deși conducea cea mai diversă unitate legionară totuși n-a devenit un nume prea cunoscut.

Poate datorită acestui fapt Belgea a reușit să scape la cercetările făcute la începutul celei de a doua prigoane.

Când Radu Mironovici, desemnat de Căpitan cu conducerea Comandamentului Mișcării, a fost arestat, Căpitanul a însărcinat cu această grea misiune pe Ion Belgea. Calitățile lui trebuiau, și în aceste împrejurări nespuse de grele, folosite.

Seriozitatea, temperamentul său ponderat, simțul politic și vederile largi, sentimentul de răspundere de care era în permanență animat, precum și o experiență dobândită în tot timpul cât a stat aproape de Căpitan, erau garanții că-și va îndeplini bine misiunea. Și Ion Belgea și-a îndeplinit-o. Ion Belgea a sesizat bine linia tactică pe care se fixase Căpitanul și a înțeles toate manevrele spre care tindeau dușmanii noștri de moarte. De aceea activitatea lui s-a desfășurat plină de tact și înțelepciune, așa cum cereau împrejurările de atunci.

La o ședință de reorganizare a Comandamentului la care au participat pe lângă Ion Belgea și lordache Nicoară, Horia Sima, Gheorghe Dragomir, Ion Antoniu și subsemnatul, s-a făcut un plan de luptă și s-au dat atribuțiuni fiecăruia. De atunci ne-am întâlnit regulat. Ultima consfătuire am avut-o în casa unui macedonean care mă găzduia pe mine și pe Gheorghe Dragomir. Acolo au venit pe rând: Horia Sima, Ion Antoniu și Ion Belgea. Ne-a povestit atunci Ion Belgea cum, venind în tramvai - mi se pare pe strada Izvor - a zărit pe un Marinescu, pe care-l cunoscuse la tabăra de la Carmen-Sylva. Se știa că este agent la siguranță, dar era considerat ca un bun simpatizant al Mișcării. S-a dat jos din tramvai și s-a întâlnit cu el.

Acesta s-a grăbit să-i spună ca să nu aibă nici o grijă de poliție fiindcă nu figurează pe lista celor urmăriți. I-a promis că-i dă informații mai precise în acest sens și-au fixat un loc de întâlnire pentru a doua zi. L-am sfătuit insistent să nu meargă spunându-i că polițistul rămâne tot polițist mai ales în vremurile când pentru Mișcare se arătau perspective sumbre s-ar putea chiar ca el, vrând să se reabiliteze pentru legăturile din trecut, să facă acum exces de zel. Belgea a rămas neînduplecat. „NU pot crede - spunea el - că mă va trăda, când eu i-am arătat atâta încredere, fiindcă singur m-am dus la dânsul. Și apoi trebuie să merg la întâlnire fiindcă mi-am dat cuvântul că merg!”

Mi s-a părut simptomatică această evoluție sufletească a lui Ion Belgea. El, omul circumspect, al analizelor și presupunerilor subtile, respira acum din întreaga sa ființă cu toată candoarea cea mai desăvârșită bună credință legionară. A doua zi s-a dus la locul fixat (mi se pare în apropierea terenului de sport **Venus**). Mai mulți agenți care pândeau acolo l-au arestat împreună cu Marinescu. Dacă l-a trădat acesta sau l-a denunțat la cineva pe altă pistă, nu s-a putut stabili precis.

Arestarea lui Ion Belgea, atât prin personalitatea lui dar mai ales prin funcțiunea pe care o îndeplinea într-un moment critic pentru Mișcarea Legionară a avut repercusiuni pe care noi încă nu le putem măsura în toate consecințele lor. Dacă Ion Belgea n-ar fi fost arestat poate altfel s-ar fi desfășurat evenimentele noastre interne. Prin temperamentul și echilibrul său sufletesc, prin calmul și ponderea sa - care înlătura orice pripeală și mai ales prin marele său sentiment de răspundere și puterea sa de judecată, poate ar fi creat condiții de luptă mai potrivite împrejurărilor de atunci.

Destinul însă a vrut altfel!

IV. CUM A MURIT

M-am întrebat de multe ori dacă moartea este întâmpinată la fel de către toți legionarii. Comun pentru toți cred că este sentimentul împăcării cu moartea, fiindcă toți legionarii desăvârșiți (adevărați) consideră moartea legionară ca ultima etapă a împlinirii lor. Din acest sentiment de împăcare cu moartea al legionarilor rezultă nemurirea Legiunii. Felul întâmpinării însă se leagă de personalitatea fiecăruia, fiindcă în confruntare cu moartea omul este mai sincer ca oricând. Dacă mi-aș închipui moartea așa cum o redă imaginea populară, mergând la fiecare dintre cei patru camarazi pomeniți mai sus, aș vedea patru atitudini diferite dar fiecare măreață în stilul ei.

lordache Nicoară ar îmbrățișa moartea cu aceiași dragoste cu care cineva și-ar îmbrățișa o mamă iubită și de mult nevăzută și ar pleca cu ea ținându-se de brațul scheletic.

Victor Silaghi ar merge tot așa de voios și sprinten, radiind entuziasm din toată făptura ca și cum ar merge la un asalt legionar. **Puiu Gârcineanu** ar privi-o distant și profetic de pe înălțimile salturilor temerare. **Ion Belgea** va merge cu ea liniștit și convins că este necesar să moară, indiferent dacă el are sau nu certitudinea unei vieți de dincolo.

Această convingere ieșea din judecata lui limpede și înțeleaptă.

Și așa a murit: convins, simplu, măreț de simplu!
(Buchenwald Weimar), 23 Ianuarie 1943).

I. TATĂL CĂPITANULUI

La 21 Noiembrie a.c. se împlinesc două decenii de la moartea Profesorului Ion Zelea Codreanu, tatăl Căpitanului. Actualele împrejurări nu permit o comemorare cum ar fi meritat acest vajnic luptător naționalist român. Pentru lumea legionară, Profesorul Codreanu nu a fost numai tatăl Căpitanului ce și-a crescut fiii în cea mai neprihănită dragoste de neam, dar și animatorul care, încă din timpul mișcărilor studentești, complectând prin misticismul său creștin, doctrina naționalistă a rafinatului raționalist A.C.Cuza, a ferit tineretul român să se îndepărteze de la linia destinului românesc. Poate pentru acest misticism trăit în plin, care nu concorda cu atmosfera epocii de după primul război mondial, impregnată de raționalismul iluminist, Profesorul Ion Zelea Codreanu a părut multora chiar și din interiorul Mișcării oarecum excentric. Așa cum a fost considerată Mișcarea politică a Căpitanului când și-a ales ca patron pe Sfântul Arhanghel Mihail. Contribuția Prof. Codreanu pentru imprimarea acestei direcții a fost apreciabilă. Spre deosebire de Prof. A.C.Cuza care era dușmănit pentru **ideile lui** - propagate totuși pe plan **rațional** comun ce constituia în ultimă analiză, o punte de înțelegere - Prof. Codreanu atrăgea ura „fiilor lui Lucifer” - cum spunea el dușmanilor Mișcării - **pentru credința lui**. De aceea și loviturile primite pentru această credință au fost mai crunte.

Suferința îndurată prin numeroasele închisori și lagăre a fost încununată de moartea celor trei fii ai săi (Corneliu, Ion și Horia) asasinați de organele de stat ale țării pentru a cărei mărire el jertfise totul, **devenind cel mai îndurerat tată al epocii noastre românești**. Dacă aceste lovituri vrăjmașe Prof. Codreanu le-a primit cu revoltă dar și cu resemnarea creștină, alimentată și de seva credinței dăce în „nemurirea sufletului”, în schimb, surda prigoană îndurată de el și familia sa în timpul regimului „național-legionar” din partea „oamenilor Comandantului” (legionari de ultima oră dacă nu chiar infiltrații dușmane) **i-au sfârtecat inima**. Expresia acestei revolte nestăpânite se poate vedea în declarațiile făcute judecătorului de instrucție, după stupida “Rebeliune”, declarații pe care le reproducem mai jos, ca titlu de document, cu ocazia acestei aniversări.

Cu toată această gamă a suferinței, care a mers de la nenumăratele întemnițări până la asasinarea de către poliție a celor trei fii ai săi, Prof. Codreanu a rămas dârz și neclintit în credința legionară, până în ultima clipă a zbuciumatei lui vieți pământești. El a mărturisit-o în toate împrejurările: **„Eu spun, după Sf. Apostol Pavel, că dacă Legiunea este de la oameni, ea va pieri, iar dacă este de la Dumnezeu, atunci toate trădările, prigoanele și vicleniile oamenilor și ale ladului nu vor putea opri să se refacă, să crească și să facă să ne strălucească Patria ca soarele de pe ceruri. Iar eu cred și mărturisesc, că Legiunea este de la Dumnezeu”**. Pe fondul dizolvant al cameleonismului politic românesc, cu renegări de tot felul, de care s-au contaminat și unii “foști legionari”, figura Profesorului Codreanu, Tatăl Căpitanului, se proiectează ca un **uriaș monument al tăriei de caracter**. El constituie un exemplu și o mustrare venită de dincolo de pământ.

II. CĂPITANUL DESPRE TATĂL SĂU

Cu toată rezerva Căpitanului, pornită dintr-o excesivă modestie și din grija de a nu lăsa impresia falsă că Mișcarea ar fi o expresie a familiei sale, totuși el nu poate să nu menționeze unele lucruri în legătură cu prodigioasa activitate desfășurată de tatăl său, Profesorul Ion Zelea Codreanu. Redăm câteva spicuri din scrierile Căpitanului.

Originea - „Tatăl meu, profesor de liceu, a fost o viață întreagă luptător naționalist. Bunicul meu a fost pădurar, străbunicul tot pădurar. Neamul meu a fost din începuturi, în vremuri de restriște, neamul codrilor și al munților” ... (Pentru Legionari, pag.12.)

Pe front - „... La 20 Septembrie (1916) când tatăl meu a căzut rănit deasupra Sovatei pe muntele Ceres-Domu, i-am fost de folos, ajutându-l în fața inamicului care înainta. Deși rănit, a refuzat să se lase evacuat conducându-și compania în tot timpul retragerii și apoi în grelele lupte care au urmat la Oituz.

Într-o noapte, pe la ora două, regimentul a primit ordin de înaintare. Ofițerii își inspectau în tăcere de mormânt trupele masate pe șosea. Tatăl meu fusese chemat de colonel. Revinând după puțin timp îmi spune: „N-ar fi bine să te întorci tu acasă? Noi o să intrăm în luptă și nu e bine să murim amândoi aici, căci mama rămâne acasă cu șase copii mici, fără nici un sprijin. Și Colonelul m-a

chemat și mi-a spus că nu vrea să-și ia răspunderea rămânerii tale pe front”. Simțeam că e cu sufletul îndoit: ezita să mă lase în miezul nopții singur, în câmp, pe drumuri necunoscute, la 40 Km. de linia ferată. Observând insistența lui, am predat carabina și cele două cartușe și în timp ce coloanele regimentului pășeau înainte, pierzându-se în liniștea și întunericul nopții, eu am rămas singur pe marginea unui șanț, luându-mi apoi drumul către vechea frontieră”. (P/L/12).

Pentru organizarea L.A.N.C. (1923). - „M-am apucat și am făcut singur un regulament până în cele mai mici amănunțimi. Dându-mi seama însă, că pentru vârsta mea era o problemă grea, m-am dus cu el la tatăl meu și în câteva zile de lucru i-am adus modificările de formă și fond necesare... Când l-am prezentat profesorului Cuza, chestiunea a luat un caracter de adevărat război. El nici n-a vrut să audă de așa ceva. Atunci s-a încins o discuție de câteva ore, penibilă, între prof. Cuza și tatăl meu, discuție care m-a înlemnit și, bănuind că va duce iar la cine știe ce nenorocit de conflict, regretam că am provocat această discuție. Tatăl meu, un om violent și aspru, a luat regulamentul și-a plecat la tipografie să-l tipărească fără aprobarea profesorului Cuza. Acesta însă, cu mai mult tact, mai calm și pe cât de îndărătnic în unele privințe, pe atât de maleabil în cazuri de acestea, a știut să împace lucrurile. L-a chemat înapoi spunându-i: Ei, să-l tipărim, dar să-l cercetez și eu. L-a corectat, i-a făcut forma, i-a adăos partea doctrinară, chemări, manifeste și l-a dat la tipar. Acesta a constituit “Călăuza Bunului Român” și apoi a L.A.N.C., cartea de bază a “Ligii” tot timpul până la 1935.” (P.L. Pag.124).

Complotul studențesc (Oct. 1923) - „... Ceea ce îmi rodea inima, era situația nedreaptă în care era pus tatăl meu. Nu era vinovat cu nimic. Luptător de o viață pentru neamul acesta, profesor de liceu, maior, fost comandant de batalion pe linia l-a a frontului, tot timpul războiului, de mai multe ori parlamentar și nu dintre cei obscuri, era purtat

acum între baionete pe străzile Capitalei" (P.L. pag.170).

În închisoarea Văcărești (Toamna 1923) - „Tatăl meu obținuse de la Direcție permisiunea ca în fiecare dimineață, la ora 7, să ne ducem la biserica din curtea închisorii, pentru a ne închina. Ne așezasem cu toții în genunchi în fața altarului și spuneam „Tatăl nostru” iar Tudose Popescu cânta „Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu”. Acolo găseam mângâiere pentru viața noastră tristă din închisoare și nădejde pentru ziua de mâine... Dar iată, ne vin și zile de bucurie. După două luni de închisoare ne vine vestea că a sosit ordinul ca tatăl meu și Dănulescu, să fie eliberați. O mare bucurie pentru noi. Le ajutăm să-și facă pachetele și în scurt timp sunt duși din mijlocul nostru. Îi privim cum pleacă, urmărindu-i cu ochii până ce ies pe prima poartă. Am rugat pe tatăl meu să-i spună mamei și celor de acasă să nu aibă nici o grijă”.... (P.L.pag.171, 3-4).

În Basarabia (Ianuarie 1930). - „Erau pe locul intrunirii peste 20.000 țărani ... Am spus acestei țărăni basarabene, pe care o vedeam că așteaptă un cuvânt de mângâiere și pe care n-o adusesem eu aici, în numărul acesta covârșitor, ci marile ei dureri: - Că noi nu vom lăsa-o uitată în robia jidănească, în care zace astăzi. Că ea va deveni liberă, stăpână pe rodul muncii ei, stăpână pe pământul ei, stăpână pe țara ei. Că zorile zilei celei noi a neamului se arată. Că în lupta începută, ea să dea numai **credință** - credință până la moarte - și va primi, în schimb, **dreptate și mărire**. Au vorbit apoi: Lefter, Potolea, Banea, Ifrim, preot Isihie, Victor Moga. Târziu, Hristache Solomon. La urmă a vorbit timp de două ore, tatăl meu, **desăvârșit ca limbă populară, stil și adâncime**“. (n.n. sublinierea noastră). (P.L.pag.350).

La Jilava (Sf. Paști, 24 aprilie 1938). - „...Tatăl meu plecat de acasă la București, pentru a-și lua pensia de sărbători, nu se mai întoarce. E arestat și dus într-un loc necunoscut. Nimeni nu știe de soarta lui. Acasă de Paști, ne așteaptă mama pe toți să facem sărbătorile cu ea. Sunt așa de puține bucuriile unei mame bătrâne, arar numai

adunându-și puii la un loc. La noi de Paști e pustiu. Nimeni din cei așteptați. Nu-i nici un suflet lângă mama. Străinii toți o ocolesc și de teamă nu-i mai intră în casă” (Însemnări de la Jilava, p.12).

Grije - „...Dar bietul tatăl meu în ce lagăr o fi? Va fi ajuns cineva până la el să-i ducă ceva de ale mâncării, de învelit? Nu știu nimic. Dar biata mamă, cum o fi ducând și această nouă povară? Căci casa noastră liniștită, ascunsă sub caișii înfloriți, de la 1922 încoace e numai câmp de percheziții în miez de noapte și de jale” (Ibid. pag.26).

Închis în lagăr - „...Înăuntru era mama și cu soția mea (n.n. venite în vizită). M-au îmbrățișat amândouă și au început să plângă. Mama, săraca, avea mâinile reci. 15 minute au trecut ca o secundă. Le-am întrebat de tatăl meu. E închis în lagărul de la Miercurea Ciucului. N-a putut să-l vadă nimeni. Ceilalți frați sunt liberi, afară de Horia, condamnat la o lună închisoare. Au trecut cele 15 minute... M-am despărțit cu inima sfâșiată. Mă doare durerea lor...” (Ibid., pag.32).

III. PENTRU POMENIREA PROF. ION ZELEA CODREANU

Toți legionarii demni de acest nume, simt obligația la a 20-a aniversare a morții Prof. Ion Zelea Codreanu, Tatăl Căpitanului, să-l pomenească individual sau colectiv și acolo unde este cu putință, să facă parastase pentru odihnirea sufletului lui și al Căpitanului, atât de zbuciumate și chinuite pentru marea dragoste și grijă purtate neamului românesc.

IV. CONDAMNAREA FOSTULUI „COMANDANT”

Reproducem cu titlul de document extrase din declarația Prof. Ion Zelea Codreanu, făcute după „Rebeliune”, în fața Judecătorului de Instrucție, din care rezultă convingerea și vehemența cu care el vestejea „**impostura simistă**”. Aceste declarații au fost reproduse apoi în cartea „Asasinatele de la Jilava” (pag.250-264) editată de Generalul Antonescu, cu toate că Prof. Codreanu n-a cruțat nici „**impostura antonesciană**”.

-..... „Sima a obținut Decretul Regal de numire ca „Comandant al Legiunii și al Mișcării Legionare” anume pentru ca să nu-l pot desnumi eu, săvârșind prin aceasta trădare fățișă a Legiunii și a Mișcării Legionare” (Pag.258).

Care erau raporturile? Răspuns: Din ziua de 12 Nov.1940, când din ordinul evident al numitului Sima s-a înscenat un atentat în contra mea și în contra fiului meu Decebal, la sediul din str. Gutemberg, unde venisem să-mi reiau funcțiunea de locțiitor pământesc al Căpitanului. De la sechestrarea în aceeași zi și în același loc a celor vreo 10 camarazi care mă însoțeau și care au fost schingiuiți și amenințați cu moartea timp de aproape o lună de zile. De la asedierea casei mele în noaptea de 12-13 Noembrie 1940 de o ceată numeroasă înarmată, trimisă de același ins, de la arestarea și sechestrarea fiului meu Horia și a ginerelui meu ing. G.Ciureanu în ziua de 13 Noembrie. De la arestarea în aceeași zi a preotului Dumitrescu Borșa ..... De la aflarea treptată, că acel Sima îndepărtează prin minciună și viclenie Legiunea și întreaga Mișcare de la calea morală și sfântă a Căpitanului și că prin abuzul administrativ al forței lui de vice-președinte al Consiliului de Miniștri o împinge în direcția diametral opusă.

Apoi de la aflarea treptată a uluitoarelor știri, că el de mult se afla în strânse legături cu Moruzoff, omul Lupeascăi

și al tuturor prigonitorilor noștri, că el fiind însărcinat de Căpitan din închisoare, să facă legătura în mod provizoriu între grupurile de legionari liberi ascunși - ca unul care era cel mai șters și mai necunoscut ca acțiune legionară de agenții prigonitorilor - prin minciună și-a asumat rolul de conducător. În care pseudo-calitate mințind, că lucrează după indicația Căpitanului, a pus la cale diferite atentate în mai multe părți ale Țării, în contra dispozițiilor mereu repetate ale Căpitanului de a păstra cea mai exemplară liniște. Se vede limpede, că atentatele și tulburările orânduite de Sima trebuiau să servească ca pretext acelora care puseseră la cale asasinarea Căpitanului și a atâtor fruntași legionari, floarea neamului. Se vede limpede că numai inspirarea lui Moruzoff putea să-l determine pe Sima, să lucreze din răpuzeri la omorârea Căpitanului, stârnindu-i-se pofta bolnavă și satanică de a conduce el Legiunea.

În sfârșit, de la aflarea treptată, și prin deducție logică a faptului că el este autorul indirect, dar conștient și perseverent al asasinării tuturor martirilor noștri legionari de la 1938 încoace. De la toate acestea, n-au fost alte raporturi între mine și insul Sima decât raportul de la cel mai chinuit și îndurerat membru al Legiunei la cel mai negru, mai cinic și mai satanic trădător, care a existat vreodată în lume de la Juda Iscarioteanul încoace” (Pag.255-260).

Trădarea aceasta a lui Sima, ca și trădările celorlalte ființe sfinte ale Legiunei și trădarea Duhului Căpitanului au ruinat până în temelii Legiunea. Eu însă spun, după Sf. Apostol Pavel, că dacă Legiunea este de la oameni, ea va pieri, iar dacă este de la Dumnezeu, atunci toate trădările prigoanele și vicleniile oamenilor și ale ladului, nu vor putea opri să se refacă, să crească și să facă să ne strălucească Patria „ca soarele de pe ceruri”. Iar eu cred și mărturisesc, că Legiunea este de la Dumnezeu”. (Pag.264).

TATĂL CĂPITANULUI

Crâmpenie de amintiri

Se împlinesc astăzi (21 Noiembrie 1961) două decenii de la moartea profesorului Ion Zelea Codreanu, tatăl Căpitanului. Considerăm o datorie sfântă să ne amintim de el mai pe larg, în aceste vremuri de răscruce. Căci profesorul Codreanu a fost nu numai un mare animator al generației care a făcut întregirea națională dar și un ctitor al Mișcării Legionare ce a continuat lupta în adevăratul spirit al acestei generații. Pe lângă aceasta el **simbolizează pentru noi legionarii cel mai mândru și mai îndurerat părinte care a pierdut trei fii în lupta pentru înălțarea neamului românesc.**

Cu ocazia acestei comemorări voi încerca să redau câteva crâmpenie de amintiri, făcând și unele constatări în legătură cu puternica și singulara lui personalitate.

*

Pe tatăl Căpitanului - "Moș Zagreb" - cum îi spuneau cu multă afecțiune Legionarii în intimitate, l-am cunoscut în toamna anului 1930. Venise într-o după amiază, împreună cu Căpitanul, la **Carpați**, cunoscutul restaurant din centrul Capitalei (lângă Universitate) unde ne strângeam noi Macedonenii. Abia ieșisem din închisoarea Văcărești unde împreună cu Căpitanul am stat aproape două luni. Lupta pentru apărarea coloniștilor din Cadrilater (Dobrogea de sud) era în toi. Restaurantul **Carpați** - ținut de un Aromân - devenise un fel de "cartier general". De aici se anima lupta. De multe ori seara, noi studenții, ne strângeam într-un colț al curții și cântam cântece patriotice. Ca replică, orchestra localului intona **Imnul studentesc** "Studenți creștini din

România Mare ...", "Pe al nostru steag", "Gaudeamus igitur", etc. în aplauzele furtivoase ale publicului ce umplea localul până la refuz. Și entuziasmul care se propaga la toată lumea devenea incandescent. Parcă era o adunare națională permanentă. Prezența Căpitanului, care de câteva luni se mutase la București și fondase "**Garda de Fier**", expresia politică a Legiunii Arhanghelului Mihail pentru combaterea comunismului, polariza aici multă lume, mai ales studențime.

Profesorul Codreanu auzise despre toate acestea și dorea mult să ne cunoască. Parcă îl văd și acum, în mândrul său port bucovinean, cu cojoc înflorit și cămașe înfoiată, robust, cu fața rotundă îmbujorată de sănătate, cu mustața răzvrătită și totuși îngrijită apropiindu-se de noi cu mersul lui domol legănat. Ne-am sculat respectuoși în picioare. Căpitanul ne-a prezentat pe fiecare. Profesorul ne lua mâna și ținând-o lung, se uita adânc în ochii fiecăruia, ca și când ar fi căutat să prindă firile tainice ale sufletului. Apoi ne-a zis: „După nume vă cunosc pe toți. Mi-a vorbit Corneliu cu atâta căldură de voi încât doream fierbinte să vă cunosc”.

Ne-am așezat la masă. Lumea atrasă de prezența Codrenilor, se îngrămădise ca ciorchinii în jurul nostru. Profesorul Codreanu s-a uitat împrejur și apoi, ridicând solemn vocea, a continuat ca într-o conferință publică:

„Eee! Armânii! Armânii!... Ei sunt urmașii "Geților nemuritori", ai Tracilor din dreapta Dunării... Și, făcând o incursiune în adâncul istoriei naționale, a pus în evidență, cu mult patos, comoara de spiritualitate care zace neexplorată în acest substrat al rasei noastre. Apoi, urcând veacurile, a vorbit de Aromânii **nesupuși de nimeni** ai Mării Valahiei (Tesalia) și de Împărăția Asăneștilor. Pentru o palmă primită de celnicul Petru de la un dregător bizantin - a explicat Profesorul - acești vajnici pastori au zgâlțâit din țâțâni vechiul Imperiu Bizantin și au durat împărăția lor.... Dar lupta dusă împotriva **păgânului turc** și pentru independența popoarelor creștine din Balcani...! Nemuritori

vor rămâne Căpitanii de Armatoli ca Bucuvala, Bociari, Caciandoni și atâția alții. Dar Armâncele! Acele eroine conduse de faimoasa Despa (soția unui Căpitan de armatoli) care după ce au luptat cu înverșunare împotriva **păgânilor**, spre a nu cădea prizoniere, s-au strâns în depozitul cu praf de pușcă și dându-i foc au sărit în aer...! Și profesorul Codreanu a povestit multe episoade din aceste lupte.

Am rămas profund impresionat. Profesorul Codreanu nu numai că cunoștea bine istoria națională a Aromânilor (se simțea influența junimistului Caragiani de la Iași), dar o trăia cu intensitate. **Așa era generația care a pregătit sufletește „unirea Românilor, a tuturor Românilor“.** Ce contrast cu fauna politicianistă apărută după război, ignorantă, rapace și venală, de care noi ne-am izbit în greaua luptă pentru apărarea coloniștilor din **Cadrilater**. Profesorul Codreanu ne-a cucerit sufletește. Și ne-a devenit drag ca un părinte.

În primăvara anului 1932 am avut prilejul să colaborez mai de aproape cu Profesorul Codreanu. Se alesese deputat de Tutova în alegerile parțiale, bătănd toate partidele adverse. Acum zăbovea mai mult pe la București, pe la sediul Mișcării din strada Aurel Vlaicu. A început să se desemneze un pronunțat curent pentru Mișcare. Din toate părțile veneau plângeri care se cereau aduse la tribuna Parlamentului. Spre a-l ajuta și degaja pe Profesor, Căpitanul mi-a dat însărcinarea să triez și să formulez în „comunicări concise și clare“, plângerile îndreptățite. Apoi să le supun Profesorului Codreanu spre a le da forma definitivă. Cu acest prilej am putut constata la „Moș Zagreb“ o calitate nebănuită: **meticulozitatea**. Fiecare frază, propozițiune sau parte de cuvânt, era cu multă atenție analizată, nu atât din obișnuința profesională (el era profesor de limba germană), ci din năzuința pentru un lucru bine făcut. Parcă îl aud și acum îngânând mai mult pentru sine: „directă“, „indirectă“, „cauzală“, ... „gerundiu“, „genetiv“, „ablativ“ și alți termeni gramaticali. Cu acest prilej, mai

adăuga și ceva înflorituri caracteristice stilului său alegoric, încât pe canavaua oarecum simetrică și pragmatică a conceptului inițial, răsăreau acum înflorituri stilistice așa cum se observă la broderiile țărănești. Și întrucât Profesorul Codreanu era un mare adept al dimensiunii trace în formația poporului român, iar eu, pe vremea aceea, un convins „latinist“, îi spuneam în glumă: „Iată, și aici s-a făcut o operă de sinteză traco-romană“. Și el simțind aluzia, surâdea indulgent și cu multă dragoste...

Uneori - când se întâmpla să fie mai mult de lucru pe la sediu - luam masa acolo. Aici, pe lângă familia Căpitanului, mai locuia Părintele Dumitrescu - Borșa, Victor Silaghi și legionarul Onu de la Huși. Odată, eram mai mulți Macedoneni (Iancu Caranica, Sterie Ciumetti, Ficata, Ghițea, etc.). Stăteam la un pahar de vin și Profesorul Codreanu, care era bine dispus, ne-a rugat să cântăm ceva și din cântecele noastre de luptă din Macedonia („Părintească Dimândare“, „Duri și a noastră arăvdare“, „Din nuc l'aspinzurară“, etc.). Profesorul radia de bucurie. La sfârșit, am intonat un marș francez („Sambre et Meuse“) pe care îl învățasem, pe când eram copii, de la soldații francezi veniți în Macedonia, în timpul primului război mondial. Profesorul auzise de acel marș vestit - expresia vitejiei galice - și putea să-l fredoneze. Acum însă, când auzea și cuvintele în întregime, se înflăcărare. I-am scris textul și ne-a pus să-l repetăm de mai multe ori, cântând cu noi. Era transportat. Îi plăcea cu deosebire strofa în care se arată că soldații nu vroiau să audă de ordinul de retragere al Mareșalului lor. O redau - poate cu multe greșeli - așa cum am învățat-o când eram copil și mi-a rămas în memorie după patru decenii și mai bine:

„Pour nous battre ils étaient cent millès
A leurs têtes y avaient des Rois.
Notre Maréchal Veyard de Birre (!)
Faiblit pour la première fois.
Voyant certaine la défaite

Il reunit tous ses soldats
Puis fit - il battre la retraite,
Mais on ne l' écoutais pas!
Le Régiment de „Sambre et Meuse“
Marchait toujours aux cris de la Liberté!
Cherchant la lutte glorieuse
Qui le conduit à l' immortalité!

Când am terminat, Profesorul era profund emoționat. Avea lacrimi în ochi. În marșul francez părea că își cânta faptele propriului său regiment. După o pauză, ne-a spus dus cu vocea lui târâgănată: „Eee! „Galii!“ „Galii!“ Unde este vitejia lor neasemuită! Câtă nevoie ar avea lumea de această vitejie... “!

Desigur, mulți dintre aceia care au fost prezenți își amintesc de depoziția Profesorului Codreanu la Procesul „Gărzii de Fier“, judecat în fața Consiliului de Război din București, în primăvara anului 1934. Voi reda din memorie un crâmpei din depoziția făcută, cracteristic pentru stilul său alegoric la care nu renunța nici în împrejurările cele mai neobișnuite. Își începe declarația, ex abrupto, cam în felul următor:

„Onorat Consiliu, țin să declar că eu sunt autorul moral al atentatului împotriva lui Duca!“ ..... Stupoare în sală. Sute de priviri holbate se îndreptau spre Profesor. Unii din Generalii din Consiliul de judecată și-au făcut mâinile pâlnie la ureche să prindă mai bine senzaționala mărturisire. S-a făcut o liniște de mormânt. După o pauză care pentru cei din sală părea foarte lungă, profesorul a repetat după felul lui, sacadat: „Da! ... Da!...Da!!! Eu sunt autorul moral al atentatului împotriva lui Duca!“ ... Și, după ce a făcut o nouă pauză, a continuat: „Și iaca așa: când stăteam în închisoare în Ardeal unde am fost închis de poliția răposatului Duca, în urma dizolvării arbitrare a grupării noastre politice, m-am rugat în celulă, lui Dumnezeu și Sf. Arhanghel Mihail: „Doamne! Dacă sunt vinovat cu ceva față

de neamul meu să mă trăsnești și să nu apuc să ies de aici. Dar dacă cel care a poruncit prigoana, Duca, este vinovat, apoi, trăsnește-l pe el, Doamne! Dumnezeu mi-a ascultat ruga și Arhanghelul Mihail prin cei trei camarazi din boxă, l-a pedepsit. Iaca de ce sunt eu autorul moral...!“

A fost o destindere generală. În sală, animație, comentare și chiar ilaritate. Toți însă, au înțeles în această alegorie, adevăratul sens al Profesorului. Era forma cea mai abilă și cea mai pitorească prin paradoxul ei, mai ales că pornea de la o autoacuzare spre a putea spune anumite adevăruri în fața unui Consiliu de Război. Acesta era stilul Profesorului Codreanu.

***

Marea prigoană din 1938-1939, Profesorul Codreanu a făcut-o în lagărul de concentrare de la Miercurea-Ciuc. Ținuta lui a fost exemplară. Nici un compromis cu asupritorii. **Părea o stâncă de granit.** Prezența lui îmbărbăta dar și jena pe aceia care încercau să se acomodeze cu asupritorii. De aceea autoritățile lagărului l-au izolat complet într-o încăpăre adiacentă a lagărului. Aici în singurătate și-a depănat Profesorul zile și nopți de-a rândul gândurile și durerile. Ca un ermit dac sau creștin se ruga lui Dumnezeu și adesea stătea de vorbă cu făpturile Lui, care locuiau cu el în acea singurătate crepusculară.... Multe reflexii a făcut Profesorul Codreanu în această tristă singurătate și mari dureri a rumegat. Multe din ele le-a așternut pe hârtie, el care arăta predilecție pentru cuvântul rostit. Trebuie să fie pagini străbătute de o inepuizabilă credință. Desigur, știrea cu asasinarea Căpitanului, aflată, mi se pare, pe când el se găsea internat în spital, trebuie să-l fi zguduit profund pe Profesor. Dar dragostea lui de tată l-a făcut să creadă cu mai multă înlesnire zvonurile că el trăiește. Marea amărăciune o va încerca Profesorul Codreanu după ieșirea din lagăr, în 1940 - culmea ironiei -

„În prigoana“ din timpul regimului „național - legionar“!

Pe la 14 Septembrie 1940, ne-am întors de la Berlin cu grupul de legionari din exil. Cu noi se afla și D-na Codreanu, soția Căpitanului. Pe drum aflasem de formarea guvernului „național-legionar“ sub președinția proaspătului conducător al statului, Generalul I. Antonescu. De asemeni aflasem și de opoziția Profesorului Codreanu la această combinație. La Gara de Nord a ieșit în întâmpinare o mulțime imensă. Mulți legionari și chiar nelegionari care nu crezuseră în comunicatele oficiale care anunțaseră uciderea Căpitanului, sperau acum să-l vadă apărând odată cu noi. Când au văzut însă pe soția Căpitanului îmbrăcată în doliu, au înțeles că El nu mai trăiește. O tristețe apăsătoare s-a lăsat ca o pâclă peste sufletul celor prezenți. Mulți plângeau. Poate presimțeau că fără Căpitan nu poate fi biruință legionară.

Ziua următoare m-am dus să-l văd pe Profesorul Codreanu. Se mutase în Capitală. Locuia într-o modestă casă din Cartierul Tei, împreună cu familia fiului său Ion, asasinat în 21 Septembrie 1939 din ordinul lui Carol al II-lea, cu alte sute de legionari. După ce am stat de vorbă cu toți ai casei despre peripețiile anilor de prigoană și exil, Profesorul m-a invitat într-o cameră separată, unde a venit și mama Căpitanului. A fost un moment de tăcere profundă. În colț, la lcoană, candela aprinsă pâlpâia parcă mai viu și făcea să tremure umbre pe pereții camerei semiobscură. Să fi fost sufletul Căpitanului prezent?! După o lungă pauză, care a fost o reculegere, Profesorul a spus:

„Credeam că vine și Corneliu cu voi. Noi n-am crezut că este mort și l-am adăstat... “ Vocea Profesorului totdeauna solemnă și tunătoare, acum părea înăbușită de emoții. Mama Căpitanului plângea pe înfundate și candela pâlpâia tot mai viu... Emoția m-a copleșit și pe mine. N-am putut articula nici un cuvânt de mângâiere. Și ce-aș fi putut spune? În asemenea clipe, tăcerea e mai consolatoare decât orice cuvânt.

După o lungă pauză de tăcere adâncă, Profesorul a

ridicat capul său leonin. Pe fața lui se vedea încă durerea crispată acum de trăsături volitive implacabile. Toate aceste trăsături contrastante, în momente atât de dramatice, îi dădeau o înfățișare cu totul neobișnuită. A reluat conversația cu o voce solemnă care devenea din ce în ce mai tunătoare:

- „Corneliu trăiește și va trăi pururea în spirit printre Legionari... dar ce facem cu Satana ăsta de Sima în care a intrat duhul lui Stelescu! Ce facem cu acest agent al lui Moruzoff, prin care a fost distrusă floarea Legiunii?“ Și Profesorul a făcut un rechizitoriu necruțător. Părea un munte, un vulcan în plină erupție. Nici Generalul Antonescu - cel „care și-a vârat coada și a numit pe numitul Sima“ în fruntea legiunii n-a fost cruțat. Discuția a luat un alt aspect în strânsă corelație cu situația politică gingașă de atunci. Și continuarea ei trebuia făcută în termeni mai aderenți cu realitatea. Când Profesorul s-a mai potolit, i-am spus în esență:

„Înțeleg revolta Dvs. și în mare parte o găsesc justificată. Mi se pare însă, că unele epitete sunt cam exagerate. Acum două luni mi-ați trimis printr-un curier special, o lungă scrisoare la Berlin prin care îmi recomandați pe „numitul Sima“ drept „fiul Dvs. spiritual“ și-mi cereați să „nu-i fac dificultăți, căci tot ce face, cu știința voastră face“. V-am răspuns imediat în sensul că în cei doi ani de prigoană făcuți împreună, am avut prilejul să cunosc atât calitățile, cât și defectele acestui om și după ce vă făceam atent asupra defectelor care ar putea produce alte nenorociri dacă nu vor fi înfrânate și corectate, vă sugeram să luați răspunderea Legiunii, dat fiind că prin trecutul Dvs. de luptător și ținuta demnă pe care ați avut-o în prigoană, vă dă întreaga autoritate morală de a fi o cheazășie că Mișcarea nu se va rătăci de la rosturile ei. Nu știu cum ați procedat. Fapt este că s-a ajuns la o combinație politică pe care acum o combateți cu înverșunare dar la care, cu sau fără voie, **ați contribuit...**

„Satana“ - a întrerupt Profesorul, referindu-se la

Sima - a abuzat de buna mea credință...

- **Eu nu cred că va merge ușor, dat fiind egocentrismul ce caracterizează personajele respective (Antonescu și Sima).** Din cauza aceasta, la un moment dat am înclinat să nu mă întorc din exil. Am împărtășit acest gând și celorlalți camarazi. Situația Țării cu granițele prăbușite este atât de gravă, încât se cer eforturile unite ale tuturor, spre a evita o catastrofă totală. În acest sens găsesc primejdios dacă Mișcarea, abia ieșită din prigoană se va pune în opoziție cu Antonescu, devenit Conducător al Statului, forțându-l pe acesta să se bazeze pe armată și vechile partide politice. Nu este exclus - din câte știu eu - ca să aibă și consimțământul german, dat fiind că conducătorii germani consideră Mișcarea cu cadrele decimate. Și apoi își au și ei socotelile lor. O soluție în afara Mișcării este cu atât mai probabilă cu cât Mișcarea va aluneca în convulsii interne. Vom oferi cel mai bun prilej adversarilor să ne anuleze. De aceea, pornind de la situația de fapt ce s-a creat în ultimul timp, să încercăm a completa și consolida instituția „**Forului Legionar**“, ca organ suprem al Mișcării care să asiste și în anumite cazuri să controleze pe cel ce îndeplinește funcția de „Comandant al Mișcării“, adică elementul executiv. Acest for suprem e compus de Comandanți ai Bunei Vestiri, Comandanți și senatori legionari, aleși dintre cei mai reprezentativi (elemente din toate regiunile și profesiile). Domnia-Voastră ați fi cel mai indicat să prezidați acest „For Legionar“ dându-i autoritate și prestigiu. În felul acesta cred că se vor putea evita noi greșeli. Cred că și numitul Sima, care și-a văzut acum satisfăcută ambiția de a deveni șef, va fi cu mai mult sentiment de răspundere, date fiind enormele dificultăți pe care le reprezintă conducerea unui stat în plină răvășire, mai ales că el nu are nici experiență politică și nici cunoștințe administrative în legătură cu problemele statale. Într-un bloc masiv legionar, noi ne vom putea impune mai bine, atât lui Antonescu, după care se ascunde acum lumea veche cât și Nemților, știind bine - cum am spus - că și unii

și alții își au socotelile lor. Aceasta mi se pare că ar fi o soluție legionară pozitivă care ar concorda și cu situația internațională destul de critică... Dacă însă Dvs. nu puteți trece cu vederea amăgirea ce v-a făcut și credeți că nu este cu puțință o colaborare în sensul amintit, atunci stați în **rezervă**, eventual v-ați putea retrage pentru odihnă la Huși, fără a face dificultăți. Să vedem cum va evolua situația...

Profesorul Codreanu m-a ascultat cu luare aminte, cu toate că părea dezamăgit de cele preconizate. Se vede că el conta pe o acțiune comună de opoziție intransigentă. N-a reacționat însă în felul său tranșant. Pe lângă argumentele aduse, cred că a fost și faptul cu avertismentul ce i-am trimis de la Berlin, când el îmi recomanda pe „numitul Sima“ ca pe „fiul său sufletesc“. Această greșală nu-i permitea - cel puțin față de mine - să facă imputări în felul lui obișnuit.

În cursul acestei întrevederi, Profesorul Codreanu mi s-a plâns de celălalt „satana“ (se referea la Stoicănescu) care i-a luat manuscrisul cu „Însemnările“ din timpul prigoanei (lagăr) sub pretextul de a-l ascunde mai bine și acum refuza să i-l restituie. Pentru aceasta, Profesorul îl considera ca „agent pus de dușmani pe lângă el ca să-i capete încrederea și să-l iscodească“. M-a rugat să caut eu să obțină restituirea manuscrisului. Acest fapt îl ținea pe Profesorul Codreanu în permanentă tensiune.

Cam pe aceste game s-a desfășurat prima conversație avută cu Profesorul Codreanu după marea prigoană. deși pozițiile noastre nu erau identice, totuși despărțirea a fost cordială. A rămas să ne mai vedem. Și poate lucrurile s-ar fi aplanat, restabilind un echilibru de forțe în Mișcare, prin mobilizarea tuturor energiilor legionare și chiar în stat, în raport cu Antonescu, **dacă anumiți interesați n-ar fi făcut zăzanii.**

În primul rând din anturajul „comandantului“ format în mare parte de elemente dubioase sau ariviști. Aceștia duceau mai mult sau mai puțin în surdină, o campanie de denigrare, prezentând pe Profesor ca un „**nebun mistic**“

(vechea formă a oculte) și chiar ca „trădător“. Cu deosebire elemente recent intrate în Mișcare (septembriști) făceau exces de zel în această acțiune de defăimare, pe care o considerau ca o probă de fidelitate față de „comandant“.

Un aspect dezolant îl ofereau și anumiți fruntași legionari, vechi în Mișcare, care din aceleași preocupări ariviste, din lipsă de curaj moral sau din ranchiuni personale - Profesorul a fost sever cu „slăbiciunile“ dovedite în timpul prigoanei - îl ocoleau pe Profesorul Codreanu, devenit acum, trădător.

Tatăl Căpitanului, luptător de o viață întregă pentru cauza națională, ctitor al Mișcării Legionare, părintele a doi fii și un ginere, morți pentru Mișcare, să fie făcut „trădător“! **Nu se putea o mai mare monstruozitate. Era cea mai mare satisfacție ce se putea da dușmanilor Mișcării.** Se înțelege că acest lucru convenea lui Antonescu și anturajului său dubios care se temea de experiența politică și tăria de caracter a Profesorului Codreanu.

Desigur, toate aceste nemulțumiri și jigniri aduse Profesorului au oferit prilejul altor elemente dubioase să se apropie de el, spre a le folosi tot în sens negativ. I-am atras atenția, dar fără mare rezultat, fapt care a mai răcit raporturile dintre noi. Astfel forțele dușmane Mișcării puteau manevra acum, cu elementele dubioase, pe ambele tablouri, spre a provoca conflicte sângeroase și stupide ca acelea întâmplăte la sediul central al Mișcării, unde și-au pierdut viața câțiva legionari.

În fața acestei rețele de intrigi și instigații, favorizate conștient sau inconștient chiar de acela care avea răspunderea Mișcării și obligația de a păstra armonia ei, toate eforturile de redresare a unității legionare au rămas zadarnice. **Prigoana mascată dar cu atât mai perfidă, împotriva familiei Căpitanului, se accentua tot mai mult.** Era cuvânt de ordine pentru izolarea ei și punerea la index. Evident, orice legionar demn de acest nume a respins sau a nesocotit asemenea josnice injoncțiuni. Personal nu numai

că am păstrat legăturile cu familia Căpitanului, dar oriunde a fost cu puțință, am căutat să neutralizez această campanie de „ură și mișelie“ dusă împotriva ei. În același timp ori de câte ori s-a întâmplat să-l văd pe Profesorul Codreanu, am căutat să neutralizez influențele dubioase ce se exercitau asupra lui, fapt care a produs uneori răcirea raporturilor noastre.

Firește, toată această campanie de „ură și mișelie“, cum spunea el, l-a amărât profund pe Profesorul Codreanu. Dar el nu era omul care să se lase deprimat. Mândria lui îl făcea să-și păstreze acea ținută solemnă și calmă cu bonomie moldovenească. Se simțea însă că sub acest calm aparent mocnea mânia unui „om violent și aspru“, cum scrie Căpitanul; clocotea un vulcan de revoltă gata de erupție. Ieșirile avute cu ocazia serbărilor de la 8 Noiembrie 1940 la Iași, erau un indiciu. Au fost însă și momente când Profesorul manifestase semne de reconciliere pentru binele Mișcării.

Într-o dimineață m-am dus la Jilava să particip la deshumarea Căpitanului, a Nicadorilor și a Decemvirilor. Nu știam că în timpul nopții, legionarii care făceau deshumarea, într-un moment de revoltă, când au văzut corpul Căpitanului și al celorlalți camarazi asasinați, desfigurați de acidul sulfuric vărsat, s-au repezit în închisoare și i-au pedepsit pe asasini. Am aflat de la senatorul legionar Aristotel Gheorghiu. La intrare, lângă baraca Corpului de gardă, am asistat la o altercație între mama Căpitanului și familia fostului prefect de poliție al Capitalei și ministru de interne Gabriel Marinescu, șeful bandei de asasini. Pe aleea care ducea la groapa Căpitanului, m-am întâlnit cu Profesorul Codreanu. Pășea încet, cu mersul lui legănat încărcat de gânduri și de dureri. Recunoașterea corpului Căpitanului i-a stins ultima licărire de speranță că „**El trăiește**“. Ne-am strâns în tăcere îndelungat mâna. Apoi mi-a spus: „**Acum văd că trăiește Legiunea**“. I-am răspuns: „Desigur, trăiește și va trăi pururea. Dar trebuie să colaboreze toate forțele ei spre a putea merge compactă pe drumul trasat de Căpitan

prin jertfa lui". Poate aş fi abordat mai pe larg problema unităţii legionare dacă n-aş fi fost chemat urgent prin telefon de Colonelul Elefterescu, şeful de cabinet al Generalului Antonescu, spre a participa la şedinţa Consiliului de Miniştri. Noul incident survenit la Biserica Gorgani, cu ocazia decorării „Post mortem” a Căpitanului, a Nicadorilor şi Decemvirilor, a făcut să rateze şi această ocazie, mărind tensiunea existentă.

Ultima dată l-am văzut pe Profesorul Codreanu la 13 Ianuarie 1941. S-a făcut la „Casa Verde” o mare şedinţă comemorativă pentru Moţa-Marin, la care au participat şi oficialităţile Statului. Cu acest prilej Profesorul luase iniţiativa unui parastas. Dar din aceleaşi considerente meschine, mulţi gradaţi sau demnitari legionari l-au ocolit pe Profesor şi n-au venit în sala de la parter a „Casei Verde” unde se dădea o gustare pentru pomenirea Martirilor de la Majadahonda. Ne-am dus cu Ghiţea, Ficata, Nicu Caranica, Ionel Nacu şi alţi mulţi legionari Macedoneni. Cum ne-a văzut Profesorul s-a luminat la faţă şi a venit spre noi. „Eee! Armânii! Armânii!!!... Erau aceleaşi cuvinte exclamate cu un deceniu în urmă, când ne-am cunoscut pentru prima dată la Carpaţi. Dar acum, în intonaţia lor se simţea melancolia produsă de atâtea dureri şi amărăciuni. Căpitanul, lăncu Caranica, Belimace, Ciumetti, Pihu şi alţi atâţia camarazi care fuseseră la prima noastră întâlnire nu mai erau printre noi. Şi lipsa lor se simţea profund. Rândurile rărite au lăsat un mare gol în suflet care va înghiţi mult din exuberanţa primelor timpuri. Sau poate în vocea Profesorului Codreanu palpitau presimţiri că nu trece mult şi se va duce şi el în „Legiunea din Ceruri” în care el credea cu toată tăria?!

***

În Germania, la Berkenbrück, unde ne găseam cu domiciliul forţat, am aflat de asasinarea misterioasă a lui Horia Codreanu. Era al treilea fiu al Profesorului Codreanu care cădea răpus de gloanţe în mod laş. De data aceasta s-

au pus în circulaţie de către adversarii interesaţi, versiuni prin care se ia acestei morţi orice semnificaţie politică. Lumea însă care a intuit adevărul, s-a dus în masă la înmormântare, spre a-şi manifesta solidaritatea de simpatie şi a da mângâiere prigonitei familii. Şi vechii prigonitori care de data asta activau sub ocrotirea lui Antonescu, au trebuit să se demaşte. Plutoanele de jandarmi care sub pretextul „menţinerii ordinii” înconjuraseră cimitirul, au luat în timpul slujbei religioase de înmormântare poziţia de tragere. Era un vădit act de provocare. Mulţimea care a asistat la ceremonia funebră s-a aşezat în genunchi şi a început să se roage. Neclintit, în picioare, ca o statuie, a rămas profesorul Codreanu. Tatăl îndurerat cu trei copii morţi pentru dragostea lor de neam, a ridicat ochii spre cer şi s-a rugat. Apoi a tunat, blestemând cu cuvinte de foc pe prigonitorii văzuţi şi nevăzuţi. Nu cred că s-ar putea imagina un tablou mai zguduitor. Dărzenia luptătorului de-o viaţă întreagă şi suferinţa tatălui îndurerat, se proiectau în tabloul sumbru al cimitirului plin de mulţimea îngenunchiată. Acest tablou se va proiecta mereu ca o muştrare pentru nelegiuirile făcute. Şi blestemele bătrânului Codreanu care şi-a văzut trei fii asasinaţi de organele de stat pentru dragostea lor neţărmurită faţă de neamul românesc se îspăşesc şi astăzi.

N-au trecut decât câteva luni de la această tristă întâmplare (blasfemie) şi Profesorul Codreanu s-a stins şi el. A murit în urma unei banale operaţii de apendicită, pe un pat de spital. Luptătorul de o viaţă întreagă, care în fruntea unităţii sale, trecea în iureş Carpaţii, „cherchant la lutte glorieuse” pentru eliberarea fraţilor din Ardeal, sau care a înfruntat cu dărzenie un lanţ întreg de crunte prigoane, murea acum într-un pat de spital, răpus de-o boală banală. Mi-l închipui în ultimele lui clipe, rugându-se ca un bun creştin. Şi poate era voios - el care credea cu atâta tărie - că se va vedea iar cu fiii şi camarazii dragi aflaţi în „Legiunea din Ceruri”. Gândul însă că nu cade în luptă trebuie să-l fi întristat. „Necununarea cu moartea legionară”

desigur el a considerat-o ca o lipsă dacă nu chiar un semn de nevrednicie. Și în minte îmi vine zguduitorul monolog al lui Cyrano de Bergerac, viteazul spadasin, care după sute de dueluri moare - nu cum se aștepta - „de o sabie vrednică să-și vâre ascuțișul în pieptul său“, ci de o „buturugă“, aruncată din întâmplare de servitoare, când el trecea pe stradă. Și poate că acest erou, Profesorul Codreanu, a exclamat: „Ah! Destinul e batjocoritor“!

***

De multe ori am avut impresia că nu este apreciată la justa ei valoare contribuția dată de Profesorul Codreanu atât pentru extinderea „Legiunii Arhaghelul Mihail“, cât și mai ales pentru formarea noii spiritualități legionare. Poate felul lui de exprimare populară, de multe ori alegorică și cu expresii îmbibate de misticism religios, să fi făcut pe așa zișii „intelectuali rafinați“ să nu desprindă miezul profund al cugetării sale, exprimat în cuvântări „desăvârșite - cum scrie Căpitanul - ca limbă populară, stil și adâncime“ (P.L. pag. 350).

La aceasta trebuie să se fi adăugat și multe adversități surde, fiindcă Profesorul Codreanu nu prea menaja atitudini șovăitoare la aceia care aveau pretenție să facă parte din elita Mișcării. Privită însă în mod obiectiv, contribuția Profesorului Codreanu ni se pare esențială. El a fost unul din adevărații îndrumători ai generației de la 1922, a cărei expresie genuină a fost Mișcarea Legionară, și un adevărat cititor al acestei mișcări.

Față de naționalismul Profesorului A.C.Cuza, care uneori ducea până la ateism, Profesorul Ion Zelea Codreanu, alături de savantul Dr. Paulescu, reprezenta o contrapondere prin misticismul lor adânc. Acest misticism religios nu numai că ferea o întreagă generație de a se situa pe un teren spiritual, similar cu acela al adversarilor, dar conducea spre adâncile izvoare ale adevăratei spiritualități românești.

Mai mult chiar decât misticismul Doctorului Paulescu, care fiind de natură ascetică avea o eficacitate mai restrânsă pe planul acțiunii, misticismul Profesorului Codreanu, prin caracterul său teluric și eruptiv avea aderențe cu sufletul poporului și putea stârni curente de acțiune.

Acest puternic impuls nu numai că a fost transmis ereditar Căpitanului, dar cred că a format și suportul primului său nucleu de luptători, cunoscut sub denumirea de „Văcăreșteni“. Chiar evoluția spirituală a lui Ionel Moța, a cărei credință creștină organică nu poate fi pusă în discuție, nu se știe dacă ar fi luat caracterul vertical dacă nu cunoștea pe Căpitan și nu intra în climatul mistic - religios iradiat de Profesorul Codreanu.

Dacă ar fi să ne închipuim credința legionară ca un arbore, Profesorul Codreanu ar reprezenta rădăcinile care absorb seva de credință din adâncurile substratului primar românesc și o transmit trunchiului și ramurilor reprezentate de Căpitan, spre a înflori și transforma în rod sub razele soarelui de pe cerul românesc. Pe una din aceste ramuri bogate în sevă s-a altoit gingașa sensibilitate creștină a lui Ionel Moța, care a înflorit în toată frumusețea, pe colina de la Majadahonda, spre a vrăji prin spiritualitatea și curățenia jertfei, generații după generații.

Profesorul Codreanu reprezintă erupția telurică a credinței încărcată - cum este inerent oricărei erupții - și de unele ingrediente... telurice; pe când Căpitanul și Moța; aceeași esență de credință din ce în ce mai rafinată, în ascensiunea ei spre cer.

Dacă ar fi să transpunem comparația pe planul istoric al „nemuritorilor Geți“, atât de drag Profesorului Codreanu am putea spune că, spre deosebire de el, Căpitanul reprezintă pe Getul crescut în școala ascetică și austeră a lui Burebista. **Pe plan antropologic, sau mai bine zis, ca stil, Profesorul Codreanu reprezintă mai mult aspectul dionisiac, Moța pe cel apolinic, iar Căpitanul o viguroasă sinteză a acestor două esențiale**

dimensiuni umane, el fiind un uriaș cu picioarele adânc înfipite în pământul strămoșesc și cu capul în seninătatea cerului creștin.

Pentru ca acest uriaș să crească nedeformat de pustiitoarele vânturi ale materialismului ateu, care au băntuit făcând ravagii în primele decenii ale veacului nostru, a trebuit să aibă de la început un climat familiar de puternică credință și grija necesară. Acestea le-a asigurat **Tatăl Căpitanului**, părintele care și-a jertfit trei din fiii săi și un ginere scump pentru ca Țara Românească să fie „ascultătoare de Dumnezeu” și să strălucească mereu „ca soarele sfânt de pe ceruri”.

De aceea, făcând acest popas la 20 de ani de la moartea Profesorului Ion Zelea Codreanu, am considerat ca o imperioasă datorie, evocând unele amintiri din trecut, să-l pomenim cu recunoștință și să-i invocăm memoria în aceste momente de răscruce și de apăsare pentru întreg Neamul Românesc.

În exil, 21 Noiembrie 1961.

CUVÂNT COMEMORATIV LA MOARTEA PROFESORULUI NAE IONESCU

Profesorul Nae Ionescu a căzut în luptă pe reduta onoarei legionare. Pierderea lui este imensă pentru întregul neam românesc. Cu el s-a dus o lume de gânduri cum rar se sălășluiește într-un cap omenesc atât de formidabil organizat. Buzele lui reci au zăvorât pentru totdeauna un verb încărcat de vrajă. Ploapele lui s-au lăsat grele peste acele priviri pătrunzătoare care au scrutat adânc pământul și cerul românesc. S-a stins un mare focar de atracție și educație socratică al culturii românești. Dar din jertfa lui a țâșnit o imensă flacără care luminează calea destinului acestui neam în zilele tenebroase ce le străbatem când infame urzeli pornesc din toate ungherele.

E plină de adânc înțeles jertfa Profesorului Nae Ionescu! El n-a fost din generația Căpitanului. Era mai vârstnic. N-a trecut prin școala Frăților de cruce. Nu și-a făcut educația în cuib. N-a deținut vreun grad legionar. Nu se legase prin jurăminte sfinte și nu purtase săcușorul. S-a apropiat circumspect de Mișcare. Drumul lui n-a fost un drum obișnuit. N-a venit în Legiune din elan tinerească, fiindcă era în plină maturitate atunci când a apărut Legiunea. Nu l-a furat vreun val efemer al popularității fiindcă prin structura lui, era tăios de lucid. Nu l-a mânat oportunismul politic pe care totdeauna l-a detestat și nici vreun gând de a-și „face situații”, el, care de atâtea ori a refuzat să le primească în special după restaurație.

După experiența cu țărănismul românesc care a eșuat atât de lamentabil, Profesorul Nae Ionescu a încercat o mare deziluzie. Dar acest lucru nu l-a descurajat

Dimpotrivă a continuat să adâncească mai mult explorările lui făcute ani de-a rândul pe tărâmul material și spiritual al obiditului neam românesc. Atunci a văzut el cum toate izvoarele de viață ale acestui neam pornite din adâncurile pământului și istoriei românești formează marele fluviu al spiritualității și energiei legionare care curge când maestos, când involburat în matca adâncită printr-o viață de trudă și jertfă a Căpitanului. Cu aceasta Profesorul Nae Ionescu și-a găsit sensul existenței sale pe care atât amar de vreme l-a căutat prin toate părțile minții lui cuprinzătoare.

De acum încolo, unicul lui gând va fi să provăduiască adevărul cu deplina mulțumire că a cunoscut și a înțeles pe Căpitan.

De matca acestui torent de nouă viață românească nu s-a îndepărat nici o clipă. L-a urmat pretutindeni, prin beciurile poliției, în lagăre, în închisori, prin infirmerii murdare și cu cât a suferit mai mult cu atât s-a îndrăgjit de el.

Când însă a văzut că la cotitura zilelor de astăzi se sapă diabolic această matcă și se încearcă deturnarea curentului de nouă viață spre mocirla pestilențială a lumii vechi plină de bube fizice și morale pe care el le-a identificat atât de bine, s-a opus cu toată rezistența ființei sale. La temelia acestei rezistențe a căzut corpul său ca simbol de jertfă pentru a se putea dura digul salvator. În fața jertfei lui se apleacă smeriți legionarii să-și ia noi puteri de luptă. Ce vor fi înțeles din această impresionantă jertfă unii bieți intelectuali pretențioși și înfumurați care cu greu pot găngăvi un silogism de al maestrului, puțin interesează. Adevărata intelectualitate românească vede prin jertfa celui mai de rasă intelectual român, definitivă ei încadrare în spiritualitatea legionară. Prin moartea lui Nae Ionescu, Mișcarea Legionară face un mare pas spre învierea Neamului românesc care, peste toate uneltirile și mișelile întunericului, va învinge.

În exil, Berlin-Amalienhof,
24 Martie 1940.

O PUNERE LA PUNCT

RĂSPUNS PENTRU EMIL CIORAN Stimate Domnule Emilian

Din partea Domnului Constantin Papanace primim spre publicare următoarele:
În periodicul Dv. „STINDARDUL“ (Ediție specială) nr.124 din 3 iulie a. c., am citit reprodus un interviu al D-lui E. M. Cioran, acordat lui François Bondy, „ziarist germano-austro-ungaro-helveto-francez“.

Domnul E. LOZOVAN, în partea introductivă a articolului său „Mecanismul renegării“, a arătat, în mod pătrunzător, procesul psihologic care duce la această degradare. Cum ar fi cazul nostru deci: de la „Schimbarea la față a României“ la „Culmile descreierării“. De aceea, în rândurile ce urmează, mă voi mărgini să fac numai câteva precizări spre a pune la punct afirmațiile false și interpretările tendențioase ale onorabilului Domn Cioran.

1. De la început trebuie să constat că Dl. Cioran ocolește adevărul când, la afirmația ziaristului că „a avut simpatii pentru Garda de Fier“, el răspunde că „n-a făcut parte“ din ea. În realitate însă, Dl. Cioran, nu numai că a avut simpatii pentru „Garda de Fier“, dar după înlăturarea acesteia de la guvern, a continuat să păstreze legătura cu conducerea ei centrală din exil. Uneori a luat chiar inițiative

spre a-i crea noi condiții pentru o activitate în lumea occidentală. În acest scop, comunica în iulie 1942 conducerii legionare aflată cu domiciliul forțat în cătunul Berkenbruck (Fürstenwalde), propunerea venită din partea secretariatului general al mișcării Petainiste de a stabili legături cu „Garda de Fier“. Cu acest prilej mai făcea cunoscut că Germanii naziști sunt aceia care se opun apariției în limba franceză a cărții lui CORNELIU CODREANU, „**Pentru Legionari**“, pe care el o tradusesse cu deosebit zel. Opunerea nazistă nu constituia un fapt nou pentru noi, fiindcă o constatasem când am avut să tipărim a II-a ediție a acestei cărți în limba germană. Spiritualitatea creștină a doctrinei legionare fiind în contrast cu „**păgânismul**“ nazist ea devenea foarte incomodă. În legătură cu această traducere în limba franceză, cred că Dl. Coiran nu a uitat de **scrisoarea ce mi-a scris-o personal, și prin care îmi aducea la cunoștință încurcăturile ce i - le făcea Domnișoara avocat Paraschivescu; aceasta, deși incompetentă, se apucase să facă și dânsa traducerea acestei cărți**. În cele din urmă, cartea a fost tradusă de Dl. Cioran și culeasă pentru tipar. Dar, din cauza precipitării evenimentelor care au schimbat situația politică din Franța, ea n-a mai fost tipărită. Zațul însă s-a păstrat. Din câte am fost informat ulterior, ar rezulta că a fost tocmai acest zaț pe care l-a folosit editura Prométhée din Paris și a tipărit cartea „**Pentru Legionari**“ sub titlul „**La Garde de Fer**“, Paris 1938 (sic).

Am amintit de acest fapt nu numai spre a dovedi că Dl. Cioran a nutrit simpatii pentru „**Garda de Fier**“, dar și a evidenția marele lui merit de a fi redat înălțătoarele gânduri ale lui CORNELIU CODREANU într-o impecabilă limbă franceză. Pentru această treabă, legionarii trebuie să-i fie recunoscători!

2. Tot atât de false și tendențioase sunt afirmațiile D-lui Cioran când susține că, în cadrul „**Gărzii de Fier**“, se

vorbea mai puțin de **deșteptarea națională**, cât despre „**splendoarea morții**“. Afirmând asemenea inexactități, se vede că Dl. Cioran a vrut să profite de ignoranța sau de complicitatea interlocutorului său. Este adevărat că legionarii „**Gărzii de Fier**“, pătrunși de spiritul creștin, priveau moartea cu o seninătate care amintește pe acea a Tracilor „**nemuritori**“. Dar credința legionară nu rămânea contemplativă. Dimpotrivă, ea stimula activități practice, care aduceau mult cu puritanismul anglo-saxon. Taberele de muncă voluntară, la care participau cot la cot, militanți din toate categoriile sociale, cooperativele sau întreprinderile lor comerciale, durările de biserici și de poduri, etc., toate acestea constituie dovezi de netăgăduit în acest sens. Numai oameni de rea credință sau orbiți de ură nu le pot vedea.

Această școală a muncii creatoare tindea „să schimbe“, ca să folosim o expresie a D-lui Cioran, „**pe Românii care sunt în general sceptici și așteaptă puțin de la destin**“. Activismul legionar arată că destinul, în viața de toate zilele, se crează cu mintea și brațele cu care ne-a înzestrat Bunul Dumnezeu. Numai o astfel de școală putea duce, cu fapte și nu cu vorbe de clacă, la adevărata „**schimbare la față a României**“, pe care și Dl. Cioran o viziona, când conștiința lui era încă liberă, în minunata sa carte cu același titlu. Numai printr-un asemenea proces se putea vindeca temeinic „**alienația în acest popor profund fatalist**“, cum îl califică Dl. Cioran, fatalism determinat nu numai de faptul că se găsește așezat în „**calea tuturor răutăților**“, dar și din cauza fiilor săi rătăciți, care, pentru interese personale, se fac complici scursorilor străine.

Cât privește afirmația D-lui Cioran că „**Garda de Fier**“ era în general disprețuită de intelectuali, ea este atât de tendențioasă, încât n-ar merita să ne oprim prea mult asupra ei. Ne vom mărgini doar să amintim că la această mișcare de renaștere a tineretului român au aderat cu însuflețire oameni de cultură de mare prestigiu, ca Profesorii Găvănescul, Șumuleanu, Traian Brăileanu, Nae Ionescu,

etc., din generația mai bătrână, sau Dumitru Găzdaru, Vasile Cristescu, Dragoș Protopopescu, Radu Gyr, George Racoveanu, Mircea Eliade, etc. și cum am văzut, **însuși denigratorul de astăzi**, Dl. Cioran. Dar și cei care nu-și manifestau public aderența lor, căutau să cunoască de la sursă fenomenul legionar. Semnificativă în această privință este întâlnirea lui Lucian Blaga cu Corneliu Codreanu, pusă la cale de Prof. Sextil Pușcariu în propria lui casă. Cum scrie Grigore Manolescu, martor ocular: „**au stat să discute o după amiază întregă cele mai gingașe probleme ale ființei, culturii și spiritualității românești...** Și Pușcariu și Blaga socoteau această după amiază ca una din cele mai frumoase din viața lor ... Blaga, deși îl mai întâlnise pe Codreanu, părea că atunci l-a descoperit Pușcariu, metodic, a redactat amănunțit cuprinsul convorbirilor în notele lui zilnice, azi desigur pierdute.” (Vezi amănunte în „Corneliu Codreanu prezent”, pag.99, Colecția Dacoromania). De altfel, însuși Eugen Ionescu, obiectiv, îl infirmă pe Dl. Cioran. La constatarea aceluiasi interlocutor Bondy, că în piesele sale de teatru ca și în însemnările sale se exprimă ura ura sa contra tuturor ideologiilor și a propagatorilor lor, Eugen Ionescu afirmă următoarele: „Pe atunci, în România anilor de după 1930, aproape întreaga intelectualitate care conta - naziști, fasciști, Garda de Fier - se găsea la extrema dreaptă.” (François Bondy, *Gespräche*, pag.46). Toate aceste fapte nu numai că anulează afirmația D-lui Cioran, reprodușă mai sus, dar și arată cât de prețuită a fost concepția de viață legionară de oamenii care au explorat în adâncimea sufletului românesc și nu s-au exhibiționat cu paradoxe „pour épater”. Tineretul român a intuit acest izvor de autentică spiritualitate românească și a alergat să se adape de la el și să-l apere cu prețul vieții, privind moartea - cum spune cântecul - „ca cea mai sfântă nuntă dintre nunți”.

Referitor la unele acte violente comise de legionari, atât de mult exagerate și speculate de adversarii „Gărzii de

fier”. Dl. Lozovan a făcut bine când a amintit de atrocitățile pe care le comit cei care dau mereu lecții de „Democrație”. Pe când acești campioni ai Democrației recurg la acte de violență spre a-și satisface nepotolita lor sete de dominație, legionarii, în cazurile care se pot număra pe degete, au răspuns prin mijloace de violență din motive de legitimă apărare. Se cunosc torturile practicate de zbirii poliției, sau crimele puse la cale de politicienii vânduți și care-și luaseră angajamentul față de stăpânii pe care îi servește acum Dl. Cioran, de a denigra și nimici o mișcare creștină de mare renaștere națională și spirituală. De la aceste acțiuni criminale, sceleratul rege Carol al II-lea, cu clica „**Domniței Lupescu**” și politicienii aseviți acestei clici, nu s-au dat înapoi nici atunci când CORNELIU CODREANU, spre a nu da pretext de intervenție armată a Anticrștilor de la răsărit, s-a pus pe linia „nonviolentei” absolute. L-au strangulat în dubă, împreună cu camarazii săi de suferință, sub pretext că ar fi încercat să evadeze. Dar, față de această crimă abominabilă înfăptuită chiar de organele de stat, Dl. Cioran, ca și patronii săi „**democrați**” care îl manevrează, nu se arată de loc sensibil.

3. Denigrările D-lui Cioran însă, nu se opresc la formulări generale. Uneori se extind în mod special la „ucigașii gardiști care erau în majoritatea lor Macedoneni dezrădăcinați prin care fapt, se exprimă mahalaua României”. Dl. Cioran reia o veche marotă a sa. Cu alt prilej, într-un număr special al revistei „Preuves” din aprilie 1952, dedicat României sub titlul „UN SATELLITE OUBLIE”, Dl. Cioran, alături de Sorana Gurian și alți tipi de speța ei, face aceleași aprecieri năstrușnice asupra „Gărzii de Fier”, denigrând în mod special „**les Roumains de Macédoine, experts dans les methodes des Komitadji...**”

Dacă asemenea atacuri împotriva „Gărzii de Fier”, erau în general așteptate, dat fiind finanțatorii și inspiratorii publicației respective, apare de neînțeles faptul de ce Dl. Cioran se leagă de această ramură românească și o

denigrează în mod colectiv. Întrebarea se pune cu atât mai vârtos cu cât după cum se spune, dânsul este fiu de popă născut în Ardeal, la Rășinari. Ori, la Rășinari, unde a copilărit Dl. Cioran, se găsește mausoleul „dezrădăcinatului Macedonean Andrei Șaguna, marele mitropolit care a făcut atât de mult pentru ridicarea obiditului popor românesc din Ardeal. Și tot la Rășinari a văzut lumina zilei Octavian Goga, fiul preotului din Rășinari și poetul „pătimirii noastre“ care, cum mărturisise el însuși și cum scrie literatul D. N. Ciotori, „tot din neam din Macedonia se trage“. Ca om de cultură ce este, Dl. Cioran ar trebui să știe că și un alt poet de frunte al Ardealului, Lucian Blaga, cum el însuși scrie, după mamă „are o ascendență macedoneană. Strămoșii ei, din familia Moga, ce au dat neamului mulți preoți și un episcop, venira în Ardeal din Macedonia... după arderea acelei Moscopole, cetate balcanică de strălucită faimă, ce întreținea legături de comerț și de cultură cu Veneția“. (Vezi Hronicul și cântecul vârstelor 1946, pag.44-45). De asemenea „Macedoneni dezrădăcinați“ au fost Mocionești, Gojdu și atâția alți sprijinitori ce au contribuit la ridicarea Românilor din Ardeal.

De aceea, ca român, și mai ales ca ardelean, Dl. Cioran nu ar avea nici un motiv să fie pornit împotriva acestei ramuri românești despre care insinuează că ar fi o pepinieră de „ucigași“, străină de neamul românesc ca și „slavul“ Codreanu. Singurul argument adus pentru „originea slavă“ a familiei Codreanu a fost că poartă un nume cu terminație slavă (poloneză). Cu vădită rea credință, s-a ignorat faptul istoric că, atât în Bucovina și Basarabia, cât și în țările sud-dunărene, guvernele respective, spre a ușura deznaționalizarea populațiilor românești, asimilau numele lor patronimice. Exemplele abundă. Dacă „anumita presă“ a putut trage concluzii pe asemenea premise false spre a face tapaj, Dl. Cioran ar fi trebuit să fie mai prudent: luându-se cineva după numele său patronimic, ar putea deduce că la origine este țigan.

Nu l-am văzut niciodată pe Dl. Cioran spre a putea aprecia dacă și la față este tot atât de tuciuriu cum ar

rezulta că este la inimă. Dar, oricum ar fi, este foarte regretabil că traducătorul cărții „Pentru Legionari“ în limba franceză, care în vremurile bune ale „Gărzii de Fier“ a fost cel puțin simpatizant al acesteia, n-a avut elementara decență să tacă, dacă n-o putea apăra, în vremurile ei grele. **Caracterul său versatil, după cum și expresiile sale stupid de triviale („curvă fără mușterii“) în căutare de leacuri pentru vindecarea „plictisului și a sculamentului“ arată o jalnică decadentă morală și intelectuală.**

Desigur, nu am scris cu tragere de inimă acest „Răspuns pentru Emil Cioran“, autorul cărții „**Schimbarea la față a României**“ care încântase cândva o întreagă generație. Dar, după renegările lui etalate cu atâta incorectitudine, cinism și trivialitate, spre a fi pe placul „**Jupânilor**“, o punere la punct devenise inevitabilă. Poate la această speță de cărturari interesați, incorecți și versatili se va fi gândit Corneliu Codreanu atunci când a scris: „**Toată inteligența, toată învățătura, toate talentele, toată educația nu ne vor servi la nimic, dacă vom fi mișei**“. (Pentru Legionari, pag.280).

„SI TACUISSES“,
„PHILOSOPHUS MANSISSES“.
Și e păcat că n-ai tăcut!

Domnule Cioran,

Octombrie 1973

Constantin Papanace

REFLEXII LA MOARTEA LUI IULIU MANIU

Este plin de înțeles faptul că tocmai G. Tătărescu a fost ales să aducă confirmarea morții lui Iuliu Maniu și Dinu Brătianu.

Cine a urmărit presa reperistă din preajma procesului lui Maniu (toamna lui 1947) își amintește desigur, de o fotografie a lui Tătărescu pe atunci membru în guvernul Groza) în mijlocul unor „tovarăși” turbați, care purtau cartele cu lozinca „Moarte lui Maniu!” Și iată acum, Maniu a murit și Tătărescu îi anunță moartea! „Tovarășii pot fi mulțumiți.....

Calculule lor însă se vor dovedi greșite. Contrastul realizat prin împerecherea numelui lui Maniu cu acela al lui Tătărescu va produce un efect contrariu celui așteptat. Căci cine a murit în realitate? A murit Maniu care intrând în legendă, este și va rămâne mereu viu în sufletul poporului român și trăiește Tătărescu care, în viață fiind, stârnește dezgustul? Întrebarea este instructivă pentru toți, inclusiv legionarii; căci, din păcate, și-au avut și ei - saltimbancii lor.

Comportarea lui Maniu în viața publică s-a călăuzit de cel mai impresionant din principiile democratice sintetizat plastic în următoarele cuvinte: **„știu că n-ai dreptate și nu sunt de acord cu cele ce spui, dar voi lupta până la moarte pentru a apăra dreptul tău de a spune ceea ce ai de spus”**. Iuliu Maniu a trăit cu intensitate principiile pe care le afirmase. Le-a mărturisit cu orice risc la procesele înscenate împotriva Căpitanului, la propriul său proces montat de comuniști și în tot timpul cât a fost chinuit în temniță, până la ultima lui suflare. Toate acestea i-au dat

aureola de martir al unei idei. Această aureolă nu va încununa capul acelor pe care demonul puterii i-a tentat să abuzeze de putere când erau tari. Cu atât mai mult nu vor putea avea această aureolă diverși membri ai tribunalelor civile sau militare care, călcând orice principii de justiție, condamnă (spre a fi pe placul dictatorilor) oameni nevinovați, la temnițe grele sau la moarte. Aceasta chiar dacă slugile actualei dictaturi le-au aplicat aceleași procedee arbitrare. Toți aceștia și-au ispășit sau își ispășesc păcatele. Căința lor poate fi impresionantă. Dar ea singură nu le poate conferi cununa martiriului, fiindcă ei **n-au suferit pentru o credință**.

În frământările adânci ale vieții publice românești din prima jumătate a veacului nostru, au răsărit doi eroi-martiri, în adevăratul înțeles al cuvântului: Corneliu Codreanu și Iuliu Maniu. (Jertfa lui Moța, consumându-se într-o înclăstare internațională cu Anticrist, are mai mult un caracter creștin universal).

O analiză paralelă a vieții și faptelor lor ar oferi posibilități de pătrundere mai adâncă a resorturilor istorice, care au determinat cursul evenimentelor românești, în deceniile ce au urmat după primul război mondial. Spațiul restrâns al gazetei însă nu ne permite această încercare. Ne vom mărgini să enunțăm numai câteva trăsături mai caracteristice. Temperamental, Maniu și Codreanu au fost două firi diametral opuse. Primul, fire analitică până la paralizare; secundul, om de acțiune până la temeritate. Numai disciplina lor interioară și tenacitatea izvorâtă dintr-o voință implacabilă făcea să se restabilească un anumit echilibru.

Dacă natura deosebită a temperamentelor lor îi va împinge spre cadrele eterogene de manifestare politică, al **democrației iluministe (raționaliste)**, sau al **spiritualității creștine (iraționaliste)** - puritatea sufletească, dezinteresul în luptă și intuiția istoriei, îi va face să pună, ca și Eminescu, același diagnostic morbului vieții noastre publice: **fără o întremare morală a clasei**

conducătoare, diformată și pervertită de atâtea influențe nesănătoase străine, nu numai că nu va fi posibilă o afirmare masivă în istorie, dar se periclitează însăși existența noastră ca neam. Deși diagnosticul identic, fiecare însă a acționat după temperamentul și formația sa. Iuliu Maniu, mișcându-se în cadrul raționalismului democratic, a preconizat ca metodă de îndreptare **legalismul riguros**, până la **puritanism**, adică a pornit mai mult din afară spre înăuntru. Dimpotrivă: Corneliu Codreanu, pornind de la icoana Arhanghelului Mihail, a căutat mai întâi să **cauterizeze, cu sabie de foc, focarele de infecție sufletească**, înainte de a-și propune problema **vestmântului exterior**. A pornit deci, dinlăuntru spre afară.

Evident, clasa suprapusă simțindu-se amenințată în existența sa parazitară de acest suflu de înnoire morală, a reacționat pe ambele fronturi. Unitatea ei s-a stabilit imediat, cuprinzând toate elementele corupte: de la așa zisa „extremă dreaptă”, până la așa zisa „extremă stângă”. Reacțiunea a fost însă mai violentă față de procesul de întremare venit din interior; însuflețit de o credință nouă, acest proces se mișca pe un teren cu totul inaccesibil, cu o impetuozitate necunoscută, până atunci fapt care alarma; pe când în acțiunea lui Maniu, ea orientându-se după normele pe care le simula și pătura suprapusă, existau mai multe posibilități de destrămare și de izolare. Întâmplările au confirmat acest lucru.

Într-adevăr, în vreme ce Maniu devenea un singuratic în propriul său partid, Corneliu Codreanu polariza tot mai mult oști fanatizate în noua credință pentru ridicarea morală a neamului românesc. Pe de altă parte **tactica defensivă**, expresia naturală a firii lui Maniu făcea - prin retragerile acestuia la Bădăcini - să se destrame în gol loviturile isterice ale lui Carol II. Pe când **spiritul ofensiv** al lui Corneliu Codreanu rămânea impetuos chiar când se adopta tactica creștină a „non violenței”.

Cum era și firesc, în această încheștare cu forțele răului, **Maniu și Codreanu au trebuit să se ajute reciproc.**

Nici o primejdie și nici o intrigă n-a putut zădărnici această colaborare inspirată de cel mai pur ideal: **înălțarea morală a nației românești**. Când forțele răului au pornit atacul concentric pentru lichidarea lui Maniu, Corneliu Codreanu, renunțând la orice avantaj politic pe care i-l-ar fi adus esceptativa sa, i-a sărit cu loialitate în ajutor.

«Peste alte deosebiri - scria el legionarilor - noi credem că D-I Maniu este un om corect și de ținută morală, într-o țară care moare în fiecare zi din lipsa de ținută morală, și de corectitudine interioară; că pentru această ținută, în contra sa se unelțește, după cum se unelțește ceas cu ceas și în contra tineretului». (Circ., pg.133).

Aceeași atitudine loială a păstrat Iuliu Maniu la procesele montate împotriva Căpitanului:

„D-I Codreanu este de aceeași convingere cu mine, că fără a respecta regulile de corectitudine în viața particulară și publică și fără a ține seama de morala creștină, nu se poate asigura dăinuirea unei națiuni; și că părăsirea acestora ar însemna și pentru poporul nostru ceea ce a însemnat și pentru multe popoare din trecut: distrugere și pieire. Pentru aceasta suntem de acord în tendința de a impune în viața particulară, socială și publică corectitudinea, onoarea și morala creștină pe care astăzi - durere - atâți o calcă”. (Adevărul în Procesul C.Z.C., pg.130). Loialitatea lui Maniu s-a dovedit și pe tărâmul gingaș al politicii externe, când punctul său de vedere părea că triumfase. „Orientarea în politica externă a Mișcării Legionare - declara el - s-a făcut de către Corneliu Codreanu din necesitatea de a constitui **o rezervă pentru Țară, în eventualitatea că puterile Axei ar ieși biruitoare**” (Ziarul Alba Iulia, Sept.1944).

În acest cadru extern însă, se pot acum observa mai bine diferențele de perspectivă ale acestor doi mari Români. Ele purced atât din structura intimă a personalității lor, cât și din climatul politic în care s-au format.

Concepția juridică (legalistă) de care era stăpânit

Maniu l-a împiedicat să vadă esența și amploarea primejdiei pe care o reprezenta pentru așezarea creștină a lumii, apocalipticul monstru de la Răsărit. El n-a observat anumite afinități - determinate de aceeași concepție materialistă - între democrația laică raționalistă și bolșevismul ateu, cu toate că era un fervent creștin. Sănătosul instinct românesc al lui Corneliu Codreanu, călăuzit de o adâncă trăire creștină, l-a făcut să vadă că nu mai poate fi vorba de cadru juridic internațional, „că nu există Mica Înțelegere, nici Înțelegerea Balcanică. Cine crede în acestea, dovedește că n-a înțeles nimic. Față în față stau numai două lumi. Sub presiunea lor, în clipa războiului, toate combinațiile diplomatice se vor nărui ca niște castele de carton” (Circ.102). Și așa a fost: în preajma furtunii, România a rămas **singură**. Dar din păcate și așa continuă să fie. Toate combinațiile diplomatice făcute pe sub mână și aranjamentele juridice ale Sovietelor, care l-au făcut pe Maniu să consimtă la un act neloyal (motivată doar prin așa zisa „rațiune de stat”, bazată însă pe o evaluare nerealistă), s-au dovedit inoperante tocmai pentru că este vorba de o luptă decisivă „între două lumi”. Corneliu Codreanu a strigat acest adevăr pentru a preveni catastrofa și a fost strangulat de tirania carlistă sub care a operat întreaga noastră clasă suprapusă. Iuliu Maniu a cerut respectarea angajamentelor juridice și a murit chinuit în temnița comunistă. Este demn de relevat faptul că amândoi au refuzat să părăsească pământul Țării, cu toate că știau ce le pregătesc călăii. Indiferent de temperamentul sau formația lor, ca buni creștini ei erau convingși că „Biruința veșnică și adevărată este Biruința născută din martiriu”. (Circ.110). Și s-au jertfit pentru ca să pregătească această biruință neamului românesc. Moartea lor a devenit astfel un permanent izvor de viață și de forță spirituală.

Întrebarea ce s-ar putea pune este: care organism politic va capta și dirija această inepuizabilă forță? Răspunsul ni se pare clar: acela care se va mișca pe liniile moralei - creștine trasate și trăite de acești eroi-martiri.

Aceste reflecții la moartea lui Maniu, făcute în luna care ne amintește de martiriul Căpitanului, poate vor fi fecunde pentru crearea aceluia bloc românesc sănătos, care să fie cu fața la dușman și numai la dușman!

Oricum, și pentru unul și pentru celălalt se pot aplica aceste inspirate cuvinte din „Pentru Legionari”:

„Aparține istoriei naționale, nu acela care va trăi sau va învinge - cu sacrificarea liniei vieții neamului - ci acela care - indiferent dacă va învinge sau nu - se va menține pe această linie”(Pg.76).

Și ei s-au menținut.

CONSTANTIN PAPANACE

* Articolul „Reflexii la moartea lui Iuliu Maniu” este extras din revista „Legea” organ de luptă creștină românească din exil - anul I./ Nr.2 Noembrie 1955

JERTFA FRAȚILOR DE CRUCE ADAMICU, GEAGEA, ANAGOSTU

Iancu Adamicu (*) student și șef de grup în «Frățiile de Cruce», originar din Veria (Macedonia Grecească), Gh.Geagea, elev de liceu și Armatol originar din același oraș de martiri și Nicolae Anagnostu, elev de liceu și Armatol din Breaza falnicului Pind, au fost executați într-o închisoare grecească, pe data de 21-XI-1947.

După doi ani și mai bine de sadică chinuire în celulele morții, "naționaliștii greci" au crezut că într-un moment când țara lor este zguduită și profund răvășită de anarhia panslavo-comunistă, n-au altceva de făcut decât să omoare pe tinerii naționaliști Aromâni care revendicau dreptul legitim de a se ruga și instrui în limba maternă. S-ar putea repeta cuvintele Căpitanului spuse în toiul prigoanei din 1938, acum zece ani: „Bine frate naționalist, tocmai pe mine te-ai găsit să mă omori!”

Această nedreaptă și oribilă faptă pornită din mentalitatea unui șovinism întunecat și dintr-o miopie politică fără seamăn, tinde să zădărnicească orice încercare de apropiere cu poporul nostru, într-un moment când această apropiere era mai mult ca oricând necesară. Parcă a fost făcută înadins ca să dea legitimitate agitațiilor care frământă, în numele idealului de libertate, această nefericită țară. Ura grecească a sufocat orice rațiune. Ea a consternat întreaga populație românească din Balcani. Ecoul durerilor de acolo străpunge și sângerează inimile noastre.

(*) În rândurile scrise înainte de execuție, Iancu Adamicu a învins fierbinte dorința de a fi înmormântat pe pământul său natal și a cerut ca osemintele lui să fie aduse în țară și înmormântate alături de ceilalți camarazi morți pentru credința legionară.

La miile de martiri pe care i-a dat această oropsită de soartă dar dărză spiță românească pentru păstrarea ființei sale etnice, se adaugă alte trei noi vlăstare, mândri feciori de la munte, adăpați și crescuți în credința fără de prihană a Căpitanului.

Singura mângâiere pe care o avem în această imensă durere, este ținuta legionară senină și demnă pe care au avut-o camarazii noștri, în tot timpul acestor doi ani și mai bine, când condamnați la pedeapsa capitală, aripile reci ale morții au fâlfâit neîncetat deasupra capetelor lor de arhangheli.

Nici un compromis, nici o tranzacție de conștiință, nici o renegare de credință. Și-au apărat convingerile și luându-și toate răspunderile au privit cu seninătate pe călăi drept în ochi, așa cum au știut să facă totdeauna "adevărații" legionari. Au preferat o moarte de martiri care înseamnă Viață veșnică decât o existență târâtă mizerabil prin compromisuri care înseamnă moarte veșnică.

Impresionantul lor preț de moarte amintește pe strămoșii "nemuritori" Traci, pe vitejii Armatoli și Căpitani de Armatoli, care acum un veac și ceva au dat libertatea Greciei ce astăzi le asasinează nepoții.

Jertfa lor să ne lumineze drumul și să ne oțelească voința pentru biruința binelui și adevărului creștin așa cum l-a consfințit jertfa lui Moța și a fratelui său Marin pe câmpiile Spaniei, când "se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Isus". În orele noastre de rugăciune și reculegere când ne rugăm lui Dumnezeu și invocăm sufletul Căpitanului și a celorlalți martiri legionari să chemăm și sufletele acestor tineri martiri căci au fost mari, viteze și fără de prihană.

Dea Domnul ca jertfa lor să nu fie zadarnică.

În exil, 13 Ianuarie 1948

CUVÂNT DE ÎNCHEIERE

Din paginile precedente, care reflectează numai o mică parte din imensa frescă a martirologiei legionare, s-a putut vedea cât de cutremurătoare este tragedia generației noastre. Pe fondul acestei tragedii **“instinctiva ură contra tuturor elementelor istorice și autohtone ale acestei țări”, nutrită de “pătura suprapusă”,** de care vorbește Eminescu, apare în toată cruzimea ei. Întreg aparatul de Stat a fost pus în mișcare pentru exterminarea floarei tineretului român.

Dar acest tineret, “din Pind și până dincolo de Nistru”, cum scrie Căpitanul, a înfruntat cu hotărâre toate prigoanele și și-a luat asupra sa toate păcatele neamului nostru. Un duh de epopee creștină i-a involburat sufletul. Și sângele său generos s-a vărsat scriind această epopee pe toate meridianele și paralelele: de la Majadahonda până pe malurile Volgei și înălțimile Caucazului; din închisorile grecești până în lagărele de concentrare naziste!

Care este sensul adânc al acestor jertfe? De unde pornește acel nesecat elan de dăruire? Pentru ce s-au jertfit camarazii noștri? Desigur, **nu și-au dăruit viața, pentru ca mormintele lor să devină platformă pentru nedemne**

exhibiții politice. Nu s-au mișcat munții de credință legionară, spre a da naștere vreunui pehlivănel de politician care, în momentele cele mai tragice ale acestui neam, să se delecteze în giumbușlucuri, cu furarea propriei sale căciuli. Nu s-a vărsat cel mai generos sânge românesc pentru a adăpa și fertiliza cine știe ce pepinieră a spionajului internațional. Ar fi absurd. Disproporția între mijloacele jertfelor mărețe și scopul de politicianism meschin, ar friza ridicolul. Ar fi inutil pentru că viața publică românească este plină de asemenea specimene, “căzături morale”, cum le spune Căpitanul, ca să mai fie nevoie de noi serii.

Pentru ce s-au jertfit MARTIRII noștri? Ne-o spune limpede Jurământul MOȚA-MARIN. Să luăm aminte, camarazi!

“Ori de câte ori am fost în fața unei jertfe legionare mi-am spus: Ce îngrozitor ar fi ca pe sfânta jertfă supremă a camarazilor noștri, să se instituiască o castă biruitoare, căreia să i se deschidă porțile către viața afacerilor, a loviturilor fantastice, a îmbuibărilor, a exploatării altora”.

Deci au murit unii pentru ca să slujească poftele de îmbogățire, de viață și de desfrânare ale altora.

Iată, acum, ne-a adus Dumnezeu aici, în fața celei mai mari jertfe, pe care putea s-o dea Mișcarea legionară.

Să punem inima, fruntea și trupul lui Moța și a camaradului său Marin, temelie Națiunii Române. Fundament peste veacuri pentru viitoarele măririi românești.

Să punem deci pe Moța și pe Marin baza viitoarei elite românești, care va fi chemată să facă din neamul acesta, ceea ce abia întrezărește mintea noastră.

Voi, care reprezentați primele începuturi ale acestei elite, să vă legați prin jurământ că vă veți comporta în așa fel încât să fiți cu adevărat început sănătos, de mare viitor al elitei române, că veți apăra întreaga Mișcare Legionară ca ea să nu alunece pe căi de afaceri, de lux, de trai bun, de imoralitate, de satisfacție a ambițiilor personale sau a

poftelor de mărire omenească.

Veți jura că ați înțeles, că nu mai există nici un dubiu în conștiința Dv., că Ion Moța și Vasile Marin n-au făcut uriașa lor jertfă pentru ca noi câțiva de azi, sau de mâine să ne îmbuibăm de bunătați și să benchetuim pe mormântul lor. Ei n-au murit ca să biruim prin jertfa lor o castă de exploatare, pentru a ne așeza noi în spatele acestei caste, continuând exploatarea țării și a muncii altora, continuând viața de afaceri, de lux, de destrăbălare.

În cazul acesta, biata mulțime a Românilor prin biruința noastră, ar schimba numai firma exploatare, iar țara stoarsă și-ar încorda istovitele puteri ca să suporte o nouă CATEGORIE DE VAMPIRI care să-i sugă sângele, adică noi.

O! Moța tu n-ai murit pentru aceasta. Jertfa ta ai făcut-o pentru neam.

De aceea veți jura că ați înțeles, că a fi elită legionară, în limbajul nostru nu înseamnă a lupta și a învinge, ci înseamnă: permanenta jertfire de sine în slujba neamului că ideea de elită este legată de ideea de jertfă, de sărăcie, de trăire aspră și severă a vieții, că unde încetează jertfirea de sine, acolo încetează elita legionară.

Vom jura deci că vom lăsa prin legământ urmașilor să vină să jure la mormântul lui Moța și Marin pe următoarele condiții esențiale ale elitei pe care noi înșine jurăm:

«1. Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftele de îmbogățire materială.

2. Să trăim o viață aspră și severă cu alungarea luxului și îmbuibării.

3. Să înlăturăm orice încercare de exploatare a omului de către om.

4. Să jertfim permanent pentru țară.

5. Să apărăm Mișcarea Legionară cu toată puterea noastră împotriva a tot ce ar putea s-o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar, înalta linie morală».

Apare, deci, foarte clar, sensul jertfelor făcute. **Acest jurământ constituie însăși chintesența credinței legionare, așa cum "Predica de pe munte" formează sâmburele credinței noastre creștine. Oricine dintre legionari, care ar călca acest jurământ, devine sprejur și alunecă în erezie. Căpitanul cu întreg șirul de martiri, „*inima și fruntea generației noastre, au fost puse temelie Națiunii Române, fundament peste veacuri pentru viitoarele măriri românești*”.**

Întocmai ca în legenda Meșterului Manole, destinul a vrut să se cimenteze această temelie a "vitoarelor măriri românești" cu lacrimile fierbinți și sângele generos dăruit de toate ramurile românești. **Groapa comună de la Jilava, unde țărâna Căpitanului s-a amestecat cu țărâna legionarilor săi, proveniți din toate ținuturile locuite de Români a constituit simbolul unității românești indistructibile. Pe acest fundament de mari dimensiuni va trebui să construiască generațiile care vor veni. Dar nu haotic, după capriciu. Și nici cu material șubred. Grandiosul plan conceput de Căpitanul va trebui respectat cu sfințenie. Materialul folosit va trebui selecționat și bine călit în focul credinței legionare. Numai așa se vor putea asigura echilibrul, frumusețea și întreaga rezistență a mărețului edificiu politic-moral durat. Numai așa acest edificiu va înfrunta vremurile. Tot ce este grandios, în toate domeniile de activitate omenească, se datorează eforturilor continui ale mai multor generații, însuflețite de același spirit de jertfă. De acest adevăr ar trebui să ne pătrundem cu toții: tineri și bătrâni.**

Dar s-ar putea ca, în această succesiune de generații, să se ivească și câte o „**generație debilă și lașă**” - cum spune Căpitanul - care să lase din mâinile sale, sub

presiunea amenințărilor, linia destinului românesc, și să părăsească misiunea noastră ca un neam în lume. S-ar putea să fie sedusă de frivolitatea unei vieți ușoare, sau să fie derutată de elemente rău intenționate. În acest caz, se va aștepta o altă generație mai vrednică. Peste golul creat, se vor întinde mâinile celor bătrâni și ale celor prea tineri, spre a putea duce împreună, o sarcină, care în mod normal n-ar fi fost a lor. În nici un caz însă, nu se va face cale întoarsă sau apuca pe cărări lăturalnice și întortochiate. Se va păși pe drumul drept, mereu înainte. Vor rămâne în urmă cei care vor fi oboșiți. Se vor desprinde cei derutați, care și-au pierdut credința. Adevărații legionari însă - mulți sau puțini câți vor fi - vor trebui să meargă hotărâți înainte, pe linia destinului legionar. **O imperioasă necesitate istorică nu admite nici un fel de ezitare sau compromis.**

Așezat de Dumnezeu, cum spune Cronicarul, **“în calea tuturor răutăților”** și înghesuit de popoare mari și apăsătoare prin masele lor gregare, poporul român este amenințat în însăși existența sa, dacă nu va **suplini lipsa sa de cantitate, prin calitate.** De la această **realitate** esențială pe care congenital nu o pot sesiza flușturății noștri **realiști**, s-a inspirat acțiunea Căpitanului. **Întreg sistemul său educativ și politic converge spre a face din neamul românesc un neam de elită.** În cadrul geopolitic, în care se găsește, spațiul vital al poporului român nu se va revărsa pe o dimensiune orizontală, în expansiuni teritoriale și năzuințe materiale. El se proiectează pe o linie verticală, care pornește din străfundurile pământului strămoșesc și pătrunde adânc în **seninătățile „Cerului creștin”**. De aceste două mari și permanente realități - cum dovedește întreaga noastră istorie - este organic ancorat sufletul românesc. **Ele constituie polii pentru axa existenței noastre individuale și colective, prezente și viitoare.**

Așadar, nu este vorba de un idealism romantic sau de un misticism ieșit din sfera realităților politice. Dimpotrivă: este aprecierea cea mai temeinică și mai realistă.

Cuirasarea morală a poporului român cu toate virtuțile creștine și ostășești, care să facă din el un adevărat paladin al lui Cristos pe :muceha de lume, la acest vad de popoare, unde l-a plasat destinul, constituie cea mai înțeleaptă prevedere ce s-a formulat vreodată în politica românească. Tragicele evenimente de astăzi din România și de aiurea, o confirmă.

Pentru a crea **„primele începuturi ale acestei elite”** de cruciați în slujba neamului și a lui Dumnezeu, s-au jertfit martirii noștri. Numai cu asemenea elite, pătrunse de spiritul creștin, elite de arhangheli, se pot birui în mod definitiv **oștile satanei.** Sub acest aspect, martirii noștri sunt adevărații vestitori ai lumii noi, care va răsări după cumplitele furtuni din zilele noastre.

Să ne aducem aminte de toți camarazii care au crezut, care au suferit și care și-au dăruit tinerețea lor pentru înălțarea neamului românesc. Spiritul lor de jertfă să ne călăuzească în aceste timpuri întunecate, când ispitele pândesc și rânjesc pe la toate răspântiile. **Zidul de ură și de mișelie care ne împresoară este amenințător. Dar Arhanghelul Mihail, patronul Legiunii, îl va năruți, dacă noi ne vom păstra credința.**

Rămânem deci, - a scris Căpitanul în momentele grele - **legați în duhul lui Moța - Marin, și al celorlalți morți ai noștri, care se roagă pentru noi lui Dumnezeu. Credeți camarazi din sate, din orașe din munți și din câmpii, în viitorul legionar al României, pe care nici ura nici uneltirea vicleană și nici moartea nu-l pot împiedica!**

CUPRINSUL

• Lămurire	5
• Pe cine au omorât.....	10
• Generația de la 22.....	19
• Insula șerpilor.....	22
• Asasinarea Căpitanului.....	37
• Cum a fost asasinat Căpitanul	39
1. Declarația Maiorului Dinulescu	
2. Cinicul comunicat al autorităților Statului	
3. Cum s-a ajuns la crimă	
4. Justiția a reabilitat memoria Căpitanului	
• Pentru ce a fost asasinat Căpitanul?.....	54
• Dezinteresul nazist la procesul Căpitanului.....	62
• Ura instinctivă.....	73
• Primii cruciați moderni Moța-Marin.....	77
• Credincios până la moarte -Sterie Ciumetti	81
• O mare mucenică legionară - Nicoleta Nicolescu	83
• Reduta familiei	89
• Familia legionară	92
• Jertfe de ispășire	96
• Ultimele ore ale Nicadorilor și Decemvirilor	101
• Sensul jertfei Nicadorilor	118
• Doru Belimace	125
• Niki Constantinescu - Nicadorul.....	141
• Ultima întâlnire cu lancu Caranica - Nicadorul	144
• Cu Decemvirii la Văcărești (Mărturii asupra cazului Stelescu).....	147

GÂND ȘI FAPTĂ LEGIONARĂ

O, neam al meu bătut de viscol și cenușe,
În lanțuri sub zăvoare ai gemut
Și când ai vrut să frângi robie și cătușe
Trădare a venit și te-a vândut,
Ce greu blestem și ce osândă
Ți-a scris cu sânge nalta stea,
Misei și slugi s-au strâns cu toții ca să vândă,
Pe cei ce vrură mântuirea ta.

COLECȚIA ISTORIE ȘI ADEVĂR

ISBN 973 - 95956 - 3 - 4

GÂND ȘI FAPTĂ LEGIONARĂ

CONSTANTIN PAPANACE

EVOCĂRI

COLECȚIA DACOROMANIA

DE ACELAS AUTOR:

IN COLECȚIA «BIBLIOTECA VERDE», 1950-1960

Concepția de viață și stilul de luptă legionar.

Pro Balcania.

La persécution des Minorités aromaines.

Mihai Eminescu, un mare precursor al Legionarismului românesc.

Destinul unei generații.

Orientări pentru legionari.

Justice pour les Aroumains (Valaques).

Martiri legionari.

Orientari politice în primul exil (1939-1940).

Identitatea unor nume patronimice la italieni și aromâni.

L'origine et la conscience nationale des Aroumains.

Le droit d'asile politique et le problème des Minorités ethnique opprimées.

Spre o democrație social-creștină.

La genesi ed il martirio del Movimento Legionario Romeno.

Orientări pentru legionari (vol. I).

IN EDITURA «BIBLIOTECA ROMÂNĂ-FREIBURG»

Mica Antologie Aromânească (1952).

Considerații asupra trecutului Macedo-Românilor și a dialectului lor (1952).

Fermentul Aromân (Macedo-Român) în Sud-Estul European (1959).

GÂND ȘI FAPTĂ LEGIONARĂ

CONSTANTIN PAPANACE

EVOCĂRI

MADRID

1965

*Fratelui meu Gula mort în
lagarul Buchenwald.*

*«Și jertfa noastră va crește până la cer, iar
Dumnezeu, supremul judecător, ne va auzi și
pe noi!»*

CORNELIU ZELEA CODREANU
(«Insemnările dela Jilava», 1938)

Depósito Legal: M. 16.653 - 1965

BENZAL - Virtudes, 7 - Madrid (3)

CUPRINSUL

	<i>Păgs.</i>
1. Generația dela 1922	9
2. Insula șerpilor	13
3. Asasinarea Căpitanului	27*
4. Cum a fost asasinat Căpitanul	29
5. Pentru ce a fost asasinat Căpitanul	45
6. Primii cruciați moderni	54
7. Credincios până la moarte: Sterie Ciumetti	58
8. O mare mucenică legionară: Nicoleta Nicolescu	60
9. Jertfe de ispășire	67
10. Sensul jertfei Nicadorilor	72
11. Doru Belimace	80
12. Niki Constantinescu-Nicadorul	98 ¹
13. Ultima întâlnire cu Iancu Caranica-Nicadorul	102
14. Cu Decemvirii la Văcărești	105
15. Miti Dumitrescu	115
16. Din viața sbuciumată a lui Grigore Pihu	120
17. Prima închisoare cu «Văcăresteanul» Tudose Popescu	152
18. Personalitatea lui Ion Belgea	166
19. Jertfa fraților de cruce Adamicu, Geagea, Anagnostu	179
20. Cuvânt comemorativ la moartea profesorului Nae Ionescu	182
21. Cuvânt de încheiere	185

S'a terminat tipărirea acestei cărți la
22 Septembrie 1965, în Atelierele Grá-
ficas Benzal, Madrid-Virtudes, 7.
S'au tipărit 500 exemplare.

COLECTIA DACOROMANIA:

ION TOLESCU

**Arhanghelul
Mihail**

POEZII

1959

(100 pag.)

**Memorial
Legionar**

Cartea Mortilor

Legiunii

«ARHANGHELUL MIHAIL»

1960

(160 pag.)

D. BACU

AIUD

POEZII

1961

(106 pag.)

ION PROTOPOPESCU

IDEALUL

ESEURI ȘI ARTICOLE

1962

(172 pag.)

OFRANDĂ

POEZII DIN
ÎNCHISORI

1963

(100 pag.)

D. BACU

PITESTI

CENTRU DE REEDU-
CARE STUDENTEASCĂ

1963

(200 pag.)

DORINA IENCIU

**ARIPI DE
LUMINĂ**

rime și poeme în

proză

1963

(80 pag.)

CĂPITANUL

mit al poetilor

POEZII

1964

(126 pag.)

D. BACU

**ACOLO SEZUM
ȘI PLÂNSEM**

poezii

1964

(90 pag.)

